

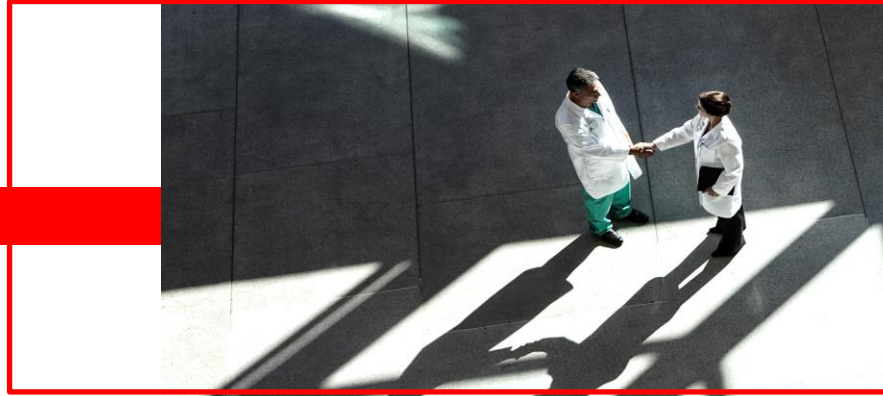
Türkiye’de Değer Odaklı Medikal Turizminin Güçlendirilmesi

Kasım 2021

Proje Sonuç Raporu

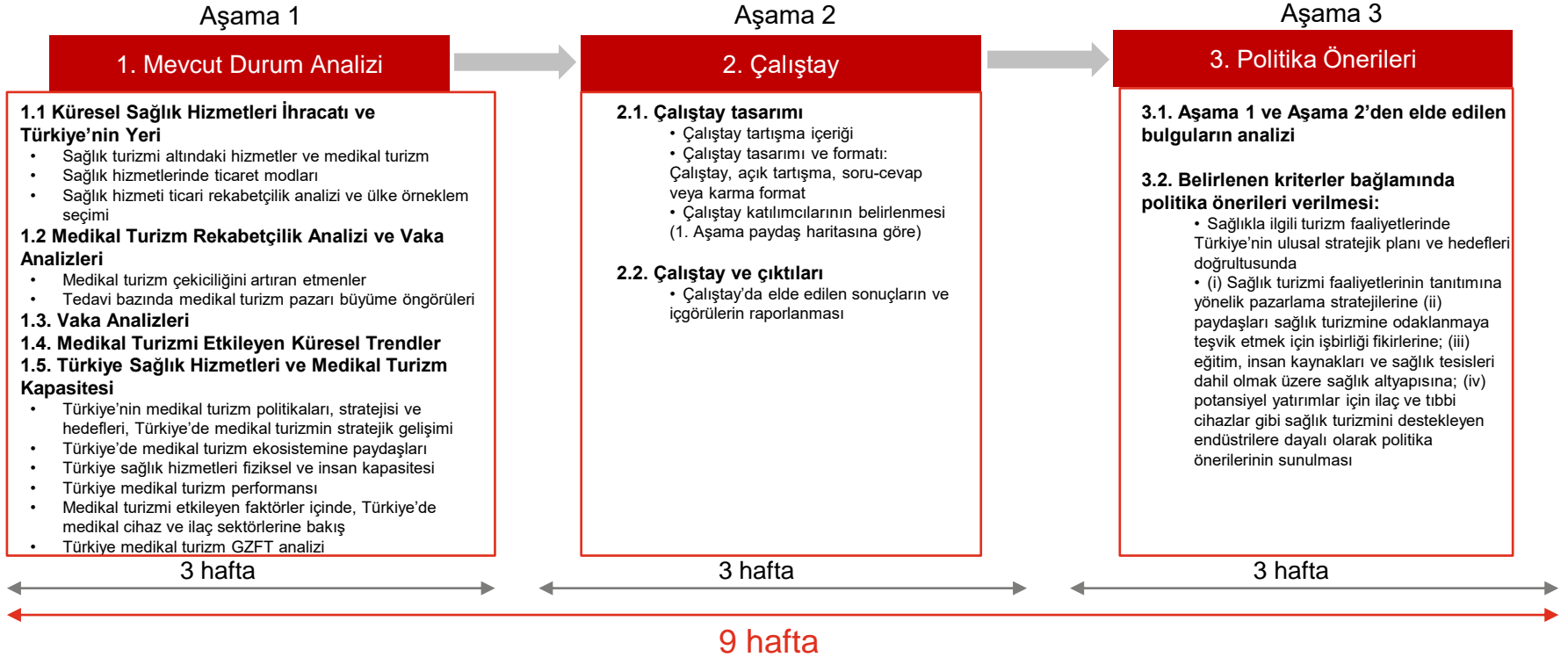
Gizli ve özel

İçindekiler

1. Mevcut Durum Analizi	4
1.1 Medikal Turizmde Yaygın Tedavi Türleri ve Pazar Eğilimleri	5
1.2 Medikal Turizmi Etkileyen Küresel Trendler	33
1.3 Küresel Sağlık Hizmetleri İhracatı ve Türkiye'nin Yeri	41
1.4 Vaka Analizleri	51
1.5 Türkiye Sağlık Hizmetleri ve Medikal Turizm Kapasitesi	92
2. Çalıştay Çıktıları	150
3. Türkiye'de Değer Odaklı Medikal Turizmin Güçlendirilmesi Politika Paketi	164
4. Proje Sponsorları	181

Çalışmamız; mevcut durum analizi ve Çalıştay sonuçları ışığında Türkiye'de medikal turizmin güçlendirilmesi için politika önerileri sunmaktadır

Mevcut Durum Analizi

1

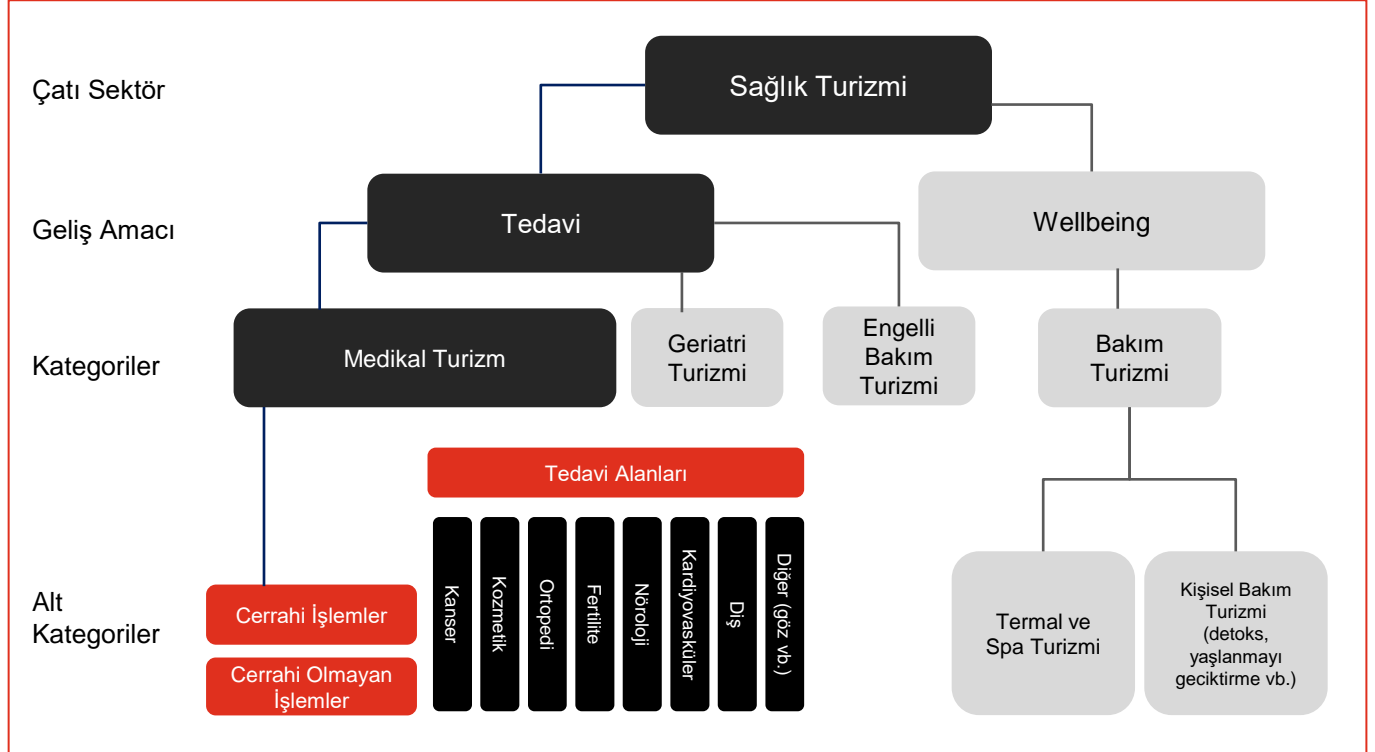

1.1 Medikal Turizmde Yaygın Tedavi Türleri ve Pazar Eğilimleri

Çalışmamızın odak noktası olan medikal turizm, tıbbi hizmet alma amacı ile seyahat edenlere sunulan tedavi edici hizmetler bütünüdür (1/2)

Kaynak: Allied Market Research, TÜİK, Report Ocean, SATURK (Mülga), PwC analizi

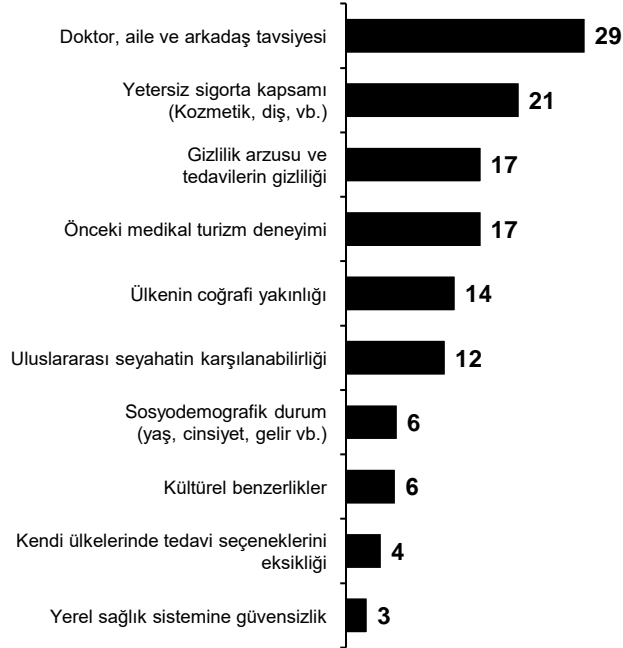
Çalışmamızın odak noktası olan medikal turizm, tıbbi hizmet alma amacı ile seyahat edenlere sunulan tedavi edici hizmetler bütünüdür (2/2)

- **Sağlık turizmi**, koruyucu, tedavi edici, rehabilite edici veya sağlığı geliştirici hizmetler almak için seyahat eden bireylere sunulan hizmetleri kapsayan çatı bir kavramdır. **Medikal turizm**, tıbbi referanslı bir kavram olup **tedavi amacı ile başka ülkeye seyahat eden bireylere sunulan hizmetler bütünüdür**.
- **Bu çalışma, sağlık turizmi çatısı altında medikal turizme odaklanmaktadır.**
- Türkiye'nin son yıllardaki sağlık sistemi reformu ve güçlenen sağlık endüstrisi, medikal turizmde daha yüksek katma değerli hizmet üretmesine imkan tanımaktadır.
- Küresel medikal turizm pazarı 2019'da **104,7 milyar USD** hacme ulaşmıştır. Pazarın 2027'ye kadar %12,8 YBBO ile büyümesi beklenmektedir. **Türkiye, 2019 yılında 1 milyar USD sağlık turizmi geliri elde etmiştir** ve daha yüksek paya erişmeyi hedeflemektedir. 2019-2023 Stratejik Planı'na göre ise medikal turizm, termal, yaşlı ve rehabilitasyon turizmi ile birlikte ele alınarak sağlık turizminin geliştirilmesi ve 2023 yılına kadar 1,5 milyon sağlık turisti ve 10 milyar USD sağlık turizmi gelirine ulaşılması hedeflenmektedir.

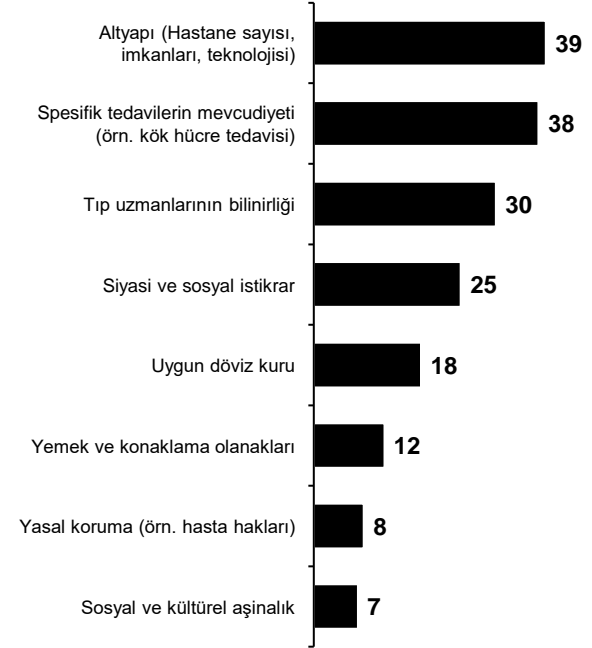
Medikal turist çekmede, ülkenin altyapısı, spesifik tedavilerin mevcudiyeti ve tıp uzmanlarının bilinirliği başat faktörlerdir (1/2)

Kişi yaşadığı ülke dışında medikal hizmet almaya iten başlıca faktörler, %

Kaynak: John and Larke, 2016, PwC analizi

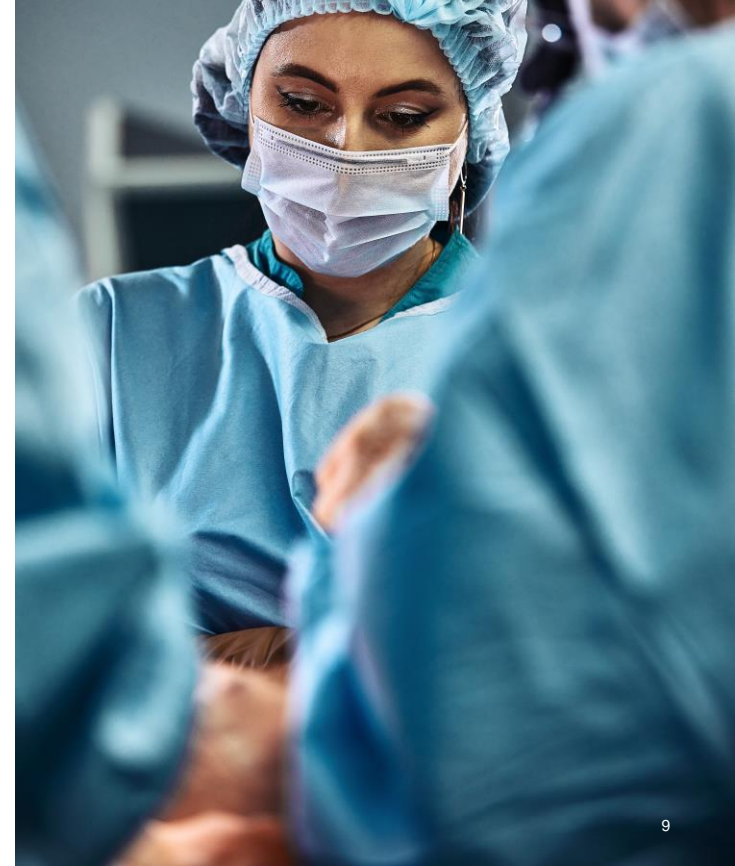
Ülkelerin medikal turistleri çekmesindeki en önemli faktörler, %

Medikal turist çekmede, ülkenin altyapısı, spesifik tedavilerin mevcudiyeti ve tıp uzmanlarının bilinirliği başat faktörlerdir (2/2)

Yorumlar

- Ülkelerin medikal turistleri çekmesindeki en önemli etmenlerden **altyapı, sunulan özel tedaviler ve doktorların bilinirliği öne çıkmaktadır.**
- Araştırmaya göre, kişinin yaşadığı ülke dışında medikal hizmet almaya iten başlıca nedenler **doktor, aile, arkadaş tavsiyesi; bulunulan ülkedeki yetersiz sigorta kapsamı, tedavinin gizli tutulmak istenmesi ve önceki medikal turizm tecrübeleri olmuştur.**
- *Not:* John ve Larke 2016 tarihli akademik çalışmalarında, 2000 ve 2016 yılları arasında, medikal turizme etki eden faktörler üzerine yazılan akademik makaleleri derlemiş ve Nvivo metin analizi kullanarak itici ve çekici nedenleri, makalelerde yer verilme sıklığına göre puanlamıştır.

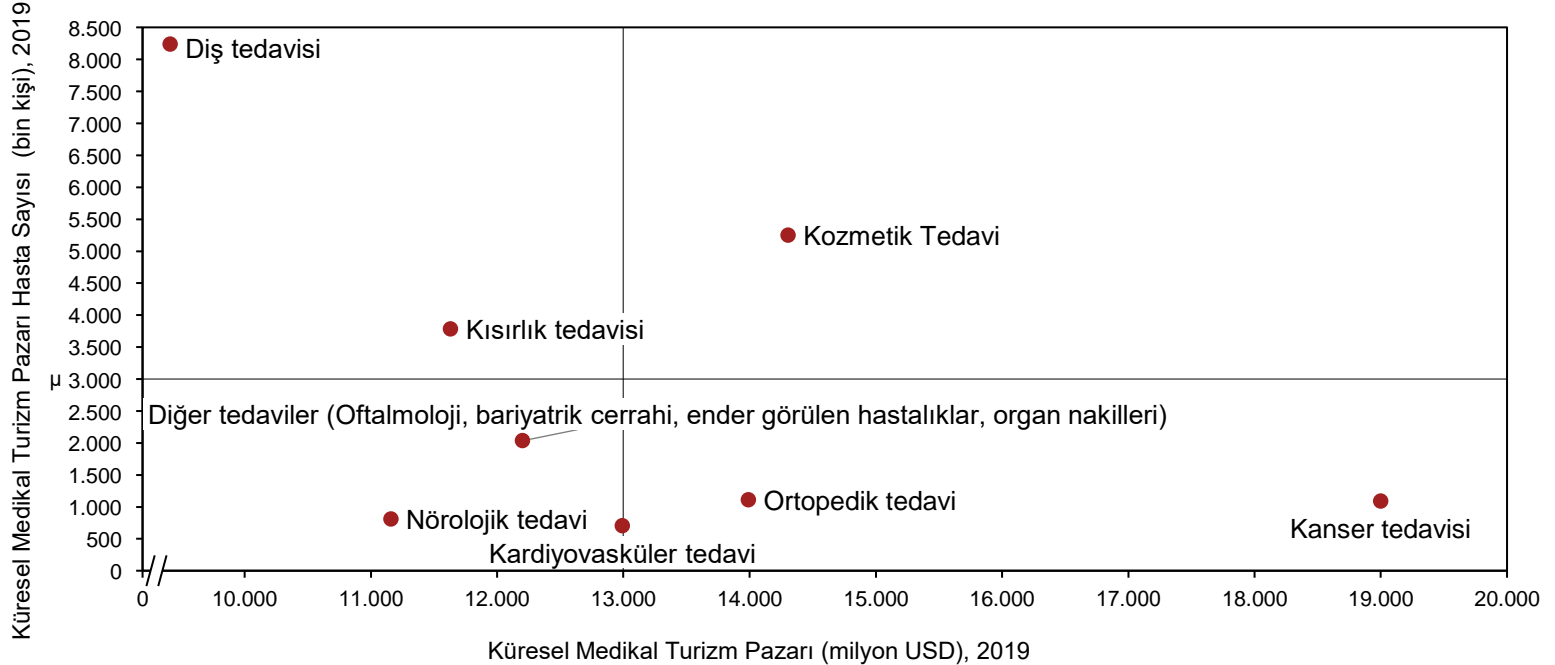
Spesifik tedaviler özelindeki öne çıkan ülkeler ve pazar büyüme faktörleri farklılık göstermektedir

Tedavi Türleri	Öne Çıkan Ülkeler	Büyüme Faktörleri
Kanser Tedavisi	Almanya, Fransa, Hindistan, Tayland, Singapur, ABD, Güney Afrika, Brezilya	<ul style="list-style-type: none"> Uygun fiyatlarla sunulan kaliteli tedavi hastalar için çekici faktör olarak ortaya çıkmaktadır
Ortopedik Rehabilitasyon	Meksika, Brezilya, Hindistan, Tayland, Singapur, Malezya, Almanya, Fransa, Türkiye	<ul style="list-style-type: none"> Yaşlı nüfusun artması, spora katılımında yükselme ve minimal invaziv cerrahi tekniklerin ortaya çıkması talebi artırmaktadır
Kardiyovasküler Tedavi	Hindistan, Tayland, Almanya, Fransa, Singapur	<ul style="list-style-type: none"> İleri seviye uzmanlık ve özel tedavi teknikleri, çekici faktörler olarak ortaya çıkmaktadır Bu tip tedavi için daha yakın destinasyonlar tercih edilmektedir Elektif ameliyatlara ve organ nakli için uzun bekleme süreleri, başka ülkeden hizmet almada ana motive edici unsurlardır
Diğer Genel Tedaviler [Diğer tedaviler (Oftalmoloji, bariyatrik cerrahi, ender görülen hastalıklar, organ nakilleri)]	Almanya, Fransa, Türkiye, Hindistan, Tayland, Singapur, Malezya, ABD, Meksika, Güney Afrika, Brezilya	<ul style="list-style-type: none"> Belirli ilaçların, teknolojilerin veya uzmanların bulunmaması ve uzun bekleme süreleri itici faktörler olarak ortaya çıkmaktadır Lojistik bağlantıların geliştirilmesi ve ucuz tedavi seçenekleri ülkeler için daha fazla fırsat yaratabilir
Kısırlık Tedavisi	Barbados, İspanya, Macaristan, Türkiye, Ukrayna, Güney Afrika, Hindistan, Malezya	<ul style="list-style-type: none"> Teknolojik ilerlemeler, satın alma kapasitesindeki ve kısırlık vakalarındaki artış büyümenin temel itici güçleridir Kısırlık tedavisinde daha yüksek başarı oranı sağlayan teknolojik gelişmeler önemli bir motivasyon faktörü olarak ortaya çıkmaktadır
Nörolojik Rehabilitasyon	Almanya, Fransa, Birleşik Krallık, ABD, Hindistan, Singapur	<ul style="list-style-type: none"> İleri seviye uzmanlık, deneyimli personel, yüksek hassasiyete sahip gelişmiş ekipmanlar çekici faktörler olarak ortaya çıkmaktadır Nörolojik rahatsızlık teşhisi konan kişi sayısındaki artış, talebi artırmaktadır

Kaynak: Allied Market Research, PwC analizi

Medikal turizm pazarı küresel ölçekte incelendiğinde, hasta sayısı bakımından diş tedavisi, pazar büyüklüğü açısından kanser tedavisi öne çıkmaktadır

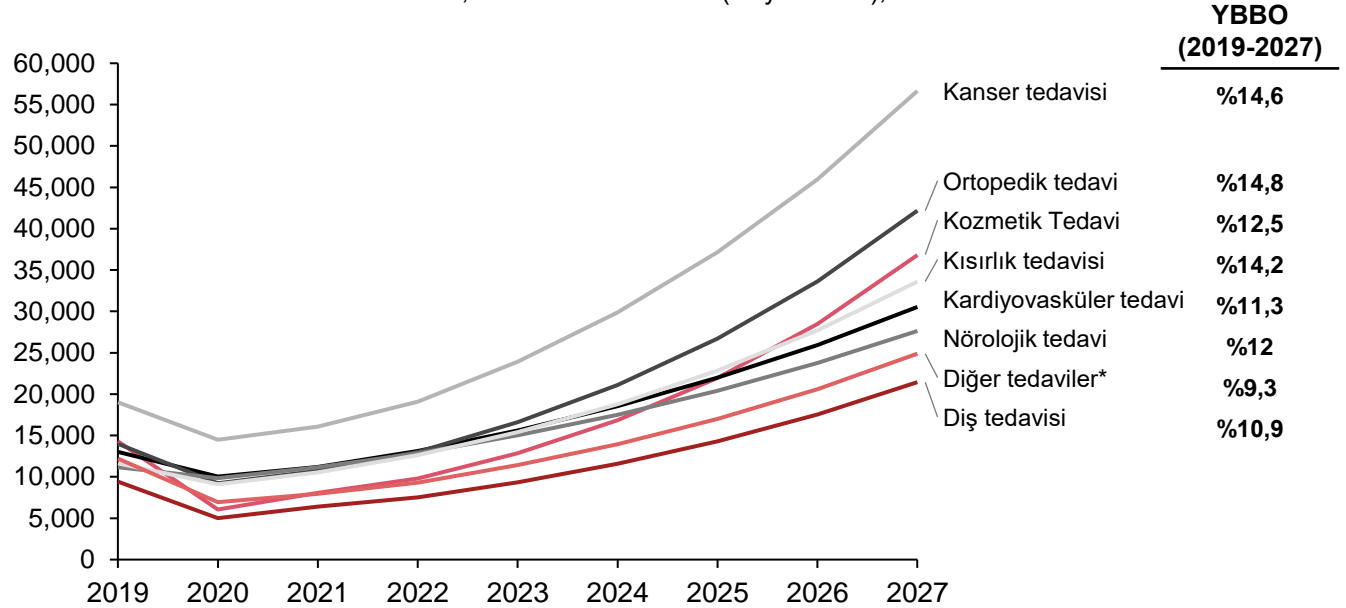
Tedavi Türüne Göre Küresel Medikal Turizm Pazar Büyüklüğü (milyon USD) ve Hasta Sayısı (bin kişi), 2019

Kaynak: Allied Market Research, PwC analizi

2019'da küresel medikal turizm pazarına en yüksek katkıyı sağlayan kanser tedavisi segmentinin 2027 yılına kadar 56,6 milyar USD büyüklüğe ulaşması beklenmektedir (1/2)

Küresel Medikal Turizm Pazarı, Tedavi Türüne Göre (milyon USD), 2019 - 2027

Kaynak: Allied Market Research, PwC analizi *
Oftalmoloji, bariyatrik cerrahi, ender görülen hastalıklar, organ nakilleri.

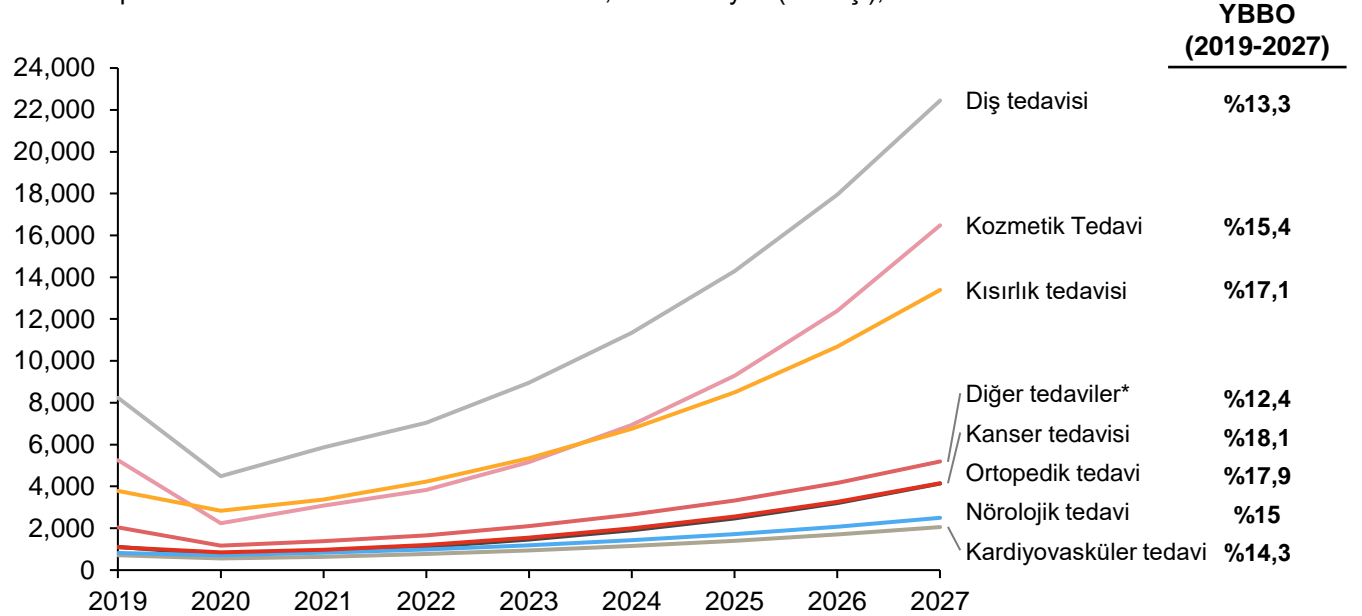
2019'da küresel medikal turizm pazarına en yüksek katkıyı sağlayan kanser tedavisi segmentinin 2027 yılına kadar 56,6 milyar USD büyüklüğe ulaşması beklenmektedir (2/2)

Yorumlar

- **Kanser tedavisi** segmenti 2019'da, küresel olarak toplam **19 milyar USD** hacme ulaşmıştır. Bu segmentin **2019 ile 2027 yılları arasında % 14,6'lık bir YBBO'da büyümesi beklenmektedir.**
- **Dünya çapında meme kanseri, akciğer kanseri ve prostat kanseri gibi farklı kanser türlerinin görülme sıklığındaki artış nedeniyle,** kanser tedavisi segmentinin yakın gelecekte yatırımlar için özellikle kazançlı olması beklenmektedir.
- Pazar büyüklüğü kapsamında öne çıkan **ortopedik ve kozmetik tedavi segmentlerinin hasta sayısı projeksiyonlarına** bakıldığında ise (sayfa 15-16) YBBO oranlarının yüksekliği dikkat çekmektedir.

Hasta sayısı bakımından küresel medikal turizm pazarına öncülük eden dış tedavisinin 2027 yılına kadar 22 milyon hastaya ulaşması beklenmektedir (1/2)

Tedavi Tipine Göre Küresel Medikal Turizm Pazarı, Hasta Sayısı (bin kişi), 2019 - 2027

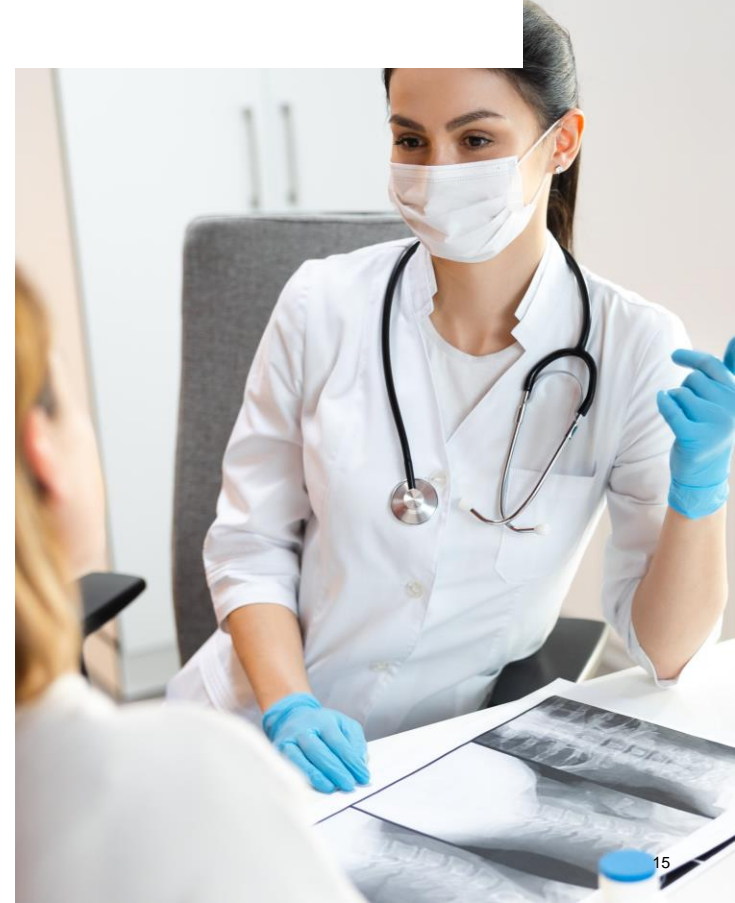

Kaynak: Allied Market Research, * Oftalmoloji, bariyatrik cerrahi, ender görülen hastalıklar, organ nakilleri. PwC analizi

Hasta sayısı bakımından küresel medikal turizm pazarına öncülük eden diş tedavisinin 2027 yılına kadar 22 milyona hastaya ulaşması beklenmektedir (2/2)

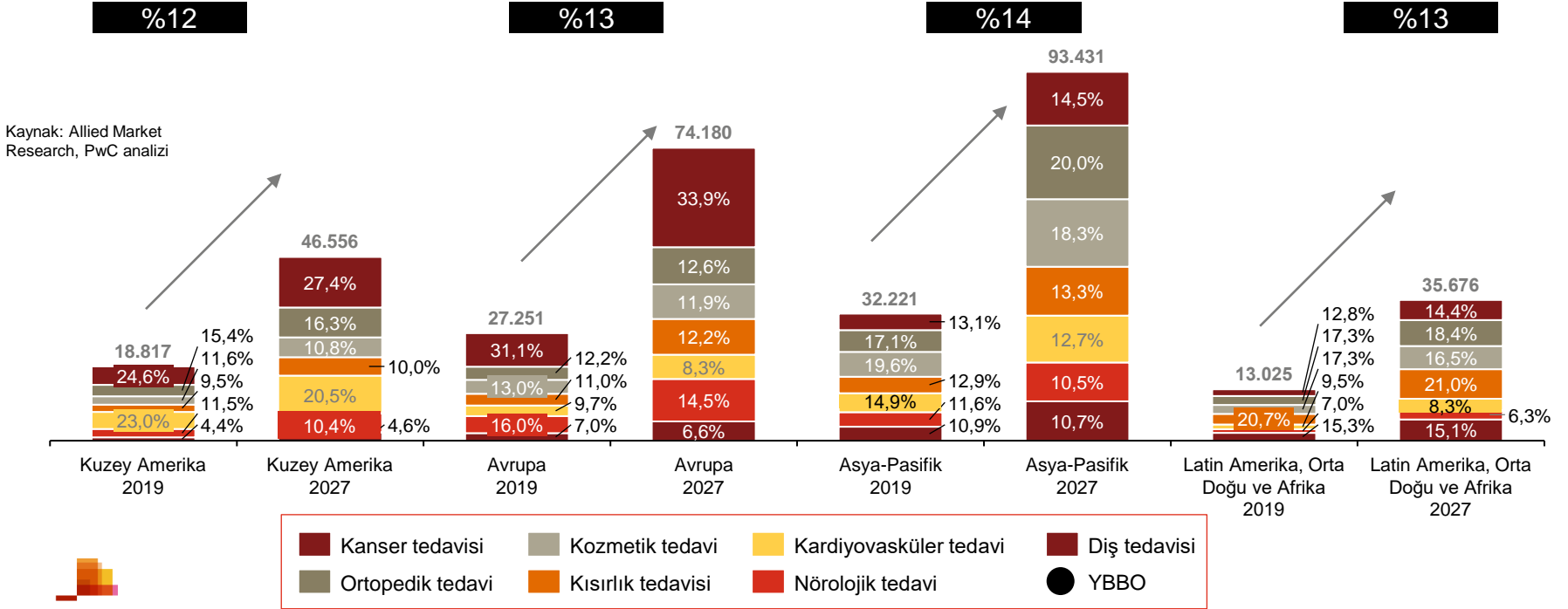
Yorumlar

- **Kozmetik tedavi segmentinde** 2019'da 5 milyonun üzerinde hastaya hizmet verilmişken, dünya çapında obezitenin ve estetik endişelerin artışı nedeniyle alt sektörün **2027'ye kadar %15,4 büyümeye 16 milyon hastaya hizmet vermesi öngörülmektedir.**
- Birçok ülkede, sigorta şirketlerinin sunduğu geri ödeme fırsatları, insanları kozmetik prosedürler için yurtdışına seyahat etmeye teşvik eden bir faktör olarak öne çıkmaktadır.
- Hasta sayısı görece düşük olsa da **kanser tedavisi**, medikal turist sayısı en hızlı artan tedavi türüdür.
- Ayrıca, tüm tedavi türlerinde hasta sayısında artış beklenmektedir.

Kıtaların tedavi türlerine göre pazar hacmi büyüme beklentisi incelendiğinde kanser tedavisinde Avrupa öne çıkarken diğer tedavi türlerinde Asya-Pasifik güçlü durumdadır

Bölgelere göre Medikal Tedavi Türlerinin Turizm Pazar Payları Projeksiyonu (milyon USD), 2019 - 2027

Yaygın tedavi türlerindeki teknolojik gelişmelere adaptasyon, medikal turizmde sürdürülebilirlik açısından önemlidir (1/2)

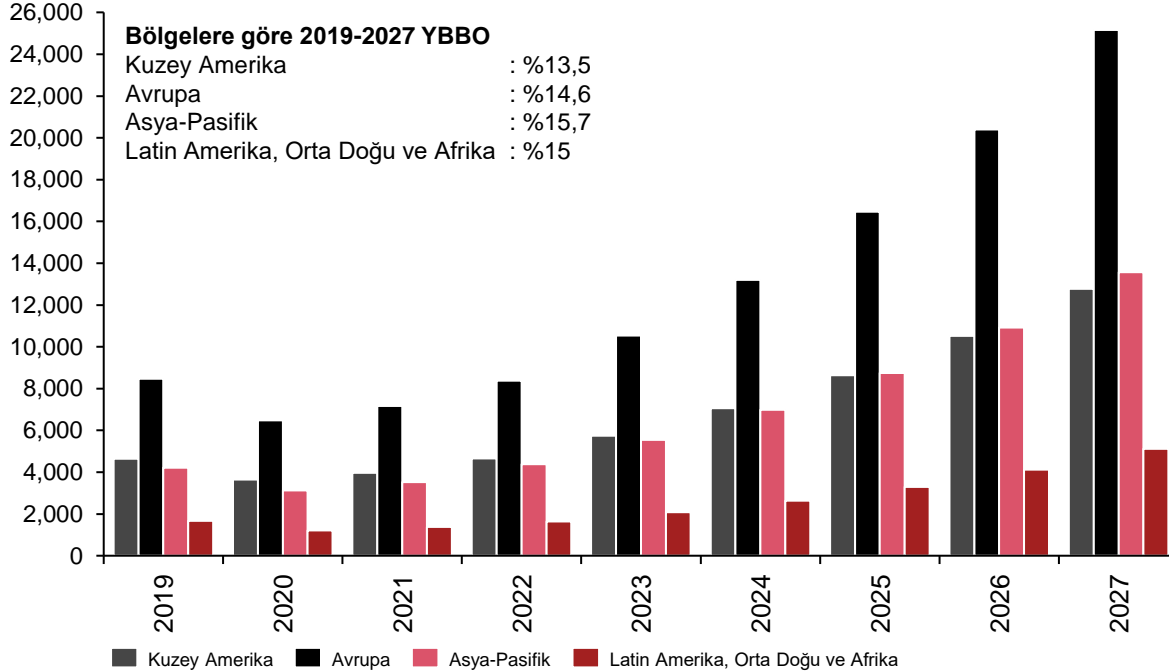
Tedaviler		Öne Çıkan Gelişmeler
	Kanser	<ul style="list-style-type: none">• CAR-T Hücre tedavisi • Kişiselleştirilmiş aşular, hücre tedavisi, gen düzenleme ve mikrobiyom tedavilerinin uygulanması• 3D Tomosentez Özellikli Dijital Mamografi ile erken teşhisin sağlanması • İmmünoterapi ile vücut direncinin artırılması• Yapay zeka ve makine öğrenimi ile hasta bakımlarının desteklenmesi
	Kozmetik	<ul style="list-style-type: none">• Dermal dolgular • PRP «Platelet Rich Plasma-Platelet» (trombosit, pıhtı hücresi) yönünden zenginleştirilmiş plazma uygulaması ile dokuların yenilenmesi • Fraksiyonel Radyofrekans ile ameliyata gerek duyulmadan cildin yenilenmesi• Coolsculpt (Soğuk Lipoliz) ile yağ hücrelerinin yok edilmesi • Hibrit lazer uygulamaları ile cildin yapılandırılması
	Ortopedik	<ul style="list-style-type: none">• Robotik teknoloji ile ameliyatların gerçekleştirilmesi • Ortobiyolojik teknolojiler ile kemiklerin onarımı• 3D teknoloji ile hastalığın detaylı analizi • Nöronavigasyon sistemi ile kitlelerin sınırlarının belirlenmesi • Biyomalzemeler ile travma sonucu kırılan kemiklerin sabitlenmesi

Yaygın tedavi türlerindeki teknolojik gelişmelere adaptasyon, medikal turizmde sürdürülebilirlik açısından önemlidir

Tedaviler	Öne Çıkan Gelişmeler
 Kardiyovasküler	<ul style="list-style-type: none"> • Kol saatleri ile kalp çarpıntılarının yakalanması gibi giyilebilir teknolojiler • Kardiyak manyetik rezonans görüntüleme (Kardiyak MR) • Forxiga (dapagliflozin) ile kalp yetmezliği tedavisi • MİTRACLIP yöntemi ile ameliyatsız mitral kapak yetmezliği tedavisi • Sol ventrikül destek cihazının mekanik pompa olarak kullanımı • Perkutan Koroner Girişim ile ameliyatsız koroner damarların açılması
 Kısırlık	<ul style="list-style-type: none"> • DNA'sı bozuk spermeleri filtreleyen sperm ayırma cihazları • Embriyoların değerlendirme sırasında kültürde rahatsız olmasını önleyen invaziv olmayan (non-invaziv) hızlandırılmış teknolojisi • Preimplantasyon Genetik Tarama ile genetik olarak embriyoların ayıklanması
 Nörolojik	<ul style="list-style-type: none"> • Alzheimer gibi nörodejeneratif hastalıkların tedavisinde zebra balığı modeli kullanılması • Ötü sinir hücrelerinin yerine nöral kök hücreleri sayesinde yeni sinir hücrelerinin yerleştirilmesi • Nörodejeneratif hastalıklarda biyobelirteç geliştirilerek teşhis tutarlılığının artırılması • Tedaviye dirençli epilepsilerde Vagal Sinir Stimulasyonu uygulamalarının kullanımı
 Diş	<ul style="list-style-type: none"> • CAD-CAM ve 3D yazıcılar ile diş tasarımı • Dental lazer uygulamaları ile diş eti tedavisi • Ağız içi dijital kamera ile görüntü alma • Artırılmış gerçeklik ile dijital görünüm sağlama • Koni ışınlı bilgisayarlı tomografi veya dijital hacim tomografisi ile çene ve dokularının üç boyutlu görüntülenmesi
 Diğer (Oftalmoloji)	<ul style="list-style-type: none"> • Presbiyopi ve astigmat gibi kırma kusurları ile kataraktı aynı anda tedavi eden ileri teknoloji göz içi lensleri • Vitreoretinal, refraktif cerrahi • Retinal yırtılmaların tedavisinde Argon ve Diyet lazer uygulamaları • 3 boyutlu bio-yazıcılar • Yara yeri iyileşme mekanizmasını tetikleyici PLEXR Plazma Enerjisi • Göz kuruluğu tedavisinde yoğun atımlı lazer tedavisi

2019 - 2027 yılları arasında kanser tedavisinde en yüksek pazar hacmine Avrupa sahipken bu yıllar arasında Asya-Pasifik'in en yüksek büyüme oranına sahip olması beklenmektedir (1/2)

Bölgelere Göre Kanser Tedavisi Medikal Turizm Pazar Payları, 2019 – 2027 (milyon USD)

Kaynak: Allied Market Research, PwC analizi

2019 - 2027 yılları arasında kanser tedavisinde en yüksek pazar hacmine Avrupa sahipken bu yıllar arasında Asya-Pasifik'in en yüksek büyüme oranına sahip olması beklenmektedir (2/2)

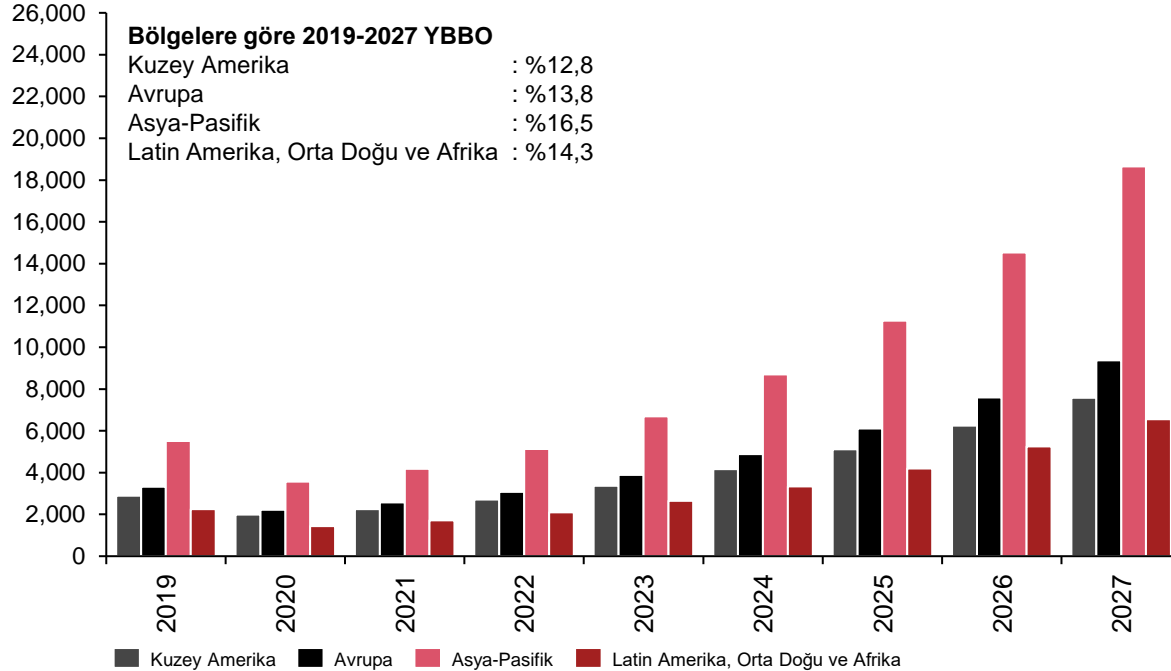
Kanser Tedavisinde Öne Çıkan Yöntemler

- **3D Tomosentez Özellikli Dijital Mamografi**, meme dokusunu üç boyutlu tarayarak erken teşhisi desteklemektedir.
- Kanser hücrelerine saldırmak için hastanın kendi bağışıklık sistemini kullanan İmmünoterapilerin (PD-1 inhibitörleri) kullanım alanları artmaya devam edecek ve dünya onkoloji pazarındaki büyümeye bu grup ürünler liderlik edecektir (Evaluate Pharma, 2021, s.21).
- Onkologlara göre **yapay zeka** (artificial intelligence) ve **makine öğrenmesini** (machine learning) temel alan uygulamalar hasta bakımını kolaylaştıracaktır.
- İmmüno-onkoloji alanında **CAR-T hücre terapisi**, yüksek potansiyeli ile yaygınlaşmaya başlamıştır.
- **Kişiselleştirilmiş aşılar, hücre tedavisi, gen düzenleme ve mikrobiyom tedavileri**, kanser tedavisindeki yeni teknoloji alanlarıdır.
- **CRISPR Gen Değiştirme Tekniği** ile kanserli hücreler tedavisinde kullanılmaktadır.

2019 - 2027 yılları arasında ortopedik tedavide en yüksek pazar hacmine Asya - Pasifik sahip olacaktır ve 2027'ye kadar pazarın bölgede %16,5 YBBO ile büyümesi beklenmektedir (1/2)

Bölgelere Göre Ortopedik Tedavi Medikal Turizm Pazar Payları, 2019 – 2027 (milyon USD)

Kaynak: Allied Market Research, PwC analizi

2019 - 2027 yılları arasında ortopedik tedavide en yüksek pazar hacmine Asya - Pasifik sahip olacaktır ve 2027'ye kadar pazarın bölgede %16,5 YBBO ile büyümesi beklenmektedir (2/2)

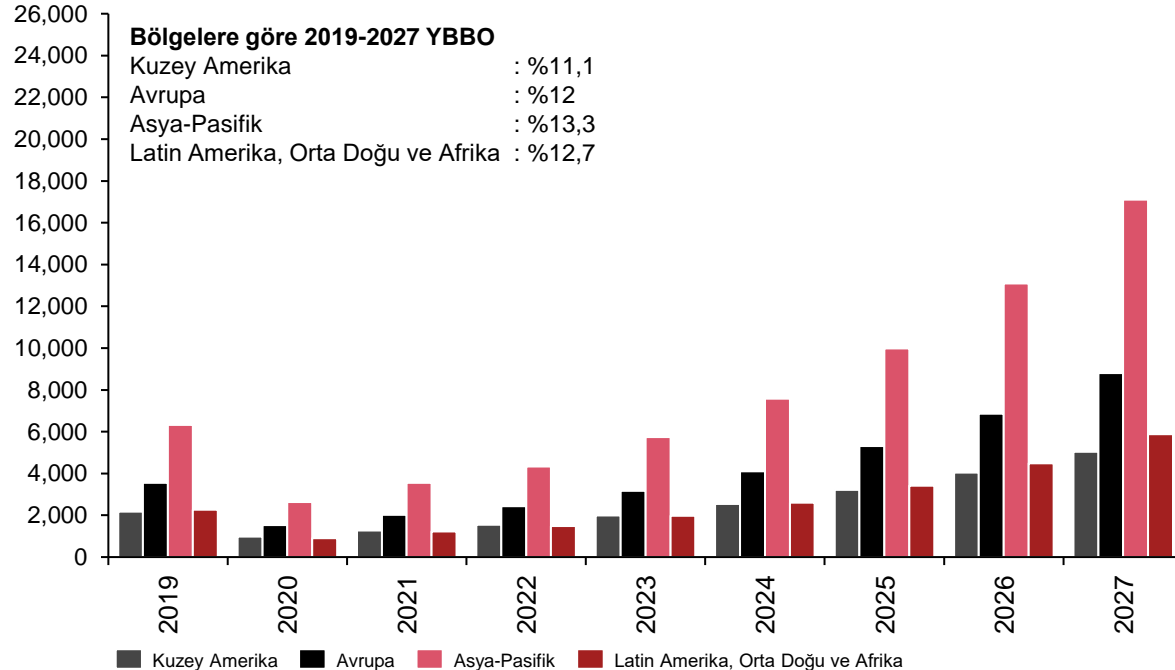
Ortopedik Tedavide Öne Çıkan Yöntemler

- **Robotik teknoloji** ile ortopedik ameliyatlara (diz protez) yapılmaya başlanmıştır.
- **Ortobiyolojik teknolojiler** iyileşme süreçlerini hızlandırmada kullanılmaktadır.
- **Akıllı sensör destekli teknolojiler ve implantlar** tedavi için gerçek zamanlı bilgi sağlayan yerleşik sensörlerdir.
- **3D teknoloji** birçok ortopedik hastalığın daha iyi analiz edilmesini ve tedavi öncesi cerrahi planlamaların yapılmasını sağlamaktadır.
- **Nöronavigasyon sistemi**, operasyonlar sırasında kitlelerin sınırlarının net bir şekilde belirlenmesine yardımcı olmaktadır.
- **Biyomalzemeler** travma sonucu kırılan kemiklerin iyileşmesi için sabitleme ya da hasar gören eklem ya da kemiklerin yerini alması amacıyla kullanılmaktadır.

Ortopedik tedavide olduğu gibi 2019-2027 yılları arasında kozmetik tedavide en yüksek pazar hacmine Asya-Pasifik sahip olacaktır ve 2027'ye kadar pazarın bölgede %13,3 YBBO ile büyümesi beklenmektedir (1/2)

Bölgelere Göre Kozmetik Tedavi Medikal Turizm Pazar Payları, 2019 – 2027 (milyon USD)

Kaynak: Allied Market Research, PwC analizi

Ortopedik tedavide olduğu gibi 2019-2027 yılları arasında kozmetik tedavide en yüksek pazar hacmine Asya-Pasifik sahip olacaktır ve 2027'ye kadar pazarın bölgede %13,3 YBBO ile büyümesi beklenmektedir (2/2)

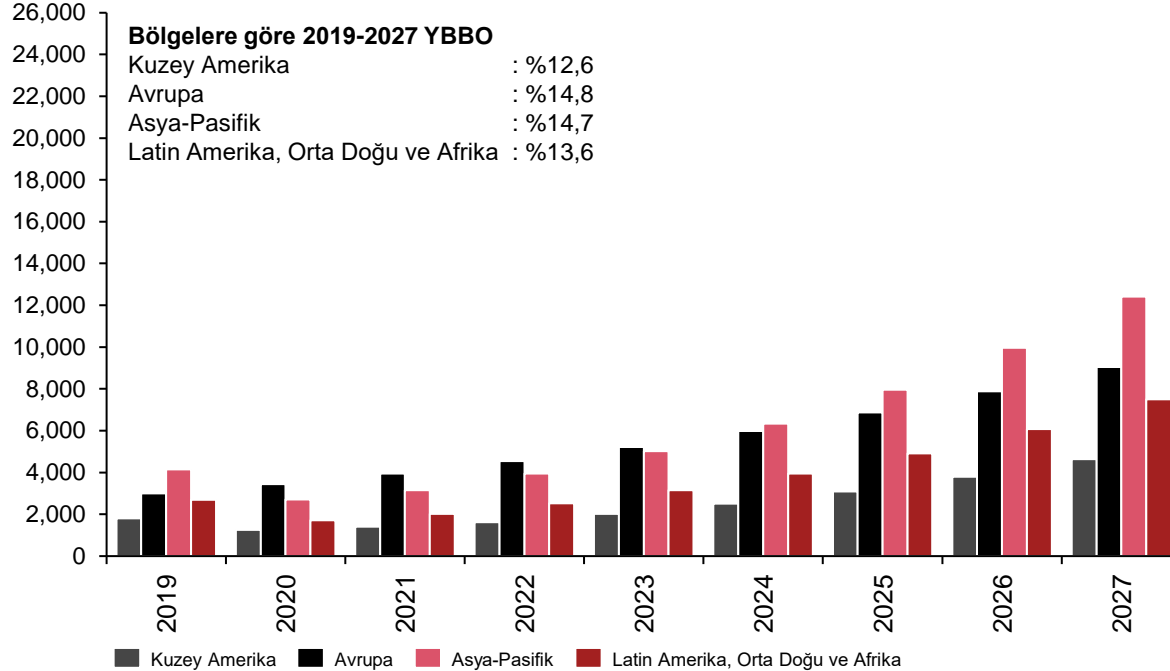
Kozmetik Tedavide Öne Çıkan Yöntemler

- **Dermal dolgular** ile sadece enjeksiyon yolu ile herhangi bir cerrahi işleme başvurulmadan deformasyonlar düzeltilebilmektedir. Özellikle **Teosyal**, yüz dolgusunda sıklıkla kullanılan dolgu ürünlerinden biridir.
- **PRP** "Platelet Rich Plasma-Platelet (trombosit, pıhtı hücresi) yönünden zenginleştirilmiş plazma uygulaması ile cildin gençleştirilmesini sağlamaktadır.
- **Fraksiyonel Radyofrekans**, ameliyata gerek duyulmadan cildin yenilenmesini sağlamaktadır. Cildin daha genç görünmesi için uygulanan uygulama, cilt gözeneklerinin sıklaşmasını sağlayıp, yağlı görünümü de engellemektedir.
- **Coolsculpt (Soğuk Lipoliz)** ile diyet ve spora bağlı olmayan yağ kırma yöntemi ile fazlalık hissedilen bölgelerde yağ hücreleri dondurularak yok edilmektedir.
- **Hibrit lazer** uygulamaları ile cilt yapılandırılmaları ve bakımı sağlanmaktadır.

2019 - 2027 yılları arasında kısırlık tedavisinde en yüksek pazar hacmine Asya-Pasifik sahipken Avrupa'nın %14,8 YBBO ile büyümesi beklenmektedir (1/2)

Bölgelere Göre Kısırlık Tedavisi Medikal Turizm Pazar Payları, 2019 – 2027 (milyon USD)

Kaynak: Allied Market Research, PwC analizi

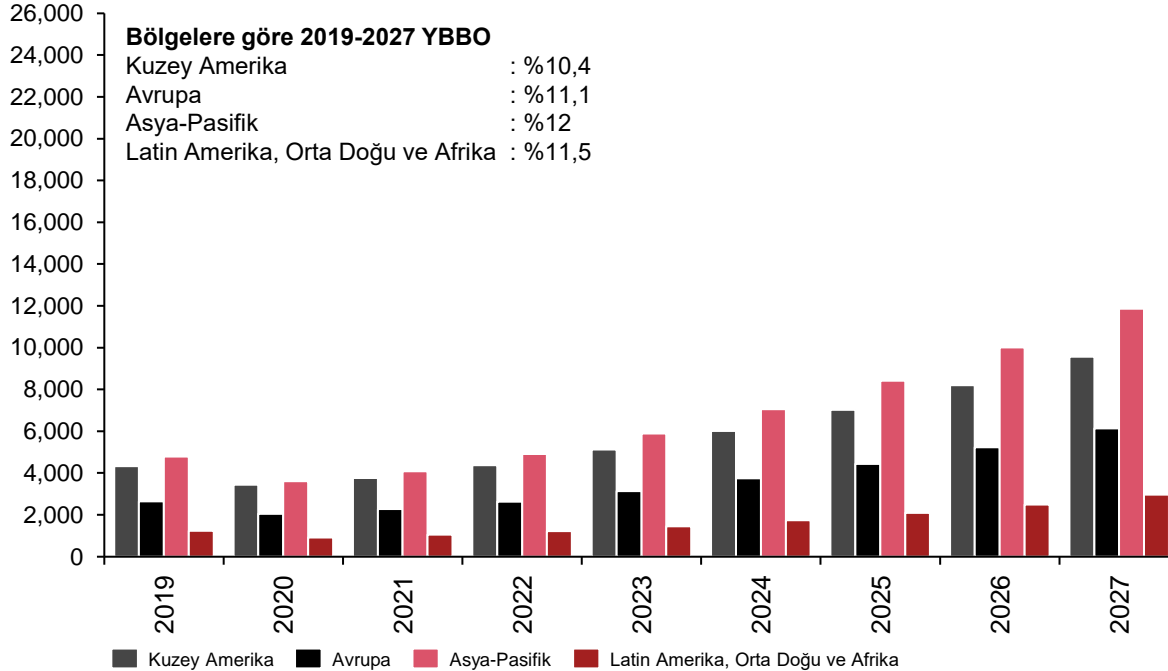
2019 - 2027 yılları arasında kısırlık tedavisinde en yüksek pazar hacmine Asya-Pasifik sahipken Avrupa'nın %14,8 YBBO ile büyümesi beklenmektedir (2/2)

Kısırlık Tedavisinde Öne Çıkan Yöntemler

- Birleşmiş Milletler'e göre, **küresel doğurganlık oranının 2030'a kadar kadın başına 2,4'e ve 2050'ye kadar 2,2'ye düşmesi** beklenmektedir.
- Kısırlık tedavi cihazları pazarında en büyük payı **sperm ayırma cihazları** segmentinin oluşturması beklenmektedir. IVF (*in-vitro fertility*) ve suni tohumlama gibi ART'lerin (*assisted reproductive technology*) çoğunda ileri prosedürleri saflaştırılmış örnekler olarak sunabilen **sperm ayırma cihazları** kullanılmaktadır.
- **Görüntüleme sistemleri** segmentinin en büyük ikinci segment olması beklenmektedir. Embriyoların değerlendirme sırasında kültürde rahatsız olmasını önleyen **non-invaziv hızlandırılmış teknolojisi** sayesinde bu segment hızla büyüme kaydetmektedir.
- **Preimplantasyon Genetik Tarama (PGS)** ile genetik olarak embriyo ayıklaması yapılmaktadır. Bu sayede ilk döngüde pozitif IVF sonuçları alınabilmektedir.

2019 - 2027 yılları arasında kardiyovasküler tedavide en yüksek pazar hacmine Asya-Pasifik sahiptir ve pazarın bölgede %12 YBBO ile büyümesi beklenmektedir (1/2)

Bölgelere Göre Kardiyovasküler Tedavi Medikal Turizm Pazar Payları, 2019 – 2027 (milyon USD)

Kaynak: Allied Market Research, PwC analizi

2019 - 2027 yılları arasında kardiyovasküler tedavide en yüksek pazar hacmine Asya-Pasifik sahiptir ve pazarın bölgede %12 YBBO ile büyümesi beklenmektedir (2/2)

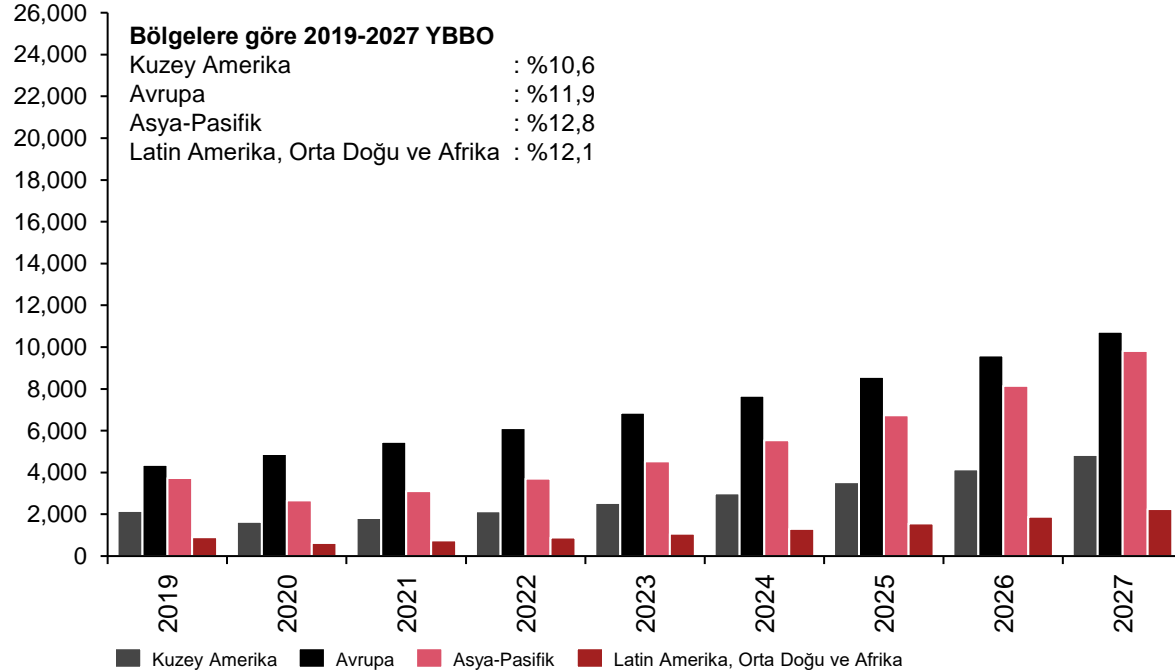
Kardiyovasküler Tedavide Öne Çıkan Yöntemler

- **Kalp çarpıntılarını yakalayan kol saatleri** pek çok hastada EKG ile yakalama ihtimalinin yüksek olmadığı çarpıntı anlarını yakalayabilmektedir.
- **Kardiyak manyetik rezonans görüntüleme ile (Kardiyak MR)**, radyo dalgaları, manyetik alan ve bilgisayar kullanılarak kalbin detaylı görüntüsü alınabilmektedir.
- **Forxiga (dapagliflozin)** kalp yetmezliği tedavisi için dünyanın ilk SGLT2 inhibitörü olarak kullanılmaya başlanmıştır.
- **MİTRACLİP** yöntemi ile ameliyatsız mitral kapak yetmezliği tedavi edilmektedir.
- **Sol ventrikül destek cihazı (LVAD)** kalp yetmezliği olan hastalarda implante edilen mekanik bir pompa olarak kullanılmaktadır.
- **Perkutan Koroner Girişim (PKG)** ile ameliyatsız, ciltten bir damar yoluyla girilerek koroner damarların açılması sağlanmaktadır.

2019 - 2027 yılları arasında nörolojik tedavide en yüksek pazar hacmine Avrupa sahipken ve Asya-Pasifik'in %12,8 YBBO ile büyümesi beklenmektedir (1/2)

Bölgelere Göre Nörolojik Tedavi Medikal Turizm Pazar Payları, 2019 – 2027 (milyon USD)

Kaynak: Allied Market Research, PwC analizi

2019 - 2027 yılları arasında nörolojik tedavide en yüksek pazar hacmine Avrupa sahipken ve Asya-Pasifik'in %12,8 YBBO ile büyümesi beklenmektedir (2/2)

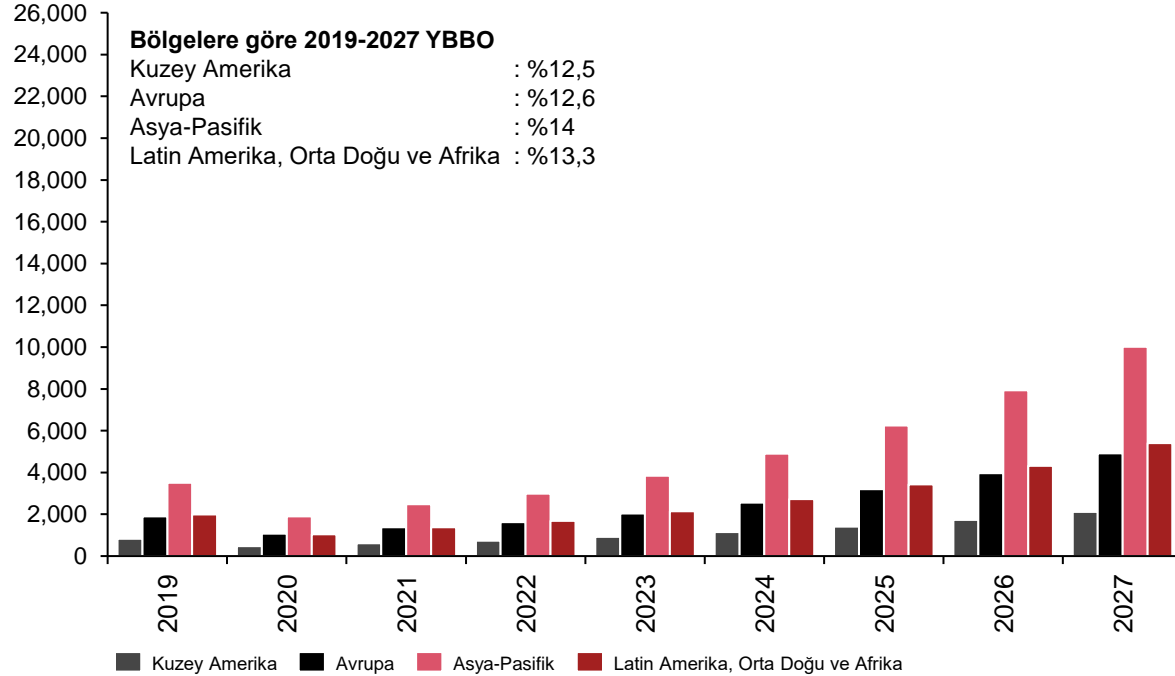
Nörolojik Tedavide Öne Çıkan Yöntemler

- **Sinir bilim** (neuroscience) ve **beyin cerrahisi** (neurosurgery) nörolojide öne çıkan alanlardır.
- Nörolojik bozuklukların genetik ve moleküler bağlarına ilişkin çalışmalar **özel ve kişiselleştirilmiş tedavilerin geliştirilmesine** zemin oluşturmaktadır.
- **Nörodejenaratif hastalıklarda ilaç keşfi**: Alzheimer gibi nörodejenaratif hastalıkların tedavisinde **zebra balığı modeli kullanılması**, ölü sinir hücrelerinin yerine nöral kök hücreleri sayesinde yeni sinir hücrelerinin yerleştirilmesini mümkün kılması beklenmektedir.
- Nörodejenaratif hastalıklarda **biyobelirteç (biomarker)** geliştirmek özellikle teşhis tutarlılığını olumlu etkilemektedir.
- Tedaviye dirençli epilepsilerde **Vagal Sinir Stimulasyonu (VNS)** uygulanmaktadır.
- Bugün kırmızı reçete/uyuşturucu kategorisinde bulunan psikedelik ürünlerin psikiyatrik bozukluklarda kullanılmaya başlanması beklenmektedir (Fierce Biotech, 2021).

2019-2027 yılları arasında dış tedavisinde en yüksek pazar hacmine Asya-Pasifik sahipken ve pazarın bölgede %14 YBBO ile büyümesi beklenmektedir (1/2)

Bölgelere Göre Dış Tedavisi Medikal Turizm Pazar Payları, 2019 – 2027 (milyon USD)

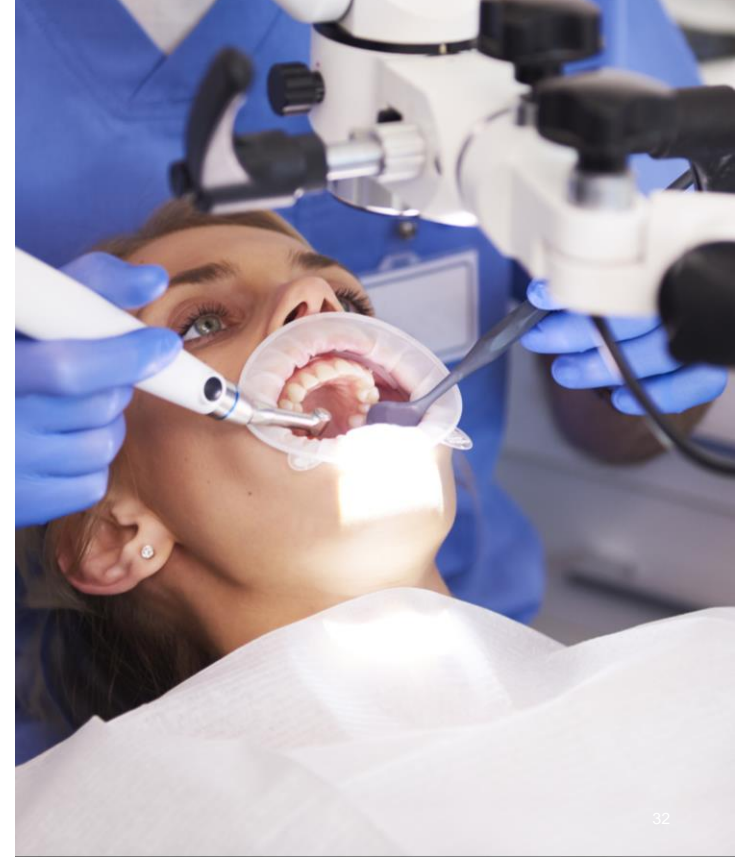

Kaynak: Allied Market Research, PwC analizi

2019-2027 yılları arasında diş tedavisinde en yüksek pazar hacmine Asya-Pasifik sahipken ve pazarın bölgede %14 YBBO ile büyümesi beklenmektedir (2/2)

Diş Tedavisinde Öne Çıkan Yöntemler

- **CAD-CAM** bilgisayar destekli diş tasarım ve üretim uygulamaları, ağız taraması ve protez üretiminde kullanılmaktadır. Bu uygulamalar **3D yazıcılar** ile desteklenmektedir.
- **Dental lazer** uygulamaları cerrahi ve diş beyazlatma prosedürlerindeki kullanımı hızla artmaktadır. Bu uygulama ayrıca diş eti dokularını yeniden şekillendirmek ve iltihaplı dokuları çıkarmak için de kullanılmaktadır.
- **Ağız içi dijital kamera** ağızdan dijital görüntü alma, video kaydetme özelliğine sahip cihazlardır. Tedaviye ihtiyacı olan dişleri ve yumuşak dokuların belirlenmesinde rehberlik etmektedir.
- **Artırılmış gerçeklik** hastaların ameliyat sonucunda sahip olacakları dişleri anında görebilmelerine olanak sağlamaktadır.
- **Koni ışınli bilgisayarlı tomografi veya dijital hacim tomografisi** çene ve dokularının üç boyutlu görüntüsünü oluşturarak teşhis ve tedavinin doğru şekilde yapılmasını sağlamaktadır.

1.2 Medikal Turizmi Etkileyen Küresel Trendler

Sağlık turizmini etkileyen orta ve uzun vadeli trendler arasında dört tanesi öne çıkmaktadır

Dijitalleşme

Gelişen akıllı teknolojiler, dijital okur yazarlığı artan tüketicilerin talepleri ve beklentileri, küreselleşme ve COVID-19 pandemisi gibi tüm dünyayı etkileyen gelişmeler sağlık sektöründeki dijitalleşmenin hızını artırmaktadır. **Ülkelerdeki sağlık hizmeti ihracatını doğrudan etkileyen bir faktör olan dijitalleşme, kişiselleştirilmiş hizmet, verimlilik ve artırılmış hizmet kalitesi gibi etkilerinin yanı sıra, COVID-19 salgını ile önemini kanıtlayan uzaktan online sağlık hizmetinin gerçekleştirilmesinde de büyük rol oynamaktadır.**

Demografik Değişim ve Tüketici Tercihlerinde Çeşitlenme

Doktor ve hasta demografisinin değişmesi medikal turizmin yaygınlaşmasına sebep olmaktadır. **Hızla artan yaşlı nüfus ve büyüyen orta sınıfın ihtiyaç duyduğu ek sağlık kaynakları ve hizmet farklılaşması, sağlık turizminde yeni iş modelleri oluşturmaktadır.** Tüketici tercihlerinin değişmesi ve günümüz toplumunda kozmetik ve estetiğe yapılan harcamanın artışı sayesinde yaşanan sağlık turizmindeki büyümenin, COVID-19 pandemisi nedeniyle hız kesmesi ve pandemi sonrasında artması öngörülmektedir.

Yeni Sağlık Merkezlerinin Kuruluşu ve Online Sağlık Hizmetleri

Tarihsel olarak düşük geliri ülkelerden yüksek geliri ülkelere doğru olan sağlık turizmindeki söz konusu trend, gelişmekte olan ülkelerde güçlenen sağlık sektörü, fiyat avantajları ve turistik imkanlar gibi sebeplerden giderek tersine dönmektedir. Geleneksel sağlık merkezlerinin yanı sıra COVID-19 pandemisi ile önemini kanıtlayan uzaktan teşhis ve tedavi sağlayan online sağlık merkezlerinin sayısı da giderek artmaktadır.

Bilgiye Erişim ve Görünürlük

Sağlık sektöründeki dijitalleşme ile birlikte söz konusu **alanda sağlık turizmi hizmeti veren ülkelerin sağladığı bilgi erişim platformlarının tüketici beklentilerine daha uygun şekilde tasarlanması ve sunulan ürün ve hizmetlerdeki güvenilirliğin artması sağlık turizmi bölgelerinin rekabetçiliğini artırmaktadır.** Aynı zamanda küreselleşme ülkelerin tanınırlığını ve güvenilirliğini artırarak rekabet güçlerini yükseltmektedir.

Gittikçe daha bağlantılı ve tüketici odaklı olan sağlık sistemlerinde dijital ve esnek çözümler önem kazanmaktadır (1/2)

Geleneksel olarak lokasyon kaynaklı zorluklar nedeniyle parçalanmış bir endüstri olarak görülen sağlık hizmetleri, hızlı küreselleşme, yeni teknolojiler ve tüketicilerin artan talep ve beklentileri nedeniyle hızla dijitalleşmektedir. Bunun yanı sıra COVID-19 gibi küresel felaketler sağlık sektöründeki dijitalleşmenin ve online sağlık hizmetinin önemini ve gelişim hızını artırmaktadır. COVID-19, IoT gibi akıllı teknolojilerin kullanılarak hastaların hastanelere gelmeden hastalığın takip ve tedavi edilebileceği dijital altyapının önemini ve söz konusu uzaktan erişimi sağlayabilecek ülkeler arasındaki bölgesel işbirliklerinin etkisini kanıtlamıştır.

Sağlık sektöründeki dijitalleşmenin birçok avantajı mevcuttur.

Daha tutarlı teşhis

Artırılmış Ar-Ge ve klinik gelişim

Kolaylaştırılmış kullanım

İyileştirilmiş finansal sonuçlar ve artan işbirlikleri

Kişiselleştirilmiş hizmet

Sağlık hizmetlerine kolaylaştırılmış erişim

Artırılmış operasyonel verimlilik

Gittikçe daha bağlantılı ve tüketici odaklı olan sağlık sistemlerinde dijital ve esnek çözümler önem kazanmaktadır (2/2)

Medichecks

2002 yılında kurulan Medichecks, İngiltere'nin ilk **doğrudan tüketiciye (direct-to-consumer) kan testi hizmetini vermektedir**. Sağlık sektöründeki dijitalleşmenin getirdiği akıllı teknolojilerden yararlanan Medichecks, hormon, doğurganlık, tam kan sayımı, vitamin gibi geleneksel olarak bir tıp merkezi vasıtasıyla yapılabilecek birçok tıbbi testi tüketicinin kolaylıkla evde kendi numunesini almasını ve numuneleri şirkete kargolamasını sağlayacak bir altyapı oluşturarak kapsamlı bir online teşhis, tedavi ve takip sistemi hizmeti vermektedir.

Tricog Health

Hindistan merkezli bir start-up olan Tricog Health, **geliştirdiği bulut bilişim tabanlı kardiyak tanı platformu ile** Hindistan'ın en uzak yerlerinden bazıları da dahil olmak üzere 23 eyalette 340 şehirde kalp bakımına erişimi artırmıştır. Söz konusu sağlık platformu, **sahadaki tıbbi cihazlardan fizyolojik ve EKG verilerini toplayarak ve verileri gerçek zamanlı işleyerek, kardiyologlar için simültane teşhisler sağlamakta** ve hekimler için hareket alanları yaratmaktadır.

Sağlık Veri Araştırmaları ve Yapay Zeka Uygulamaları Enstitüsü

PwC tarafından gerçekleştirilen araştırmaya göre Türkiye sağlık sektöründe robot kullanımını %85 oranında desteklemektedir. Türkiye **Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB) bünyesinde Sağlık Veri Araştırmaları ve Yapay Zeka Uygulamaları Enstitüsü açılmıştır**. Enstitü kamu ve özel sektör arasındaki birlikleri vasıtasıyla Ar-Ge ekosisteminin geliştirilmesini ve sağlık sektöründeki dijitalleşmeyi amaçlamaktadır.

Dijitalleşme

Demografik değişim ve tüketici tercihlerindeki çeşitlilik sağlık turizminde farklı beklentilerin oluşmasına neden olmaktadır

Demografik değişimler ve tüketici tercihlerindeki farklılıklar sağlık sistemleri üzerindeki baskıları yoğunlaştırmakta ve sağlık hizmetlerinin sunumunda yeni alanlar oluşturmaktadırlar. Yaşlanan nüfus ve büyüyen orta sınıf sağlık hizmetlerinin ihtiyaçlarını ve yanıtlarını değiştirmektedir. Tüketicilerin erişilebilir, düşük maliyetli ve uzmanlık gerektiren sağlık hizmetlerini tercih etmesi ve başta gelişmiş ülkeler tarafından olmak üzere medikal taleplerin artışı, sağlık turizminin artışına yol açmaktadır.

Dünya nüfusunun 2025 yılına kadar **bir milyar** kişi artması ve bu bir milyardan **300 milyonunun** 65 yaş ve üstü insanlar olması beklenmektedir. Bunun yanı sıra 2030 yılına kadar küresel nüfusun **%65'inin** orta sınıf olacağı tahmin edilmektedir.

Tüketici Tercihlerinde Çeşitlenme

Başta değişen demografik yapı ve çeşitlenen tüketici davranışlarının yönlendirdiği sağlık turizmi, hastaların hem tıbbi hem de kozmetik müdahalelerinin (saç ekimi, dolgu, botoks, detoks kampları vb.) yanı sıra **lüks hasta bakımı isteklerini de karşılamaktadır.**

Hizmete Erişimde Çeşitlilik

Ülkeler arasındaki operasyon maliyetleri sağlık turizmini şekillendirmektedir. Örneğin, Türkiye'de lazer göz ameliyatı ortalama 750-1500 USD iken Hindistan'da 950-1650; Tayland'da 2100-2600; ABD'de 2250; İngiltere'de ise 2250-2900 USD aralığındadır. Aynı şekilde, burun estetiği ameliyatı ortalama olarak ABD'de 5350; İngiltere'de 3850-6425 USD aralığındayken, Türkiye'de 1655-2200 USD arasında olması Türkiye'yi cazip bir sağlık turizmi merkezi konumuna getirmektedir.

Tüketici Tercihleri

COVID-19 pandemisi öncesinde geleneksel sağlık turizminin büyümesiyle yeni çekim noktaları yaratılırken salgın, uzaktan sağlık hizmetinin önemini göstermiştir

Sağlık turizminin büyümesi gelişmekte olan ekonomilerde yeni çekim merkezleri oluşturmuştur. Tarihsel olarak düşük gelirli ülkelerden yüksek gelirli ülkelere doğru olan sağlık turizmi eğilimi günümüzde tersine dönmektedir ve son zamanlarda tüketicileri bölgesel olarak çeken yeni sağlık merkezleri geliştirilmiştir. Eskiden ana ihracatçı ülkeler Kuzey Amerika ve Batı Avrupa'da iken, BAE, İsrail, Porto Riko, Tayvan, Yunanistan, Türkiye gibi hızla gelişen ülkeler sağladıkları fiyat avantajları ve turistik imkanlar ile COVID-19 öncesinde sağlık merkezleri olarak hızla büyümüşür ancak COVID-19 pandemisi ile söz konusu geleneksel sağlık hizmetlerinin yanı sıra uzaktan tanı, tedavi ve takip hizmeti veren ve hastayı yerinde hekimle buluşturan online sağlık hizmetlerinin önemi artmıştır.

Telekomünikasyon, bilgi teknolojileri, elektronik cihaz üreticileri, ilaç endüstrisi, start-up'lar, hastaneler ve doktorlar gibi çok paydaşlı bir ekosisteme sahip olan online sağlık hizmetlerinin COVID-19 salgını öncesi dönemde yıllık **%14'lük** bileşik büyüme hızında büyümesi beklenirken, salgının yarattığı online sağlık hizmetine olan ihtiyacın artması bu pazar potansiyelini daha da güçlendirecektir.

Türkiye

COVID-19 pandemisi öncesinde geleneksel bir sağlık merkezi olarak büyüyen Türkiye, salgın döneminde de uzaktan sağlık hizmetleri konusundaki yetkinliğini geliştirmiştir. COVID pozitif hastaların hekimlerle görüntülü konuşabildiği Dr. e-nabız sistemi ile hastaların çevrimiçi sağlık hizmetlerine ulaşması sağlanmıştır. Aynı zamanda Acıbadem, Medicana gibi özel hastaneler de bu süreçte kendi platformlarını oluşturmuştur.

NHS Online Consultations

COVID-19 pandemisinin zorlayıcı koşullarına cevaben yeni modeller üreten Birleşik Krallık Ulusal Sağlık Sistemi (NHS), hem hastaların sağlık hizmetlerine uzaktan ulaşabilmesini sağlamak hem de sağlık çalışanlarının üzerindeki iş yükünü azaltmak amacıyla online danışmanlık hizmeti sunmaya başlamıştır. Hastalar sistemi soru sormak, semptom bildirmek ya da mevcut hastalıkları hakkında yardım almak için kullanabilmektedirler.

Çevrimiçi Sağlık

Küreselleşmenin ve dijitalleşmenin getirdiği bilgiye erişimin kolaylaşması ve görünürlüğü artması sağlık turizmini canlandırmaktadır (1/2)

Türkiye

USHAŞ, uluslararası sağlık hizmetleri alanında Türkiye'de sunulan hizmetlerin tanıtımını yapmayı hedefleyen bir kurumdur. **THTC'nin (Turkish Healthcare Travel Council) geliştirdiği, sağlık turizmi yazılımı olan Map2heal ile, hastalar network ofisleri bulabilir ve tedavi amaçlı seyahat ayarlayabilirler.** Söz konusu uygulama ile dünyanın dört bir yanından gelen sağlık turistlerine Türkiye'den uzman hekim ve hastane seçme imkanının yanı sıra hastanın geçmiş sağlık verilerini ve tahlil sonuçlarını da yükleyerek daha doğru bir eşleştirme ve takip yapılabilmesi sağlanmaktadır.

Singapur

Son yıllarda giderek büyüyen bir sağlık turizmi merkezi olan Singapur sağlık hizmetlerini dijitalleştirme konusunda birçok adım atmıştır. **Smart Nation Singapore** ile her alanda (akıllı şehirler gibi) sağlık sektörünün de dijitalleşmesi hedefine sahip olan Singapur, ayrıca yenilikçiliğe de önem vermesiyle medikal turizm için **kamu – özel işbirliğini** öne çıkaracak stratejiler geliştirmektedir (Singapur 2020 Sağlık Hizmeti Master Planı). Sağlık altyapısı, yenilikçiliğinin yanında sunduğu çeşitli fırsatlarla Singapur, sağlık sektörü açısından bir Ar-Ge merkezi konumundadır.

Malezya

Büyük bölümünü Uzak Doğu bölgesindeki ülkelerden seyahat eden turistlerin oluşturduğu ve vergi muafiyetleri gibi çeşitli devlet teşvikleri ile sağlık turizmindeki görünürlüğü artıran Malezya, Medical Travel Media Awards (MTMA) ödüllerinin son 3 yıldır sahibidir. Bu gibi ödüllerle ve #sharemylove gibi kampanyalarla dünya çapındaki tanınırlığını artıran Malezya başta Asya olmak üzere dünyadaki en gelişmiş sağlık turizmi ülkelerinden biri olmuştur.

Görünürlük

Küreselleşmenin ve dijitalleşmenin getirdiği bilgiye erişimin kolaylaşması ve görünürlüğün artması sağlık turizmini canlandırmaktadır (2/2)

Sağlık sektöründe Endüstri 4.0 teknolojilerinin kullanım alanlarının yaygınlaşması ve küreselleşmenin artması dolayısıyla sağlık turizmi sunan ülkelerin verdiği hizmetler gelişmiş ve bilgiye erişimin giderek kolaylaşması sonucu ülkeler daha görünür hale gelmiştir. Sağlık turizminde önde olan ülkelerin çoğu halihazırda sundukları bilgi platformlarında medikal turizm için detaylı rehberlik ve bilgi sunarak sektördeki rekabeti güçlendirmektedir. Sağlık turizmi sunan ülke sayısı arttıkça, rekabetçi olabilmek için söz konusu platformların yetkinliği ve kullanımı daha büyük bir kesime hitap edebilmek için gelişecektir.

Dünyanın dört bir yanındaki insanların dijital sağlık hizmetlerine erişim potansiyeli giderek artmaktadır; mobil geniş bant fiyatları, son üç yılda ortalama **%50** düşerek dünya nüfusunun yaklaşık yarısının çevrimiçi olmasını sağlamıştır.

Dünya genelinde **165.000**'den fazla mobil sağlık uygulaması bulunmasına rağmen bunların **%40'ı 5.000'den** az indirilmiştir.

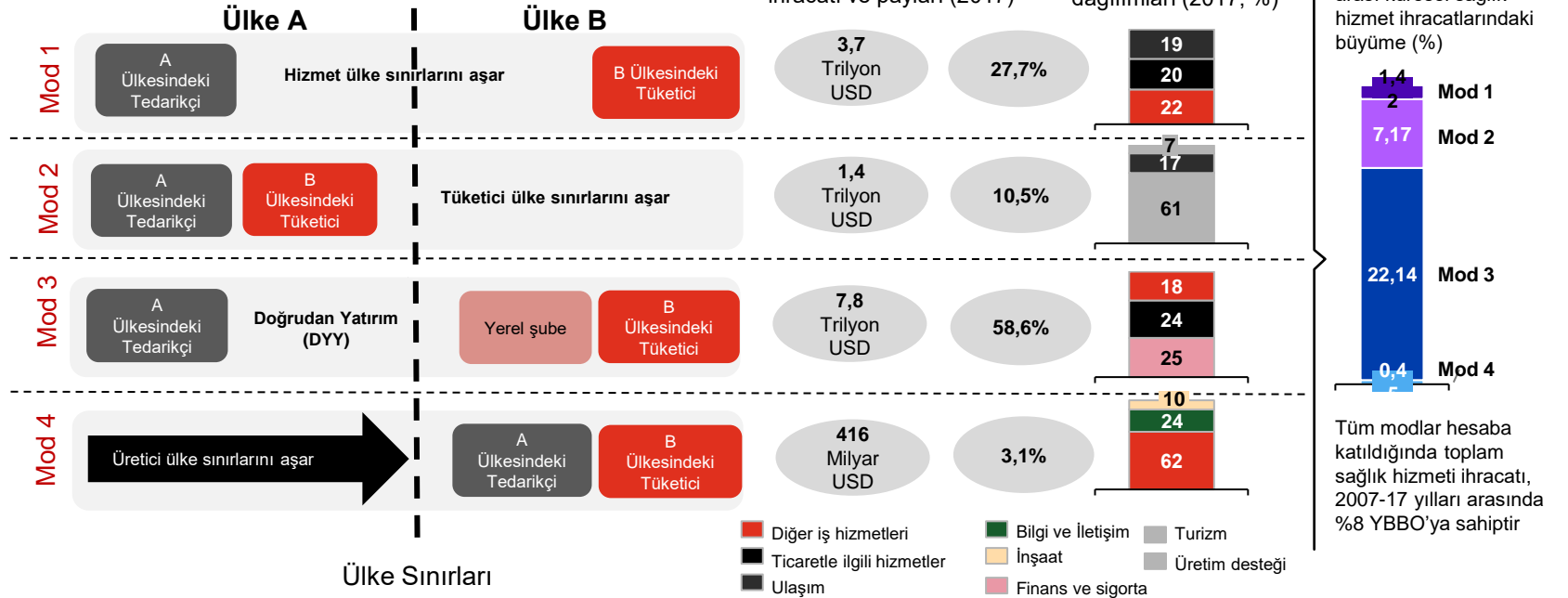
Görünürlük

1.3 Küresel Sağlık Hizmetleri İhracatı ve Türkiye'nin Yeri

Sağlık hizmeti ihracatı altında medikal turizm mod 2 hizmet ticareti kapsamındadır

Hizmet ihracatındaki 4 mod

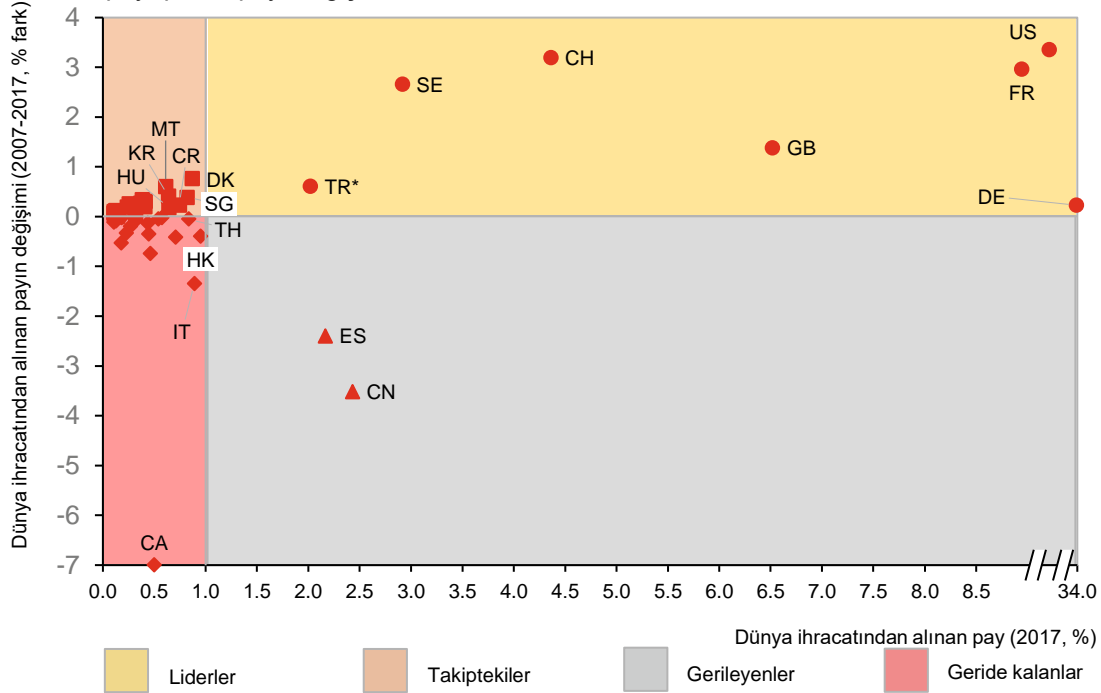
Sağlık hizmeti ihracatı modu örnekleri

Türkiye'nin sağlık hizmeti ihracatındaki yüksek büyüme mod 2 kaynaklıdır. Türkiye'nin mod 2 bazında turizm gelirlerinde sağlık harcamalarının payı 2002 yılında %1 seviyesindeyken 2020 yılında bu oran %4,5'lara yükselmiştir.

	Hizmet İhracatı Modları	Örnekler
Mod 1	<p>Sınır Ötesi Ticaret</p> 	<p>Yurtdışındaki bir hastaya/müşteriye her türlü elektronik/teknolojik ortamda sağlanan danışmanlık hizmetleri (örn. teletıp), yurtdışından laboratuvar hizmetlerinin alınması, uzaktan online veri işleme ve veritabanı hizmetleri ile yazılım hizmetlerinin sağlanması.</p>
Mod 2	<p>Yurtdışında Tüketim</p> 	<p>Yabancı ülke vatandaşı bir hastanın Türkiye'de tedavi görmesi ve beraberinde Türkiye'de gerçekleştirdiği harcamalar.</p>
Mod 3	<p>Yurtdışında Ticari Mevcudiyet</p> 	<p>Başka bir ülkede bir işletme kurma (örn. yurtdışında hastane veya klinik kuran sağlık şirketleri), bir şube veya temsilcilik açmak dahil olmak üzere yapılan her tür ticari ve mesleki yerleşim (örn. yurtdışında faaliyet gösteren banka/otel/inşaat şirketleri).</p>
Mod 4	<p>Gerçek Kişilerin Varlığı</p> 	<p>Kendisi hizmet sağlayıcısı olan kişilerin yerleşmesi (bağımsız profesyonel meslek sahipleri, örn. sağlık çalışanları, danışmanlar), hizmet sağlayan (örn. hastane) adına çalışan/istihdam edilen kişiler.</p>

Sağlık hizmeti ihracatındaki tüm modlar birlikte incelendiğinde başta Almanya ve ABD olmak üzere gelişmiş Avrupa ülkeleri öne çıkmaktadır. Türkiye hızlı büyümesiyle lider ülkeler arasındadır (1/2)

En çok sağlık hizmeti ihracatı yapan 50 ülkenin küresel sağlık ihracatı için pazar payı-pazar payı değişimi matrisindeki konumları

*Türkiye'nin sağlık hizmetleri ihracatı için Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı 1.1 milyar USD baz alınmıştır

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü Tismos, T.C. Sağlık Bakanlığı PwC analizi

Sağlık hizmeti ihracatındaki tüm modlar birlikte incelendiğinde başta Almanya ve ABD olmak üzere gelişmiş Avrupa ülkeleri öne çıkmaktadır. Türkiye hızlı büyümesiyle lider ülkeler arasındadır (2/2)

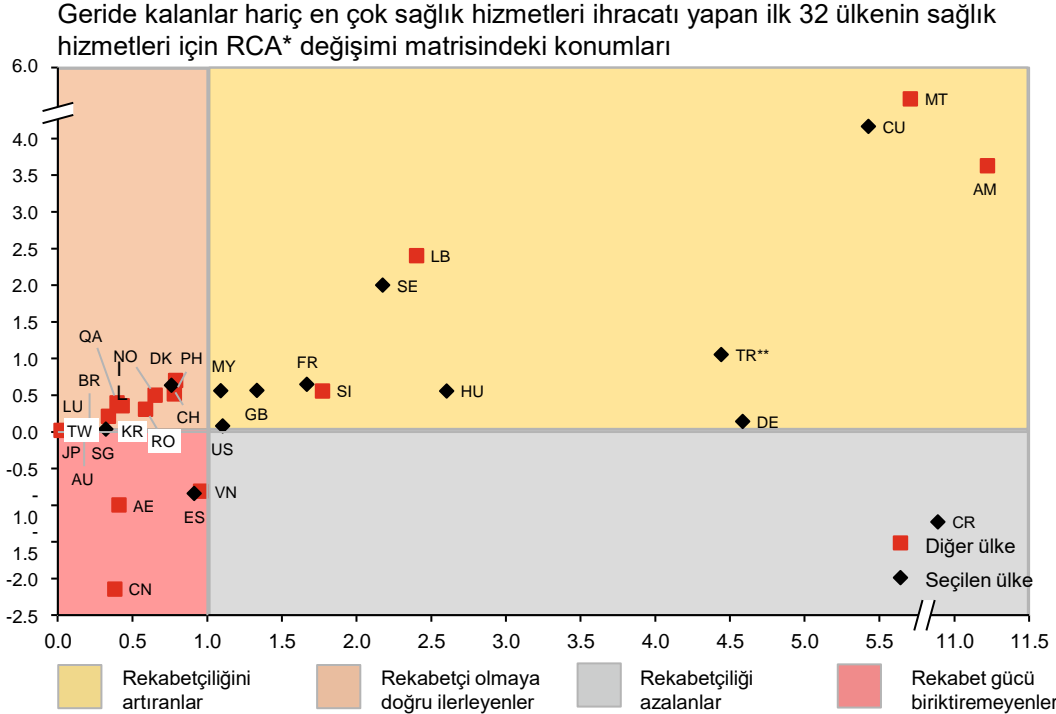
Yorumlar

- En çok sağlık ihracatı yapan 50 ülke 2017'de küresel sağlık ihracatından aldıkları pay ve bu payın 2007-2017 dönemindeki değişimine göre 4 gruba ayrılmıştır.
- Pazar payı 2017'de %1'den büyük olan ve son 10 yılda büyüyen, «lider» kategorisindeki 6 ülke dünyadaki toplam sektör ihracatının %76,4'ünü oluşturmaktadır ve ihracattaki yüzdeleri paylarını 10 yılda 14,34 puan artırmıştır. Sektörde en çok ihracat yapan ülke %34,2 küresel payla Almanya, ihracatı en çok artan ülke ise küresel payı 3,5 puan artan ABD'dir.
- 2007'den sonra sağlık ihracatında gerilemeye başlayan ama hala %1'den yüksek paya sahip, «gerileyen» kategorisindeki 3 ülke ise sektör ihracatının %5,93'ünü yapmaktadır. Bu kategorideki Türkiye, İspanya ve Çin'in son 10 yılda sektörün küresel ihracatındaki yüzde payı 5,98 puan azalmıştır.
- Sektördeki en büyük 50 ihracatçı arasında %1'den küçük küresel ihracat payına sahip 41 ülke vardır. Bu ülkelerden 18'i son on yılda pazar payı kaybı yaşamıştır. Payını artıran 23 ülke arasında Avrupa'dan Danimarka, Malta, Norveç; MENA'dan İsrail, Lübnan; Asya'dan Kore, Singapur; Amerika'dan ise Küba ve Kosta Rika gibi ülkeler öne çıkmaktadır.

Sağlık hizmetleri ihracatındaki rekabetçiliklerinin düzeyi ve değişimine göre Türkiye için 12 kıyas ülkesi seçilmiştir (1/2)

Açıklanmış ihracat üstünlüğü (2017)
RCA: Açıklanmış mukayeseli üstünlük bir ülkenin hizmet ihracatında sektörün payının, aynı sektörün dünya toplam hizmet ihracatındaki payına oranıdır

Türkiye'nin sağlık hizmetleri ihracatı için Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı 1.1 milyar USD baz alınmıştır *RXA: Göreli İhracat Avantajı Endeksi (Relative Export Advantage Index) (RXA)
Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü Tismos, PwC analizi

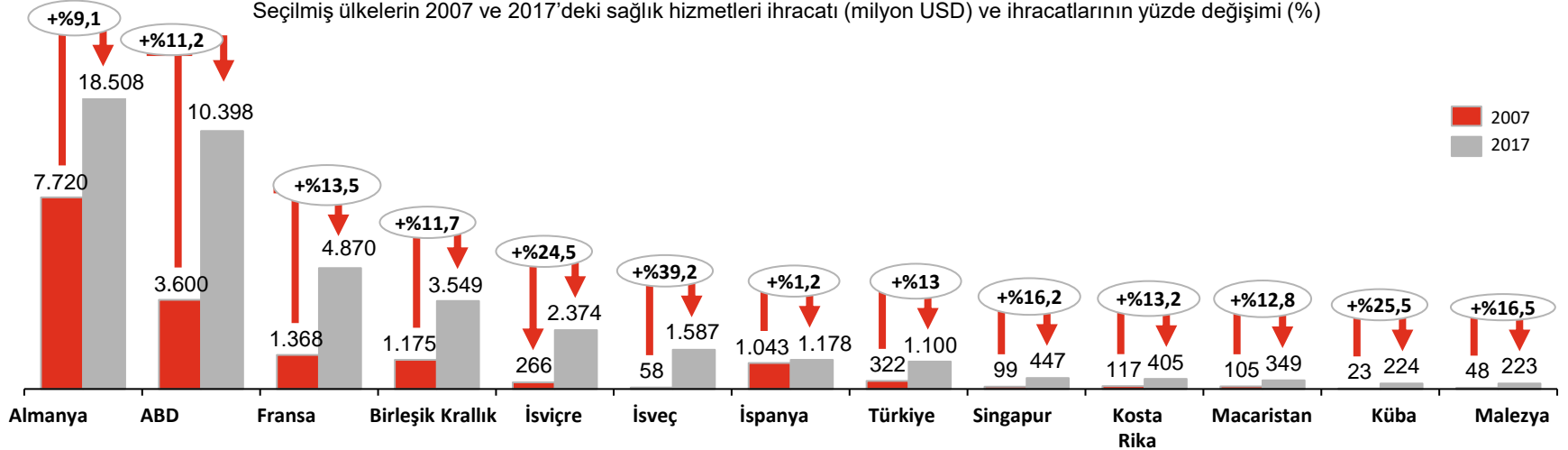
Sağlık hizmetleri ihracatındaki rekabetçiliklerinin düzeyi ve değişimine göre Türkiye için 12 kıyas ülke seçilmiştir (2/2)

Yorumlar

- Küresel sağlık hizmetleri ihracatındaki payı ve pay değişimine göre «geride kalan» statüsündeki 18 ülke elenmiştir. Diğer 32 ülke açıklanmış mukayeseli üstünlükleri* ve bu değişkenin 2007-2017 değişimine göre dört kategoriye ayrılmıştır.
- Küresel sağlık ihracatının %72'sini yapan Almanya, ABD, Fransa, Birleşik Krallık ve İsveç hem küresel pay hem de rekabetçilik düzeyi ile gelişimi açısından sağlık ihracatında en önde gelen ülkelerdir.
- Kosta Rika ve Türkiye sektörde rekabetçi olmalarına rağmen son on yılda yeterli büyüme yakalayamamıştır. Özellikle Kosta Rika'nın hizmet ihracatındaki sağlık sektörü yoğunluğu küresel ortalamanın oldukça üstündedir.
- Pay-pay değişimi matrisindeki konumları, rekabetçilik-rekabetçilik değişimi matrisindeki konumları ve kıtaları dikkate alınarak rekabetçilik kıyaslamasına tabi tutulan 32 ülkeden 12'si Türkiye için kıyas ülke olarak seçilmiştir.
- Avrupa'dan Almanya, Birleşik Krallık, Fransa, İspanya, İsveç, İsviçre, Macaristan; Amerika'dan ABD, Kosta Rika, Küba; Asya'dan Malezya ve Singapur kıyas ülkeler arasında yer almaktadır.

2007-2017 sağlık hizmetleri ihracatının (tüm modlar) toplamına bakıldığında Türkiye yıllık %13'lük bir pozitif değişimle ile gelişmiş ülkelerin ardındaki konumunu korumaktadır

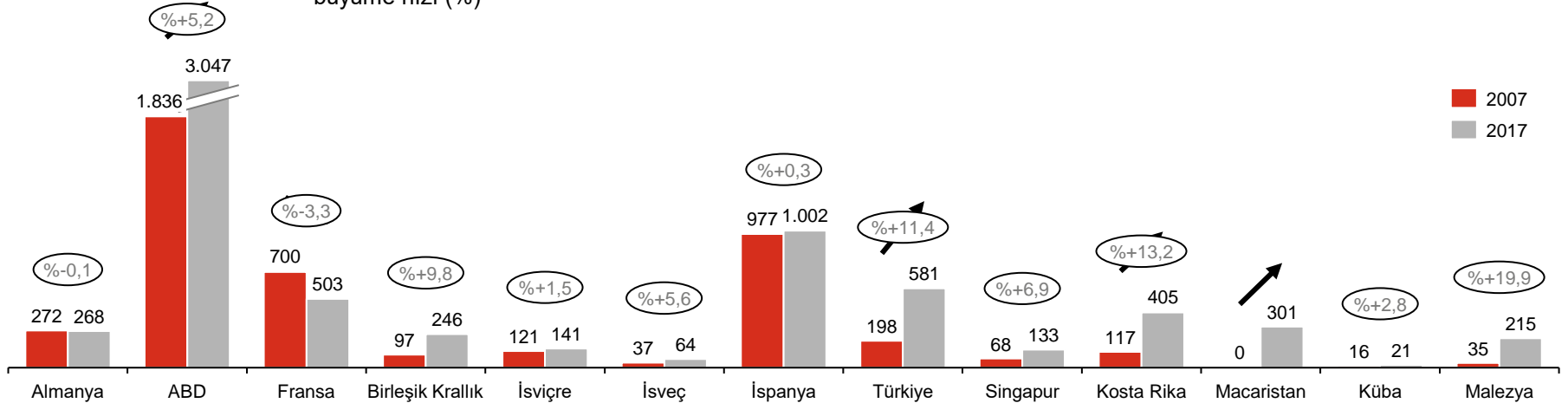
Seçilmiş ülkelerin 2007 ve 2017'deki sağlık hizmetleri ihracatı (milyon USD) ve ihracatlarının yüzde değişimi (%)

- 2007'de de en büyük sağlık ihracatçıları olan Almanya ve ABD, sektördeki ihracatlarını hızlı şekilde artırarak diğer ülkelerle aralarındaki farkı açmıştır.
- Sağlık ihracatını 2007'den 2017'ye %8,2 yıllık bileşik büyüme hızıyla artıran Türkiye'nin küresel ihracat sıralamasındaki yeri değişmemiştir. Türkiye'de hem 2007 hem de 2017'de en çok sağlık ihracatı yapan 9. ülke konumundadır.
- İsveç ve İsviçre 2007'de Türkiye'den daha az ihracat yaparken hızla yükselerek 2017'de 1 milyar USD üzerinde sağlık ihracatı yapmıştır. Bu özellikleriyle iki ülke diğer ülkelerden ayrılmaktadır. Sağlık ihracatı sıralamasında 2007'de İsveç 28. ve İsviçre 12. iken 2017'de İsveç 6., İsviçre ise 5. sıraya yükselmiştir.

Türkiye'nin 2007- 2017 yılları arasındaki mod 2 bazında sağlık hizmeti ihracatı, %11,4'lük bir yıllık bileşik büyüme oranı ile birçok ülkenin üstünde bir performansa sahiptir

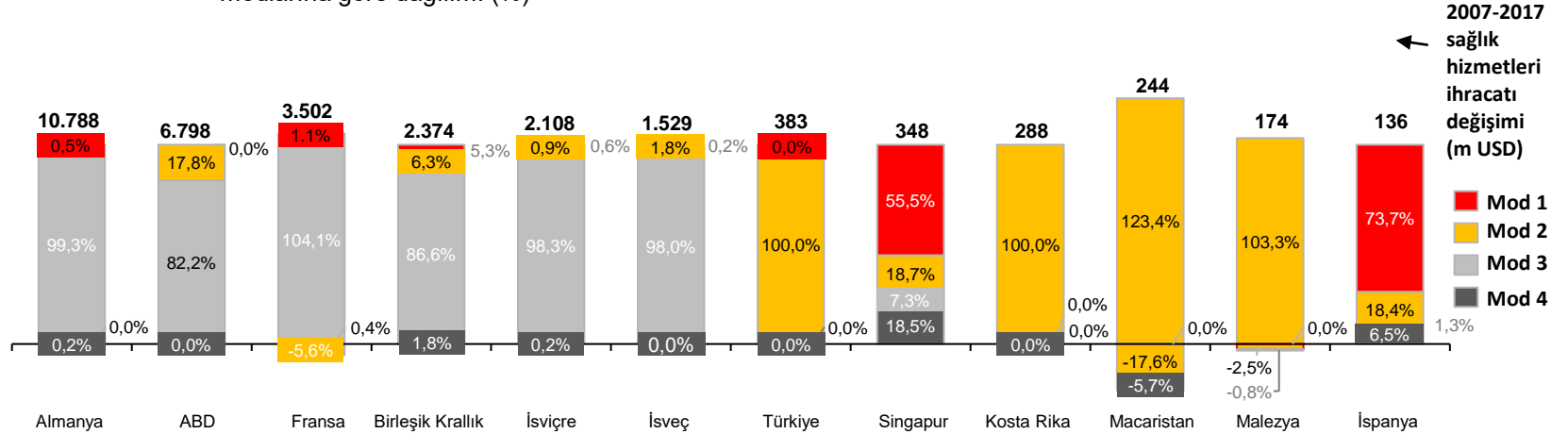
Seçilmiş ülkelerin 2007 ve 2017'deki mod 2 sağlık hizmetleri ihracatı (milyon USD) ve ihracatlarının yıllık bileşik büyüme hızı (%)

- 2007'de de en büyük sağlık ihracatçıları Almanya ve ABD iken mod 2 bazında incelendiğinde ABD ve İspanya öne çıkarken Almanya'nın mod 2 sağlık hizmeti ihracatının azalıyor olması dikkat çekmektedir.
- Sağlık ihracatını 2007'den 2017'ye %8,2 yıllık bileşik büyüme hızıyla artıran Türkiye'nin mod 2 sağlık ihracatı performansı birçok ülkenin önüne geçerek %11,4 yıllık bileşik büyüme oranına ulaşmıştır.
- Seçili ülkeler arasında nominal olarak ABD diğer ülkelerin çok ilerisinde bir mod 2 sağlık hizmeti ihracatçısı konumundayken Macaristan, 2007-2017 yılları arasındaki büyüme performansı ile öne çıkmaktadır.

Sağlık hizmeti ihracatında gelişmiş ülkeler ihracat artışını mod 3, aralarında Türkiye'nin de yer aldığı gelişmekte olan ülkeler ise mod 2'de gerçekleştirmektedir

Seçilmiş ülkelerin 2007-2017 dönemi sağlık hizmetleri ihracatı değişimleri (milyon USD) ve değişimin ihracat modlarına göre dağılımı (%)

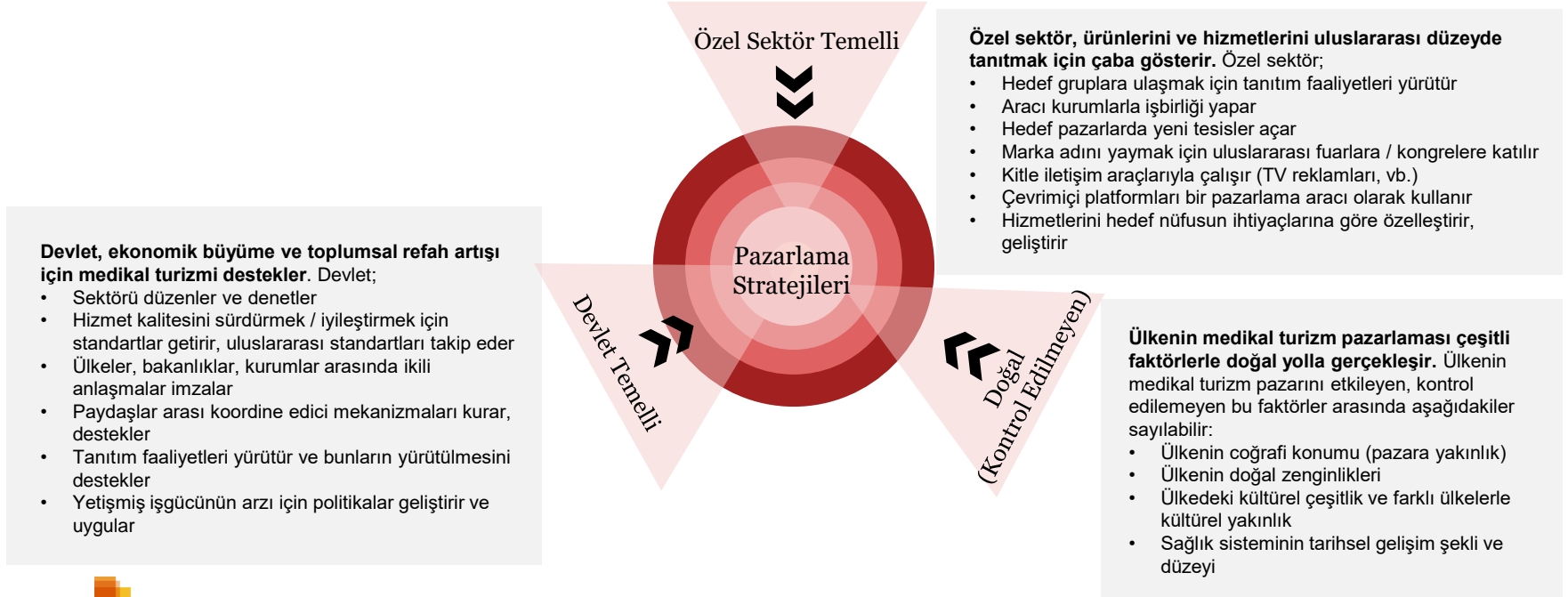
- Sağlık ihracatında gelişmiş ekonomilerle gelişmekte olanlar arasında mod farklılığı söz konusudur. Sektördeki ihracatını en çok artıran gelişmiş ekonomilerde ihracat değişiminin neredeyse tamamı mod 3'le gerçekleşmektedir.
- Türkiye, Kosta Rika, Macaristan ve Malezya gibi ekonomilerde sağlık ihracatı artışı ise mod 2 kanalıyla gerçekleşmektedir. Diğer bir ifadeyle bu ülkelere hastalar gelirken, gelişmiş ekonomiler hastaların gittiği ülkelere doğrudan sağlık yatırımı yapmaktadır.
- Singapur ve İspanya ise sağlık ihracatında mod 1'deki artış dikkat çekmektedir.

1.4 Vaka Analizleri

Ülkelerin medikal turizmdeki pazarlama stratejileri üç temelde gerçekleşmektedir

Belirtilen stratejiler birbirlerini dışlamayıp, destekleyici nitelikte olmalıdır

Vaka analizi için seçilen ülkeler, medikal turizmdeki büyüme performansları ve sektörün geliştirilmesi için izledikleri stratejilerle öne çıkmaktadır (1/2)

ABD

- Güçlü üniversite ve laboratuvar altyapısıyla ileri seviye klinik çalışmalar
- Dünya çapında ünlü, alanının en iyisi hastaneler
- Kullanılan son teknoloji yöntemler ve cihazlar
- Tıp eğitimi kalite sıralamalarında en üstte yer alan eğitim kurumlarından mezun doktorlar

İspanya

- Popüler geleneksel turizm destinasyonu
- Kardiyoloji, beyin cerrahisi ve doğurganlık tedavileri gibi özelleşmiş tıbbi prosedürler
- Spaincares ve UBES gibi kümelenmelerden gelen know-how
- Avrupa ülkelerinin geri kalanı ile karşılaştırıldığında rekabetçi fiyatlar
- Coğrafi olarak stratejik konumlanma
- Endüstriyel Teknoloji Geliştirme Merkezi (CDTI) tarafından sağlanan mali destek
- Klinik araştırmalarda oldukça iyi bir noktada bulunma ve dünyadan klinik araştırma çekme

İsrail

- ABD ve Avrupa'da eğitim almış, yüksek nitelikli sağlık çalışanları
- Gelişmiş tıbbi teknoloji
- Tıbbi prosedürlerde ortalama dünya oranlarından daha yüksek bir başarı yüzdesine sahip olması
- Dünya standartlarında ekipmanlara sahip küresel çapta tanınırlığa sahip olan hastaneler
- Başta Rusça ve İngilizcenin yaygın olarak konuşulmasıyla aşılın dil bariyeri

Vaka analizi için seçilen ülkeler, medikal turizmdeki büyüme performansları ve sektörün geliştirilmesi için izledikleri stratejilerle öne çıkmaktadır (2/2)

Macaristan

- Avrupa ülkelerinin geri kalanı ile karşılaştırıldığında rekabetçi ve uygun fiyatlarla birinci sınıf diş ve kozmetik cerrahi tedavileri
- İngilizce ve Almanca bilen, yüksek eğitilmiş ve kalifiye tıp uzmanları ve personel
- Ameliyat sonrası iyileşme için uygun ekonomik konaklama seçenekleri ve turistik yerler
- Orta Avrupa'da yer alması nedeniyle otobüs yoluyla dahi çok uzun sürmeyen yolculuklarla ulaşım imkânı
- Uluslararası medikal turizm dernekleriyle geliştirilen işbirlikleri

Malezya

- Düşük işgücü maliyetleri ve fiyat rekabetçiliği
- Gizlilik ve ziyaretleri süresince haklarının korunmasını garanti eden regülasyonlar
- Sağlık çalışanlarının birden fazla dil konuşması
- Tedavi görme amacıyla ülkeyi ziyaret edeceklere ve yakınlarına vize kolaylığı
- Kardiyoloji ve doğurganlık tedavileri gibi özelleşmiş tıbbi prosedürler
- Düşük döviz kurları
- Barışçıl ve istikrarlı siyasi ortam

Singapur

- Yüksek kaliteli sağlık uzmanı işgücü
- Son teknoloji tıbbi ekipman
- Genişleme için yeterli finansal kaynaklar
- Yabancı hastalar için SingaporeMedicine çevrimiçi portalı
- İlaç sektöründe yatırım çekiciliğinin yüksek olması ve Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi
- Dijitalleşme hedefleri ve yatırımlarıyla doğrultusunda yenilikçi cihazlar ve ilaçlara erişim

Amerika Birleşik Devletleri

- Turistlerin yerel ulaşım, eğitim ve iş için harcamalarını içermektedir.
- Kaynak: OECD, World Bank, Singapur Sağlık Bakanlığı, Allied Market Research, PwC analizi. * Verisi mevcut olan son yıl için

Özel sektör ağırlıklı Amerikan Sağlık Sistemi, öncü klinik araştırmalar, ileri teknoloji araçlar ve yüksek özellikli tedavilerle medikal turizmde öne çıkmaktadır

Sağlık Politikası

- ABD sağlık sisteminin en önemli sağlık reformu olarak kabul edilen Affordable Care Act (ACA) 2010 senesinde yasallaşmıştır. ACA bütün vatandaşların zorunlu sağlık sigortası kapsamına girmesi, Medicaid programının eyaletlerde genişletilmesi ve düşük gelirlili bireylerin sigortalanması amaçlanmaktadır.
- Amerika'nın sağlık sigorta sistemi kompleks bir yapıya sahip olup, özel sigortalıların kamuya göre daha fazla olması yönüyle dünyada tektir. ABD'de hizmet veren en önemli kamu sağlık sigortası programları Medicaid ve Medicare'dir.
- Medicare programı 65 yaş ve üzeri kişileri, engellileri ve son aşama kronik böbrek yetmezliği çeken hastaları kapsamaktadır. Medicaid ise federal ve eyalet seviyelerinde ortak yürütülen, çocuklar, hamile kadınlar, ebeveynler, yaşlılar ve engelli bireyler de dahil olmak üzere 72,5 milyondan fazla Amerikalıyı kapsayan sağlık sigortası programıdır. Aralarındaki en büyük fark, Medicare bireylerin sağlık durumuna göre belirlenirken; Medicaid gelir durumlarına göre belirlenir.
- Amerikalıların belirli bir kısmı yaş, meslek ve gelir gibi kriterlerden dolayı sigorta kapsamı dışında kalmaktadır. Sağlık sigortası kapsamında kalan nüfus, ABD Sayım Bürosu 2019 verilerine göre %10 olarak belirlenmiştir.

ABD Medikal Turizminin Öne Çıkan Noktaları

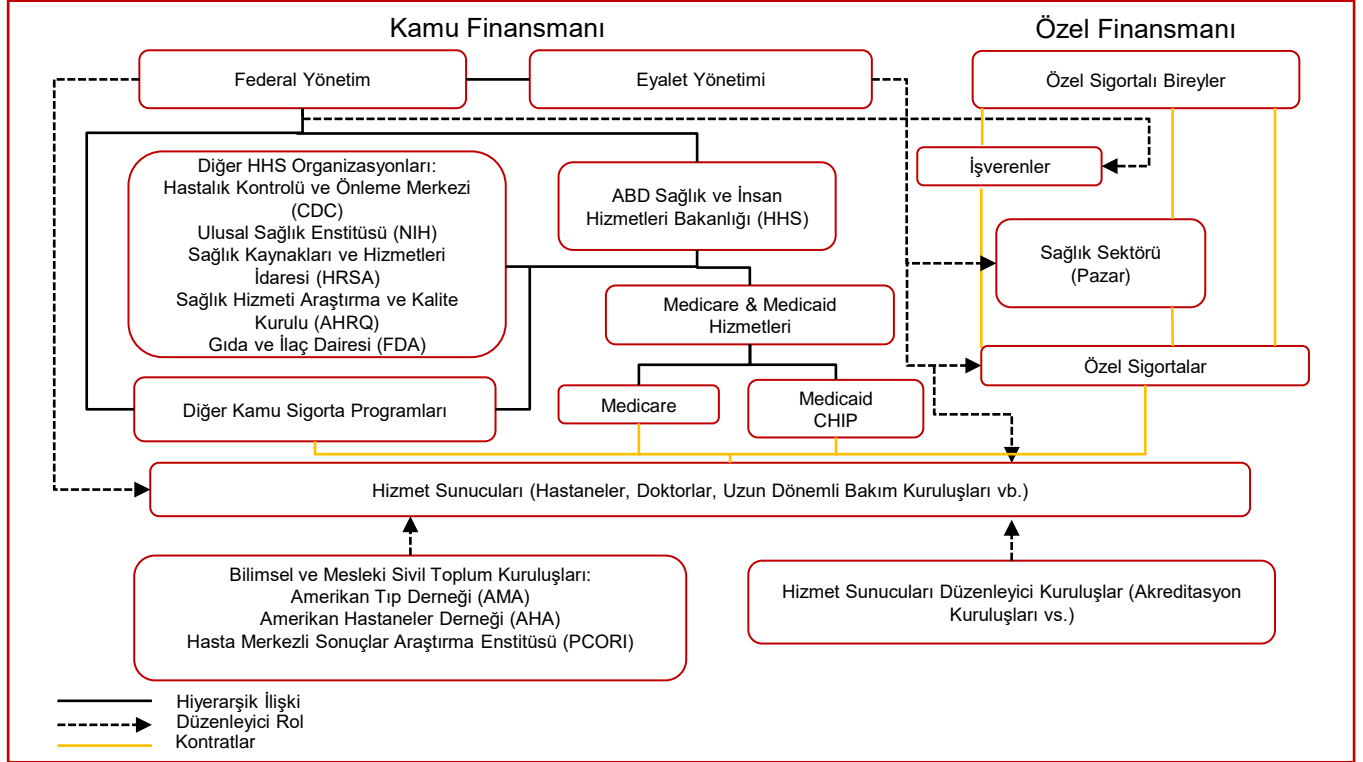
- Amerika Birleşik Devletleri, 2017 yılında küresel medikal turizm harcamalarının %36'sını temsil eden yaklaşık 4 milyar USD'ye ulaşan harcamalar ile medikal turistler için en büyük hedef pazar olmuştur.
- ABD ve Türkiye arasındaki 100 milyar USD ticaret hedefine ulaşmada medikal turizm çok önemli bir potansiyele sahiptir.
- Amerika Birleşik Devletleri aynı zamanda vatandaşlarının ülke dışında yaptığı yaklaşık 2,3 milyar USD sağlık harcamaları ile 2017 yılında ülke dışına en çok medikal turist gönderen medikal turizm pazarı olmuştur.
- Ülkeyi ziyaret eden hastaların ana motivasyonu fiyatlardan ziyade ülkenin sahip olduğu yüksek derecede know-how ve teknolojik uygulamalardır. İleri teknolojik uygulamalar nedeniyle ülkede en gelişmiş ve ilgi gören tedavilerin başında da kanser tedavisi ve kalp cerrahisi gelmektedir.
- Ülkede sağlık hizmetleri kompleks bir yapıya sahiptir. Bu durum profesyonel sağlık yöneticilerine olan ihtiyacı artırmıştır. Sağlık kuruluşları önceden doktorlar tarafından yönetilirken son zamanlarda bu görevi uzman sağlık yöneticileri üstlenmektedir.
- Halkın tamamını kapsayan genel bir sağlık sisteminin bulunmadığı ABD pazarında aynı zamanda medikal turizm faaliyetlerinin tanıtımı için özelleşmiş bir kamu kurumuna da rastlanmamaktadır. Ülke genelinde hem sağlık hizmetleri hem de medikal turizm faaliyetlerinin kontrolü daha çok özel sektörün elinde ve yönlendirmesindedir.

	ABD	Türkiye
Medikal Turizm Geliri (2019, milyon USD)	~6.700 (2018)	~1.065
Toplam İlaç Satışı* (kişi başına, USD satın alma gücü paritesi)	N/A	244,8
Toplam İlaç Tüketimi* (Günde 1000 kişi başına tanımlanan günlük doz)	N/A	1143,5
Toplam Bilgisayarlı Tomografi Tarayıcısı* (milyon nüfus başına)	44,55	14,88
Toplam Manyetik Rezonans Görüntüleme Cihazı* (milyon nüfus başına)	39,24	11,24
Toplam PET Tarayıcısı* (milyon nüfus başına)	5,25	1,61
Toplam Mamografi Cihazı* (milyon nüfus başına)	46,92 (2013)	3,67
Toplam Hastane Sayısı* (milyon nüfus başına)	19,11 (2017)	18,84 (2018)
Toplam Yatak Sayısı* (1000 kişi başına)	2,87 (2017)	2,85

Sağlık hizmetleri sunumu ve finansmanının ağırlıklı özel sektörün elinde olduğu ABD’de, medikal turizm stratejileri kurum bazında şekillenmektedir (1/2)

Kaynak: 1.Allied Market Research 2. Mossialos, Djordjevic, Osborn & Sarnak, 2017, s. 177 3. Strategic Public Management Journal Volume 3, Issue 6, pp. 78-104 DOI: 10.25069/spmj.342134 4.PwC analizi

Sağlık hizmetleri sunumu ve finansmanının ağırlıklı özel sektörün elinde olduğu ABD’de, medikal turizm stratejileri kurum bazında şekillenmektedir (2/2)

ABD Medikal Turizm Pazarı Başlıca Paydaşlar

ABD Sağlık ve İnsan Hizmetleri Bakanlığı (HHS): Bakanlık, Medicare ve Medicaid programları gibi halka yönelik temel programları kendi çatısı altında hayata geçirerek ülke sağlığının korunmasını sağlamakla görevlidir.

Hastalık Kontrolü ve Önleme Merkezi (CDC): HHS çatısı altında Amerikan halk sağlığını iyileştirmekle yükümlüdür. Aynı zamanda CDC, ülkeyi pahalı ve tehlikeli sağlık tehditlerine karşı koruyan sağlık bilgileri sağlamak ve bunlar ortaya çıktığında tepki vermekle görevlidir.

Ulusal Sağlık Enstitüsü (NIH): Toplum sağlığının iyileştirilmesi ve hayat kurtaran önemli keşifler üreten tıbbi araştırma ajansıdır. Dünya çapında önde gelen, en büyük biyomedikal araştırma merkezlerinden biridir.

Sağlık Kaynakları ve Hizmetleri İdaresi (HRSA): Coğrafi olarak izole edilmiş, ekonomik veya tıbbi açıdan savunmasız olan insanlara sağlık hizmeti sunmak amacıyla HSS çatısı altında görev yapan federal kurumdur

Sağlık Hizmeti Araştırma ve Kalite Kurulu (AHRQ): Sağlık hizmetlerinin daha güvenli, daha kaliteli, daha erişilebilir, eşit ve uygun fiyatlı hale getirilmesi için kanıtlara dayalı araştırmalar yapan, bu araştırmalar sonucunda elde edilen bulguları HHS ve diğer kuruluşların kullanımına sunmakla görevli kurumdur.

Gıda ve İlaç Dairesi (FDA): Tıbbi ürün ve ilaçların onaylanmasından ve ilaçların geliştirilmesi için gerekli tüm klinik araştırmaların kontrolünden sorumlu kurumdur.

Hastane ve Klinikler: Mayo Clinic, Cleveland Clinic, Johns Hopkins Hastanesi, Arkansas ve Banner Kalp Hastaneleri, Boston Çocuk Hastanesi, Fox Chase Kanser Merkezi, New York Presbiteryen Hastanesi gibi dünyaca ünlü hastaneler ve alanlarında uzmanlaşmış özel sağlık tesisleri uluslararası hastaların ülkeyi ziyaret etmesindeki önemli faktörlerdendir.

Sivil Toplum Kuruluşları: STK'lar, sağlık hizmetlerinin tanıtımını yaparak, kurumları hizmet kalitesinin korunması için uluslararası standartları benimsemeye teşvik ederek sağlık turizmini kolaylaştırmaya ve geliştirmeye çalışmaktadırlar (örn: Joint Commission International, The Medical Tourism Association, American Medical Care)

Sağlık hizmetleri için ülke dışına giden çok sayıda vatandaşına rağmen, ABD net bir sağlık hizmeti ihracatçısıdır (1/3)

ABD Medikal Turizm Pazarı Çekici Faktörler

Çevre: Şehir merkezine ulaşım, konaklama imkanlarındaki çeşitlilik, havalimanı bağlantıları vb. faktörler

Turizm: Sağlık hizmetleri dışında ülkede bulunan doğal ve kültürel cazibe merkezleri, ulusal parklar vb.

Hizmet Kalitesi: Cerrahi hataların azlığı, tedavi sonrası düşük enfeksiyon oranları, ameliyatlarda yüksek başarı oranı vb. faktörler

Uluslararası Saygınlık: Ülkede bulunan sağlık tesislerinin uluslararası bilinirliği ve sahip oldukları kalite/akreditasyon belgeleri

İlaç Sektörü: Gelişmiş ilaç sektörü sayesinde hastaların diğer ülkelere kıyasla geniş bir seçenek spektrumuna sahip olması

Doğuştan Vatandaşlık Hakkı: Ebeveynlerin uyruğu fark etmeksizin ABD sınırlarında doğan bebeklere Amerikan vatandaşı olma hakkının tanınması

Amerika Birleşik Devletleri'nin uluslararası hastalar tarafından tercih edilmesinin en büyük sebebi sunduğu ileri düzey teknoloji ve kalitede tedavilerdir. Özellikle satın alma gücü yüksek Orta Doğu ve Asyalı hastalar tarafından tercih edilen Amerikan medikal turizm pazarında, kendi alanlarında uzmanlaşmış marka sağlık tesislerinin ve ender görülen hastalıklardaki ileri düzey araştırmaların payı da büyüktür.

Kaynak: 1. The American Journal of Medicine 2. Grand View Research 3. Developing Medical Tourism in the OIC Countries 4. Collins, Medhekar, Wong and Çobanoğlu, 2018

Sağlık hizmetleri için ülke dışına giden çok sayıda vatandaşına rağmen, ABD net bir sağlık hizmeti ihracatçısıdır (2/3)

Amerika Birleşik Devletleri, dünyada en çok uluslararası hastanın ziyaret ettiği ülkelerden biri olmasının yanısıra aynı zamanda başka ülkelere en çok hasta gönderen ülkelerden de biridir. ABD vatandaşları, 2017 yılında, özellikle Kuzey ve Güney Amerika'da, yurtdışında sağlık hizmetleri alabilmek için yaklaşık **2,3 milyar USD** harcamıştır. Bu miktar, ABD'nin toplam seyahat & turizm harcamalarının %1,7'sini oluşturmaktadır.

ABD vatandaşları sağlık hizmetleri için yurtdışında önemli miktarlarda harcamalar yapsalar da medikal turizm sektörü ülkeyi ziyaret eden hastalardan elde edilen gelirin, 2017'de ABD vatandaşlarının yaptıkları harcamayı **1,6 milyar USD** aşmasıyla ülkenin GSYİH'sine net bir fayda sağlamıştır.

ABD vatandaşlarının en çok tercih ettiği ülkeler

Hindistan %40

Çin %15

Tayland %13

Meksika %4

Türkiye %4

Küba %1

Kanada %2

Singapur %2

Diğer %19

Sağlık hizmetleri için ülke dışına giden çok sayıda vatandaşına rağmen, ABD net bir sağlık hizmeti ihracatçısıdır (3/3)

ABD Medikal Turizm Pazarı İtici Faktörler

Fiyat: Hastaların birçok tedaviyi çok daha ekonomik fiyatlara bulabilecekleri ve aynı zamanda tatil yapabilecekleri lokasyonları tercih etmeleri

Bazı Tıbbi Müdahalelerin ABD'de Yasaklanmış Olması: Kök hücre uygulamaları gibi bazı niş tedavi yöntemlerinin federal seviyede yasak olması

Sigorta Planlarının Yetersiz Kalması: ABD sağlık sisteminin en büyük eksikliklerinden biri olan tüm vatandaşları kapsayan bir sigorta planının olmaması

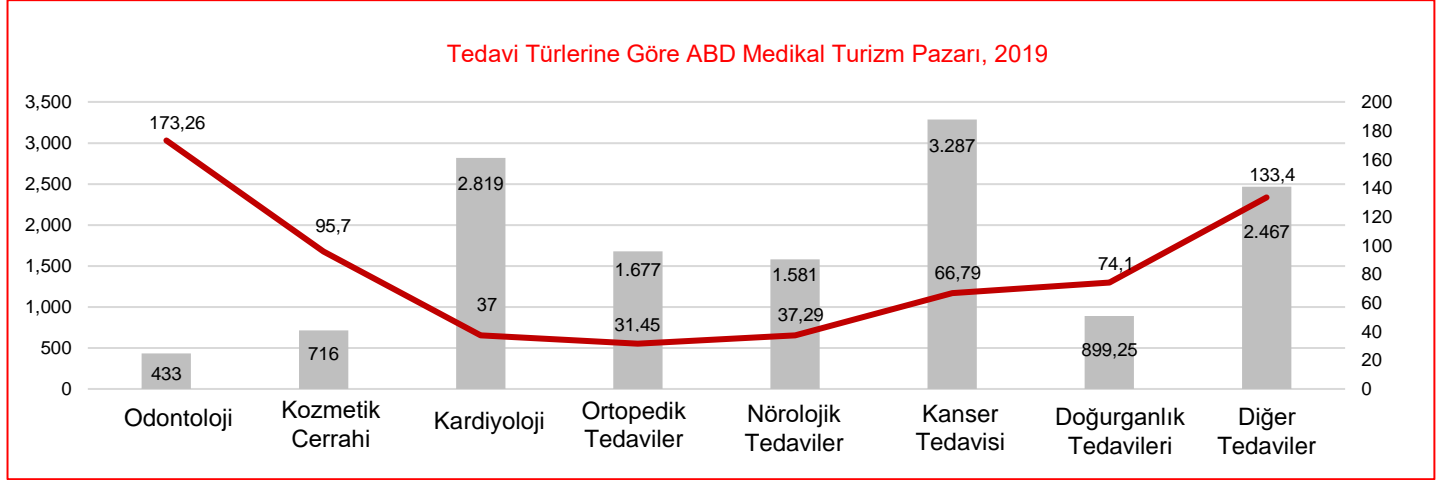

Hastaların tedavi olmak için seyahat edecekleri ülkeleri belirlerken en çok dikkat ettikleri kriterler arasında fiyat, gereken ilaç ve tedavilerin bulunabilirliği, bekleme süreleri ve sigorta kapsamı yer almaktadır.

ABD medikal turizm pazarı incelendiğinde, ileri teknoloji kullanılan kardiyoloji ve kanser tedavilerinin öne çıktığı görülmektedir (1/2)

Amerika Birleşik Devletleri

Çeşitli tedavi ve uygulamalar için ABD fiyatlarını temel alarak dünyada en çok ziyaret edilen medikal turizm pazarlarında elde edilebilecek fiyat avantajlarına bakılacak olursa ülkelerin fiyat oranları şu şekildedir:

Brezilya: %20-30 | **Kosta Rika:** %45-65 | **Hindistan:** %65-90 | **Malezya:** %65-80 | **Meksika:** %40-65 | **Singapur:** %25-40 | **Güney Kore:** %30-45 | **Tayvan:** %40-55 | **Tayland:** %50-75 | **Türkiye:** %50-65

ABD medikal turizm pazarı incelendiğinde, ileri teknoloji kullanılan kardiyoloji ve kanser tedavilerinin öne çıktığı görülmektedir (2/2)

Seçili Tedavilerin Ülke Bazında Karşılaştırmalı Fiyat Listesi (USD)

Tedavi	ABD	Malezya	Türkiye	Ürdün	Hindistan
Kalp Bypass Ameliyatı	123.000	12.100	13.900	14.400	7.900
Kalça Protezi Ameliyatı	40.364	8.000	13.900	8.000	7.200
Total Diz Protezi Ameliyatı	35.000	7.700	10.400	9.500	6.600
Anjiyoplasti	28.200	8.000	4.800	5.000	5.700
Diş İmplantı	2.500	1.500	1.100	900	900

Kaynak: 1..World Travel & Tourism Council 2. Patients Beyond Borders 3.Statista 4. Developing Medical Tourism in the OIC Countries

Tedavi türlerine göre ABD medikal turizm pazarı incelendiğinde:

Ülkeyi ziyaret eden hasta sayısı bakımından

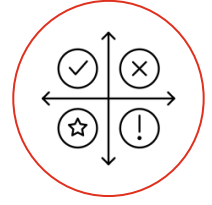

Elde edilen gelir bakımından

tedavilerinin öne çıktığı görülmektedir.

Son teknoloji yöntemleri ve cihazları kullanan sağlık tesislerine sahip ABD, öte yandan vize gereklilikleri ve maliyet yüksekliği dezavantajlarına sahiptir

Amerika Birleşik Devletleri

Kaynak: 1. Grand View Research 2. Developing Medical Tourism in the OIC Member Countries

Güçlü Yönler

- Güçlü üniversite ve laboratuvar altyapısıyla ileri seviye klinik çalışmalar
- Dünya çapında ünlü, alanının en iyisi hastaneler
- Kullanılan son teknoloji yöntemler ve cihazlar
- Tıp eğitimi sıralamalarında en üstte yer alan eğitim kurumlarından mezun doktorlar

Fırsatlar

- COVID-19 nedenli müdahaleleri de kapsayan seyahat sigortası sayısındaki artış

Zayıf Yönler

- Küresel pazarlarda rekabet etme kapasitesi konusunda kararsızlık
- Personelin yeni tıbbi teknolojileri uygulamak/kullanmak için gerekli yeteneğe sahip olduğuna dair KOBİ'lerde düşük güven
- Sektörler arası işbirliğinin ve uluslararası sağlık sektörü örgütlerine katılımının yeterli seviyede olmaması

Tehditler

- Kök hücre uygulamaları gibi bazı niş tedavi yöntemlerinin federal seviyede yasak olması

İspanya

Kaynak: 1. Spain OECD Country Health Profile 2019; <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/8f834636-en.pdf?expires=1623167563&id=id&accname=guest&checksum=7A5BD14160C57136501929EF26102631>
2. Pagan, R., & Horsfall, D. (2020). Medical Tourism Markets: Models of Sustainability. The Case of Spain and The Costa del Sol (Malaga). *Sustainability*, 12(21), 8818. <https://doi.org/10.3390/su12218818>

Özelleşmiş tedaviler, turistik gezi imkanı ve küresel olarak tanınmış hastane ağı İspanya'yı medikal turizmde öne çıkarmaktadır

Sağlık Politikası

- Merkezi olmayan bir sağlık sistemine sahiptir.
- İspanya sağlık sisteminin finansmanı genel vergilerden sağlanmaktadır ve kamu ağırlıklı bir yönetim hakimdir.
- 2002 yılında sistemin yönetimi 17 bölgeye devredilmiştir. Bu yetki devri ile bölgelerindeki sağlık hizmetlerinin organizasyonu ve dağıtımıyla ilgili temel yargı yetkisi olan 17 bölgesel sağlık idaresi oluşturulmuştur.
- Bölgelere göre sağlık harcamaları, sağlık çalışanı sayısı ve sağlık hizmetleri farklılık göstermektedir.
- Sağlık hizmetleri 3 şekilde sunulmaktadır; temel sağlık hizmetleri, ayakta tedavi hizmetleri ve hastane hizmetleri.
- Özellikle ayakta tedavi hizmetlerinin kullanımı son yıllarda önem kazanmıştır.

İspanya Medikal Turizminin Öne Çıkan Noktaları

- İspanya, medikal turizmde Avrupa ülkeleri tarafından en çok ziyaret edilen ülkeler arasında yer almaktadır.
- ABD'ye kıyasla daha düşük maliyetle çok sayıda yüksek kaliteli tıbbi tesis ve ekipmanlarla hizmet sunmaktadır ve Birleşik Krallık, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'dan pek çok turist çekmektedir.
- İspanya, travmatoloji, kanser tedavileri, oftalmoloji ve kardiyolojide uzmanlaşmış dünya çapında tanınan doktorlara ve tanınmış hastanelere sahiptir.
- Özellikle kozmetik cerrahi, yardımcı üreme ve suni tohumlama tekniklerinde talep görmektedir
- Medikal turizm için Güney Avrupa'daki en iyi destinasyonlardan biri olarak tanıtılmasına yönelik farklı kamu ve özel girişimler bulunmaktadır.
- Klinik araştırmalarda oldukça iyi bir noktadadır ve dünyadan birçok klinik araştırma çekmektedir.

	İspanya	Türkiye
Medikal Turizm Geliri (2019, milyon USD)	~708 (2018)	~1.065
Toplam İlaç Satışı* (kişi başına, USD satın alma gücü paritesi)	639,6	244,8
Toplam İlaç Tüketimi* (günde 1000 kişi başına tanımlanan günlük doz)	1501	1.143,5
Toplam Bilgisayarlı Tomografi Tarayıcısı* (milyon nüfus başına)	19,12	14,88
Toplam Manyetik Rezonans Görüntüleme Cihazı* (milyon nüfus başına)	17,2	11,24
Toplam PET Tarayıcısı* (milyon nüfus başına)	1,79	1,61
Toplam Mamografi Cihazı* (milyon nüfus başına)	16,24	11,87
Toplam Hastane Sayısı* (milyon nüfus başına)	16,71	18,84
Toplam Yatak Sayısı* (1000 kişi başına)	2,97	2,81

* Verisi mevcut olan son yıl için. PwC analizi

İspanya

Kaynak: 1. Milena Lilibeth Macías Plua. (2020). Analysis of Health Tourism in Mallorca https://dspace.uib.es/xmlui/bitstream/handle/11201/153009/Macias_Plua_MilenaLilibeth.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Spaincares (<https://www.spaincares.com/hotels>)

Ülke, sağlık turizminin gelişimi ve tanıtımı amacıyla sağlık ve turizm kuruluşlarının yönetiminde olduğu SpainCares'i kurmuştur

Türkiye'nin sağlık turizmi ekosistemindeki birincil paydaşlarından USHAŞ'a benzer şekilde İspanya'da faaliyet gösteren **Spaincares**, turizm ve sağlığın stratejik birlikteliğini sağlayan bir sağlık turizmi tanıtım kurumudur. İlgili bakanlıklarla ortaklık anlaşmaları yaparak İspanya'nın uluslararası sağlık turizmi pazarındaki konumunu güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Spaincares, ülkedeki temsil gücü en yüksek turizm ve sağlık kurumlarının oluşturduğu İspanyol Sağlık Turizmi Kümesi'ni temsil etmektedir. Kümenin üyeleri:

- İspanyol Özel Sağlık İttifakı (ASPE)
- İspanyol Medical SPA Derneği (ANBAL)
- İspanya Oteller ve Turistik Konaklama Konfederasyonu (CEHAT)
- İspanya Seyahat Acenteleri Konfederasyonu (CEAV)

Hedefleri sağlık turizmi hastalarına kişiselleştirilmiş hizmetler ve kendi dillerinde en yüksek kalitede tedavi sağlamak olmanın yanı sıra **hastalara ülkeye varışlarından ayrılışlarına kadar kapsamlı bakım sağlayacak olan seyahat acenteleri, araçlar ve diğer şirketler arasındaki stratejik turizm ve sağlık ittifakını da güçlendirmektir.** Buna ek olarak kurum çeşitli tamamlayıcı hizmetler de sunmaktadır. Örneğin internet sitesi üzerinden (<https://www.spaincares.com/hotels>) **ülkeye gelecek medikal turistlere İspanya'daki seyahatlerini planlamaları amacıyla bölge, kent, kategori, dil ve hizmet bakımında ayrıştırılan otelleri haritalamakta** ve seyahati kolaylaştırıcı hizmetler vermektedir. Hastaların Spaincares'in ticari grubuyla iletişimlerini etkin tutmalarını sağlayarak hastalara özelleştirilmiş anlaşmalar ve özel tekliflere erişim de sağlamaktadır.

İspanya

Kaynak: 1. Pagan, R., & Horsfall, D. (2020). Medical Tourism Markets: Models of Sustainability. The Case of Spain and The Costa del Sol (Malaga). *Sustainability*, 12(21), 8818.
<https://doi.org/10.3390/su12218818>

2. Milena Lilibeth Macias Plua. (2020). Analysis of Health Tourism in Mallorca
https://dspace.uib.es/xmlui/bitstream/handle/11201/153009/Macias_Plua_MilenaLilibeth.pdf?sequence=1&isAllowed=y

3. Health Research Institute of Santiago de Compostela (IDIS) (<https://www.fundacionidis.com/informes/analisis-de-situacion-de-la-sanidad-privada/private-healthcare-adding-value-situation-analysis-2018>)

4.
<https://www.ifema.es/en/fitur/news/fitur-2020-health-tourism-forecasts>

Yüksek harcama gücüne sahip bir kitleyi kendine çekebilien İspanya, görece az sayıda medikal turistten yüksek gelir elde etmektedir (1/2)

Spaincares verilerine göre 2018 yılında İspanya'da sağlık turizmi sektörü **140.000** hasta ile **600 milyon EUR** üzerinde gelir elde etmiştir. Sektöre olan ilginin giderek büyümesi ve İspanya'nın uluslararası pazarlardaki pozisyonunun her yıl daha iyiye gitmesi sonucu sektörün 2020 yılında **200.000 hasta** ve **1 milyar EUR** büyüklüğe ulaşması beklenmektedir.

İspanya'ya sağlıkla ilgili tedaviler için gelen ziyaretçiler genel olarak **daha yüksek harcama gücüne** sahip bir profil olma avantajına sahiptir. Hastaların ortalama kalış süreleri daha uzundur ve aileleri ile birlikte gelmektedirler; her biri yaklaşık **3.500 EUR** tutarında bir ortalama harcamaya sahiptirler –normal bir turist harcamasından daha fazla.

İspanya'ya gelen medikal turistlerin ülkeleri ve oranları

	Almanya %63
	Fransa %19
	Birleşik Krallık %5
	İtalya %5
	Avusturya %4
	İsveç %3

İspanya'nın tercih edilmesinin nedenleri

	Menşee ülkelerdeki uzun bekleme listeleri
	Menşee ülkelerdeki daha yüksek sağlık bakım maliyetleri
	Coğrafi yakınlık
	Tıbbi teknolojik gelişmeler
	Menşee ülkelerde ilgili sağlık hizmetinin bulunmaması

İspanya

Yüksek harcama gücüne sahip bir kitleyi kendine çekeabilen İspanya, görece az sayıda medikal turistten yüksek gelir elde etmektedir (2/2)

Medikal turizm destinasyonu olarak **Avrupa'da altıncı** ve **dünya çapında sekizinci** sırada yer alan İspanya, **yeni nesil tıbbi teknoloji ve yüksek nitelikli personele sahip kapsamlı hastane, klinik ve tıp merkezi ağı** Avrupa'da ve dünyada önemli bir prestije sahiptir.

ISO 15224 sertifikalarında 1. ve JCI'de 2. Avrupa ülkesi

GSYİH'nın %10'undan fazlasını oluşturan sağlık hizmet geliri

İspanya'nın medikal turizmde öne çıktığı başlıca tedaviler

Doğurganlık tedavileri

Kalp cerrahisi

Beyin cerrahisi

Oftalmoloji

Travmatoloji

Pediatri

Onkoloji

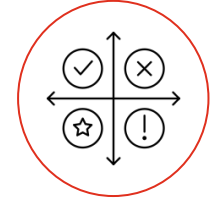
Diş

Plastik cerrahi/kozmetik

İspanya **sağlık sisteminin teknolojik seviyesinin yüksek olması nedeniyle** yukarıda sayılan tedavilerin yanı sıra **robotik cerrahi, kanser tedavileri** ve **kişiselleştirilmiş tıp** gibi **daha özel tedaviler de giderek daha fazla talep görmektedir**. Bunun yanı sıra İspanya göreceli olarak daha uygun tedavi fiyatlarına sahiptir. Örneğin, kozmetik ameliyatlara Birleşik Krallık'ta **%60** daha pahalıdır ve İspanya'daki diz veya kalça protezi maliyeti Birleşik Krallık'takinin yaklaşık **%50**'sine tekabül etmektedir.

İspanya'nın güçlü yönleri arasında kamu-özel sektör işbirliği yer almakta, gelişim için aracı kurumların uzmanlaşması ve daha fazla tanıtım gerekmektedir

İspanya

Kaynak: 1. Milena Lilibeth Macías Plua. (2020). Analysis of Health Tourism in Mallorca https://dspace.uib.es/xmlui/bitstream/handle/11201/153009/Macias_Plua_MilenaLilibeth.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Güçlü Yönler

- Küresel çapta bilinen turizm destinasyonu
- Nitelikli sağlık sistemi
- Kardiyoloji, beyin cerrahisi veya doğurganlık tedavileri gibi özelleşmiş tıbbi prosedürler
- Spaincares ve UBES gibi kümelenmelerden gelen know-how
- Avrupa ülkelerinin geri kalanı ile karşılaştırıldığında rekabetçi fiyatlar
- Coğrafi olarak stratejik konumlanma
- Endüstriyel Teknoloji Geliştirme Merkezi (CDTI) tarafından sağlanan mali destek
- Mevsimsellikten arındırma için potansiyel turizm türü
- Klinik araştırmalarda oldukça iyi bir noktada bulunma ve dünyadan klinik araştırma çekme

Fırsatlar

- Sağlık turizminin dünya çapında artması
- 5G gibi teknolojilerin gelişerek sağlık alanındaki kullanımının artması ve tıbbi teknolojilerde iyileştirmeler
- Avrupa Birliği ülkeleri arasında serbest dolaşım
- Sağlık turizmi ile geleneksel turizm sektörü arasında sinerji
- Cinsiyet değiştirme gibi daha özelleşmiş konularda uzmanlaşmış hekimler
- Sağlık turisti vizesi

Zayıf Yönler

- Broker ve aracı kurum eksikliği; sağlık turizmi konusunda uzmanlaşmış seyahat acentelerinin sayısının artması gerekliliği
- Farklı ticaret fuarları veya çalıştaylar düzenlenerek İspanya'nın sağlık turizmi destinasyonu olarak daha fazla tanıtımı yapılması gerekliliği

Tehditler

- Daha düşük fiyatlar -Tayland veya Türkiye gibi ülkelerle- veya ameliyathanedeki daha iyi tıbbi teknoloji nedeniyle -ABD gibi ülkelerle- rekabet
- COVID-19 salgını nedeniyle azalan hasta sayısı ve potansiyel tehlikeler

İsrail

Kaynak: OECD, * Verisi mevcut olan son yıl için. PwC analizi

Kaynak:

- <https://www.health-tourism.com/medical-tourism-israel/>
- [https://www.jointcommissioninternational.org/about-jci/accredited-organizations/#:FacetCountry=\[Israel\]](https://www.jointcommissioninternational.org/about-jci/accredited-organizations/#:FacetCountry=[Israel])
- <https://medicaltourism.review/countries/israel>

İsrail, yüksek kaliteli sağlık hizmetleri ve dünyaca ünlü tıbbi tesisleri sayesinde popüler medikal turizm destinasyonlarından biri olmuştur

Sağlık Politikası

- İsrail sağlık hizmetlerindeki yüksek standartları, gelişmiş tıbbi kaynakları, ultra modern hastaneleri ve sağlık tesisleri ve çok yüksek bir uzman/hasta oranına sahip olması nedeniyle dünyadaki en gelişmiş ve yenilikçi sağlık sistemlerinden birine sahiptir.
- İsrail'de, çoğunluğu hükümet ve kar amacı gütmeyen kuruluşlar tarafından sahip olunan ve işletilen yaklaşık 70 genel hastane ve tıp merkezi bulunmaktadır.
- İsrail Sağlık Bakanlığı, ülkedeki çeşitli hastaneler ve sağlık merkezleri arasında sağlık düzenlemelerinin standardizasyonu ve uygulanması da dahil olmak üzere ülkedeki sağlık politikalarının kontrolünden ve yönetiminden sorumludur. Sağlık Bakanlığı ayrıca, bazıları dünya çapında tanınırlığa sahip olan İsraili doktorların ve diğer tıp uzmanlarının niteliklerini ve sertifikalarını da düzenlemektedir.
- 2014 yılında Sağlık Bakanlığı, yerel hastanelerin kalitesinin izlenmesine yönelik hastane izleme çalışmalarını başlatmıştır. Bu tarihten itibaren, neredeyse tüm İsrail hastanelerinin uluslararası akreditasyon programlarına dahil olması ve klinik kaliteyi izlemek amacıyla ülke çapında sistemlerin uygulamaya konulması ile önemli ilerleme kaydedilmiştir. Günümüzde İsrail'de JCI tarafından akredite edilmiş 29 hastane ve sağlık kuruluşu bulunmaktadır.

İsrail Medikal Turizminin Öne Çıkan Noktaları

- İsrail'in medikal turizmini geliştiren en önemli nokta sahip olduğu tıbbi personel kalitesi ve sağlık altyapısının teknoloji seviyesidir. İsrail, nitelikli ve deneyimli doktor ve cerrahlara, dünya standartlarında tıbbi tesislere ve son derece gelişmiş tıbbi teknolojiye sahiptir.
- İsrail'in medikal turizmini geliştiren en önemli nokta sahip olduğu tıbbi personel kalitesi ve sağlık altyapısının teknoloji seviyesidir. İsrail, nitelikli ve deneyimli doktor ve cerrahlara, dünya standartlarında tıbbi tesislere ve son derece gelişmiş tıbbi teknolojiye sahiptir.

	İsrail	Türkiye
Medikal Turizm Geliri (2019, milyon USD)	~280	~1.065
Toplam İlaç Satışı* (kişi başına, USD satın alma gücü paritesi)	N/A	244,8
Toplam İlaç Tüketimi* (Günde 1000 kişi başına tanımlanan günlük doz)	902,9	1.143,5
Toplam Bilgisayarlı Tomografi Tarayıcısı* (milyon nüfus başına)	9,57	14,88
Toplam Manyetik Rezonans Görüntüleme Cihazı* (milyon nüfus başına)	5,18	11,24
Toplam PET Tarayıcısı* (milyon nüfus başına)	1,35	1,61
Toplam Mamografi Cihazı* (milyon nüfus başına)	9,23	3,67
Toplam Hastane Sayısı* (milyon nüfus başına)	9,57	18,84
Toplam Yatak Sayısı* (1000 kişi başına)	3,02	2,81

İsrail

Kaynak:
 1. https://www.health.gov.il/English/Topics/Medical_Tourism/Pages/default.aspx
 2. <https://bookinghealth.com/blog/diagnoses-and-treatment/diagnosis-and-treatment/603927-medical-tourism-to-israel.html>

2019 yılında yürürlüğe giren Medikal Turizm Kanunu, İsrail'in medikal turizm ekosistemini ve içerisindeki paydaşların ilişkilerini düzenlemiştir

Medikal Turizm Kanunu

İsrail'in Medikal Turizm Kanunu, ülkedeki medikal turizmle ilgili alanları düzenlemektedir. 29/01/2019 tarihinde yürürlüğe giren kanun, medikal turizm acentelerini ve sağlık kurumlarının ilgili alandaki faaliyetlerini düzenlemenin yanı sıra medikal turizm acenteleri için bir kayıt sistemi oluşturmak ve buraya kaydolmak isteyen işletmeler için eşik koşullarını belirlemek de dahil olmak üzere ekosistemdeki yükümlülükleri ve yönergeleri belirlemektedir. Medikal Turizm Kanunu temel olarak hastaya sağlanan tedaviden olumsuz etkilenmesini önlemek, İsrail ekonomisine medikal turizm faaliyetinden elde edilen geliri artırmak ve medikal turistin profesyonel ve etik tedavisini sağlamayı amaçlamaktadır.

Medikal Turist Hakları

Medikal Turizm Kanunu hükümleri, medikal turizm acentesi tarafından sadık, adil ve gizli tıbbi bilgi sunumu başta olmak üzere medikal turistin haklarını belirlemekte ve korumaktadır. Ayrıca, medikal turisti tedavi eden sağlık kuruluşunun, sunulan tıbbi tedaviyi ve tedavi fiyat teklifini içeren ayrıntılı bir yazılı bilgilendirme notu gönderme zorunluluğu bulunmaktadır.

Medikal Turizm Acenteleri

İsrail'de faaliyet gösteren medikal turizm acenteleri, Sağlık Bakanlığı medikal turizm acenteleri siciline kayıt yaptırmak ve Medikal Turizm Kanunu hükümlerine göre faaliyet göstermekle yükümlüdür. Yasanın geçiş yönergesi, yasanın yürürlüğe girmesinden itibaren ilk üç ay içinde kayıt başvurusunda bulunan ve başvurularının incelendiğine dair bildirim alan kişilerin kendilerini medikal turizm acentesi olarak tanıtabileceklerini ve kanun hükümleri çerçevesinde faaliyet gösterebileceği alanları tanımlamaktadır.

İsrail Medikal Turizm Derneği

Medikal Turizm Derneği ülkeyi ilgili sektörde küresel olarak tanıtmanın yanı sıra İsrail'i tercih eden hastalar için tedaviyi güvenli hale getirmektedir. Sağlık Bakanlığı ve Turizm Bakanlığı ile işbirliği yapan Derneğe İsrail'de faaliyet gösteren hastaneler ve klinikler bağlıdır. Bu sayede hastalara hukuki destek sağlanmasının yanı sıra hastanın ülkede geçirdiği tedavinin ve seyahatinin olabildiğince iyi ilerlemesi hedeflenmektedir.

Medikal turizm pazarı büyümekte olan İsrail, başta Rusya olmak üzere ağırlıklı Doğu Avrupa ve Kafkaslar'dan hasta çekmektedir (1/2)

İsrail

İsrail'deki medikal turizm pazarı Sağlık Bakanlığı tarafından yaklaşık olarak **1 milyar ILS (~280 milyon USD)** olarak açıklanmıştır. Gelen ziyaretçilerin yaklaşık **%50'sini** Rusya ve Doğu Avrupa'dan gelen medikal turistler oluşturmaktadır.

Kaynak:

1. <https://medicaltourism.review/countries/israel>
2. <https://www.shebaonline.org/medical-tourism-department/>
3. <https://www.medicaltourism.com/destinations/israel>
4. <https://www.medicaltourism.com/destinations/turkey>
5. <https://hmcisrael.com/medical-tourism-in-israel/>
6. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-12-18/asia-trounces-u-s-in-health-efficiency-index-amid-pandemic>
7. <https://www.health-tourism.com/medical-tourism-israel/>
8. <https://bookinghealth.com/blog/diagnoses-and-treatment/diagnosis-and-treatment/603927-medical-tourism-to-israel.html>

İsrail'e gelen medikal turistlerin ülkeleri

	Rusya
	Ukrayna
	Kıbrıs
	Bulgaristan
	Kazakistan
	Gürcistan

İsrail'in tercih edilmesinin temel nedenleri

İkamet edilen ülkedeki düşük kaliteli sağlık hizmetleri ve düşük ilaç seviyesi

Yerel doktorların belirli prosedürleri uygulama konusunda deneyim ve/veya gerekli modern ekipman eksikliği

İkamet edilen ülkede uzun bekleme kuyrukları ve bürokratik zorluklar

İsrail'de iyi yetişmiş doktor ve güçlü sağlık altyapısı mevcudiyeti ve dil bariyerinin düşük olması

Menşe ülkede onaylanmayan spesifik tedavi ve ilaca duyulan ihtiyaç (örneğin, İsrail'de kullanımı onaylanmış, ancak FDA'dan henüz resmi izin alınmamış bazı kanser tedavisi yöntemleri)

Medikal turizm pazarı büyümekte olan İsrail, başta Rusya olmak üzere ağırlıklı Doğu Avrupa ve Kafkaslar'dan hasta çekmektedir (2/2)

İsrail

Kaynak:

1. <https://medicaltourism.review/countries/israel>
2. <https://www.shebaonline.org/medical-tourism-department/>
3. <https://www.medicaltourism.com/destinations/israel>
4. <https://www.medicaltourism.com/destinations/turkey>
5. <https://hmcisrael.com/medical-tourism-in-israel/>
6. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-12-18/asia-trounces-u-s-in-health-efficiency-index-amid-pandemic>
7. <https://www.health-tourism.com/medical-tourism-israel/>
8. <https://bookinghealth.com/blog/diagnoses-and-treatment/diagnosis-and-treatment/603927-medical-tourism-to-israel.html>

İsrail medikal turizmde en öne çıktığı nokta olan sağlık altyapısı konusunda dünyada en ileri gelen ülkeler arasındadır

Medikal Turizm Endeksi'ne (MTI) göre İsrail-Türkiye sıralaması (46 destinasyon içerisinden)

Destinasyon Ortamı	Medikal Turizm Endüstrisi	Tesis ve Hizmetlerin Kalitesi
12. sıra	20. sıra	3. sıra
35. sıra	31. sıra	23. sıra

İsrail 2020'de Bloomberg yıllık sağlık performansı endeksinde **beşinci sırada** yer almıştır (Türkiye 19. sıradadır). Uluslararası Sağlık Araştırmaları Merkezi (IHRC) sıralamasında İsrail, dünyanın 41 ülkesi arasında tıbbi hizmet kalitesi açısından **ilk sırada** yer almaktadır.

İsrail'in medikal turizmde öne çıktığı tedaviler

Doğurganlık tedavileri ve IVF

Kardiyoloji

Beyin cerrahisi

Onkoloji

Damar ameliyatı

Ortopedi

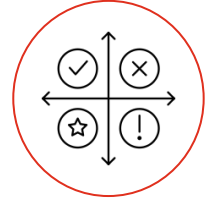

Plastik cerrahi/kozmetik

Kemik iliği nakli

İsrail sahip olduğu sağlık altyapısı ve tedavilerin yüksek başarı oranı nedeniyle küresel medikal turizm pazarında oldukça öne çıkmaktadır

İsrail

Kaynak:

1. <https://www.health-tourism.com/medical-tourism-israel/>
2.

<https://hmcisrael.com/medical-tourism-in-israel/>

Güçlü Yönler

- Ülke, yüksek nitelikli tıp uzmanlarına sahiptir
- Toplam eğitim ve staj süresi 12-13 yıl olan doktorlar, sadece yerel hastanelerde değil, ABD ve Avrupa'da da eğitim almaktadırlar
- Gelişmiş tıbbi teknoloji
- Ülkenin tıbbi prosedürlerde ortalama dünya rakamlarından daha yüksek bir başarı yüzdesine sahip olması
- Dünya standartlarında ekipmanlara sahip küresel çapta tanınırlığa sahip olan hastaneler
- Başta Rusça ve İngilizcenin yaygın olarak konuşulmasıyla aşılabilir dil bariyeri

Fırsatlar

- Sağlık turizminin dünya çapında artması
- 5G gibi teknolojilerin gelişerek sağlık alanındaki kullanımının artması ve tıbbi teknolojilerde iyileştirmeler
- Ülkenin coğrafi konumu; birkaç iklim bölgesinde birden yer alan İsrail'in Akdeniz, Kızıldeniz, Ölü Deniz gibi birçok doğal güzellığe sahip olması
- Manevi turizm için tüm dünyadan turist çekebilmesi

Zayıf Yönler

- Tıbbi prosedürlerin fiyatları, Asya'daki medikal turizm destinasyonlarına kıyasla daha yüksektir
- Siyasi kaygılar; Filistin ve diğer Arap ülkeleriyle devam eden çatışma, İsrail'e gelen turistleri endişelendirmektedir
- Özel hastanelere kıyasla devlet hastanelerindeki hizmet seviyeleri düşüktür
- Asya'daki medikal turizm destinasyonlarına kıyasla özel odalar azdır ve hemşire/hasta oranı düşüktür

Tehditler

- Daha ucuz fiyatlar nedeniyle -Tayland veya Türkiye gibi ülkelerle rekabet
- COVID-19 salgını nedeniyle azalan hasta sayısı ve potansiyel tehlikeler

Macaristan

1. Hungary OECD Country Health Profile 2019; <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/4b7ba48c-en.pdf?expires=1623132961&id=id&accname=guest&checksum=273176A34E2B652CBEDC0E9ADDF701ED>
2. National Tourism Development Strategy 2030; https://mtu.gov.hu/document/s/prod/mtu_strategia_2030-english.pdf

Macaristan, AB'den alınan destekler ve odaklı devlet stratejisiyle sağlık turizmini geliştirmeyi başarmıştır

Sağlık Politikası

- 2017 yılında, «Sağlıklı Budapeşte Programı» (Healthy Budapest Program) ile seçilen şehir hastaneleri yenilenerek, donanımlı hale getirilmiştir.
- 2018 yılında Ulusal Sağlık Programı kabul edilerek kardiyovasküler, onkolojik ve romatolojik hastalıkların yanı sıra zihinsel hastalıklar ve çocuk sağlığı alanlarında hükümetin temel sağlık politikası öncelikleri belirlenmiştir.
- 2007-2013 ve 2014-2020 dönemlerinde sağlık sistemini modernize etmek için AB Yapısal ve Yatırım Fonlarından yararlanılmıştır. Bu kapsamda özellikle sağlık altyapısının finansmanı, sağlık ve sosyal hizmetlere erişim ve e-sağlığı geliştirilmesine önem verilmiştir.
- Sağlık sigortası ülkede ikamet eden tüm vatandaşlar için zorunludur.
- Sağlık hizmetleri Ulusal Sağlık Sigortası Fonu İdaresi (National Health Insurance Fund-NHIF) tarafından yürütülen sağlık sigortası fonu aracılığıyla finanse edilmektedir.

Macaristan Medikal Turizminin Öne Çıkan Noktaları

- AB üyeliğinin sunduğu fırsatlardan yararlanarak medikal turizm endüstrisini geliştiren başarılı ülkeler arasındadır (*OECD, Medical Tourism: Treatments, Markets and Health System Implications: A Scoping Review*)
- Popüler sağlık hizmetleri arasında özellikle diş tedavisi, kozmetik, plastik ve ortopedik cerrahi, göz cerrahisi, kısırlık tedavisi, yaşlanma karşıtı tedaviler, bağımlılık ve obezite tedavileri öne çıkmaktadır. (<https://mtahungary.com/hungary-not-only-for-dental-tourists/>)
- Hükümet, 2017 yılında yayımlanan «2030 Turizm Stratejisi» raporunda sağlık turizmini odak alanları arasına almıştır. Rapor kapsamında turizmde işbirlikçi, aile dostu, erişilebilir, bilgilendirici ve dijital uygulamalar önceliklendirilmiştir. (*Hungarian Tourism Agency, National Tourism Development Strategy 2030*)

	Macaristan	Türkiye
Medikal Turizm Geliri (2019, milyon USD)	N/A	~1.065
Toplam İlaç Satışı* (kişi başına, USD satın alma gücü paritesi)	292,1	244,8
Toplam İlaç Tüketimi* (günde 1000 kişi başına tanımlanan günlük doz)	1441,9	1143,5
Toplam Bilgisayarlı Tomografi Tarayıcısı* (milyon nüfus başına)	9,41	14,88
Toplam Manyetik Rezonans Görüntüleme Cihazı* (milyon nüfus başına)	4,91	11,24
Toplam PET Tarayıcısı* (milyon nüfus başına)	0,92	1,61
Toplam Mamografi Cihazı* (milyon nüfus başına)	15,32	11,87
Toplam Hastane Sayısı* (milyon nüfus başına)	16,88	18,84
Toplam Yatak Sayısı* (1000 kişi başına)	7,02	2,81

Kaynak: OECD, PwC analizi. * Verisi mevcut olan son yıl için

Kaynak:

1. <https://mtahungary.com/hungary-not-only-for-dental-tourists/>
2. <https://www.oecd.org/els/health-systems/48723982.pdf>
3. <https://mtahungary.com/about-us/>
4. <https://www.medicaltourism.com/destinations/hungary>
5. <https://www.medicaltourism.com/destinations/turkey>
6. <http://www.saturk.gov.tr/image/s/pdf/ust/macaristan.pdf>
7. <https://www.tursab.org.tr/asset/s/assets/uploads/calistay-raporlari/scalistay21agustos.pdf>

Diş tedavileriyle öne çıkan Macaristan son dönemde yaptığı yatırım ve tanıtımlarla diğer medikal tedavilerde de öne çıkmayı hedeflemektedir (1/2)

Macaristan'ın Avrupa Birliği'ne girişi, ülkedeki medikal turizmi büyük ölçüde geliştirmiş ve çeşitlendirmiştir. Macaristan Avrupa'nın "**diş tedavileri başkenti**" olarak da bilinmektedir.

Macaristan'daki bir dizi klinik, transfer ve tedavileri, **uçuşları ve konaklamayı organize etmeyi içeren medikal turizm paketleri ile daha kişiselleştirilmiş seyahatler sunmaktadırlar.**

Son zamanlarda medikal tedavi ve prosedürlerin yoğun tanıtımıyla Macaristan denilince akla gelen «**sağlık turizmi (wellbeing, kaplıca ve spalar) ve diş tedavileri destinasyonu**» imajının **ötesine geçmek için çaba sarf edilmektedir.** Macaristan *wellbeing* ve diş tedavisinin yanı sıra; ortopedik cerrahi, onkoloji, oftalmoloji, doğurganlık tedavileri, kardiyak ve lokomotor hastalık rehabilitasyonu gibi pek çok tedavide de öne çıkmaktadır.

Ortalama olarak, Macaristan'daki çoğu tıbbi prosedürün maliyeti ABD, İskandinav ülkeleri ve Avrupa'daki diğer yerlere göre **%40** ila **%70** arasında daha azdır.

Macaristan Ulusal Turizm Örgütü **2030 yılını Sağlık Turizmi yılı** ilan etmiştir ve **hedef ülkeler olarak seçtiği Avusturya, Almanya, İngiltere, İsrail, İsviçre, Hırvatistan ve Polonya'da birçok tanıtım ve pazarlama etkinlikleri düzenlemiştir.** Bu kapsamda yaklaşık **150** fuara katılmış, **12** organizasyon düzenlemiş ve tüm bu organizasyonlarda turizm ve seyahat acentelerini etkin bir şekilde kullanılmıştır.

Diş tedavileriyle öne çıkan Macaristan son dönemde yaptığı yatırım ve tanıtımlarla diğer medikal tedavilerde de öne çıkmayı hedeflemektedir (2/2)

Başka bir ülkede diş tedavisi yaptıran Avrupa yerleşimli hastaların **%42'si** tedavilerini Orta Avrupa'nın en önemli sağlık turizmi destinasyonlarından olan Macaristan'da yaptırmaktadır. Ayrıca dünya dental sağlık turizmi sektörünün **%21'i** Macaristan tarafından kontrol edilmektedir.

Macaristan'a gelen medikal turistlerin ülkeleri

	Birleşik Krallık
	Almanya
	İtalya
	İsviçre
	Danimarka
	Rusya

Medikal Turizm Endeksi'ne (MTI) göre Macaristan-Türkiye sıralaması (46 destinasyon içerisinde)

Destinasyon Ortamı	Medikal Turizm Endüstrisi	Tesis ve Hizmetlerin Kalitesi
	19. sıra	29. sıra
	35. sıra	23. sıra

Macaristan'ın medikal turizmde öne çıktığı başlıca tedaviler

	Doğurganlık tedavileri		Odontoloji		Plastik cerrahi/kozmetik
	Oftalmoloji		Onkoloji		Ortopedi

Macaristan sağlık turizminin gelişimi ve tanıtımı için, uluslararası bir dernekle ortaklık kurmuş ve turizm veri merkezi oluşturmuştur (1/2)

MEDICAL TOURISM
ASSOCIATION

AFFILIATE
CHAPTER
HUNGARY

Medikal Turizm Derneği (Medical Tourism Association-MTA), medikal turizmin gelişmesi ve uluslararası hasta haklarının korunması için kurulmuş, kar amacı gütmeyen bir kuruluştur. MTA, şeffaf ve yüksek kaliteli sağlık hizmetlerine erişim sağlamaya odaklanarak **sağlık hizmeti sağlayıcıları, hükümetler, sigorta şirketleri, işverenler ve diğer sağlık hizmeti alıcılarıyla birlikte çalışmaktadır.**

Macaristan'ın sürdürülebilir ekonomik büyümesine, uluslararası pazarlara daha fazla açılmasına ve sınır ötesi sağlık hizmetlerine ilişkin Avrupa Direktifine paralel olarak, **MTA, Orta Avrupa'da mevcut olan yüksek düzeydeki sağlık hizmet kapasitesi konusunda farkındalığı artırmak için Macaristan ile ortak bir program oluşturmuştur.**

MTA'nın bağlı kuruluşu olan **Macaristan Medikal Turizm Derneği**, küresel MTA organizasyonunun bir üyesi olarak, Macaristan'ı dünyanın önde gelen sağlık turizmi destinasyonlarından biri haline getirmeyi amaçlamaktadır. **Macarca bilmeyen hastalara sunulan özel hizmetler, hastaların kişisel ulaşımalarının düzenlemesi, konaklama boyunca hastalara destek olunması ve ekstra aktivitelerin (turistik/tarihi gezi vb.) kolaylaştırılması** yoluyla hastaların olumlu bir deneyimle ülkelerine dönmeleri hedeflenmektedir.

- Kaynak: 1. <https://mtahungary.com/about-us/>
2. <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/6b3a24f7-en/index.html?itemId=/content/component/6b3a24f7-en>
3. <https://info.ntak.hu/en/>

Macaristan sağlık turizminin gelişimi ve tanıtımı için, uluslararası bir dernekle ortaklık kurmuş ve turizm veri merkezi oluşturmuştur (2/2)

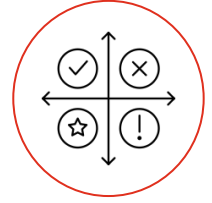
Macaristan'ın 2030 Turizm Stratejisi'nde açıklanan, **doğru ve anlık veriler kullanılarak turizm sektörünün dijitalleşmesi ve rekabet gücünü artırma amacı kapsamında**, 2019 yılında **Ulusal Turizm Veri Tedarik Merkezi** (National Tourism Data Supply Centre-NTAK) kurulmuştur.

Macar Turizm Ajansı'nın (HTA) gözetiminde faaliyet gösteren ve her tür konaklamadan gerçek zamanlı olarak veri toplayan bir dijital veri tedarik sistemi olan platform, tüm Macar konaklama tesislerinin anonim ciro istatistiklerine gerçek zamanlı bir genel bakış sunarak Macaristan'ın 2030 yılına kadar 50 milyon misafir geceleme hedefine katkıda bulunacaktır. Veritabanı aynı zamanda;

- Hasta sayısı, geldikleri ülke ve harcanan süre gibi medikal turizm verileri de dahil olmak üzere tüm turizm ve konaklama sektörü için verilerin doğru bir şekilde ölçülmesi ve tutulması
- Verilerin sektörel stratejileri, gelişmeleri ve kampanyaları daha etkin planlamak ve ölçmek için kullanılması
- Hasta trafiğine ilişkin projeksiyonlar hazırlanması
- Tek bir ulusal veritabanı oluşturularak Macaristan'a ilgiyi artırmak için kampanyaların veri temelli oluşturulması

gibi birçok avantaja da sahiptir.

Macaristan, başta coğrafi konumu ve uygun fiyatlarıyla öne çıkmasına rağmen uluslararası akreditasyona sahip hastane konusunda geride kalmaktadır

Macaristan

- Kaynak: 1. <https://www.health-tourism.com/medical-tourism-hungary/>
 2. <https://mtahungary.com/hungary-not-only-for-dental-tourists/>
 3. <http://www.satark.gov.tr/images/pdf/ust/macaristan.pdf>
 4. <https://qmir.files.wordpress.com/2015/12/jci201512.pdf>

Güçlü Yönler

- Avrupa ülkelerinin geri kalanı ile karşılaştırıldığında rekabetçi ve uygun fiyatlarla birinci sınıf diş ve kozmetik cerrahi tedavileri
- İngilizce ve Almanca bilen, yüksek eğitilmiş ve kalifiye tıp uzmanları ve personel
- Ameliyat sonrası iyileşme için uygun ekonomik konaklama seçenekleri ve turistik yerler
- Orta Avrupa içinde yer alması nedeniyle otobüs yoluyla dahi çok uzun sürmeyen yolculuklarla ulaşım imkânı
- Kaplıca, göl, hamam ve spa gibi *wellbeing* turizmi imkanları

Fırsatlar

- Sağlık turizminin dünya çapında artması
- Sağlık alanındaki teknolojik gelişmeler ve iyileştirmeler
- Avrupa Birliği ülkeleri arasında serbest dolaşım
- Avrupa ve Orta Doğu ülkelerine yakınlık

Zayıf Yönler

- Hastane ve kliniklerin çoğunda JCI dahil olmak üzere uluslararası akreditasyon eksikliği (JCI akreditasyonuna sahip yalnızca 1 klinik-Saint James Göz Kliniği)
- Uluslararası hastalara hizmet veren büyük hastane sayısının sınırlı sayıda olması ve pazarın çoğuna küçük klinikler tarafından hizmet verilmesi
- Yanlış uygulama (malpractice) tazminatının, Batı Avrupa'ya kıyasla nispeten düşük olması
- Tazminatla sonuçlanan yanlış uygulama davalarının giderek artan sayısı, birçok sigorta sağlayıcısının tıbbi uygulama hatası kapsamına ilişkin primlerini artırması

Tehditler

- Daha iyi tıbbi teknoloji nedeniyle diğer Avrupa medikal turizm destinasyonu olan ülkelerle (örneğin İspanya) rekabet
- COVID-19 salgını nedeniyle azalan hasta sayısı ve potansiyel tehlikeler

Malezya

Kaynak:
Statista,
2. <https://www.magazine.medicaltourism.com/article/malaysia-an-emerging-global-giant-in-medical-tourism>,
3. PwC analizi,
4. <https://www.mhtc.org.my/mhct/2019/05/03/malaysias-medical-tourism-on-a-high/>,
5. WHO. * Verisi mevcut olan son yıl için

Gelişmiş tedavilerde özelleşme ve fiyat rekabeti ile Malezya, Asya – Pasifik bölgesinde küresel bir medikal turizm merkezi olmayı hedeflemektedir

Sağlık Politikası

- Sağlık Bakanlığı, coğrafi yakınlıktaki hastanelerin kaynak ve tesisleri paylaşan tek bir birim olarak hizmet vermesini sağlayan hastane kümelenme konseptini 2019 yılında uygulamaya koymuştur.
- Ülkede sağlık sektörü birçok teknolojik gelişmenin ön saflarında yer almaktadır. Daha doğru teşhisler ve uluslararası hastaların verilerinden daha verimli faydalanmak amacıyla ülkedeki sağlık tesisleri halihazırda Endüstri 4.0 teknolojilerinden yararlanmaktadır.
- Malezya ülkedeki kayıtlı doktor sayısını artırarak ve kamu – özel endüstriyel işbirliklerini teşvik ederek ülkeyi küresel bir medikal turizm merkezi haline getirme yolundaki hedeflerini desteklemektedir.

Malezya Medikal Turizminin Öne Çıkan Noktaları

- Sürekli devlet desteği ve gelişmiş ülkelere kıyasla sağlık hizmetlerinin daha ekonomik olması
- Ünlü Ulusal Kalp Enstitüsü de dahil olmak üzere 33'ten fazla gelişmiş kalp tedavi merkezi ile kardiyoloji ve doğurganlık tedavilerinde özelleşerek ülkeyi niş bir pazar haline getirmeyi amaçlaması.
- Ulusal Sağlık Enstitüsü, Malezya'yı sağlık hizmetlerinde küresel bir merkez haline getirmek amacıyla göçmenlik hizmetleri, vize ve sağlık sigortası transferleri ile seyahat eden hastalara yardımcı olmak için Uluslararası Hasta Merkezi'ni (IPC) kurmuştur.
- Malezya, 2015-2017 yılları arasında ve 2019 yılında ABD kökenli «International Living» dergisi tarafından «Sağlık için Dünyanın En İyi Ülkesi»; ve 2015-2017 yıllarında İngiltere kökenli "International Medical Travel Journal» tarafından sağlık turizmi için «Yılın Ülkesi» seçilmiştir.
- 2010'da açıklanan Ekonomik Dönüşüm Programı'yla beraber sağlık hizmetleri ülkeyi orta – üst gelir düzeyine ulaştırma potansiyeli görülen 12 Ulusal Kilit Ekonomik Alan'dan biri olarak tanımlandı.

	Malezya	Türkiye
Medikal Turizm Geliri (2019, milyon USD)	~410	~1.065
Toplam İlaç Satışı* (kişi başına, USD satın alma gücü paritesi)	N/A	244.8
Toplam İlaç Tüketimi* (günde 1000 kişi başına tanımlanan günlük doz)	N/A	1143.5
Toplam Bilgisayarlı Tomografi Tarayıcısı* (milyon nüfus başına)	7.3	14.88
Toplam Manyetik Rezonans Görüntüleme Cihazı* (milyon nüfus başına)	3.15	11.24
Toplam PET Tarayıcısı* (milyon nüfus başına)	0.48	1.61
Toplam Mamografi Cihazı* (milyon nüfus başına)	4.8	11.87
Toplam Hastane Sayısı* (milyon nüfus başına)	12.24	18.84
Toplam Yatak Sayısı* (1000 kişi başına)	2.02	2.81

Ülkede sağlık hizmetlerinin tanıtımı ve koordinasyonu esas olarak Malezya Sağlık Hizmetleri Seyahat Konseyi (MHTC) tarafından yürütülmektedir

Malezya

Kaynak: MHTC, Statista, PwC analizi,
<https://www.mhtc.org.my/mh tc/2019/05/03/malaysias-medical-tourism-on-a-high/>

2011 yılında **643.000 hasta** ile **127 milyon USD** gelir elde eden Malezya, MHTC'nin özleştirilmesinden sonraki 8 yıl içerisinde medikal turizm gelirlerini yaklaşık 3,14 katına çıkararak 2019 yılında **1,3 milyon hasta** ile **400 milyon USD** gelir elde etmiştir. Sağlık turizmi gelirleri 2019 yılında toplam turizm gelirlerinin %7,6'sını oluşturmuştur..

Sektörün her geçen yıl daha çok hasta çekmesiyle paralel olarak MHTC, 2020 yılı itibarıyla ülkeyi **2 milyonun üzerinde hastanın** ziyaret etmesini ve bundan **680 milyon USD** gelir elde edilmesini beklemektedir

Malezya, ülkenin Asya'da bir kardiyoloji ve doğurganlık merkezi olarak konumlandırılmasını, sağlık turizmi politikasının temeline koymuştur (1/3)

Malezya

Malezya Medikal Turizm Pazarı Başlıca Paydaşlar

Malezya Sağlık Bakanlığı: Sağlık Bakanlığı, ulusal hastane ve klinik ağı aracılığıyla sunulan nitelikli ve uygun fiyatlı sağlık hizmetlerine erişimi sağlamaktan sorumludur.

Malezya Tıp Konseyi: Malezya Tıp Konseyi, tıp politikalarının etkin yönetimi ile hem yerel hem de uluslararası hastalar için tıp etiği, eğitim ve prosedür standartlarını sağlamak amacıyla Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulmuştur.

Malezya Özel Hastaneler Birliği (APHM): Birlik, ülke içinde tıbbi bakım standartlarının yükseltilmesine yardımcı olma hedefinde çok önemli bir role sahiptir.

Hastane ve Klinikler: KPJ Healthcare, Gleneagles Hastanesi, Prince Court Tıp Merkezi ve Island Hastanesi gibi hastaneler, medikal turizmde önde gelen kuruluşlardır ve önemli başarılarla sahiptir.

Malezya, ülkenin Asya'da bir kardiyoloji ve doğurganlık merkezi olarak konumlandırılmasını, sağlık turizmi politikasının temeline koymuştur (2/3)

Malezya

Malezya Medikal Turizm Pazarı Çekici Faktörler

Fiyat Avantajı: Malezya'nın düşük maliyetli sağlık hizmetleri; devlet sübvansiyonları, daha düşük malpraktis maliyetleri, uygun döviz kurları ve daha düşük işletme maliyetleri ile mümkün olmaktadır. Bununla beraber, Malezya Ulusal Kalp Enstitüsü gibi kurumlar Avrupa ve Amerika'dan hasta çekebilmek için belirli oranlarda indirimli fiyat tarifeleri uygulamaktadırlar.

Kaynak: Developing Medical Tourism in the OIC Countries, PwC analizi

Uluslararası Akredite Tıbbi Hizmetlerin Mevcudiyeti: Küresel kurumlardan akreditasyonlar, sağlık altyapı kalitesini değerlendirmek için önemli bir rol oynamaktadır. Malezya, sahip olduğu JCI, GHA ve MSQH akredite sağlık tesisleriyle ekonomik fiyatlarla dünya standartlarında sağlık hizmetleri vermektedir.

Doğal Güzellikleri: Malezya, medikal turistlere aynı zamanda farklı doğal cazibe merkezleri sunmaktadır. 1000'den fazla adası ve 30'dan fazla deniz parkı ve içerisinde göz kamaştırıcı kuş ve vahşi yaşam habitatları barındıran el değmemiş yağmur ormanları ile turistleri kendine çekmektedir.

Helal Sağlık Hizmetleri: Malezya, helal sağlık hizmetleri sunması (örn. domuz yerine sığır ürünlerinden elde edilen insülin) ve sağlık tesislerinde mescit gibi hastaların ibadet edebilecekleri alanlara sahip olmasıyla Müslüman medikal turistler için doğal bir destinasyon haline gelmektedir.

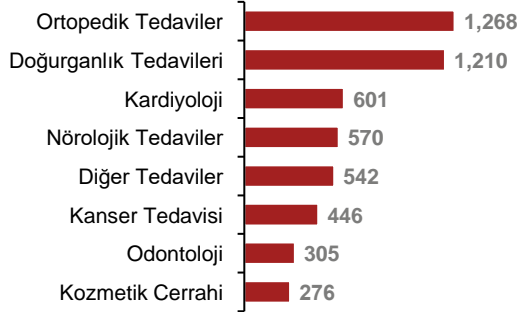
Malezya, ülkenin Asya'da bir kardiyoloji ve doğurganlık merkezi olarak konumlandırılmasını, sağlık turizmi politikasının temeline koymuştur (3/3)

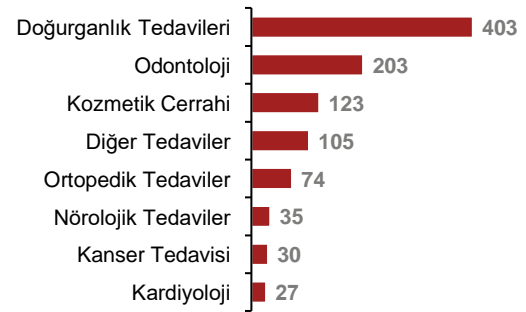
Malezya

Kaynak: Global Medical Tourism Market, 2019-2027, Allied Market Research.

Tedavi Türlerine Göre Malezya Medikal Turizm Pazarı, milyon USD, 2019

Tedavi Türlerine Göre Ziyaret Eden Hasta Sayısı, bin, 2019

Malezya'nın medikal turizmde öne çıktığı başlıca tedaviler

Kalp ve Göğüs Cerrahisi

Kardiyoloji

Doğurganlık tedavileri

Oftalmoloji

Ortopedi

Kozmetik Cerrahi

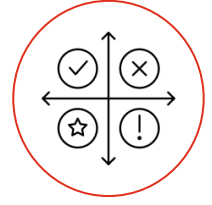

Kadın Hastalıkları ve Doğum

Genel Cerrahi

Ülkeyi ziyaret eden hasta sayısının çokluğuna rağmen yeteri kadar gelir elde edilemediği ve özellikle konaklama alanında yeterli hizmetin sağlanamadığı ortaya çıkmaktadır

Malezya

Kaynak: Chiao-Wen Cheng et al, 2019;3(10):819–824.
<https://doi.org/10.24911/IJ.MDC.51-1558514391>
 Dahlui, M. and N. A. Aziz (2012), 'Developing Health Service Hub in ASEAN and Asia Region Country Report on Healthcare Service Industry in Malaysia' in Tullao, T. S. and H. H. Lim (eds.), Developing ASEAN Economic Community (AEC) into A Global Services Hub, ERIA Research Project Report 2011-1, Jakarta: ERIA, pp.65-110.

Güçlü Yönler

- Bölgedeki rakiplerinden Singapur'a göre daha ucuz işgücü maliyetleri ve dolayısıyla daha ekonomik sağlık hizmetleri sağlayabilmesi
- Gelen tüm hastalara şeffaf fiyatların sağlanmasını, gizlilik ve ziyaretleri süresince haklarının korunmasını garanti eden regülasyonlar
- Malezya'nın halihazırda çokkültürlü bir ülke olmasından da kaynaklı sağlık çalışanlarının birden fazla dil konuşması
- Tedavi görme amacıyla ülkeyi ziyaret edeceklere ve yakınlarına vize kolaylığı
- Kardiyoloji ve doğurganlık tedavileri gibi özelleşmiş tıbbi prosedürler
- Küresel çapta bilinen turizm destinasyonu
- Düşük döviz kurları
- Barışçıl ve istikrarlı siyasi ortam
- Geleneksel ve tamamlayıcı tıp hizmetleri

Fırsatlar

- Çin'deki iki çocuk sınırının kalkmasından sonra MHTC'nin tüp bebek tedavileri için coğrafi avantajlarını da kullanarak Çinli ailelere odaklanması
- Malezya'nın Orta Doğu'da küresel helal sağlık hizmetleri merkezi olarak görülmesi ve bunu Katar, BAE, Umman gibi ülkelerdeki hastalara ulaştırmakta kullanması

Zayıf Yönler

- Gelen hasta yoğunluğunu kaldırabilecek yeterli sayıda tam teşekküllü konaklama hizmetinin sağlanamaması
- Yeterli sayıda uluslararası akreditasyonun bulunmaması
- Ülkenin coğrafi şartlarından kaynaklanan geleneksel ve tamamlayıcı tıp hizmetlerinin gerçek potansiyelinde kullanılamaması
- Ülkeyi ziyaret eden hasta sayısının çokluğuna oranla elde edilen gelirin düşük kalması

Tehditler

- Her yıl ağustos - ekim ayları arasında yaşanan ve ağır hava kirliliğine neden olan orman yangınları
- Dang Humması gibi bulaşıcı hastalık salgınlarının görülebilmesi

Singapur

- Turistlerin yerel ulaşım, eğitim ve iş için harcamalarını içermektedir.
- Kaynak: OECD, World Bank, Singapur Sağlık Bakanlığı, Allied Market Research, PwC analizi. * Verisi mevcut olan son yıl için

Singapur mevcut medikal turizm başarısını, akıllı hastane ve yenilikçi ilaç yatırımlarıyla ileri taşımayı hedeflemektedir

Sağlık Politikası

- Entegre ve kaliteli bakım, maliyet etkin hizmetler, halkın sağlığını yönetme yeteneğinin artması ve güçlü klinik ve sağlık hizmetleri araştırmalarına odaklanacak olan BT destekli dağıtım sistemleri aracılığıyla sağlık sektörünü dönüştürmek, ülkenin sağlık sektörü hedefi
- **Smart Nation Singapore** ile her alanda (akıllı şehirler gibi) sağlık sektörünün de dijitalleşmesi hedefi
- *Tan Tock Seng Hospital* gibi akıllı hastanelerin kurulması ve sağlık sektörünün dijital dönüşümü
- *MediShield Life* isimli sağlık sigortası, önceden sağlık problemi olan hastaları dahi korumakta
- Sağlık için ayrılan 2015'te %4 (GSYH'nin %4'ü) olan harcamayı 2030'da %8'e yükseltme hedefi
- Health Promotions Board'un **Healthy Living Masterplan** sayesinde 2020'de sağlıklı yaşamı daha ulaşılabilir kılmaya hedefi

Singapur Medikal Turizminin Öne Çıkan Noktaları

- Singapur, medikal turizmde Güneydoğu Asya ülkeleri arasında en çok ziyaret edilen ülkeler arasında yer almaktadır.
- ABD'ye kıyasla daha düşük maliyetle çok sayıda yüksek kaliteli tıbbi tesis ve ekipmanlarla hizmet sunmaktadır.
- Singapur, dünya çapında tanınan doktorlara ve tanınmış hastanelere sahiptir.
- Singapur yenilikçi ilaçlara önem vermesi ve ruhsatlandırma yöntemleri nedeniyle yatırım çekiciliği konusunda öne çıkmaktadır.
- Medikal turizm için çekiciliğinin artırılması ve tanıtılmasına yönelik farklı kamu ve özel girişimler bulunmaktadır.

	Singapur	Türkiye
Medikal Turizm Geliri (2019, milyon USD)	~3.078	~1.065
Toplam İlaç Satışı* (kişi başına, USD satın alma gücü paritesi)	N/A	244,8
Toplam İlaç Tüketimi* (Günde 1000 kişi başına tanımlanan günlük doz)	N/A	1143,5
Toplam Bilgisayarlı Tomografi Tarayıcısı* (milyon nüfus başına)	9,44	14,88
Toplam Manyetik Rezonans Görüntüleme Cihazı* (milyon nüfus başına)	8,26	11,24
Toplam PET Tarayıcısı* (milyon nüfus başına)	N/A	1,61
Toplam Mamografi Cihazı* (milyon nüfus başına)	N/A	11,87
Toplam Hastane Sayısı* (milyon nüfus başına)	5,08	18,84
Toplam Yatak Sayısı* (1000 kişi başına)	2,49	2,81

Singapur

Singapur «Sağlık Hizmeti Master Planı» doğrultusunda yaptığı sağlık teknolojileri yatırımıyla, özellikle mod 1'deki sağlık hizmet ihracatını artırmıştır (1/2)

Singapur'un Medikal Turizm Paydaş Ekosistemi

Bakım Etkinliği Ajansı (The Agency for Care Effectiveness): Uygun maliyetli ilaçlar ve tedaviler rehberlik sağlayan Singapur'un ulusal sağlık teknolojisi değerlendirme ajansıdır.

Sağlık Bilimleri Kurumu (The Health Sciences Authority): Sağlık ürünlerinin imalatını, ithalatını, tedarikini, depolanmasını ve sunumunu güvenlik, kalite ve etkinlik standartlarını karşılayacak şekilde düzenleyen sağlık kurumudur.

Sağlık Geliştirme Kurulu (The Health Promotion Board): Sağlıklı yaşamı teşvik etmekten sorumlu olan kurum, sağlık politikalarının formüle edilmesi, sağlığı geliştirme ve hastalık önleme programlarının (okul sağlığı ve işyeri sağlığı gibi) uygulanması ve daha sağlıklı gıda ürünleri için endüstri ortaklarıyla birlikte çalışma görevlerini yürütmektedir.

Merkezi Tasarruf Fonu Kurulu (The Central Provident Fund Board): Sağlık Bakanlığı adına MediSave ve MediShield Life planlarını yöneten kuruldur.

Ulusal bir tıbbi tasarruf planı olan *MediSave*, kişilerin kendi yaptıkları ödemelerin karşılanmasına yardımcı olmaktadır. *MediSave* hesaplarına kişisel ve işveren maaş katkıları (yaşa bağlı olarak %8 – 10,5) tüm çalışan vatandaşlar ve daimi ikamet edenler için zorunludur.

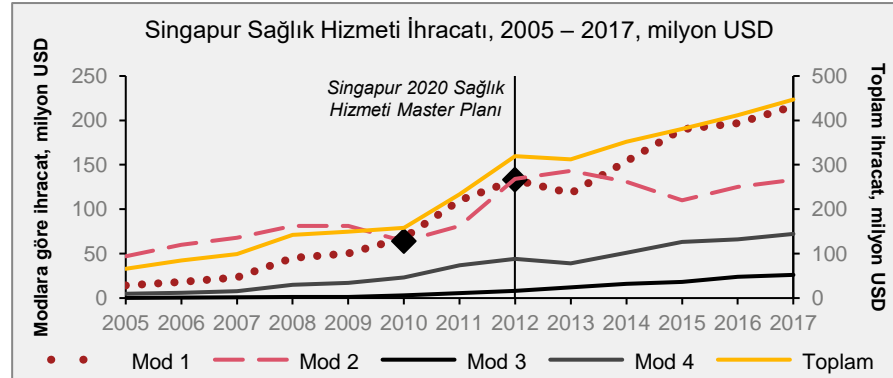
MediFund ise harcamalarını *MediSave* ile bile karşılamayan Singapurlular için devletin güvenlik ağıdır.

Singapur «Sağlık Hizmeti Master Planı» doğrultusunda yaptığı sağlık teknolojileri yatırımıyla, özellikle mod 1'deki sağlık hizmet ihracatını artırmıştır (2/2)

Singapur 2020 Sağlık Hizmeti Master Planı

- 2012 yılında Sağlık Bakanlığı, Sağlık Hizmetleri 2020 Master Planını uygulamaya koymuştur. Planın hedefi, sağlık hizmetlerine erişimin, kalitenin iyileştirilmesidir.
- Plan, ülkede sağlık hizmetlerinin gelişimine katkı sağlamış, özellikle yeni teknolojilerin yaygınlaşmasına olanak sağlamıştır. Uzaktan sunulan sağlık hizmetlerine yapılan dijital yatırımla, ülkenin özellikle mod 1 sağlık hizmet ihracatı yüksek ivme kazanmıştır.

Ulusal dijitalleşme politikası çerçevesinde, sağlık hizmetlerine yapılan yatırım teletıp hizmetini de geliştirmiştir (1/2)

Singapur

- Akıllı Ulus ve Dijital Yönetim Ofisi (Smart Nation and Digital Government Office)'ne göre Singapur, Akıllı Ulus Singapur (Smart Nation Singapore) ile her alanda (akıllı şehirler gibi) sağlık sektörünün de dijitalleşmesini hedeflemektedir.
- Dijital ve akıllı teknolojilerin benimsenmesini sağlamak için kilit unsurları dikkate alan kodeks, e-ödemeler, akıllı şehirler kapsamında ulaşım, sensor platformları gibi stratejik ulusal proje alanları belirlenmiştir.
- Kamu ve özel sektör tarafında inovasyonu kolaylaştırmak için düzenlemeler ve birlikte yaratma amacıyla aşağıdaki şekilde görüldüğü gibi çeşitli alanlarda girişimler bulunmaktadır.

Ulusal dijitalleşme politikası çerçevesinde, sağlık hizmetlerine yapılan yatırım teletıp hizmetini de geliştirmiştir (2/2)

Doctor Anywhere ile Uzaktan Sağlık Hizmeti

- Yenilik ve teknoloji ile sağlık hizmetlerinin sunumunu iyileştirmek için kurulmuş bir sağlık teknolojisi şirketi olan Doctor Anywhere, dijital platformu ile sağlık ve sağlıklı yaşam çözümlerine hızlı erişim sağlamaktadır.
- COVID-19 salgını nedeniyle teletıp hizmetlerine olan talep artarken, Doctor Anywhere 27 milyon USD fon sağlamıştır (referans tarih: 31.03.2020).
- Doctor Anywhere'in geliri ve kullanımı son aylarda iki ila üç kat artmıştır.

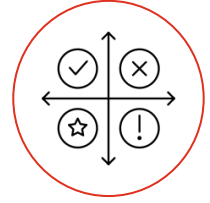
Başarı Hikayesi ve Özel Sektör Stratejileri Örnekleri

- Singapur'daki ilk JCI akredite kurumlar arasında, Sağlık Bakanlığı'na bağlı Ulusal Sağlık Grubu tarafından ortaklaşa yönetilen Johns Hopkins Singapur Uluslararası Tıp Hastanesi bulunmaktadır.
- Johnson & Johnson Innovation, tıbbi teknoloji profesyonellerinin uzmanlığını entegre etmek için tasarlanmış Singapur'un Teşhis Geliştirme Merkezinin bir ortağıdır.
- Singapur'da 28 hastane ve klinik ağı bulunan *The Raffles Medical Group*, gelişmiş ülkelerdeki sağlık kurumlarıyla stratejik ortaklıklar kurup üçüncü bir ülkede ev sahibi ülke yatırımcılarıyla beraber girişimler kurmakta.
- Singapur'daki en büyük sağlık yatırım grubu ve Asya'daki en büyük sağlık kuruluşlarından olan Parkway Sağlık Grubu (The Parkway Healthcare Group), Singapur'daki hastaneleri satın alarak, bir üs kurmakta ve daha sonra ev sahibi ülkelerdeki ortaklarla ortak girişimlerle bölgeye adım atmaktadır.

Singapur

Singapur, mevcut teknolojik altyapısı ve sağlık hizmetlerine yaptığı dijitalleşme yatırımıyla öne çıkarken, en önemli dezavantajı yüksek çalışma maliyetleridir

Güçlü Yönler

- Yüksek kaliteli tıp uzmanı işgücü
- Son teknoloji tıbbi ekipman
- Genişleme için yeterli finansal kaynaklar
- Yabancı hastalar için SingaporeMedicine çevrimiçi portalı
- İlaç sektöründe yatırım çekiciliğinin yüksek olması ve Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi
- Dijitalleşme hedefleri doğrultusunda yenilikçi cihazlar ve ilaçlara erişim

Fırsatlar

- Singapur'un yüksek kaliteli bakım konusundaki itibarı
- Yüksek İş Yapma Kolaylığı (Ease of Doing Business)
- Niş alanlarda pazar payını büyütme potansiyeli
- Tıp uzmanlarının eğitim ve öğretimine yönelik sürekli hükümet taahhüdü

Zayıf Yönler

- Küresel pazarlarda rekabet etme kapasitesi konusunda kararsızlık
- Personelin yeni tıbbi teknolojileri uygulamak/kullanmak için gerekli yeteneğe sahip olduğuna dair KOBİ'lerde düşük güven
- Sektörler arası işbirliğinin ve uluslararası sağlık sektörü örgütlerine katılımının yeterli seviyede olmaması

Tehditler

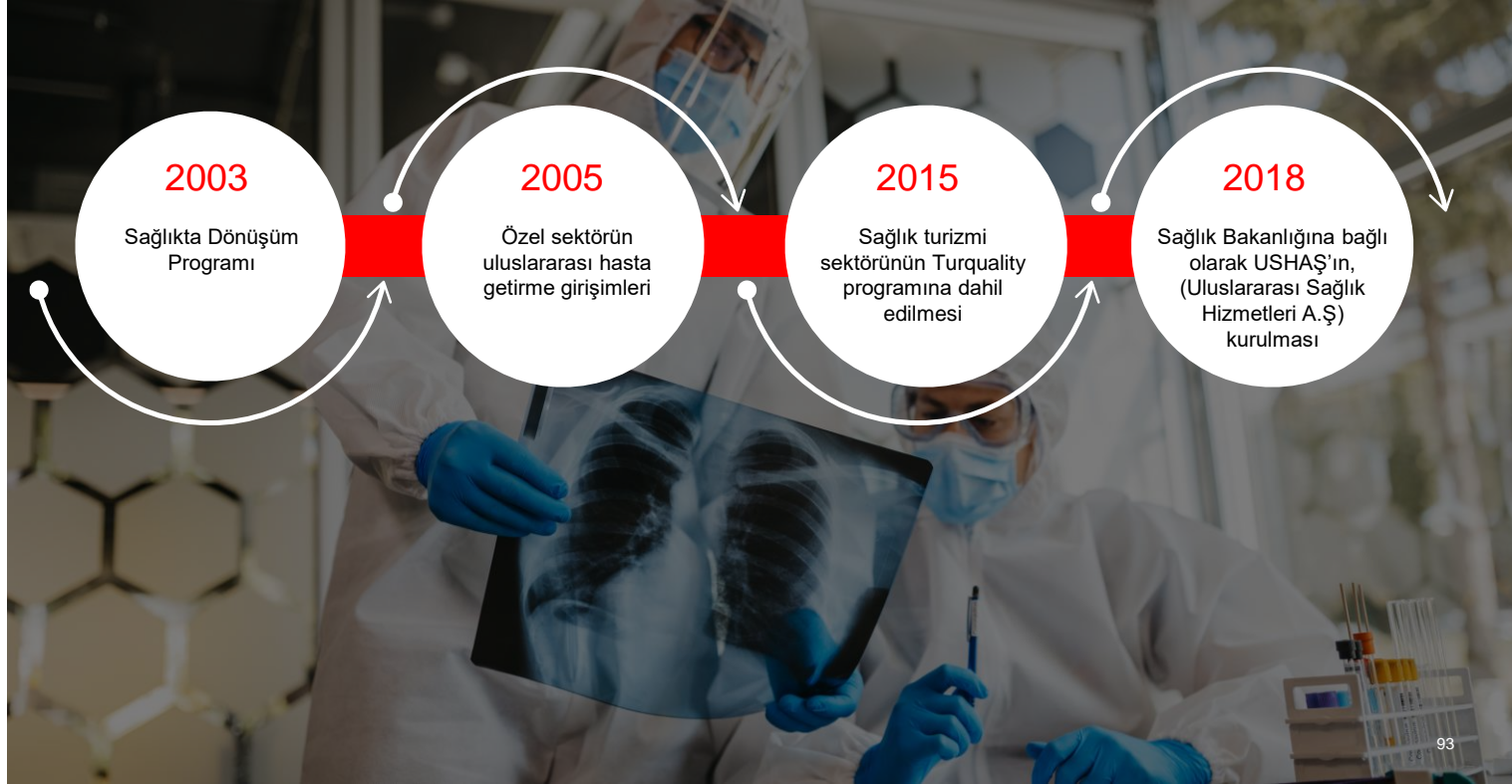
- Yüksek elektrik ve telekomünikasyon maliyeti
- Yabancı doktorları işe alım konusunda kısıtlayıcı düzenlemeler
- COVID-19 ülke risk değerlendirmelerinin getirdiği kısıtlamalar
- Bölgesel ekonomik krizler

Kaynak: Phua and Pocock, *Transforming the ASEAN Economic Community (AEC) into a Global Services Hub: Enhancing the Competitiveness of the Health Services Sector in Singapore*, 2012.
<https://www.eria.org/Chapter%203-%20Singapore%20Report.pdf>, PwC analizi

1.5 Türkiye Sağlık Hizmetleri ve Medikal Turizm Kapasitesi

Türkiye, COVID-19 salgınına kadar doğru stratejiler ve altyapı yatırımları sayesinde sağlık turizminde önemli atılımlar gerçekleştirmiştir (1/2)

Kaynak: *2009: Health Management
2019: Allied Market Research **TÜİK, ***
Sağlık Bakanlığı 2023 Vizyonu. PwC analizi

Türkiye, COVID-19 salgınına kadar doğru stratejiler ve altyapı yatırımları sayesinde sağlık turizminde önemli atılımlar gerçekleştirmiştir (2/2)

Türkiye'nin medikal turizm hedeflerini gerçekleştirmesi, **tıbbi cihaz ve ilaç pazarlarının gelişmesiyle bağlantılı olacaktır.**

	2009	2019	2009 - 2019
 Küresel Medikal Turizm Pazar Büyüklüğü (milyar USD)*	20	104	5,2x
 Türkiye'nin sağlık turizmi geliri (milyar USD)**	0,45	1,07	2,4x
 Gelen uluslararası hastalar (bin kişi)**	201	662	3,3x
 Türkiye'deki hastane yatak sayısı (bin)**	189	238	1,3x

Kaynak: *2009: Health Management
2019: Allied Market Research **TÜİK, ***
Sağlık Bakanlığı 2023 Vizyonu. PwC analizi

Türkiye sağlık hizmet ihracatı bakımından ilk 10 ülke arasında olmakla beraber, iyi uygulamaların ve hedeflenen politikaların uygulanmasıyla ilk 5'i hedeflemektedir***

Marka

- Fiyat ve kalitede tanınırlığın artırılması
- Şehir hastaneleri başta olmak üzere kamu hastaneleri için tanıtım ve aracılık modeli oluşturulması ve uygulanması

Rekabetçilik

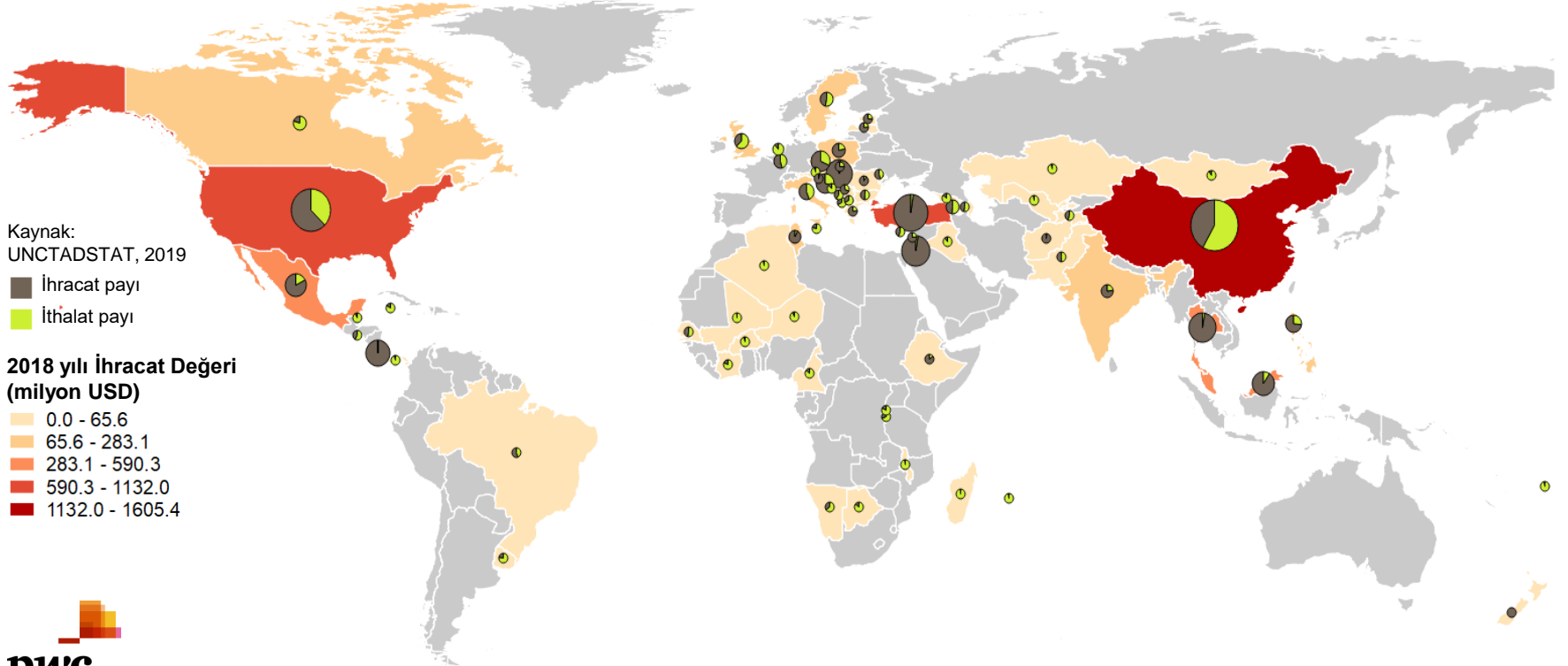
- Kaliteli tıp eğitimi ve uygulamalı müfredat sayesinde yükselen hizmet kalitesi
- Hizmet kapasitesine nitelik ve nicelik geliştirici yatırım

Sektörel Strateji

- Teknolojik gelişmelerin fırsata çevrilmesi
- Ortalama konaklama sürelerinin artırılması
- Hukuki düzenleme, akreditasyon ve denetimlerin güçlendirilmesi

Türkiye, sağlıkla ilgili hizmetlerde en büyük ihracatçılar arasındadır ve görece küçük ithalat payı ile net ihracatçı pozisyonundadır

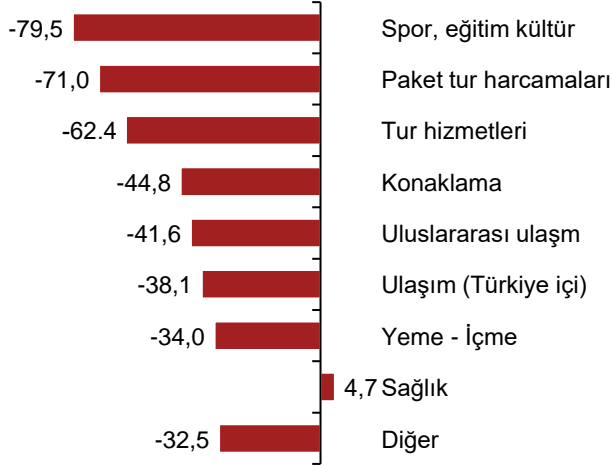
2018 yılında dünyanın sağlıkla ilgili seyahat ihracatçıları (ülke renkleri) ve ithalat-ihracat dengesi (pasta grafikler)

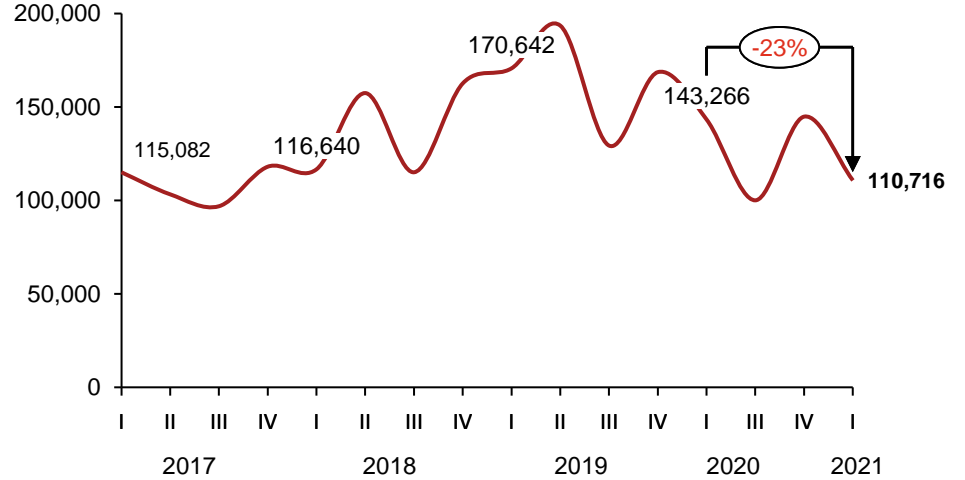
COVID-19'un yarattığı hareket kısıtına rağmen sağlık hizmetine olan görece inelastik talep, medikal turizmin dayanıklılığını göstermektedir

2020 yılının ilk çeyreğine oranla 2021 yılının ilk çeyreğinde turist harcamaları, yalnızca sağlık harcamaları türünde artış göstermiştir. Medikal turist sayılarında, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre görülen %23'lük düşüğe rağmen, dönersellik etkisiyle pozitif senaryoda hızlı toparlanma görülebilir.

Türkiye'de, harcama türlerine göre turizmin bir önceki yılın aynı dönemine göre değişim oranları (%), 1. Çeyrek, 2021

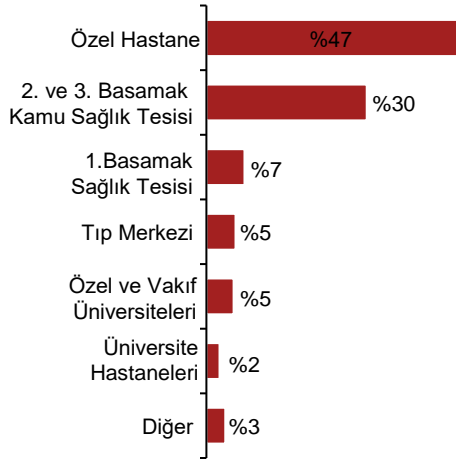
Sağlık ve tıbbi nedenlerle Türkiye'yi ziyaret eden turist sayısı değişimi, çeyrek dönem bazında, 2017 – 2021*

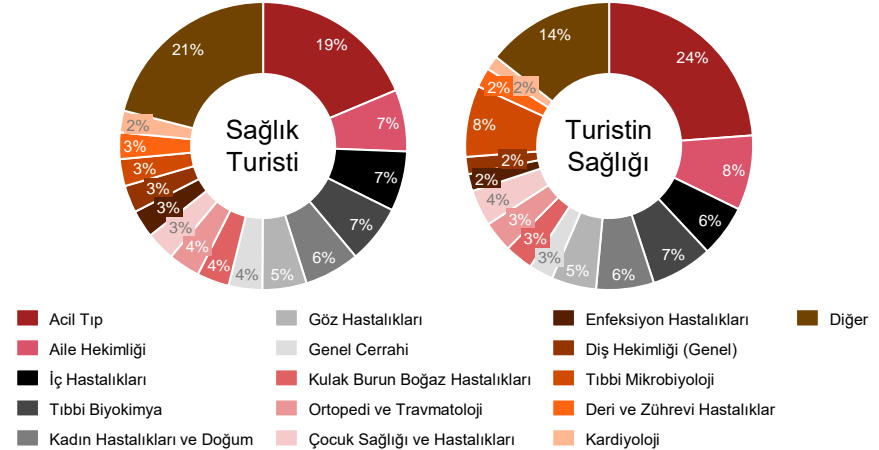
Kaynak: TÜİK, *COVID-19 pandemisi nedeni ile sınır kapılarında anket yapılamadığından 2020 yılı 2. çeyreğe ilişkin veri yayınlanamamıştır. PwC analizi

Kurum türü bakımından en çok özel hastanelerin sağlık turisti çektiği gözükmemekte olup tedavi tipi ise yüksek çeşitlilik göstermektedir (1/2)

Türkiye'de Kurum Türüne Göre Sağlık Turisti Oranları (2015 – 2021*)

Türkiye'de Klinik Türü Bazlı Hasta Oranları** (2015 – 2021*)

- Yapılan analizler 01.01.2015 – 31.07.2021 tarihleri arasındaki dönem için toplam üzerinden gerçekleştirilmiştir.
- Kaynak: T.C. Sağlık Bakanlığı (Sina), PwC analizi

Kurum türü bakımından en çok özel hastanelerin sağlık turisti çektiği gözükmemekte olup tedavi tipi ise yüksek çeşitlilik göstermektedir (2/2)

Yorumlar

- Türkiye'de sağlık turisti oranları kurum türüne göre incelendiğinde özel hastaneler %47'lik bir oran ile en çok hizmet veren kurumlar olarak dikkat çekmektedir. Bunun yanında %30'luk bir oranla 2. ve 3. basamak kamu sağlık tesisleri de sağlık turizmi açısından kamu sağlık tesislerinin önemini ortaya koymaktadır.
- **Sağlık turisti, sağlık amacıyla gelen turisti ifade ederken turistin sağlığı kategorisi ülkemizde herhangi bir nedenle geçici süreli olarak bulunan yabancıların, ülkemizde buldukları sırada ani gelişen hastalıklarda ve acil durumlarda sağlık hizmeti almasını ifade etmektedir. Bu bağlamda Türkiye'de klinik türü bazlı hasta oranları sağlık turisti kategorisi için en yüksek orana sahip ilk 15 klinik için sıralanmış ve kalanlar diğer kategorisi altında dikkate alınmıştır.
- Acil Tıp'ın her iki kategoride de ilk sırada olması dikkat çekerken, bunun sebebi özellikle sağlık turistleri için süreçleri hızlandırmak adına girişlerin acilden yapılabilmesidir. Ayrıca, acilden yapılan giriş ile de diğer bölümlerden hizmet alınması bekleme süreleri ve erişim açısından bir rekabetçi yön olarak da değerlendirilebilir.

Ülkemizde, ağırlıklı olarak özel sektör altında faaliyet gösteren 1.205 yetkili sağlık tesisi ve 211 yetkili aracı kuruluş bulunmaktadır (1/2)

Yetkilendirilmiş Sağlık Tesisi Türü	Sayısı
Özel Hastane	332
Muayenehane	296
Özel Ağız Ve Diş Sağlığı Polikliniği	176
Kamu Hastanesi	120
Özel Tıp Merkezi	111
Özel Poliklinik	46
Kamu Üniversitesi Hastanesi	32
Vakıf Üniversitesi Hastanesi	24
Özel Ağız Ve Diş Sağlığı Merkezi	15
Kamu Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	14
Özel Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi	13
Konaklamalı Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi	12
Özel Ağız Ve Diş Sağlığı Muayenehanesi	3
Özel Diyaliz Merkezi	2
Özel Genetik Hastalıklar Tanı Merkezi	2
Özel Görüntüleme Müessesesi	2
Özel Kadın Sağlığı Ve Üreme Merkezi	2
Özel Laboratuvar	2
Özel Evde Bakım Merkezi	1
Toplam	1.205

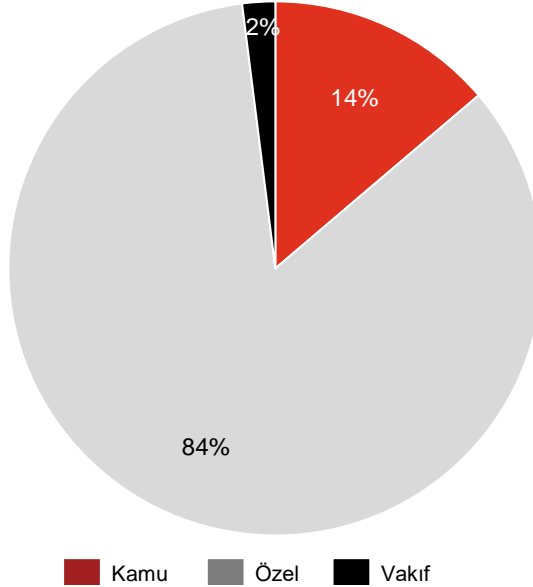
Kaynak: Sağlık Bakanlığı
Sağlık Turizmi Dairesi
Başkanlığı, PwC analizi

Yetkilendirilmiş Sağlık Tesislerinin İllere Dağılımı,
2021, Isı Haritası

Ülkemizde, ağırlıklı olarak özel sektör altında faaliyet gösteren 1,205 yetkili sağlık tesisi ve 211 yetkili aracı kuruluş bulunmaktadır (2/2)

Yetkilendirilmiş Sağlık Tesislerinin Sahiplik Tipi

- Ülkemizde «Uluslararası Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Hakkında Yönetmelik» çerçevesince sağlık turizmi faaliyetine katılmak üzere yetkilendirilmiş **1,205 sağlık tesisi bulunmaktadır**
- Uluslararası sağlık turizmi sağlık tesisi, kendisine doğrudan başvuran uluslararası sağlık turistini kabul edebilir. Ancak **aracı kuruluş faaliyetlerine ihtiyaç duyulması halinde, Bakanlıkça yetki verilen uluslararası sağlık turizmi aracı kuruluşu ile protokol yapılması zorunludur.**

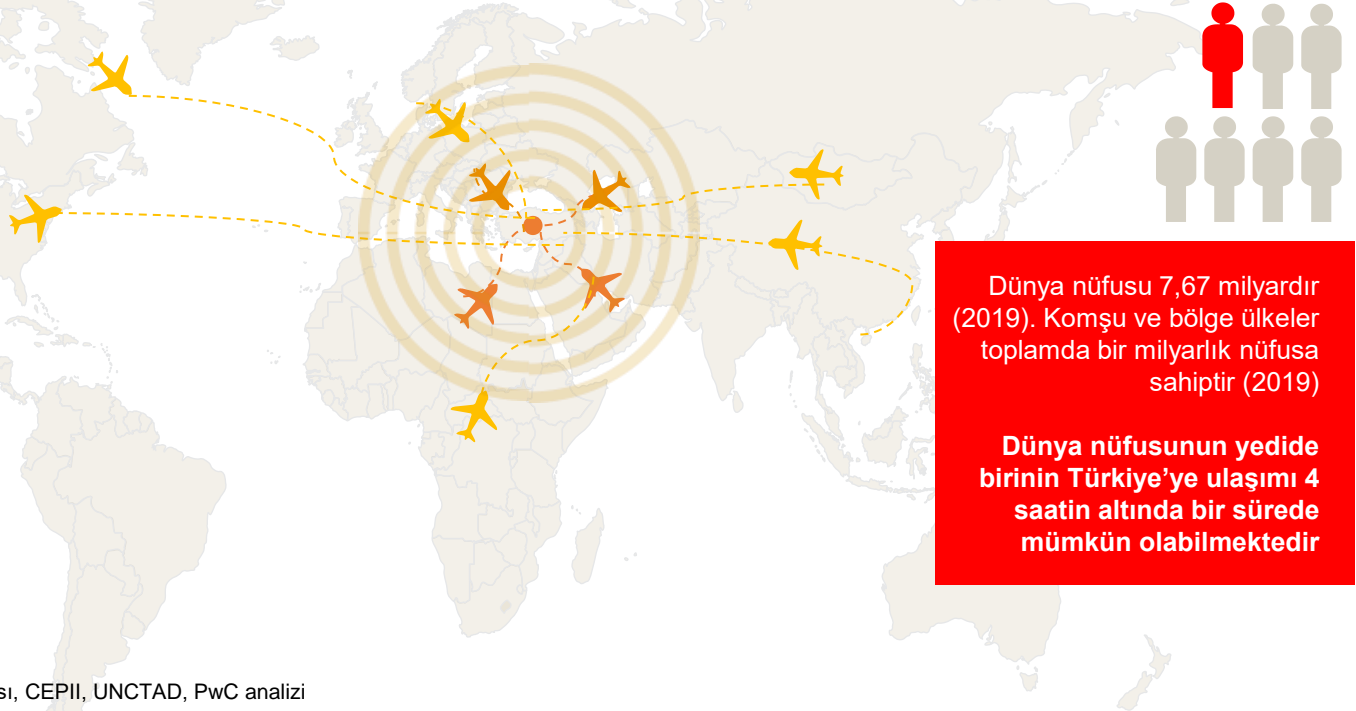
Komşu ve bölge ülkelerin Türkiye'ye erişiminin direkt uçuşlarla desteklenmesi, hastaların Türkiye'deki sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmaktadır

Türkiye'nin Avrupa ve Asya arasında geçiş ülkesi olması, coğrafi avantajları beraberinde getirmektedir

4 saat Uçuş Mesafesi

- Komşu ve bölge ülkelerden 4 saat uçuş mesafesinde (2700 km) 56 ülke yer almaktadır.
- Dünya gelirin 4,5'i (19,6 trilyon USD) bu ülkelere aittir (2019)
- Dünyadaki toplam sağlık ithalatının yaklaşık %30'u bu ülkelerden gerçekleşmektedir.

Türkiye medikal turizm kapasitesi 6 başlık altında incelenecektir

- Hastane sayısı ve dağılımı
- Yatak sayısı ve dağılımı
- Doktor, hemşire, diş hekimi, ebe ve diğer sağlık çalışanlarının sayısı, OECD ülkeleriyle karşılaştırması
- Dijital altyapı ve sağlık platformları

- Paydaşların dağılımı ve yetki alanları
- Paydaş sorumlulukları

- Medikal turizmde öne çıkan ülkelerle fiyat karşılaştırması
- Finansman için gelişen sigorta modelleri, kurum anlaşmaları

Fiyatlar ve Finansman

Türkiye Medikal Turizm Kapasitesi

Paydaş ekosistemi

Medikal Turizm Devlet Stratejisi ve Pazarlama

- Politika seviyelerine göre medikal turizm hedef ve stratejileri
- Medikal tedavi rehberleri ve standartları
- İkili anlaşmalar

- İlaç üretimi ve tüketimi
- İlaç tipi bazında tüketim
- İlaç sektörünü düzenleyen regülasyonlar, bunların AB ülkeleriyle karşılaştırılması

İlaç Sektörü

Medikal Cihaz Sektörü

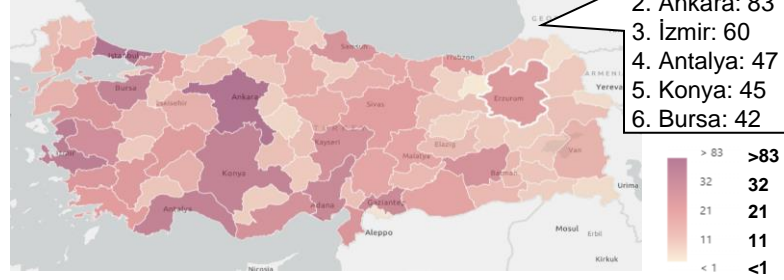
- Medikal cihaz arz ve talebi
- Türkiye'nin medikal cihaz teknoloji sofistikasyonu

Sağlık Altyapısı ve İnsan Gücü

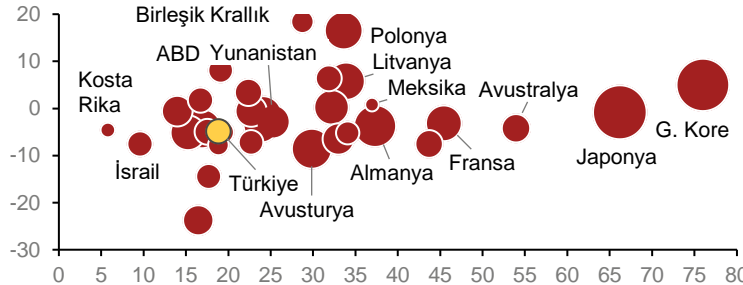
Türkiye OECD ülkeleri arasında, milyon kişi başına düşen hastane sayısı bakımından geride kalmaktadır (1/2)

İl bazında hastane sayıları, 2019

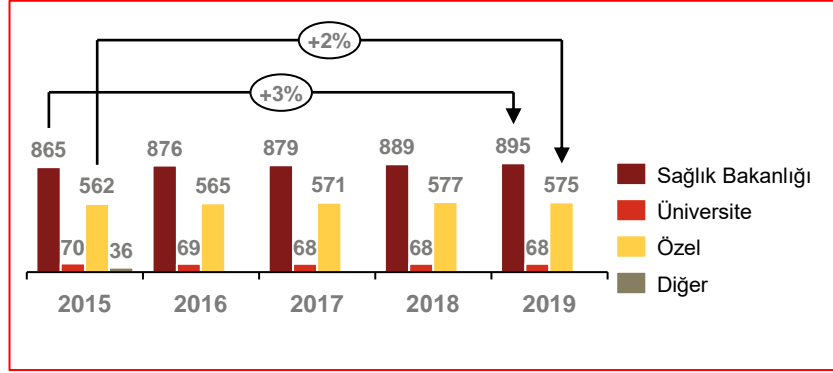
Kaynak: OECD STAT,
TÜİK, World Bank World
Development Indicators. *
2019 veya mevcut son yıl.
PwC analizi

OECD Ülkelerinde milyon kişi başında hastane sayısı değişimi ve yatak sayısı 2014 – 2019

Milyon kişi başına
düşen hastane
sayısı, 2019

Türkiye OECD ülkeleri arasında, milyon kişi başına düşen hastane sayısı bakımından geride kalmaktadır (2/2)

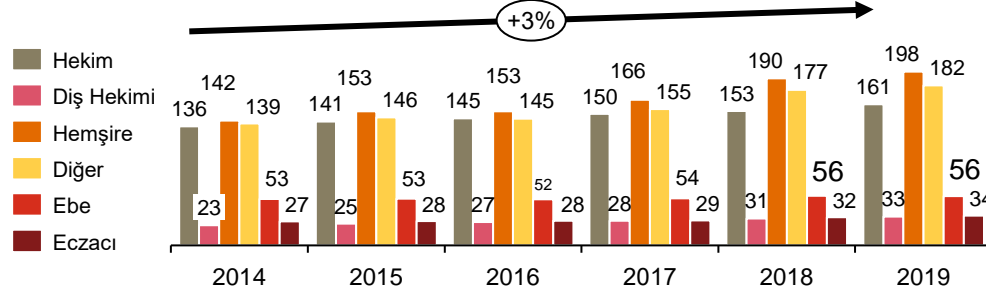
Kaynak: OECD STAT, TÜİK, World Bank World Development Indicators. * 2019 veya mevcut son yıl. PwC analizi

Yorumlar

- Türkiye'de 2019 yılı itibariyle faal olarak çalışan **1.538 hastane bulunmaktadır.**
- 2015 – 2019 yılları arasında **en yüksek büyüme kamu hastanelerinde gerçekleşmiştir.** Büyümeye rağmen, Türkiye, **OECD ülkeleri arasında, milyon kişi başına düşen hastane sayısında geride kalmaktadır.** Türkiye, **1000 kişi başına düşen hastane yatağı sayısında da OECD ortalamasının gerisindedir.** (Türkiye: 2,9; OECD ortalaması: 4,7)
- Bu nedenle, medikal turizmde öne çıkmak için, katma değerli hizmet ve teknolojilerin kullanımı önem kazanmaktadır.**

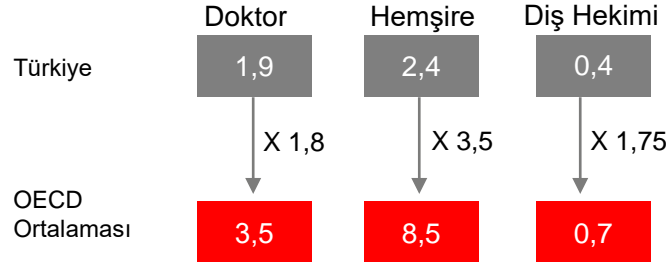
Türkiye’de kişi başına düşen sağlık çalışanı sayısı OECD gerisinde kalsa da, tıp eğitimi nitelikli öğrencileri çekmektedir (1/2)

Türkiye sağlık çalışanı sayıları, 2014 – 2019, bin kişi

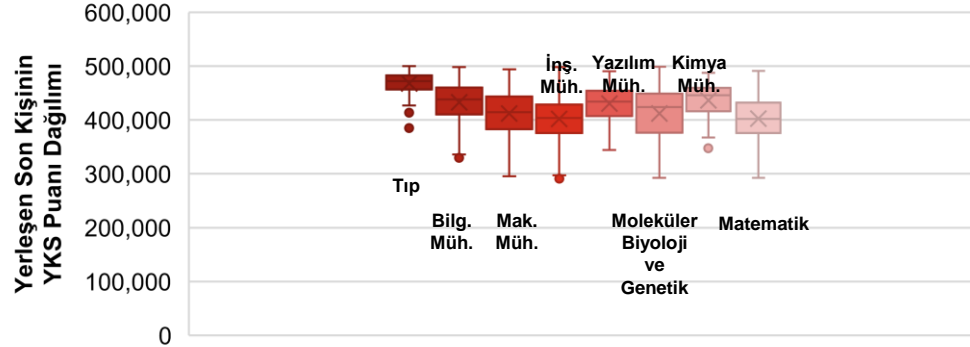
Kaynak: YÖK Atlas Veritabanı, OECD, TÜİK, PwC analizi.
*STEM; Science-Fen, Technology-Teknoloji, Engineering-Mühendislik ve Mathematics-Matematik alanlarının baş harflerinden oluşmakta

Bin kişi başına düşen doktor, hemşire ve diş hekimi sayısı, 2018

Türkiye’de kişi başına düşen sağlık çalışanı sayısı OECD gerisinde kalsa da, tıp eğitimi nitelikli öğrencileri çekmektedir (2/2)

STEM* Bölümlerinin YKS Puan Dağılımı, 2020

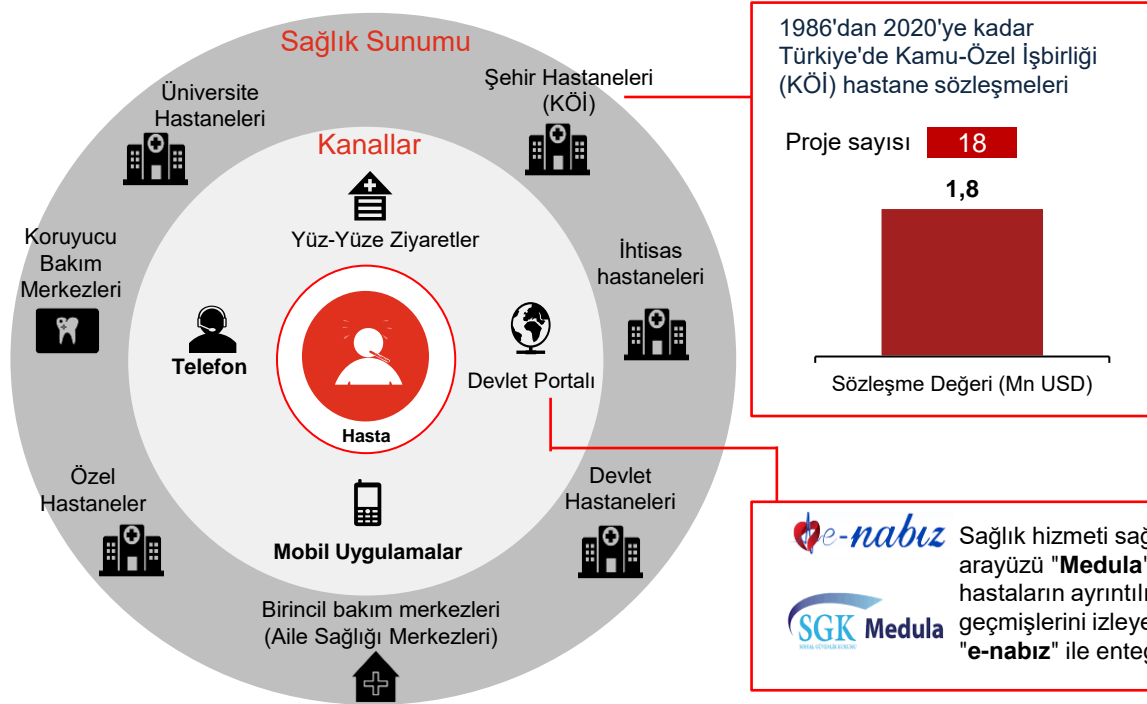
Kaynak: YÖK Atlas Veritabanı, OECD, TÜİK, PwC analizi.
*STEM; Science-Fen, Technology-Teknoloji, Engineering-Mühendislik ve Mathematics-Matematik alanlarının baş harflerinden oluşmakta

- Türkiye’de sağlık çalışanı sayısı 2014 – 2019 yılları arasında %3 YBBO ile artmıştır. 1000 kişi başına düşen doktor, hemşire ve diş hekimi sayısı OECD ortalamasının gerisinde olsa da, tıp eğitimine lisans için aranan kabiliyetleri en yüksek seviyede gösteren adaylar kabul edilmektedir.
- Doktor sayının OECD ortalamasının gerisinde olması yapılan muayene sayısını yükseltmektedir. Olumlu tarafta kapasite ve deneyim demek olmasına rağmen, düşük memnuniyet oranı gibi olumsuzluklara neden olabilmektedir. Ayrıca kamu ve özel hastanelerdeki sağlık personelinin yabancı dil yeterlilik seviyesinin düşük olması da bir problem olarak öne çıkmaktadır. Bu noktalar da gelen turistlerin memnuniyeti açısından oldukça önem arz etmektedir.
- YKS puanlarına bakıldığında Tıp, diğer STEM bölümleri içinde hem en yüksek ortalama puanla öğrenci alan hem de üniversiteler arası değişkenliğin en az olduğu bölümdür. Yükseköğretim derecelendirme kuruluşu **Times Higher Education** tıp ve sağlık, psikoloji, fizik ve yaşam bilimleri alanında dünya üniversiteler sıralamasında (2019) **Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Koç Üniversitesi olmak üzere Türkiye’den 3 tıp fakültesine yer vermiştir.**

Türkiye son yıllarda sağlık sunumu basamaklarında ve hasta tedavisi için yenilikçi yöntemlerin uygulanmasında önemli adımlar atmıştır (1/2)

Hasta bilgilerinin bütünsel bir veritabanı ile takip edilmesiyle beraber bakım kalitesi artmıştır

Kaynak: PwC analizi

Türkiye son yıllarda sağlık sunumu basamaklarında ve hasta tedavisi için yenilikçi yöntemlerin uygulanmasında önemli adımlar atmıştır (2/2)

Yorumlar

Önümüzdeki yıllarda, aşağıdaki katma değerli hizmetler medikal turizm pazarını büyütmek için önem teşkil edecektir;

- **İyileştirilmiş hasta deneyimi** - Kabul öncesinden, tedaviye ve taburcu olmaya kadar uçtan uca üstün müşteri deneyimi
- **İnternet üzerinden hizmet sağlayıcılara kolay erişim** – İnternet üzerinden genel işletme bilgilerine ve bakım maliyetine erişim (artırılmış şeffaflık)
- **Sağlık kayıtlarına tam erişilebilirlik** – Her yerden, gerçek zamanlı kişisel sağlık bilgilerine erişim
- **Tesis bakımına alternatifler** – Tesise fiziksel yolculuğa gerek kalmadan uzaktan tedavilere ve konsültasyonlara erişim
- **Koordineli hizmet sunumu** – Sağlayıcılar arasında uçtan uca koordinasyonun sağlanması için altyapı yatırımı
- **Sağlık personeli sayısında artış**

Paydaş Ekosistemi

Türkiye'nin çok yönlü sağlık turizmi ekosistemi geniş bir sektörel yelpazede birçok özelleşmiş paydaş barındırmaktadır

- Ulaştırma Bakanlığı
- Havayolu şirketleri (örn. THY)
- Turizm Taşımacıları Derneği (TTDER)
- Türkiye Özel Sektör Havacılık İşletmeleri Derneği (TÖSHİD)

- Kültür ve Turizm Bakanlığı
- Dışişleri Bakanlığı
- Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB)
- Seyahat Acentaları (ETS Tur, Jolly Tur vb.)
- Türkiye Otelciler Birliği (TÜROB)
- Sağlık Turizmi Derneği
- Türkiye Otelciler Federasyonu (TÜROFED)
- Türkiye Sağlık Turizmi Dernekleri Federasyonu (TÜRSAF)
- Bölgesel Sağlık Turizmi Dernekleri (BUSAT, ASTUD, İZSATU vb.)
- Bölgesel Otelciler ve İşletmeciler Dernekleri (AKTOB, ALTİD, ATİD, BAKTOD, BODER vb.)
- Turizm Restoran Yatırımcıları ve İşletmecileri Derneği (TURYİD)
- Hizmet İhracatçıları Birliği (HİB)
- Turist Rehberleri Birliği (TUREB)

- Dışişleri Bakanlığı
- Sağlık Turizmini Geliştirme Konseyi Derneği (THTC)
- Türkiye Tanıtım Grubu (TTG)
- Kültür ve Turizm Bakanlığı-Tanıtma Genel Müdürlüğü
- Uluslararası Turizm Tanıtım Derneği (UTTAD)
- Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA)

- Türkiye Müteahhitler Birliği (TMB)
- Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği (TTYD)
- Uluslararası faaliyet gösteren inşaat grupları (Rönesans, Limak, Nuroi, Dedeman vb.)

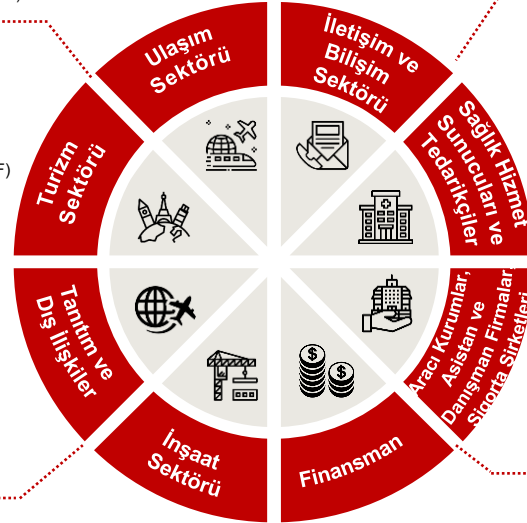
- İnternet ve altyapı sağlayıcıları (Turkcell, Türk Telekom, vb.)
- Uygulama ve teknoloji geliştiriciler

- Sağlık Bakanlığı
- Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü (KHGM)
- Uluslararası Sağlık Hizmetleri A.Ş. (USHAŞ)
- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TUSEB)
- Cumhurbaşkanlığı Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu
- İlaç ve Tıbbi Cihaz Üreticileri Dernekleri (AİFD, ARTED, İEİS, SADER, TİSD, vd.)
- Özel Hastaneler ve Sağlık Kuruluşları Derneği (ÖHSAD)
- Hastane ve Klinik Grupları (Acıbadem, Medicana, vb.)
- Sağlık Yönetimi ve Eğitim Derneği (SAYED)
- DEİK Sağlık İş Konseyi
- Hizmet İhracatçıları Birliği (HİB)
- Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu (TİTCK)
- TOBB İlaç Sanayi Meclisi ve Medikal Meclisi
- Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)

- Türkiye Sigorta Acenteleri Federasyonu (TÜSAF)
- Sigorta Şirketleri (Allianz, Anadolu, Güneş vb.)
- Aracı Kurumlar
- Akreditasyon kuruluşları
- Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)

- Hazine ve Maliye Bakanlığı
- Sağlık Bakanlığı-Sağlık Yatırımları Genel Müdürlüğü
- Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)
- Özel sağlık sigorta şirketleri
- Bireysel harcamalar

Kapsayıcı Olmayan Liste

Medikal turizm ekosistemindeki paydaşların dağılımı düzenleyici rol, finansman ve hizmet sunumu olarak 3 ana işlev altında gruplanabilir

Kapsayıcı Olmayan Liste

Düzenleme ve Regülasyon

Sektörel stratejinin belirlenmesi, ilgili yasa ve yönetmeliklerin hazırlanması, kamu hastanelerinin işletilmesi, yatırımlarının desteklenmesi, sağlık önlemlerinin alınması, hasta ve cihaz kayıtlarının tutulması

- Cumhurbaşkanlığı Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu
- Sağlık Bakanlığı (SB)
- SB Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- USHAŞ
- SB İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu (TİTCK)
- SB Uluslararası Hasta Destek Birimi (UHAB)
- SB Sağlık Yatırımları Genel Müdürlüğü
- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB)
- Hazine ve Maliye Bakanlığı
- Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)
- Kültür ve Turizm Bakanlığı
- Dışişleri Bakanlığı
- Sektör temsilcileri (istişare ve uyum)

Finansman

Bireysel ya da kurumsal sağlık hizmeti sunucularının sunmuş oldukları sağlık hizmetleri finansmanının hangi usullere göre yapılacağını belirlenmesi ve ödemenin yapılması

- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- Hazine ve Maliye Bakanlığı
- Sağlık Bakanlığı
- Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)
- Ulusal ve uluslararası sigorta şirketleri
- Tedarikçiler
- Aracı kurumlar
- Bireysel harcamalar

Hizmet Sunumu

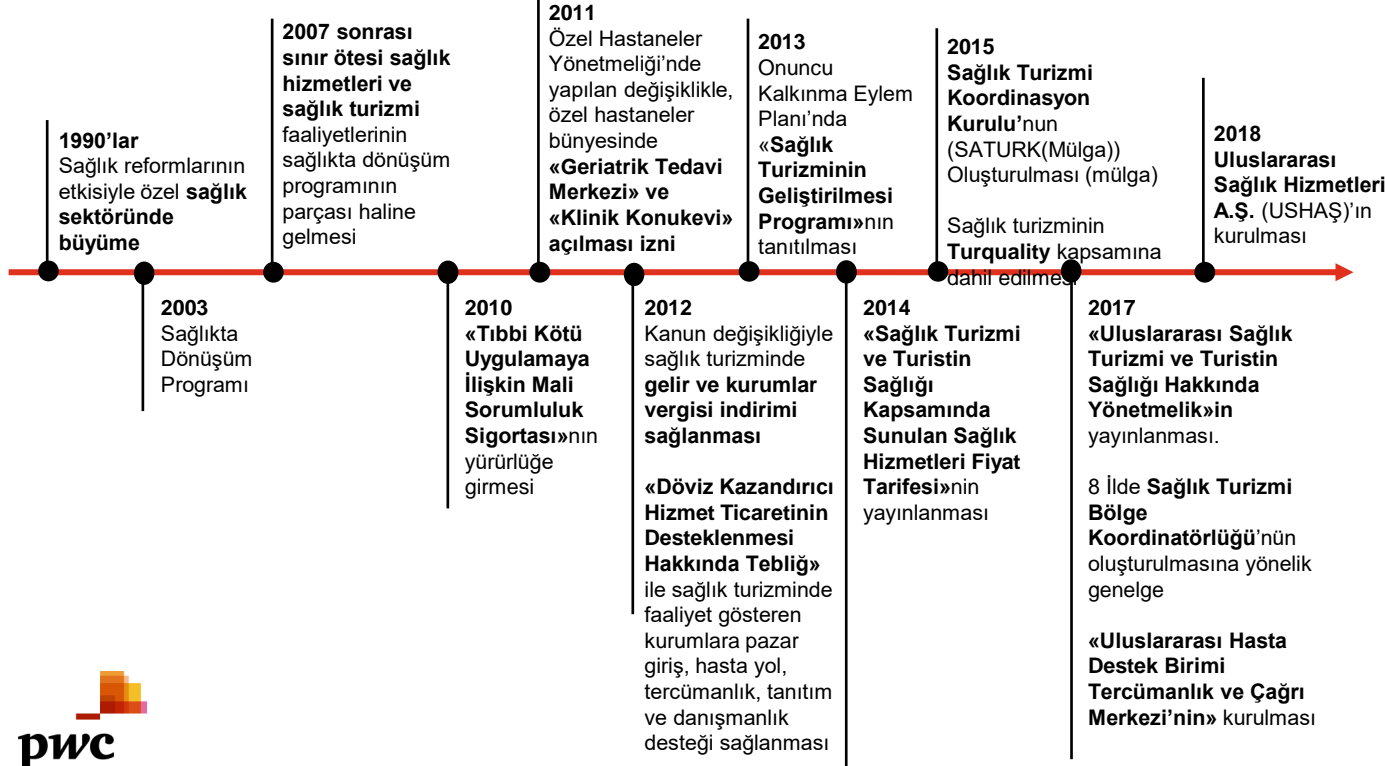
Teşhis ve tedavi hizmetleri sağlamak amacıyla çalışan lisanslı sağlık uzmanları veya sağlık kuruluşları ve destekleyici hizmetler sunan kamu, özel sektör ve STK'ların yer aldığı çok paydaşlı hizmet sunumu ekosistemi

- Kamu hastaneleri
- KÖİ Şehir Hastaneleri
- Özel hastaneler ve sağlık kuruluşları
- Üniversite hastaneleri
- İlaç ve tıbbi cihaz sağlayıcıları
- Teknoloji altyapı sağlayıcıları
- Medikal turiste yönelik destekleyici hizmet sağlayıcıları (ulaşım, konaklama, vb.)

Medikal Turizm Devlet Stratejisi ve Pazarlama

Döviz kazandırıcı medikal turizm hizmetlerinin gelişmesi için devlet; vergi, sübvansiyon, altyapı yatırımı ve tanıtım politika araçlarını kullanmıştır

Medikal turizm hizmetlerinde sermaye birikimini teşvik etmek için devlet, bugüne kadar stratejik ve yapısal pek çok reform hayata geçirmiştir. **Özel sektör ile yapılacak işbirlikleri, önümüzdeki dönem stratejisi için büyük öneme sahip olacaktır**

Sağlık turizmi için genel tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin yanı sıra, «Sağlık Turizm Portalı», «Sağlık Vizesi» ve «Sağlık Turizm Koordinasyon Ofisleri» gibi özelleşmiş projeler de devlet gündemindedir (1/2)

Ulusal Politika Belgeleri

Hükümet Programı	Kalkınma Planı	Orta Vadeli Program	SB 2021 Bütçe Sunuşu
<ul style="list-style-type: none"> Türkiye'nin, sağlık turizmi alanında da dünyanın önde gelen ülkeleri arasına girmesi Türkiye'nin dünyada, medikal turizm, termal sağlık turizmi ve ileri yaş-engelli turizmi alanlarındaki hizmet kalitesinin ve rekabet gücünün artırılması 	<ul style="list-style-type: none"> Teknolojik gelişmelerin fırsata çevrilmesi Tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yürütülmesi Hizmet kapasitesinin nitelik ve nicelik olarak geliştirilmesi Hukuki düzenlemelerin tamamlanması, akreditasyon ve denetim altyapısının güçlendirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Özellikle ileri yaş turizmi ile termal turizme yönelik tanıtım stratejileri geliştirilmesi Dijital ortamda sağlık tesislerimizin profil, branş ve tıbbi kadro bilgileriyle tanıtımının yapılması, Havalimanları ve sınır kapılarında Sağlık Turizmi Karşılama ve Danışma Birimleri oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> Sağlık turizminde vize süreçlerinin hızlandırılması ve havaalanı ve gümrük geçişlerinin kolaylaştırılması Sağlık turizmi portalının devreye girmesi ve yabancı hastaların e-nabız sistemine dahil edilmesi Hekim mesleki sorumluluk sigortası ile birlikte seyahat sağlık sigortası ve fiyat teminatı sigortası ile sağlık turistinin 360 sigorta güvencesine kavuşturulması

Sağlık turizmi için genel tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin yanı sıra, «Sağlık Turizm Portalı», «Sağlık Vizesi» ve «Sağlık Turizm Koordinasyon Ofisleri» gibi özelleşmiş projeler de devlet gündemindedir (2/2)

Sektör Stratejileri	
Sağlık Turizmi Eylem Planı	USHAŞ Stratejik Hedefler
<ul style="list-style-type: none">Termal turizmde yatak sayısı ve gelirin artırılmasıMedikal turizmde dünyanın ilk 5 destinasyonu içerisinde olunması750.000 medikal yabancı hastanın tedavi edilmesiMedikal turizmde 5,6 milyar USD gelir elde edilmesiİleri yaş turizmde 150.000 yabancı turistin ülkemizi ziyaret etmesi ve 750 milyon USD gelir elde edilmesi	<ul style="list-style-type: none">Üst bir ülke markası ile hedef ülkelere dönük stratejik tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi,Hedef ülkelerde sağlık turizmi koordinasyon ofisleri, ileri tanı merkezleri ve hastaneler açılması,Yabancı devlet kurumları ve sigorta şirketleri ile anlaşmalar yapılması,Sağlık Turizmi Web Portalı'nın etkin tanıtımı ve profesyonelce işletilmesi,Şehir hastaneleri başta olmak üzere kamu hastaneleri için tanıtım ve aracılık modeli oluşturulması ve uygulanması,Sağlık turizmi alanında hizmet sunum ve standartlarının regüle edilmesi,

Akreditasyon alan kurum sayısının artırılması ve bu başarının duyurulması, Türkiye medikal turizm stratejisinde için önemlidir (1/2)

Medikal Turizm Kalite Standartları

Sağlık Bakanlığı
Yetkili Sağlık Kuruluşları ve Aracı Kuruluşlar

TGA
Güvenli Turizm Sertifikası

Kapsam

- Sağlık hizmetlerinde **asgari hizmet sunum standartlarının belirlenmesi**, uluslararası sağlık turizmi hizmetlerinde faaliyet yürütecek sağlık kuruluşları ile aracı kuruluşların yetkilendirilmesi için 30123 sayılı yönetmelikle düzenlenen yetkilendirme programı
- Uluslararası sağlık turizmi kapsamında faaliyette bulunabilmek için sağlık tesisinin ve aracı kuruluşun uluslararası sağlık turizmi yetki belgesi alması zorunludur.** Yetki belgesi almayanların uluslararası sağlık turizmi faaliyetleri Bakanlıkça durdurulur.
- Konaklama, yeme-içme tesisleri, tur ve transfer araçları, kongre ve sanat tesisleri, temalı parklar, mekanik hatlar ve deniz turizmini ayrı ayrı kriterler çerçevesinde uluslararası standartlarda denetleyerek, Güvenli Turizm Sertifikasını vermeye yetkili olan akreditasyon firmaları **hijyen ve sağlık denetimi ve uygunluk değerlendirmesi** yaparak bunlara ilişkin raporlar düzenlemekte ve **başvuruda bulunan tesislere düzenli olarak denetçi gönderip kriterlere uygun hizmet verilip verilmediğini denetlemektedir.**

TR Akredite Kurum Sayısı

Yetkili Sağlık Kuruluşları*

1.205

Yetkili Aracı Kuruluşlar*

211

Güvenli Turizm Sertifikası Alan Tesis Sayısı**

3.063

Akreditasyon alan kurum sayısının artırılması ve bu başarının duyurulması, Türkiye medikal turizm stratejisinde için önemlidir (2/2)

Sağlık Kuruluşu Kalite Standartları

Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organizations JCI Akreditasyonu

Healthcare Information and Management Systems Society EMRAM (Elektronik Sağlık Kaydı Benimseme Modeli)

Kapsam

- Joint Commission International (JCI), **sağlık hizmetlerinin kalitesini ve güvenliğini arttırmaya odaklanmış**, kar amacı gütmeyen, bağımsız, uluslararası akreditasyon hizmetleri için oluşturulmuş bir kurumdur. JCI, dünyanın en büyük sağlık akreditörü JCAHO (Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organizations)'nun uluslararası alanda faaliyet gösteren bölümüdür.
- **JCI standartları, hasta bakım kalitesi ve hasta güvenliği ile ilgili süreçlere odaklanmaktadır.**

- HIMS'in geliştirdiği EMRAM modeli, **yataklı hizmet veren sağlık kuruluşlarında kullanılan bir modeldir**. Bu model, **hastanelerin elektronik tıbbi kayıt yeteneklerini en temel hizmetlerden kağıtsız tıbbi kayıt ortamına kadar genişleyen bir aralıkta ele almaktadır**.
- HIMSS, bu model ile hastanelerin dijital süreçlerini değerlendirmek ve geldikleri seviyeyi tespit etmek için uluslararası düzeyde kabul gören bir derecelendirme yapmakta ve **6. ve 7. seviyeye gelmiş olan hastaneleri uluslararası HIMSS organizasyonlarında duyurarak akreditasyon belgesi vermektedir**.

TR Akredite Kurum Sayısı

JCI Akreditasyonu Alan Kurum Sayısı***

30

Seviye 7 Akreditasyon Sahibi Kurum Sayısı****

3

Seviye 6 Akreditasyon Sahibi Kurum Sayısı****

174

Kaynak: *Sağlık Bakanlığı,
Anadolu Ajansı Ocak 2021 itibariyle, *SAY Akademi Ocak 2021 itibariyle, **** HIMSS Eurasia

Türkiye’de çevrimiçi medikal turizm pazarlama ve tanıtım faaliyetleri temel olarak üç koldan yapılmaktadır (1/3)

Örnek Liste

Medikal turizm tanıtım ve pazarlama platformlarında bulunması beklenen bazı temel bilgiler, ortak platform girişiyle sunulabilir

Sağlık Bakanlığı Tarafından Yetkilendirilmiş Aracı Kuruluşlar

Medworld Health & Rehabilitation Center

Doc's Health Tourism Agency

Coolest Clinic Sağlık Turizmi ve Seyahat Acentası

Sanitas Travel

Kaynak:

1. <https://medworldclinic.com/>

2. <https://sanitatravel.com/>

3.

<https://www.healthtourismtr.com/>

4. <http://lalinsaglik.com/>

5. [https://www.coollestclinic.com/a
bout](https://www.coollestclinic.com/about)

Türkiye’de çevrimiçi medikal turizm pazarlama ve tanıtım faaliyetleri temel olarak üç koldan yapılmaktadır (2/3)

Örnek Liste

Sağlık Bakanlığı Tarafından Yetkilendirilmiş Sağlık Tesisleri

Güven Hastanesi

Özel Florence Nightingale Hastanesi

Özel Memorial Sağlık Grubu

Özel Acıbadem Sağlık Grubu

Özel Dünyagöz Sağlık Grubu

Kaynak:

1. <https://medworldclinic.com/>

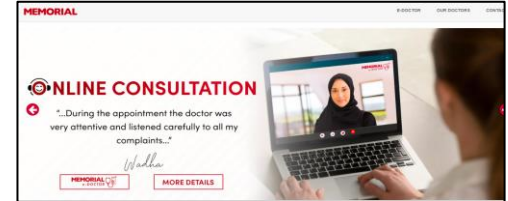
2. <https://sanitatravel.com/>

3.

<https://www.healthtourismtr.com/>

4. <http://lalinsaglik.com/>

5. <https://www.coollestclinic.com/about>

Türkiye’de çevrimiçi medikal turizm pazarlama ve tanıtım faaliyetleri temel olarak üç koldan yapılmaktadır (3/3)

Örnek Liste

Diğer Bağımsız Acente ve Aracı Organizasyonlar

Doctor Health Turkey

Turkish Medical Centers

Turkey iHealth Foreigner Medical Services

Turkey With Doctors

Medical Center Turkey

Kaynak:

1. <https://medworldclinic.com/>

2. <https://sanitatravel.com/>

3.

<https://www.healthtourismtr.com/>

4. <http://lalinsaglik.com/>

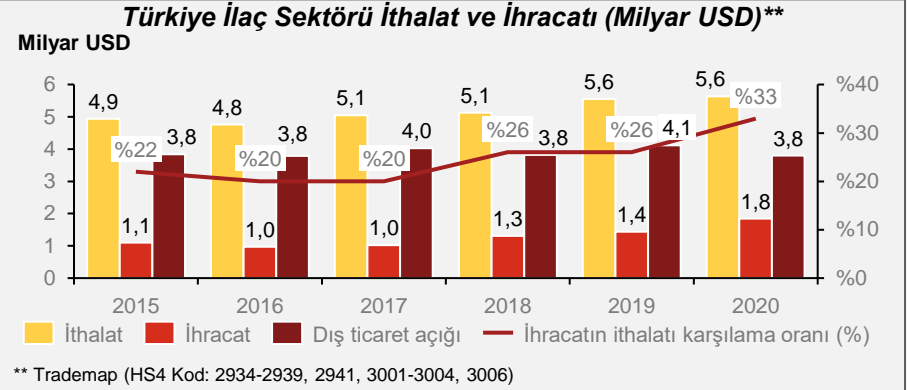
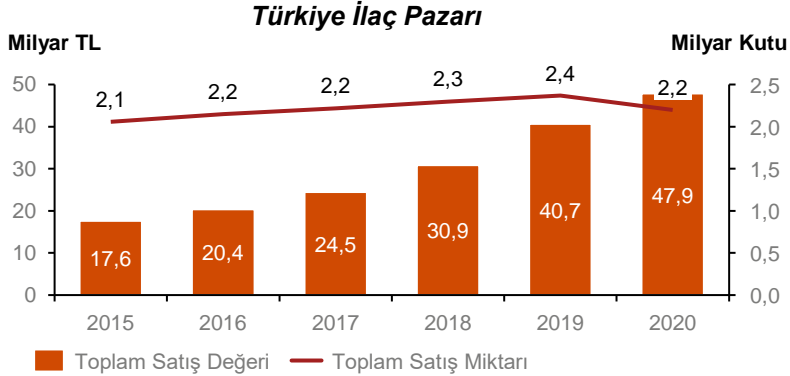
5. [https://www.coollestclinic.com/a
bout](https://www.coollestclinic.com/about)

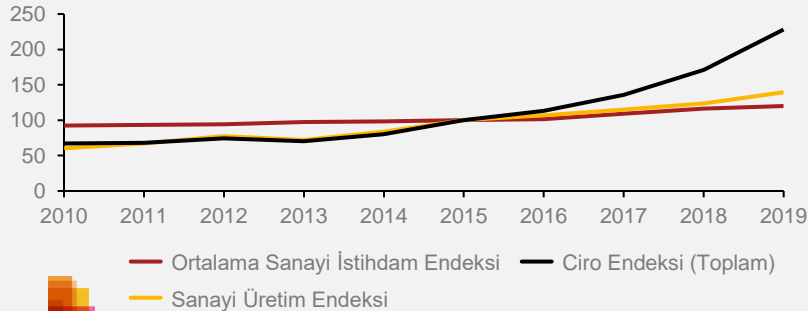

İlaç Sektörü

Türkiye ilaç sektörü incelendiğinde özellikle son yıllarda ciro ve ihracattaki artış dikkat çekmektedir

Türkiye İlaç Sektörü İstihdam, Üretim ve Ciro Endeksi*

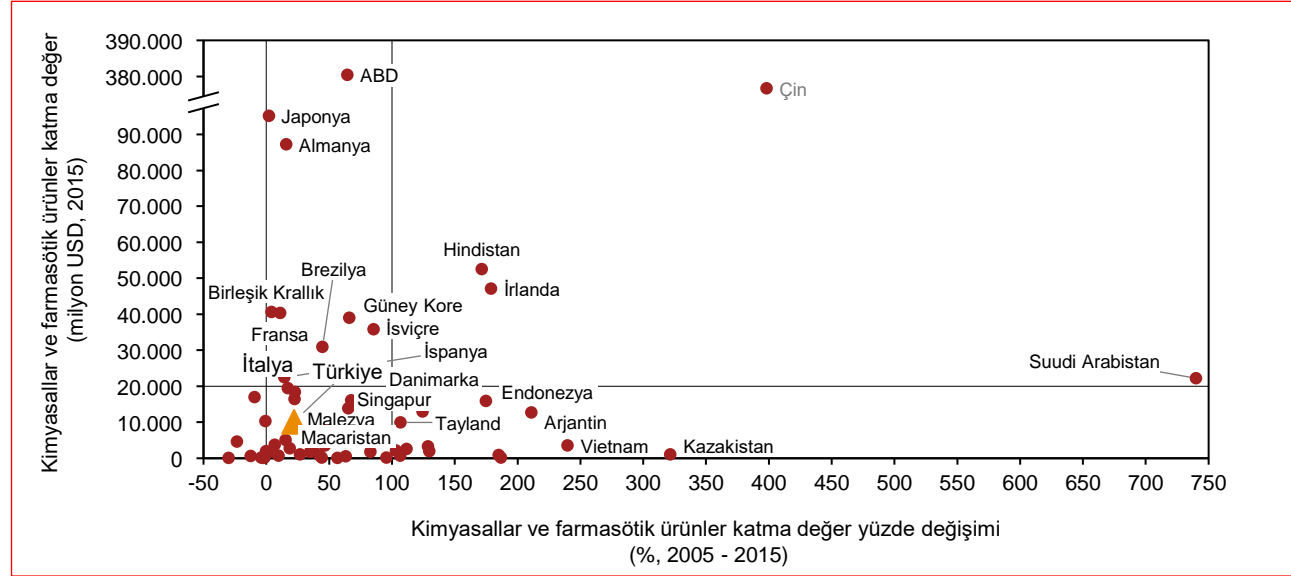
Yorumlar

- Türkiye ilaç pazarı 2020'de değerinde 47,9 milyar TL'ye, kutu ölçüğünde ise %7 küçülerek 2,2 milyar hacme gerilemiştir.
- Türkiye ilaç sektöründe dış ticaret açığında artışa rağmen ihracatın ithalatı karşılama oranında bir artış söz konusudur.
- 2013 yılından itibaren artış eğiliminde olan ilaç sektörü ciro endeksi 2018-2019 arasında 171,2'den 228,2'ye yükselmiştir.

Kimyasallar ve farmasötik ürünler için ülkelerin yarattığı katma değer incelendiğinde, en yüksek katma değer ABD tarafından geldiği görülmektedir

Yüksek Ar-Ge yatırımı gerektiren farmasötik ürünler grubunda, yakın zamanda yerleştirme imkanı olmayacak ürünlerin teminini, özellikle yeni gelişen tedavilerin sunulabilmesi için stratejik öneme sahiptir

Kimyasallar ve Farmasötik Ürünler Katma Değeri ve Yüzde Değişimi

- Kimyasallar ve farmasötik ürünler (chemicals and pharmaceutical products) için ülke bazında katma değer incelendiğinde değer olarak en çok ABD, Çin, Japonya ve Almanya öne çıkarken 2005 – 2015 yılları arasında yüzde değişim olarak Suudi Arabistan, Çin, Kazakistan dikkat çekmektedir.
- Türkiye incelendiğinde ise değer olarak kıyasla ortalamasının altında bir değere sahip iken yüzde değişim açısından katma değeri artan ülke grubu içerisinde yer almaktadır.
- Türkiye'nin kimyasallar ve farmasötik ürünler için katma değeri 2005 yılında ~8,3 milyar USD iken %22'lik bir artış ile 2015'de ~10,1 milyar USD'ye ulaşmıştır.

Birçok AB ülkesine benzer şekilde Türkiye de ilaç fiyatlandırmasında uluslararası referans fiyatlandırma sistemini kullanmaktadır

AB Ülkeleri ve Türkiye'de Fiyatlandırma Politikalarının Karşılaştırılması

	Temel Fiyatlandırma Politikaları									Dağıtım Düzeyinde Kar Oranlarının Düzenlenmesine İlişkin Fiyatlandırma Politikaları (Depocu/Eczacı)						KDV Oranları (%)		
	Kontrol edilen fiyat türü			Temel Fiyatlandırma Politikası				Temel Fiyatlandırma Stratejisi		İlaç türü			Düzenleme Türü			Norma l	İlaç	
	Üretici Fiyatı	Depocu Fiyatı	Eczacı Fiyatı	Serbest Fyt.	Yasal Fyt.	Müzakere	İhale	Uluslararası Referans Fyt.	Ulusal Referans Fyt.	Kar Kontrolü	Tüm İlaçlar	Gerü Ödenen İlaçlar	Reçeteli İlaçlar	Azalan Oranlı	Sabit			Doğrusal
Almanya	✓			✓				✓	✓			✓	✓	✓			19	19
Avusturya	✓				✓			✓			✓			✓			20	10
Belçika	✓				✓			✓	✓		✓				✓	✓	21	6
Danimarka			✓	✓							✓					✓	25	25
Fransa	✓				✓	✓		✓	✓			✓		✓			20	10
Hollanda	✓						✓	✓				✓			✓		21	6
İngiltere		✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓							20	20
İspanya	✓				✓			✓	✓		✓			✓			21	4
İtalya	✓					✓		✓	✓			✓			✓		22	10
Portekiz	✓				✓			✓	✓		✓					✓	23	6
Yunanistan	✓				✓			✓	✓		✓					✓	24	6
Türkiye	✓				✓			✓			✓			✓			18	8

Kaynak: İlgün, Gülnur & Sönmez, Seda. (2018). Türkiye'de İlaç Fiyatlandırma ve Geri Ödeme Politikalarının AB Ülkeleri ile Karşılaştırılması

Geride ödeme politikalarına bakıldığında ise ülkelerin çoğunlukla pozitif liste kullandığı dikkat çekmektedir

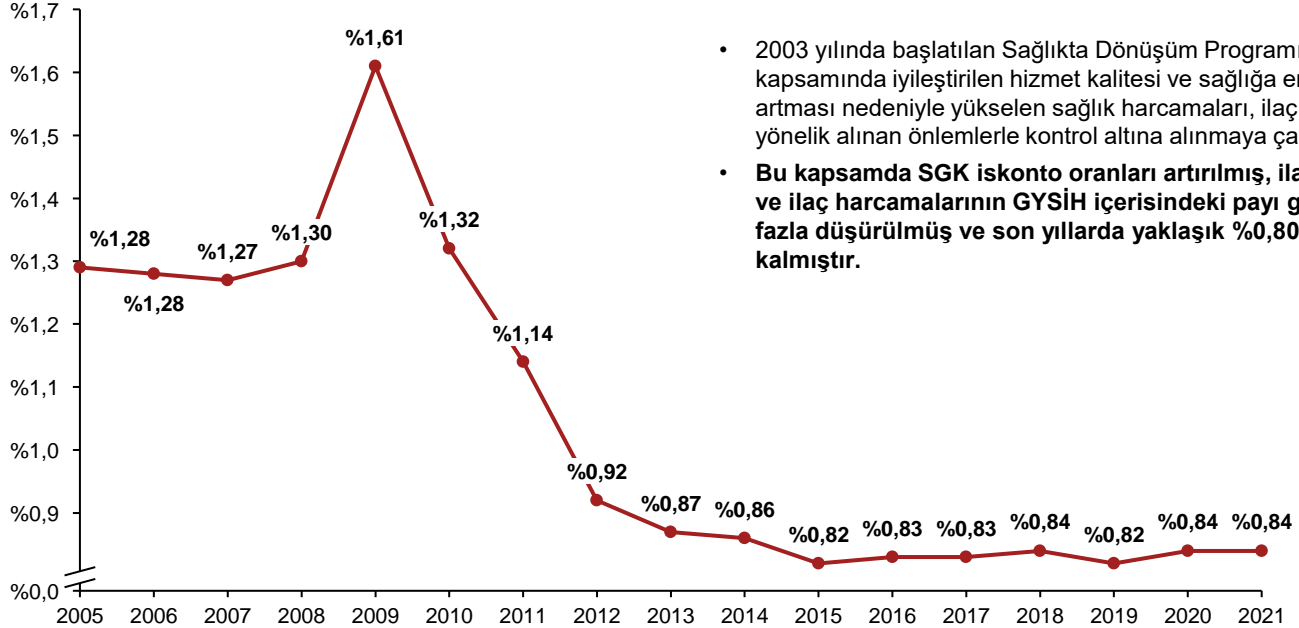
AB Ülkeleri ve Türkiye'de Fiyatlandırma Politikalarının Karşılaştırılması

	Ödeme Listesi		Geride Ödeme Oranları	Geride Ödeme Kriterleri	Cepten Yapılan Ödemeler		
	Pozitif Liste	Negatif Liste			Sabit Ücret	% Katkı Payı	Diğer
Almanya		✓	%100	Terapötik fayda, Avrupa fiyatları, yıllık tedavi maliyetleri		✓	
Avusturya	✓		%100	Farmakolojik, tıbbi/tedavi edici, farmakoekonomik	✓		
Belçika	✓		%100, %75, %50, %40, %20	Maliyet-etkililik, bütçe etkisi		✓	
Danimarka	✓		%50, %75, %85	Terapötik fayda ve maliyet-etkililik	✓	✓	
Finlandiya	✓		%40, %65, %100	Terapötik fayda, bütçe etkisi, hastalık şiddeti		✓	
Fransa	✓		%15, %30, %65, %100	Tıbbi gereklilik, göreceli etkililik, toplum sağlığıyla ilişki		✓	
Hollanda	✓		%100	Gereklilik, etkililik, maliyet-etkililik, bütçe etkisi			✓
İngiltere	✓	✓	%100	Klinik ve maliyet-etkililik	✓		
İspanya	✓		%100, %90, %60, %0	Ürün özellikli		✓	
İsveç	✓		%100	Değer, maliyet-etkililik, hastalık şiddeti		✓	
İtalya	✓	✓	%100, %0	Hastalıkla ilgisi, terapötik değer, Avrupa fiyatları ile karşılaştırma, beklenen satış hacmi, bütçe etkisi	✓		
Portekiz	✓		%90, %69, %37, %15	Terapötik sınıflama, ürün özellikli		✓	
Yunanistan	✓	✓	%100, %90, %75	Terapötik değer, farmakoekonomik, günlük tedavinin maliyeti, güvenlik, bütçe etkisi		✓	
Türkiye	✓		%80, %90	Popülasyon grubu		✓	

Kaynak: İlgün, Gülnur & Sönmez, Seda. (2018). Türkiye'de İlaç Fiyatlandırma ve Geride Ödeme Politikalarının AB Ülkeleri ile Karşılaştırılması

Kamu ilaç harcamasının GSYİH içerisindeki payı yıllar içinde düşmüş, son yıllarda %0,80 civarında sabitlenmiştir

İlaç Harcamasının GSYİH İçerisindeki Payı

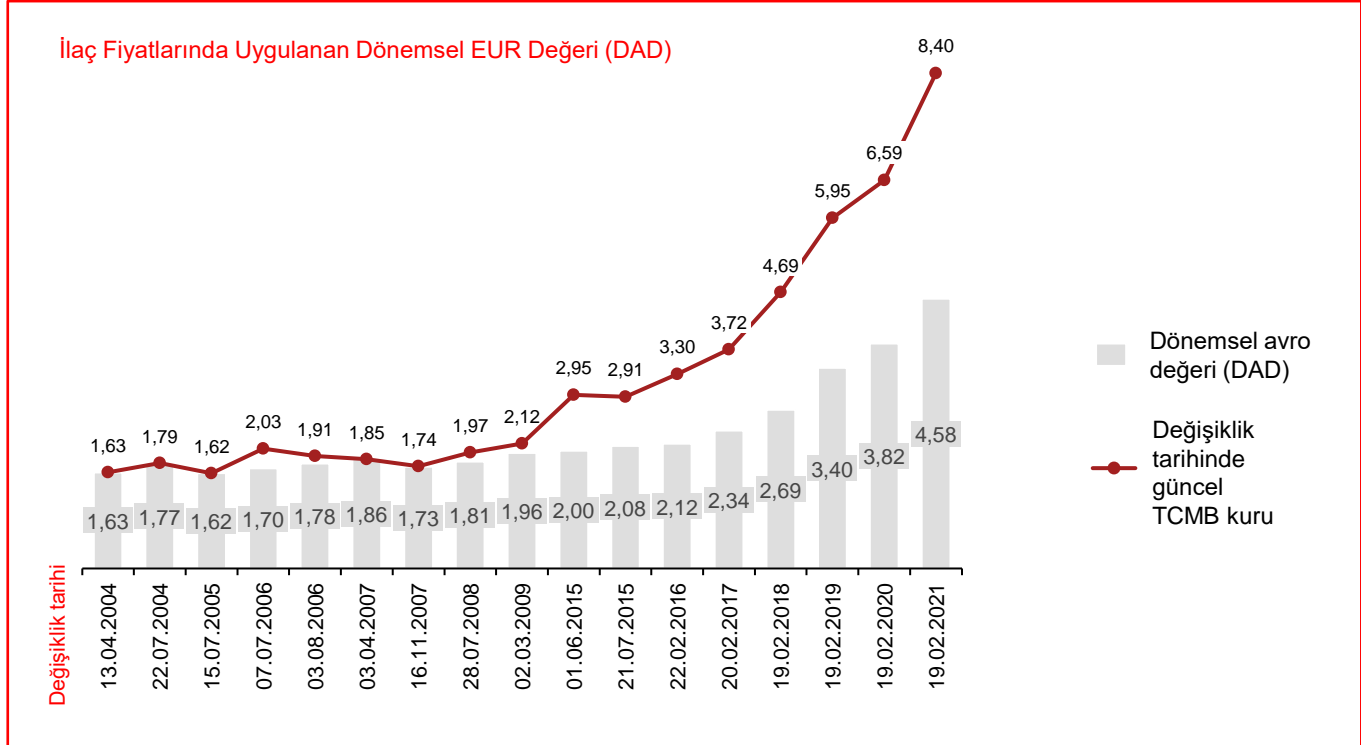

- 2003 yılında başlatılan Sağlıkta Dönüşüm Programı (SDP) kapsamında iyileştirilen hizmet kalitesi ve sağlığa erişimin artması nedeniyle yükselen sağlık harcamaları, ilaç fiyatlarına yönelik alınan önlemlerle kontrol altına alınmaya çalışılmıştır.
- Bu kapsamda SGK iskonto oranları artırılmış, ilaç fiyatları ve ilaç harcamalarının GSYİH içerisindeki payı giderek daha fazla düşürülmüş ve son yıllarda yaklaşık %0,80 oranında kalmıştır.

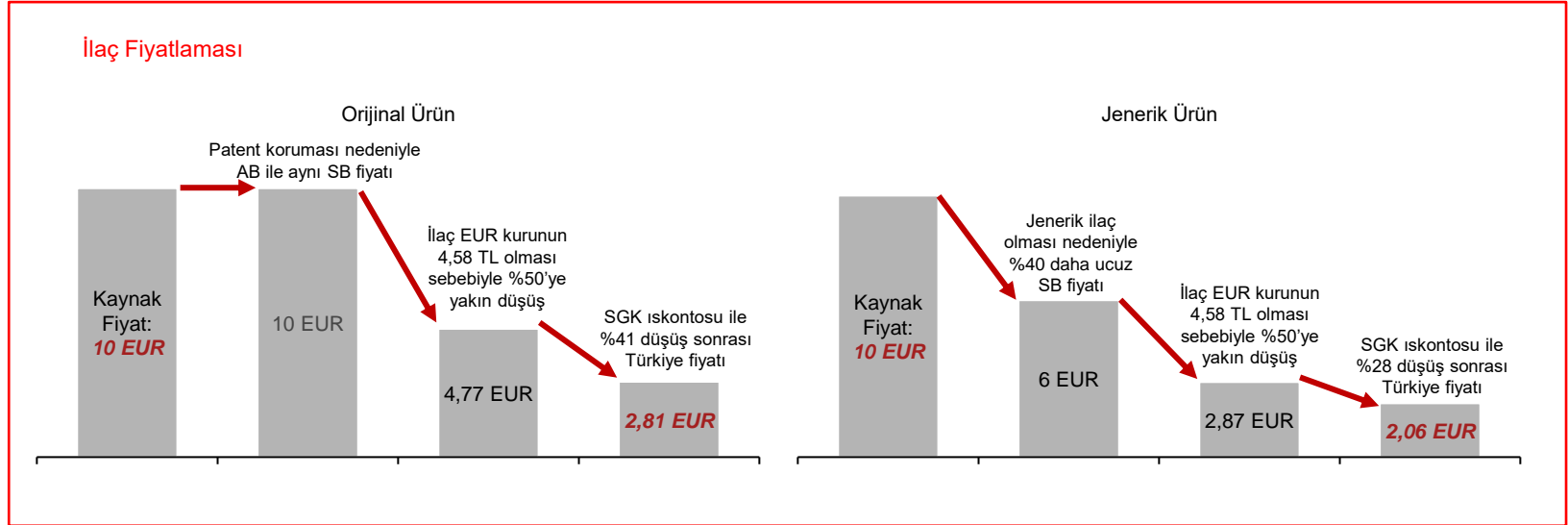
Kaynak: İEİS Türkiye İlaç Sektörü 2018 Raporu, PwC analizi

İlaç fiyatlandırmasında kullanılan avro kuru ile güncel kur arasındaki farkın giderek büyümesi nedeniyle ilaç fiyatlarında önemli düşüş görülmektedir (1/2)

Kaynak: TİSD
<http://www.tisd.org.tr/DAD.a.spx>, İEİS Türkiye İlaç Sektörü 2018 Raporu, PwC analizi

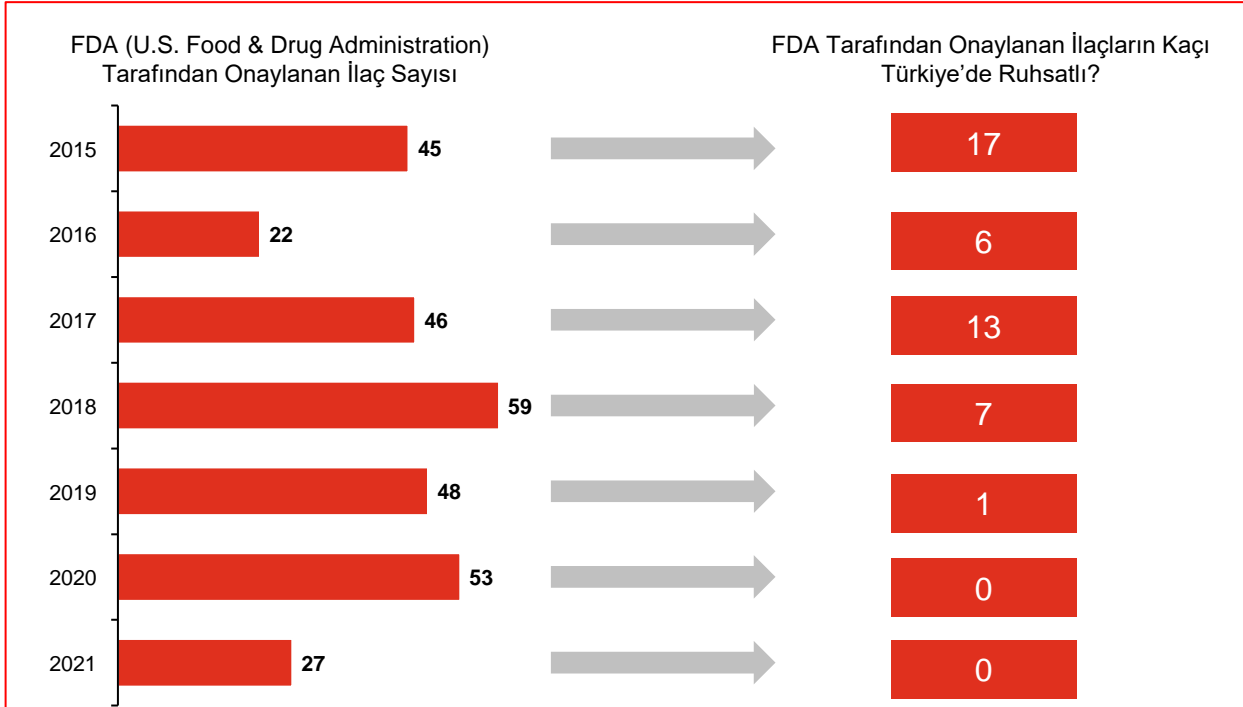

İlaç fiyatlandırmasında kullanılan avro kuru ile güncel kur arasındaki farkın giderek büyümesi nedeniyle ilaç fiyatlarında önemli düşüş görülmektedir (2/2)

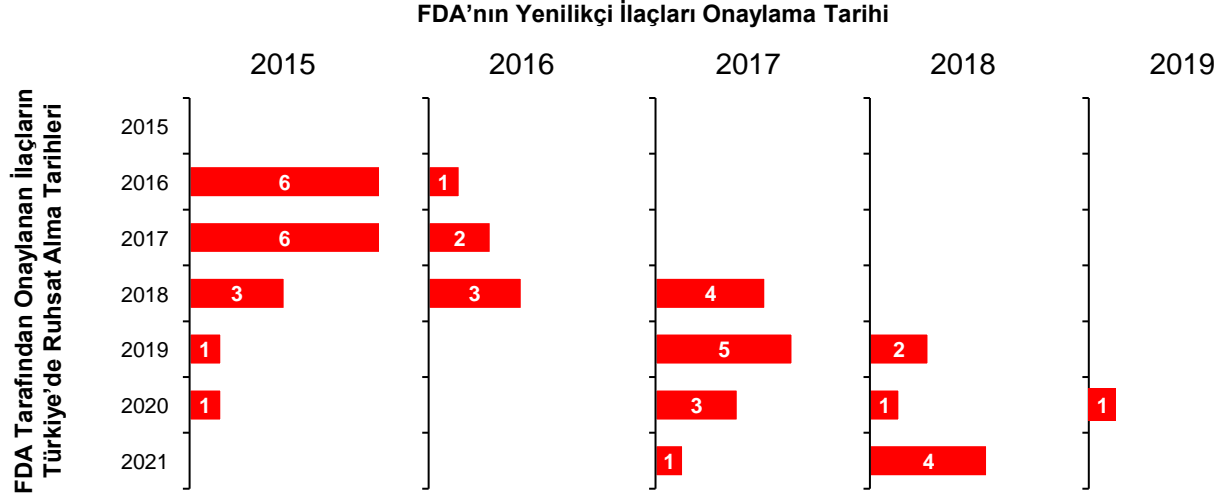
*Hesaplamalarda 2 Ağustos 2021 tarihli 9,5848 TL ve 19 Şubat 2021 tarihinde açıklanan 4,5786 ilaç avro kuru dikkate alınmıştır.

2015 - 2021 yılları arasında FDA tarafından onaylanan 300 ilacın yalnızca 44'ü Türkiye'de ruhsat almıştır

- FDA tarafından onaylanan ilaç sayıları yıllara göre sunulmuştur. Bununla birlikte bu ilaçların Türkiye'de ruhsatlı olup olmadığı incelenmiştir.
- 2015 yılında 45 adet yenilikçi olarak değerlendirilebilecek ilaç FDA tarafından onaylanırken bu sayı 2016 yılında 22'ye düşmüş ancak 2018 yılında 59'a yükselmiştir.
- 2015 yılında FDA tarafından onaylanan ilaçların 17'si Türkiye'de ruhsatlıdır. Ancak bu durum 2015 yılında çıkan 45 ilacın yine 2015 yılında Türkiye'de ruhsat alması şeklinde yorumlanmamalıdır. 2015 yılında FDA tarafından onaylanan 45 ilacın 17'sinin Türkiye'de ruhsatlı olması 2015 – 2021 döneminde ruhsatlandırılan toplam ilaç sayısını ifade etmektedir.

Bu ilaçlar için FDA'nın onaylama tarihi ile Türkiye'de ruhsatlandırma tarihi arasında dikkat çekici bir zaman olduğu görülmektedir

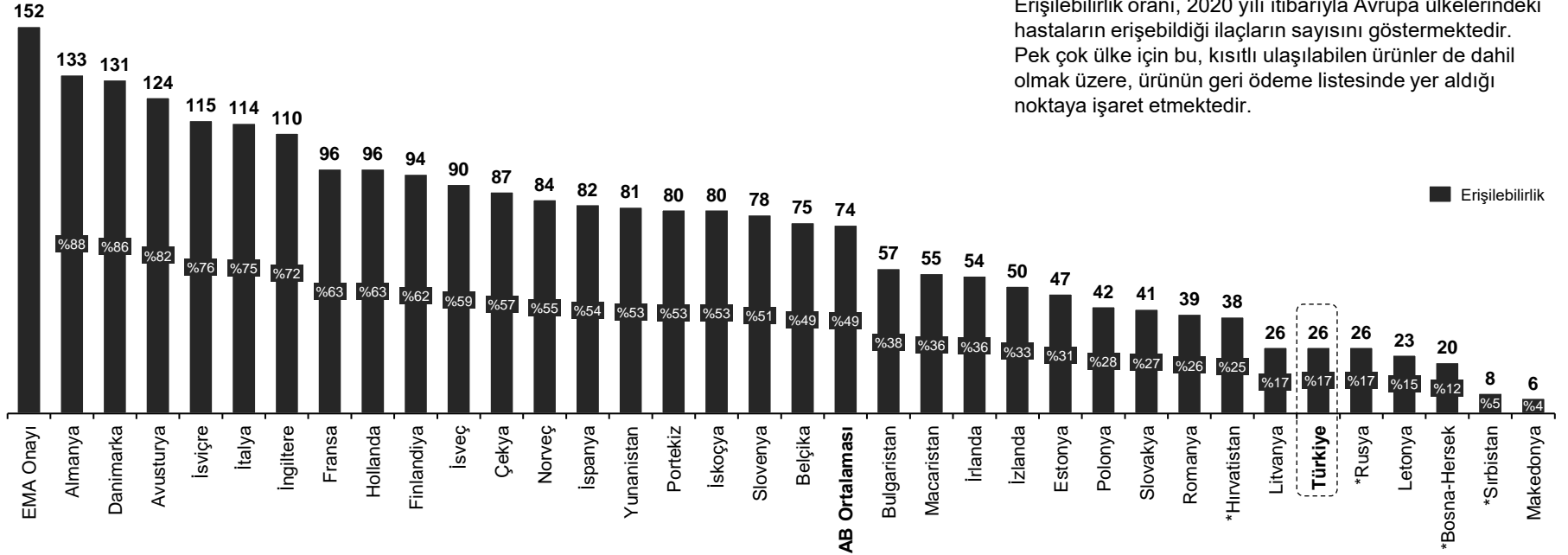

Not: Yapılan analizler 2015 – 17.08.2021 dönemini kapsamaktadır. Kaynak: FDA, T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, PwC analizi

- Yıllara göre FDA tarafından onaylanan ve Türkiye'de ruhsatlı olan ilaçlar ruhsat alma tarihlerine göre incelendiğinde, ilaçların büyük oranda Türkiye'de ruhsatlı olmadığı ve ruhsat alanların ise ortalama 2 yıl sonra ruhsatlandırıldığı saptanmıştır.
- Örneğin 2015 yılında FDA tarafından onaylanan 45 ilacın 17'si Türkiye'de ruhsatlıdır. Bunların 6'sı 2016, 6'sı 2017, 3'ü 2018, 1'i 2019 ve 1'i 2020 yılında ruhsatlandırılmıştır.

Bunun yanında, 34 Avrupa ülkesi ve 152 yenilikçi ilaç için yapılan araştırmaya göre yenilikçi ilaçlara erişilebilirlik oranının AB ortalaması %49 iken bu oran Türkiye’de %17’dir

Ülkelere Göre Erişilebilirlik Oranı (2016 – 2019)

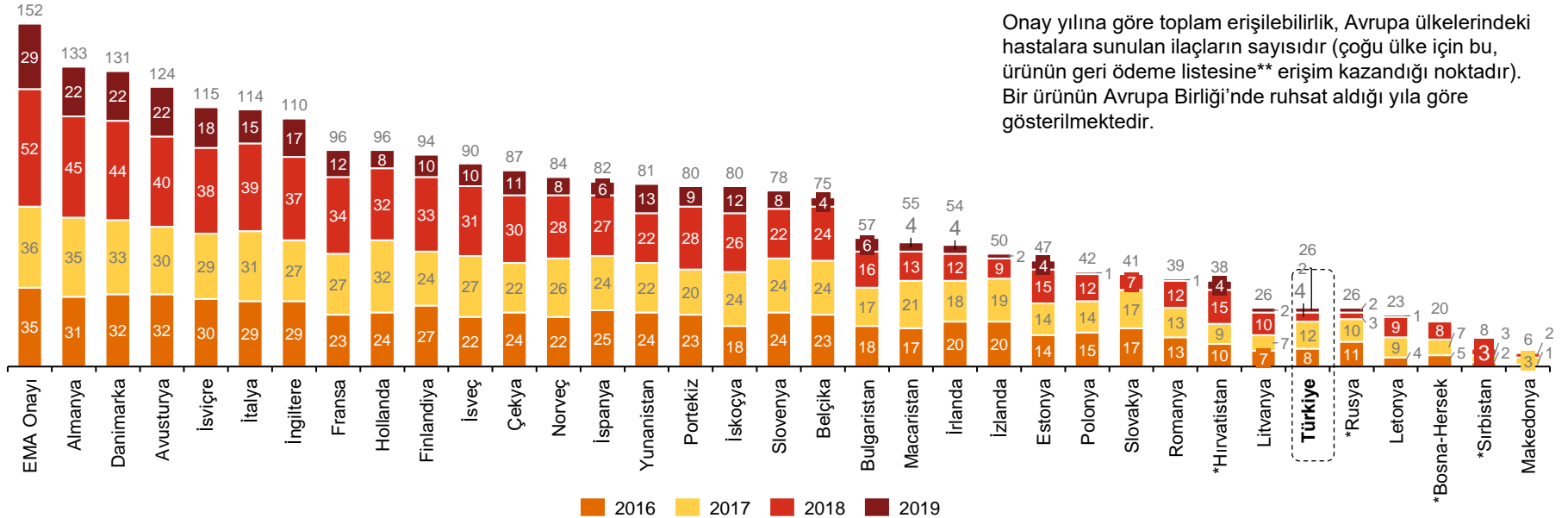
Erişilebilirlik oranı, 2020 yılı itibarıyla Avrupa ülkelerindeki hastaların erişebildiği ilaçların sayısını göstermektedir. Pek çok ülke için bu, kısıtlı ulaşılabilen ürünler de dahil olmak üzere, ürünün geri ödeme listesinde yer aldığı noktaya işaret etmektedir.

Avrupa Birliği ortalaması: 74 ürün erişilebilir (%49) [Çalışmaya dahil edilmeyen Kıbrıs, Malta, ve Lüksemburg verilerini içermemektedir. Ülkelerin çoğunda erişilebilirlik geri ödeme listesine giriş olarak tanımlanmaktadır (Danimarka, Finlandiya, Norveç, İsveç hariç; bu ülkelerde bazı hastane ürünleri genel geri ödeme sistemi kapsamında değildir). *Yıldız ile işaretli ülkeler tüm verileri bildirmemişlerdir, bu nedenle erişilebilirlik bilgisi gerçek durumu tamamen yansıtmayabilir.

Kaynak: EFPIA, AİFD ve IQVIA, PwC analizi

Ayrıca yenilikçi ilaçlara erişim yıl bazında incelendiğinde ise Türkiye'de 2018 ve 2019 yıllarında bir düşüş trendinin olduğu gözlemlenmektedir

Ülke Bazında Onay Yıllarına Göre Toplam Erişilebilirlik (2016 – 2019)

Onay yılına göre toplam erişilebilirlik, Avrupa ülkelerindeki hastalara sunulan ilaçların sayısıdır (çoğu ülke için bu, ürünün geri ödeme listesine** erişim kazandığı noktadır). Bir ürünün Avrupa Birliği'nde ruhsat aldığı yıla göre gösterilmektedir.

Avrupa Birliği ortalaması: 74 ürün erişilebilir (%49) [Çalışmaya dahil edilmeyen Kıbrıs, Malta, ve Lüksemburg verilerini içermemektedir. Ülkelerin çoğunda erişilebilirlik geri ödeme listesine giriş olarak tanımlanmaktadır (Danimarka, Finlandiya, Norveç, İsveç hariç; bu ülkelerde bazı hastane ürünleri genel geri ödeme sistemi kapsamında değildir). *Yıldız ile işaretli ülkeler tüm verileri bildirmemişlerdir, bu nedenle erişilebilirlik bilgisi gerçek durumu tamamen yansıtmayabilir.

Kaynak: EFPIA, AİFD ve IQVIA, PwC analizi

Medikal Cihaz Sektörü

Türkiye özellikle yakın coğrafyasında giderek büyüyen bir tıbbi cihaz sektörüne sahiptir (1/2)

Türkiye, gelişen sağlık yatırımı ortamı, sektördeki ivmelenen büyüme ve alt sektörlerdeki teşvikler gibi birçok alanda sunduğu fırsatlar nedeniyle giderek büyüyen bir **medikal teknoloji merkezi** haline gelmektedir. Bunun yanı sıra, medikal teknolojilerde en büyük pazarların bazılarında **coğrafi yakınlık** avantajına ve bir yönetim ve üretim merkezi olarak uygun konuma sahiptir.

Kaynak:
Cumhurbaşkanlığı
Yatırım Ofisi-Why Invest
In Turkish Medical
Technologies Industry?

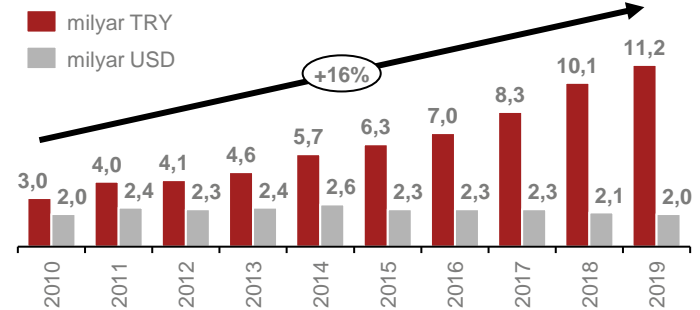

Sahip olduğu coğrafi avantaj nedeniyle, Orta Doğu ve Kuzey Afrika (MENA) ve Orta ve Doğu Avrupa' da (CEE) sırasıyla **2. ve 3. büyük dikkat çekici tıbbi cihaz pazarı** olarak öne çıkmaktadır.

Türkiye tıbbi cihaz pazarı 2010 yılından bu yana **3,7 kat büyüyerek 11,2 milyar TRY**ye ulaşmıştır.

Türkiye'deki Tıbbi Cihaz Satışı

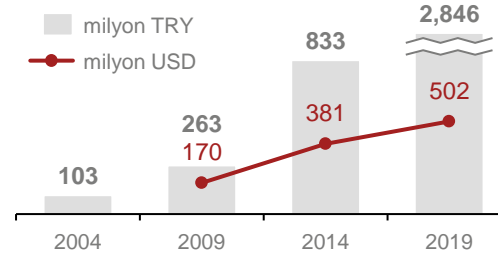
Türkiye özellikle yakın coğrafyasında giderek büyüyen bir tıbbi cihaz sektörüne sahiptir (2/2)

Türkiye'nin tıbbi cihaz ihracatı, 2004 sonrası %13 YBBO ile 2009 yılından bu yana USD bazında neredeyse üçe katlanmıştır.

Majör İhracat Destinasyonları

	Çin 52,7 milyon USD
	Almanya 42,8 milyon USD
	Irak 24,3 milyon USD
	Hollanda 19,4 milyon USD
	Azerbaycan 18,3 milyon USD

Yıllara Göre İhracat Dağılımı

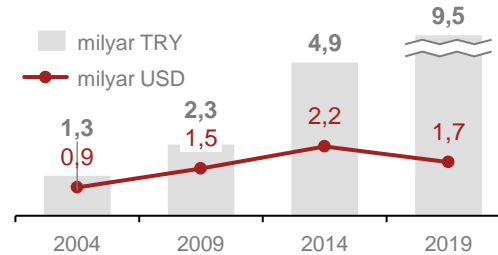

Türkiye 1,7 milyar USD ithalat yapmaktadır –toplam pazarın %84'ü- ve toplam ithalatının yaklaşık %40'ını AB'den gerçekleştirmektedir.

Majör İthalat Ortakları

	ABD 284 milyon USD
	Almanya 237 milyon USD
	Çin 221 milyon USD
	Malezya 108 milyon USD
	İrlanda 72 milyon USD

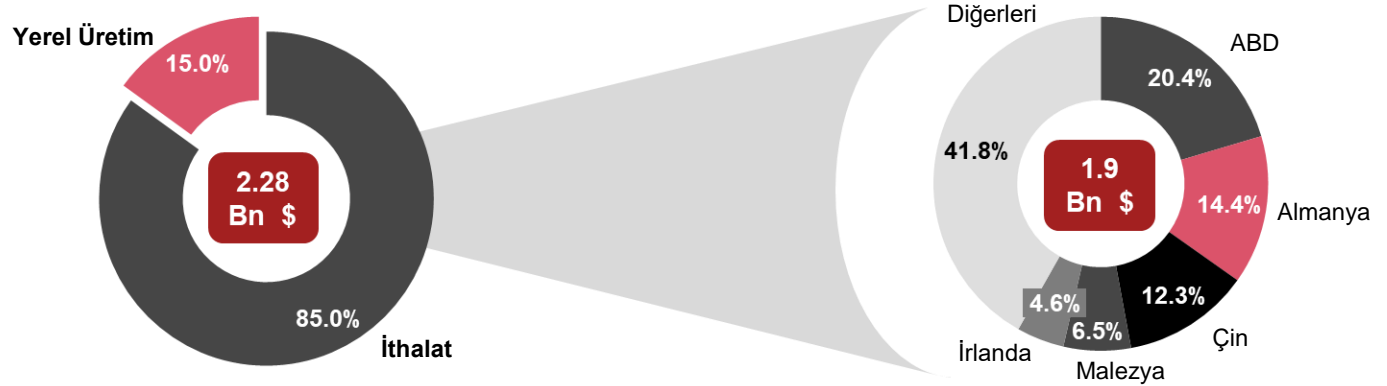
Yıllara Göre İthalat Dağılımı

Türkiye'ye tıbbi cihaz girdisi büyük oranda ABD, Almanya ve Çin şirketlerinden sağlanmaktadır

Ülke dağılımına göre Türkiye'nin toplam tıbbi cihaz ithalatı (% , 2017)

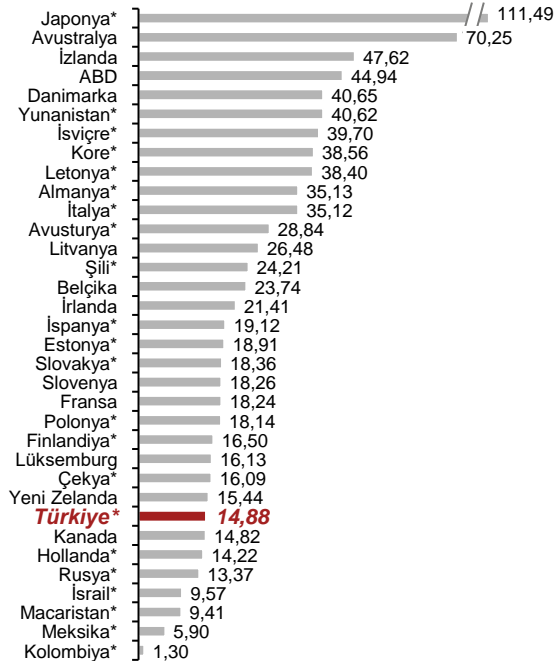

Kaynak: Fitch, PwC analizi

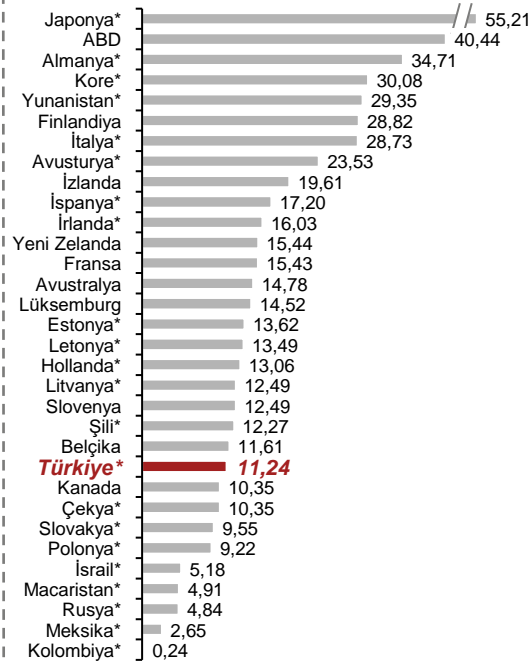
	Sarf Malzemeleri	Tanısal Görüntüleme	Diş Ürünleri	Ortopedi & Protez	Hasta Yardımları	Diğerleri
Lider Tedarikçi	<ul style="list-style-type: none"> Malezya Çin ABD 	<ul style="list-style-type: none"> ABD Almanya Çin 	<ul style="list-style-type: none"> Almanya ABD İsviçre 	<ul style="list-style-type: none"> ABD İrlanda Almanya 	<ul style="list-style-type: none"> Çin ABD 	<ul style="list-style-type: none"> ABD Almanya Çin
İthalattaki Payı	80%	95%	85%	85%	90%	80%
		En yüksek ithalat payına sahip segment				

Türkiye'nin sahip olduğu tıbbi cihaz sayılarının, OECD ülkeleriyle karşılaştırıldığı zaman orta-geri seviyede yer aldığı görülmektedir (1/2)

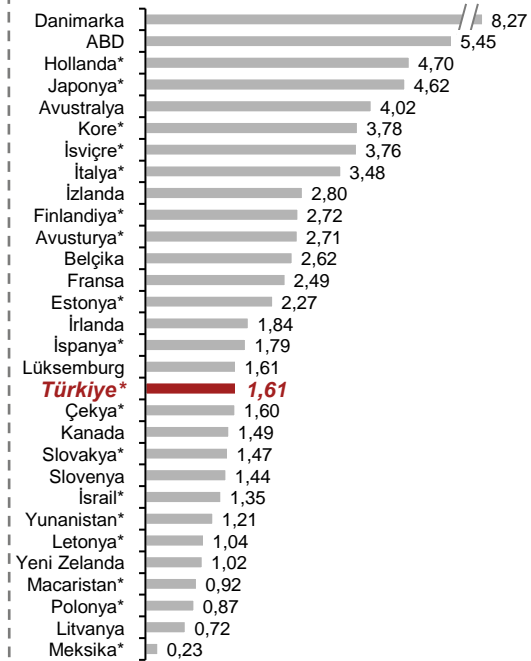
Bilgisayarlı Tomografi (CT) Tarayıcıları
(milyon nüfus başına, 2019)

Manyetik Rezonans Görüntüleme (MRI) Birimi
(milyon nüfus başına, 2019)

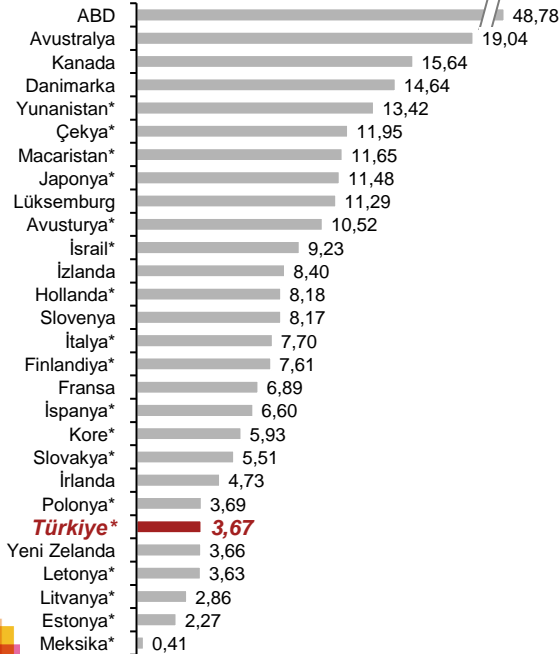

PET Cihazı
(milyon nüfus başına, 2019)

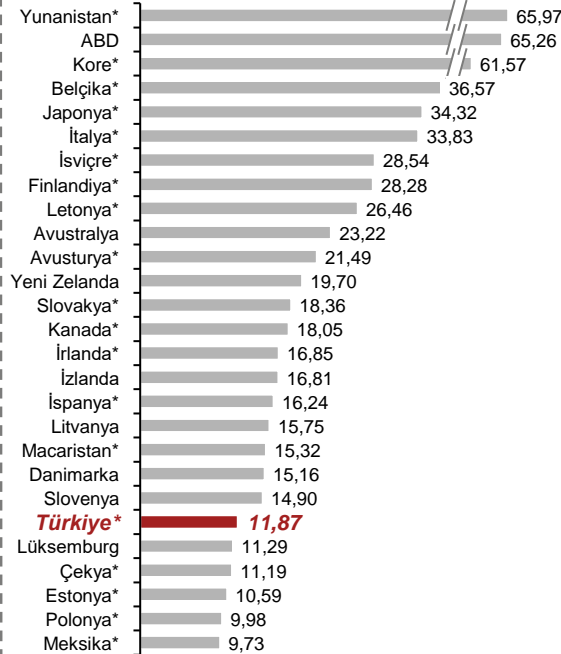

Türkiye'nin sahip olduğu tıbbi cihaz sayılarının, OECD ülkeleriyle karşılaştırıldığı zaman orta-geri seviyede yer aldığı görülmektedir (2/2)

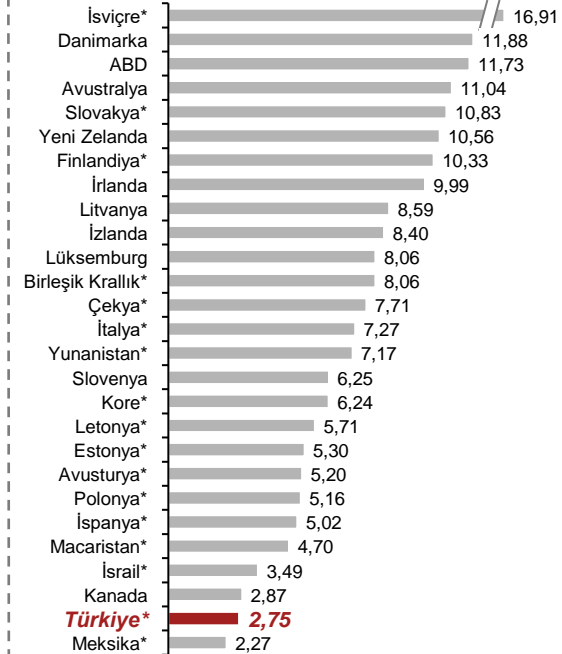
Gama Kamera Cihazı
(milyon nüfus başına, 2019)

Mamografi Cihazı
(milyon nüfus başına, 2019)

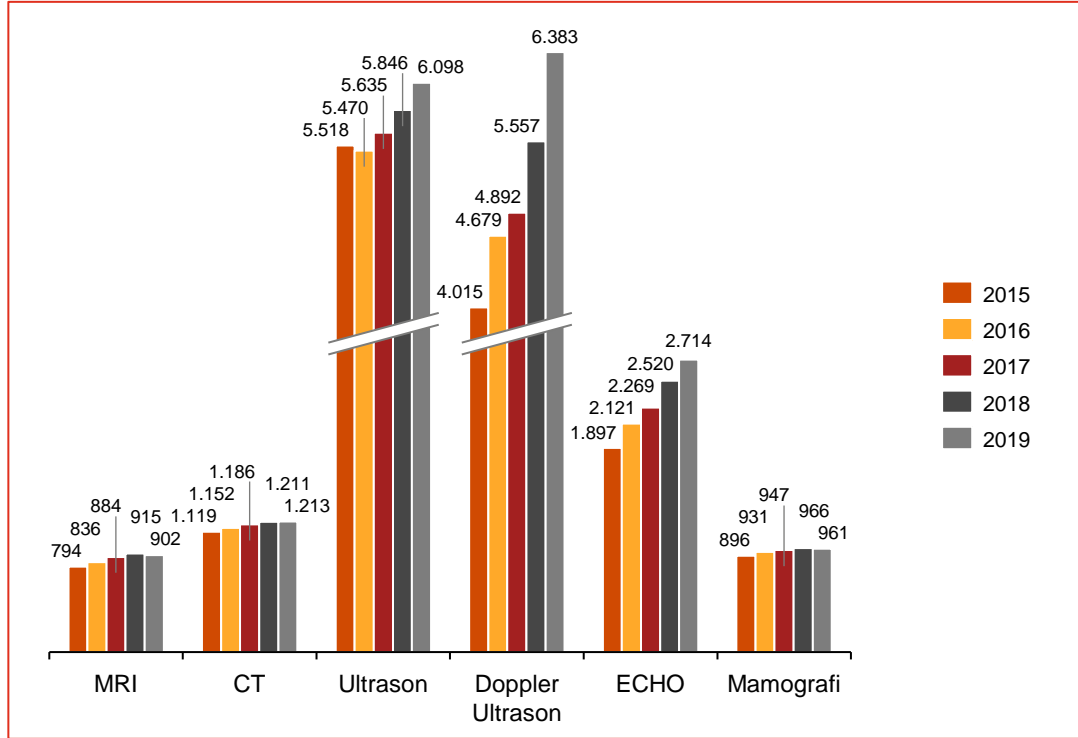
Radyasyon Tedavisi Ekipmanları
(milyon nüfus başına, 2019)

Türkiye’de tıbbi görüntüleme cihazı sayılarının her yıl istikrarlı bir şekilde arttığı ve en çok ultrason cihazlarına sahip olduğu anlaşılmaktadır (1/2)

Yıllara Göre Hastanelerdeki Tıbbi Cihaz Sayıları

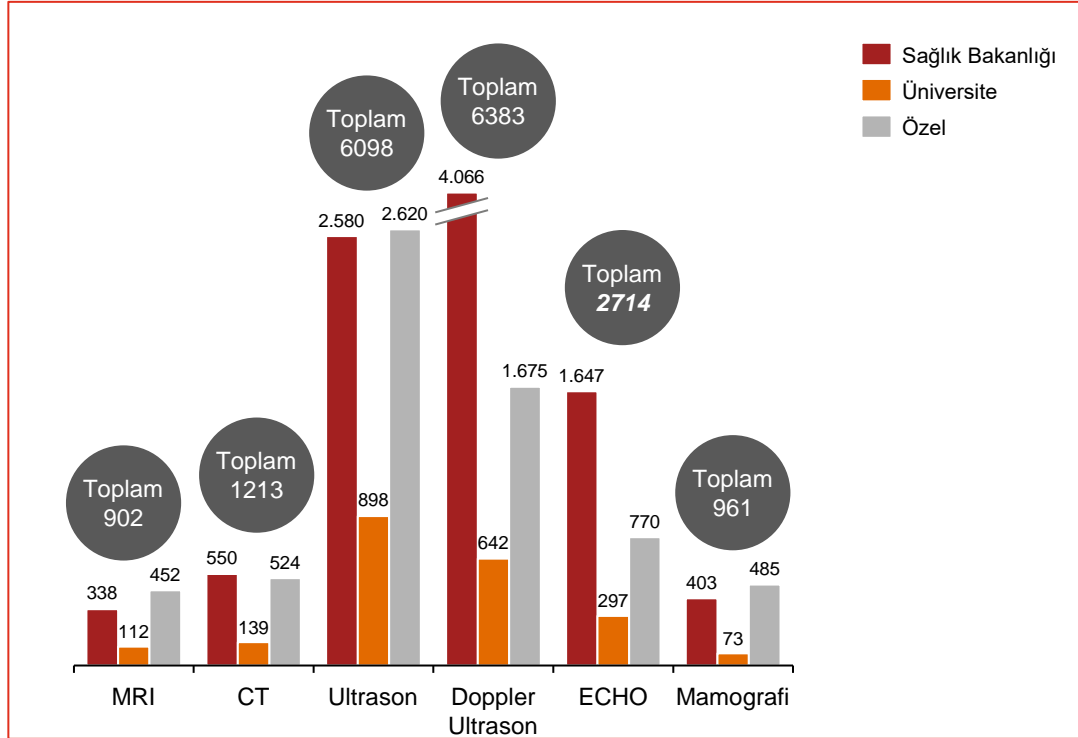

Kaynak: Sağlık Bakanlığı-Sağlık İstatistikleri Yıllığı

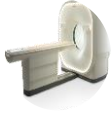
Türkiye’de tıbbi görüntüleme cihazı sayılarının her yıl istikrarlı bir şekilde arttığı ve en çok ultrason cihazlarına sahip olduğu anlaşılmaktadır (2/2)

Sektörlere Göre Hastanelerdeki Cihaz Sayıları (2019)

Kaynak: Sağlık Bakanlığı-Sağlık İstatistikleri Yıllığı

Türkiye’de yüksek teknoloji, özel medikal cihazların mevcudiyeti, medikal turizmde çekicilik için önemli bir artıdır...

PET-CT

- Kanser tedavisi
- Kalp hastalıkları
- Nörolojik hastalıklar

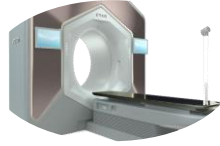

Image-Guided Radiation Therapy (IGRT)

- Kanser tedavisi

Intra-Operatif MRI

- Beyin cerrahisi

Radyoterapi

- Kanser tedavisi

Robotik Cerrahi

- Kardiyovasküler cerrahi
- Üroloji
- Genel cerrahi
- Jinekoloji
- KBB

RapidArc

- Kanser tedavisi

TrueBeam

- Kanser tedavisi

Cyberknife

- Kanser tedavisi

Gamma Knife

- Beyin ve damar hastalıkları
- Beyin tümörleri
- Parkinson

3 Tesla MRI

- Nörolojik tedaviler
- Ortopedik tedaviler
- Kardiyoloji

...bununla birlikte, Türkiye'deki medikal cihaz yaş profili incelendiğinde cihazların görece yaşlı olduğu belirlenmiştir (1/2)

COCIR* Tarafından Medikal Cihaz Yaşları İçin Belirlenen Altın Kurallar

Kurulu ekipmanın en az %60'ı beş yaşından küçük olmalıdır.

Tıbbi teknoloji yaşam döngüsü ortalamaları, beş yaşına kadar olan ekipmanın, ekonomik olarak uygulanabilir yükseltme önlemleri fırsatlarıyla birlikte mevcut teknoloji durumunu yeterince yansıttığını göstermektedir.

Kurulu ekipmanın en fazla %30'u altı ila on yaşında olmalıdır.

Altı ila on yıllık tıbbi teknoloji, amaca hizmet etmektedir. Ancak, en son teknolojilerin sağladığı verimlilik kazanımlarından yararlanmak için sistem değiştirme stratejileri geliştirilmelidir.

Kurulu ekipmanın en fazla %10'u on yaşından fazla olmalıdır.

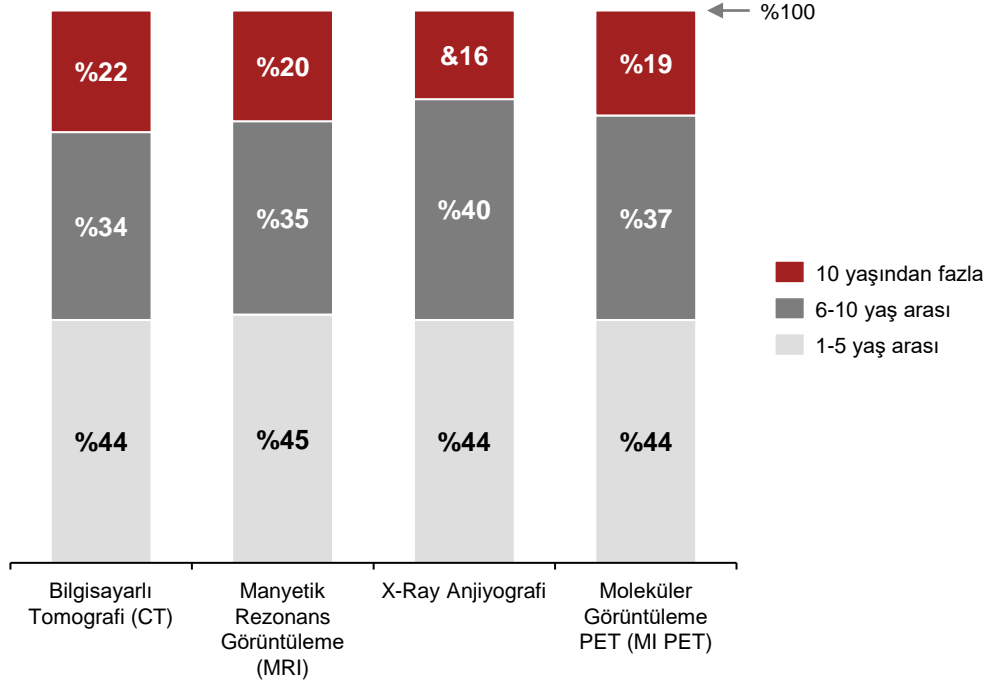
On yıldan daha eski olan tıbbi teknoloji modası geçmiş olarak kabul edilmektedir ve bakımı ve onarımı giderek daha zor hale gelmektedir. Mevcut tıbbi kılavuzlar ve en iyi uygulamalar dikkate alındığında, belirli prosedürleri yürütmek için eski veya yetersiz olarak kabul edilen cihazların değiştirilmesi gerekmektedir.

*COCIR, tıbbi görüntüleme, radyoterapi, sağlık ICT ve elektromedikal endüstrilerini temsil eden Avrupa Ticaret Birliğidir.
Kaynak: U.S: Commercial Service

...bununla birlikte, Türkiye'deki medikal cihaz yaş profili incelendiğinde cihazların görece yaşlı olduğu belirlenmiştir (2/2)

Türkiye'deki Medikal Cihazların Yaş Profili (2019)

*COCIR, tıbbi görüntüleme, radyoterapi, sağlık ICT ve elektromedikal endüstrilerini temsil eden Avrupa Ticaret Birliğidir.
Kaynak: U.S: Commercial Service

Fiyatlar ve Finansman

Türkiye işlem fiyatları bakımından Tayland, Malezya, Polonya, Hindistan ve Ürdün ile rekabet etmektedir

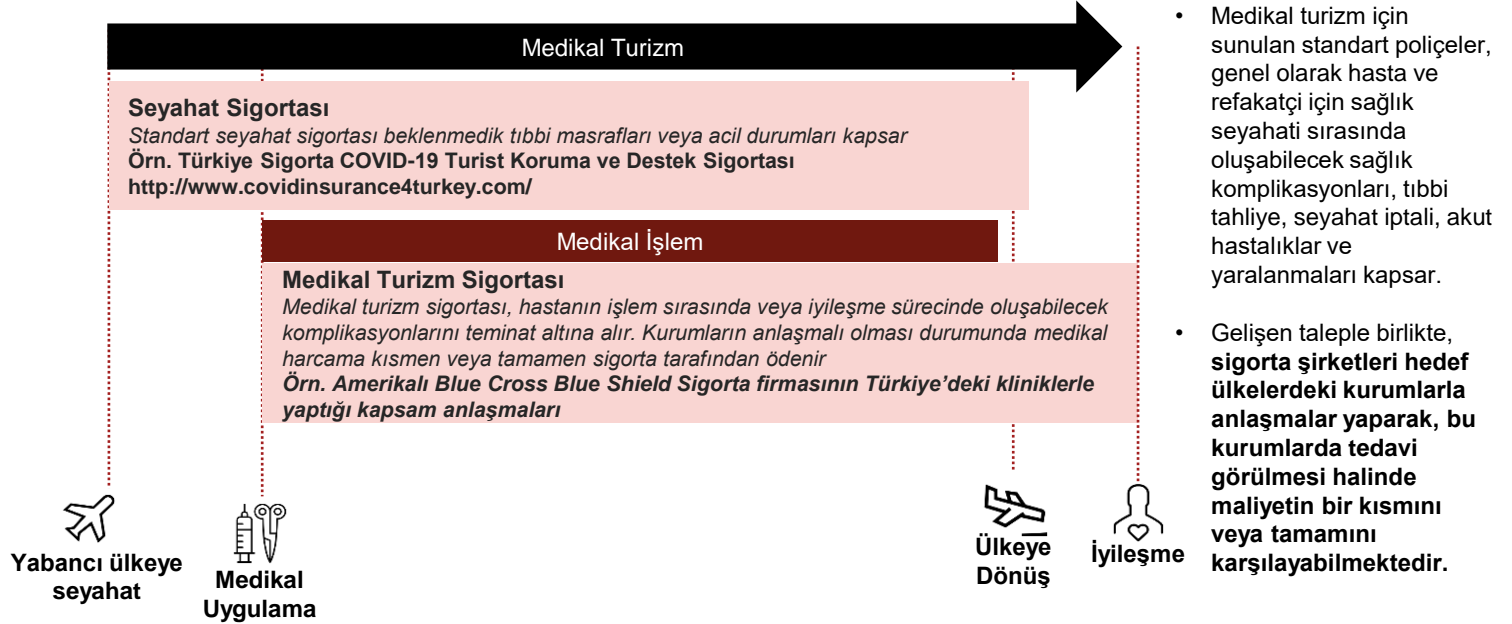
Fiyat avantajına sahip ülkelerle rekabette, katma değerli hizmetlerin ve ileri teknolojinin tanıtılması önem taşımaktadır

Seçili tedavilerin ülkeler arası fiyat karşılaştırması, 2019 yılı

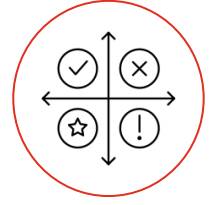
Tıbbi İşlem	ABD	Kosta Rika	Hindistan	Ürdün	Meksika	İsrail	Tayland	Malezya	Polonya	Singapur	Türkiye
Kalp Bypass	\$ 123.000	\$ 27.000	\$ 7.900	\$ 14.400	\$ 27.000	\$ 28.000	\$ 15.000	\$ 12.100	\$ 14.000	\$ 17.200	\$ 13.900
Anjioplasti	\$ 28.200	\$ 13.800	\$ 5.700	\$ 5.000	\$ 10.400	\$ 7.500	\$ 4.200	\$ 8.000	\$ 5.300	\$ 13.400	\$ 4.800
Kalp Kapakçık Değişimi	\$ 170.000	\$ 30.000	\$ 9.500	\$ 14.400	\$ 28.200	\$ 28.500	\$ 17.200	\$ 13.500	\$ 19.000	\$ 16.900	\$ 17.200
Kalça Protezi	\$ 40.364	\$ 13.600	\$ 7.200	\$ 8.000	\$ 13.500	\$ 36.000	\$ 17.000	\$ 8.000	\$ 5.500	\$ 13.900	\$ 13.900
Diz Protezi	\$ 35.000	\$ 12.500	\$ 6.600	\$ 9.500	\$ 12.900	\$ 25.000	\$ 14.000	\$ 7.700	\$ 8.200	\$ 16.000	\$ 10.400
Omurga Cerrahisi	\$ 110.000	\$ 15.700	\$ 10.300	\$ 10.000	\$ 15.400	\$ 33.500	\$ 9.500	\$ 6.000	\$ 6.200	\$ 12.800	\$ 16.800
Diş Implantı	\$ 2.500	\$ 800	\$ 900	\$ 900	\$ 900	\$ 1.200	\$ 1.720	\$ 1.500	\$ 925	\$ 2.700	\$ 1.100
Mide Küçültme Ameliyatı	\$ 14.000	\$ 9.450	\$ 7.300	\$ 7.000	\$ 6.500	\$ 17.300	\$ 11.500	\$ 8.150	\$ 6.700	\$ 9.200	\$ 8.600
Mide Bypass	\$ 25.000	\$ 12.900	\$ 7.000	\$ 7.500	\$ 11.500	\$ 24.000	\$ 16.800	\$ 9.900	\$ 9.750	\$ 13.700	\$ 13.800
Histerektomi	\$ 15.400	\$ 6.900	\$ 3.200	\$ 6.600	\$ 4.500	\$ 14.500	\$ 3.650	\$ 4.200	\$ 2.200	\$ 10.400	\$ 7.000
Göğüs Silikon	\$ 6.400	\$ 3.500	\$ 3.000	\$ 4.000	\$ 3.800	\$ 3.800	\$ 3.500	\$ 3.800	\$ 3.900	\$ 8.400	\$ 4.500
Burun Estetiği	\$ 6.500	\$ 3.800	\$ 2.400	\$ 2.900	\$ 3.800	\$ 4.600	\$ 3.300	\$ 2.200	\$ 2.500	\$ 2.200	\$ 3.100
Yüz Gerdirme Ameliyatı	\$ 11.000	\$ 4.500	\$ 3.500	\$ 3.950	\$ 4.900	\$ 6.800	\$ 3.950	\$ 3.550	\$ 4.000	\$ 440	\$ 6.700
Yağ Aldırma İşlemi	\$ 5.500	\$ 2.800	\$ 2.800	\$ 1.400	\$ 3.000	\$ 2.500	\$ 2.500	\$ 2.500	\$ 1.800	\$ 2.900	\$ 3.000
Lasik (Her iki göz)	\$ 4.000	\$ 2.400	\$ 1.000	\$ 4.900	\$ 1.900	\$ 3.800	\$ 2.310	\$ 3.450	\$ 1.850	\$ 3.800	\$ 1.700
Katarakt (tek göz)	\$ 3.500	\$ 1.700	\$ 1.500	\$ 2.400	\$ 2.100	\$ 3.700	\$ 1.800	\$ 3.000	\$ 750	\$ 3.250	\$ 1.600
Tüp Bebek Tedavisi	\$ 12.400	NA	\$ 2.500	\$ 5.000	\$ 5.000	\$ 5.500	\$ 4.100	\$ 6.900	\$ 4.900	\$ 14.900	\$ 5.200

Medikal turizm, geleneksel olarak turistin karşıladığı bir harcama olsa da artan sayıda sigorta şirketi tedaviyi kapsayıcı ürünler sunmaktadır

Uluslararası sigorta şirketleriyle yapılan kurum anlaşmalarının artırılması, daha önce medikal nedenle seyahat etmemiş kişilerin ülkeyi tercih etmesi için önem taşımaktadır

Türkiye Medikal Turizm GZFT Analizi (1/2)

Kaynak: Çalıştay Sonuçları. Yiğit ve Demirbaş, Türkiye'de Medikal Turizmin Gelişimine Etki Eden Faktörlerin SWOT-AHP Yöntemi ile Tespit Edilmesine Yönelik Bir Araştırma 2020. Sevim ve Önder, Investigation of medical tourism in Turkey through SWOT-ANP, 2020. Kılavuz, Medical Tourism Competition: The Case of Turkey, 2018., Olcay, Turkey-Healthcare Landscape, T.C. Sağlık Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı, SATÜRK. PwC analizi

Güçlü Yönler

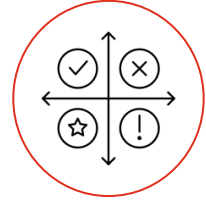
- Köklü eğitim kurumları ve anabilim dalları
- Nitelikli ve uzmanlaşmış doktor kadrosu
- İleri tedavi türlerinin mevcudiyeti ve kardiyovasküler, göz ve obezite cerrahisi gibi Türkiye'nin çok önde geldiği alanların mevcudiyeti
- Sağlık bakanlığı teknoloji dönüşüm girişimleri
- Kamu ve özel sektörde modern ve ileri teknolojiye sahip sağlık hizmeti kuruluşları
- Sağlık turizminde koordinasyon yapılarının kurulmuş olması (USHAŞ)
- Dünyada en fazla uçuş noktasına hizmet sunan bir ulusal havayolu şirketinin varlığı
- Sağlık hizmetleri sunumunda maliyet avantajı
- Coğrafi konum
- Uluslararası akredite kuruluş sayısı (Türkiye JCI akredite hastane sayısı bakımından dünyada 2. sırada yer alması ve HIMMS-6 sertifikalı açısından 167, HIMMS-7 sertifikalı açısından 3 kamu ve özel hastane olması)
- Güçlü özel sektör (sağlık turizm sertifikasına sahip 1205 sağlık tesisi)
- Doğal kaynaklar, tarihi, turistik ve kültürel zenginlik
- Gelişmiş ülkelere kıyasla tetkik ve tedavi bekleme sürelerinin daha kısa olması

Fırsatlar

- Coğrafya: 4 saat uçuş mesafesinde 1 milyar insana erişim
- Politika planlarında önceliklendirilen bir sektör olması
- İleri hastalıkların tedavisine yönelik medikal turizmdeki büyüme eğilimi
- Çevre ülkelerle kültürel yakınlık ve buralarda Türk kökenli nüfusun olması
- Görece daha az gelişmiş sağlık sistemlerine sahip ülkelere yakınlık
- Seyahat maliyetlerinin uygun olması
- COVID-19 ve kriz dönemlerinde sağlık sisteminin dayanıklılığı
- Bilgi sistemi teknolojilerinde yaşanan değişimlerle daha etkin sağlık hizmetleri verilmesi
- Sağlık hizmetlerine yönelik bütüncül iyileştirme kararlılığının olması
- Medikal turizmin geliştirilmesine yönelik üst düzey sahiplik
- Onkoloji gibi uzun süreli tedaviler için hastaların 6-12 hafta konaklama yapması ve refakatçilerin temel hedef kitleyi oluşturması

Türkiye Medikal Turizm GZFT Analizi (2/2)

Zayıf Yönler

Kaynak: Çalıştay Sonuçları. Yiğit ve Demirbaş, Türkiye'de Medikal Turizmin Gelişimine Etki Eden Faktörlerin SWOT-AHP Yöntemi ile Tespit Edilmesine Yönelik Bir Araştırma, 2020., Sevim ve Önder, Investigation of medical tourism in Turkey through SWOT-ANP, 2020., Kılavuz, Medical Tourism Competition: The Case of Turkey, 2018., Olcay, Turkey-Healthcare Landscape, T.C. Sağlık Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı, SATÜRK, PwC analizi

- Medikal turizm ve destekleyici sektörleri kapsayan bütüncül bir mevzuat çerçevesi ihtiyacı
- Kamu ve özel hastanelerde sağlık personelinin yabancı dil yeterlilik düzeyinin düşük olması
- Bakanlığın getirdiği doktor, bölüm kısıtlamasının hastane yatırımları üzerindeki baskısı
- Yabancı sigorta şirketleri ile işbirliği düzeyinin düşük olması
- Sektör paydaşları arasında koordinasyonun artırılması ihtiyacı
- Bilgi teknolojilerinin sağlık kurumlarında etkin kullanılmaması
- Tanıtım ve pazarlama etkinliklerinin yetersiz olması
- Sağlık hizmetlerinin etkin sürdürülebilirliği için fiyatlandırma yapısı ihtiyacı
- AB'deki 5 referans ülke ve ABD'ye göre yenilikçi ilaçların piyasaya gecikmeli girdiği veya hiç giremediği
- Hasta haklarının istenilen düzeyde olmaması

Tehditler

- Uluslararası hareketliliğin COVID-19 pandemisi gibi nedenlerle sınırlı kalması ve mod 2 ihracatını olumsuz etkilemesi
- COVID-19 ülke risk değerlendirmelerinin getirdiği kısıtlamalar
- Komşu ülkelerde yaşanan siyasi krizler ve terör olayları
- Küresel ve bölgesel ekonomik krizler
- Döviz kurundaki dalgalanmanın tedarik zinciri üzerindeki baskısı
- Parçalı mevzuat değişikliklerini takip etmede piyasa aktörlerinin zorlanması
- Fiyatlandırma yapısının yeni ürünlerin piyasaya girişini geciktirmesi
- Jeopolitik gelişmeler nedeniyle bölgede yaşanan nüfus hareketlerinin ek yük oluşturması ve altyapının yetersiz kalması
- İlaç ve medikal cihaz fiyatlandırma politikası nedeniyle ürünlerin paralel ihracata maruz kalması, bu nedenle yenilikçi ilaçların lansmanında firmaların çekimser kalması ve finansal sürdürülebilirlik sıkıntısı yaşamaları

Çalıştay Çıktıları

2

1. Oturum'da Türkiye'de medikal turizm paydaşları arasındaki koordinasyonun güçlendirilmesi için ne tür adımlar atılabileceği tartışılmıştır (1/2)

- Yabancı hastalara sunulan sağlık hizmetinin geliştirilmesi için karar aşamasından tedavi sonrasına kadar hastanın deneyimine bütüncül yaklaşılmalıdır. Sağlık hizmeti sunumuna dahil olan paydaşlar arasında işbirliği ve koordinasyonun sağlanması ise bütüncül bir yaklaşımla kalitenin artırılmasında kritik önemdedir.
- 90'ın üzerinde temsilcinin katıldığı bu oturumda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:
 - Hizmet sunumunda kaliteyi artırmak için hangi alanlarda koordinasyonun güçlendirilmesine ihtiyaç vardır?
 - Hizmet sunumuna yönelik mevcut standartların iyileştirilmesi ve uygulanması için özel sektör ve kamu arasında koordinasyon/işbirliği nasıl güçlendirilebilir?
 - Yanlış tedavi, memnuniyetsizlik gibi durumlarda medikal turisti koruyan yasalar, güvenceler yeterli midir?

“

Hastanın tüm deneyimini ölçmek için bir anket uygulanması, Türkiye için marka bir platform oluşturulması ve burada hasta geri bildirimlerinin derlenmesi gerekmektedir.

”

1. Oturum'da Türkiye'de medikal turizm paydaşları arasındaki koordinasyonun güçlendirilmesi için ne tür adımlar atılabileceği tartışılmıştır (2/2)

Temsil Edilen Kurumlar	
Abbott	May İlaç
Acıbadem Sağlık Grubu	Medipol Eğitim ve Sağlık Grubu
Alcon Laboratuvarları	Medtronic
AmCham Türkiye	MSD
Amgen Biyoteknoloji	Novo Nordisk
Amgen İlaç	ÖHSAD
ARTED	Pfizer
Bristol Myers Squibb	Sağlık Bakanlığı
Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı	Sağlık Bakanlığı Sağlık Yatırımları Genel Müdürlüğü
DEİK	Smith and Nephew
Devlet Malzeme Ofisi	Stryker Tıbbi Cihazlar
Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi
GEHC	Türkiye İstatistik Kurumu
Gilead İlaç	TÜMDEF
Güven Hastanesi	Türkiye Sağlık Endüstrisi İşverenleri Sendikası
Hazine ve Maliye Bakanlığı	Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü
Hizmet İhracatçıları Birliği	Turklab Tıbbi Malzemeler
Janssen Türkiye	TÜSEB Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü (TÜSPE)
Johnson & Johnson	Üniversite Hastaneleri Birliği
Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü	UPS Türkiye
KPMG	USHAŞ
Lokman Hekim Sağlık Grubu	

2. Oturum'da tartışma yenilikçi tedavi yöntemlerine odaklanmış, ve Türkiye'de yenilikçi tedavilerin sunulabilmesi için sürdürülebilir, değer bazlı bir ekosistemin nasıl inşa edileceği tartışılmıştır (1/2)

- Teknolojik gelişmelerle mevcut tedaviler gelişmekte ve yeni tedavi yöntemleri ortaya çıkmaktadır.
- Bu yeni tedavi türlerinin hızla adaptasyonu için küresel medikal sektör pazarının takibi, ve pazardaki rekabetçiliğin artırılması elzemdir.
- Önceki oturumda tartışıldığı gibi, yenilikçi bir sağlık hizmeti ekosisteminin yaratılmasında ve sürdürülmesinde paydaşlar arasındaki uyum ve eşgüdüm hayati önemdedir.
- Bu oturumda katılımcılar, aşağıdaki sorulara dair fikirlerini belirtmişlerdir:
 - Yeni teknolojilerin ülkeye girişindeki engeller nelerdir?
 - Tedavi süreçlerindeki yenilikleri yakalayabilmenin önündeki engeller nelerdir?
 - Yenilikçi tedavilerin adaptasyonunu hızlandırmak için neler yapılabilir?
 - Ekosistemde yenilikçiliği içkin kılmak için neler yapılmalıdır?

“

‘Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Otoritesi’ gibi bir kurum kurularak ürünlerin fiyatlandırılmasında maliyet dışı faktörlerin de dikkate alınması gereklidir.

”

2. Oturum'da tartışma yenilikçi tedavi yöntemlerine odaklanmış, ve Türkiye'de yenilikçi tedavilerin sunulabilmesi için sürdürülebilir, değer bazlı bir ekosistemin nasıl inşa edileceği tartışılmıştır (2/2)

Temsil Edilen Kurumlar	
Abbott	Novo Nordisk
Acıbadem Sağlık Grubu	ÖHSAD
Alcon Laboratuvarları A.Ş.	Pfizer
AmCham Türkiye	Sağlık Bakanlığı
Amgen Biyoteknoloji	Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Amgen İlaç	Sağlık Bakanlığı Sağlık Yatırımları Genel Müdürlüğü
ARTED	Smith & Nephew
AXA Sigorta	Stryker Tıbbi Cihazlar
Bristol Myers Squibb	T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi
DEİK	TÜMDEF
Devlet Malzeme Ofisi	Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu
Hazine ve Maliye Bakanlığı	Türkiye İstatistik Kurumu
Hizmet İhracatçıları Birliği	Türkiye Sağlık Endüstrisi İşverenleri Sendikası
Johnson & Johnson	Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü
Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü	U.S. Commercial Service Turkey
Lokman Hekim Sağlık Grubu	Üniversite Hastaneleri Birliği
May İlaç	UPS Türkiye
Medtronic	USHAŞ
MSD	

3. Oturum'da ise tanıtım ve pazarlama konusuna odaklanılmış, Türkiye'nin mevcut tanıtım ve pazarlama politikalarında ne tür iyileştirmeler yapılmalı sorusuna cevap aranmıştır (1/2)

- Potansiyel medikal turistlerin hizmet almadan önce farklı ülkelerdeki hizmet sağlayıcıları hakkında bilgiye ulaşabilmesi olması kritik önemdedir. Turistin bilinçli bir karar verebilmesi için sağlık hizmetleri hakkında pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinin erişilebilir ve güvenilir olması bu noktada, sektörün gelişimi için en önemli ayaklardan birini oluşturmaktadır.
- Sektörün hedefleri arasında, sunulan hizmet ve yetkinliklerin aktarılmasında ticari kaygılarla yanlış, doğrulanmamış bilgi ve bilimsel iddialara yer verilmemesi, belirli hizmetlerin riskleri hakkında yeterli bilgilendirmelerin yapılması olmalıdır.
- COVID-19 pandemisi sonrası artan akreditasyon gereklilikleri de dikkate alınması gereken bir başka unsurdur.
- Bu oturumda tartışılan sorular şu şekilde sıralanabilir:
 - Mevcut tanıtım faaliyetleri ne kadar etkindir?
 - Tanıtım faaliyetlerinin güçlendirilmesi için neler yapılmalıdır?
 - Kamu ve özel sağlık kuruluşlarının pazarlama ve iletişim arayüzleri ülkeye varış, tedavi, geri dönüş ve kontrol süreçleri bakımından nasıl değerlendirilebilir?
 - Hasta memnuniyeti ölçümünün geliştirilmesi için özel ve kamu sağlık kuruluşları ne tür stratejiler geliştirebilir?

“

Yalnızca yurtdışında yaşayan Türklere değil, yabancı tüketiciye de hitap edecek tanıtım faaliyetlerinin yapılması, bu segmentteki tüketicilerin aklındaki “ucuz hizmet” algısının “güvenli, yüksek nitelikli hizmet” algısıyla değiştirilmesi gerekmektedir.

”

3. Oturum'da ise tanıtım ve pazarlama konusuna odaklanılmış, Türkiye'nin mevcut tanıtım ve pazarlama politikalarında ne tür iyileştirmeler yapılmalı sorusuna cevap aranmıştır (2/2)

Temsil Edilen Kurumlar	
Acıbadem Sağlık Grubu	Novo Nordisk
AmCham Türkiye	ÖHSAD
Amgen İlaç	Sağlık Bakanlığı
AXA Sigorta	Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü
DEİK	Smith & Nephew
Devlet Malzeme Ofisi	Stryker Tıbbi Cihazlar
Hazine ve Maliye Bakanlığı	T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi
Hizmet İhracatçıları Birliği	TÜMDEF
Johnson & Johnson	Türkiye İstatistik Kurumu
Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü	Türkiye Sağlık Endüstrisi İşverenleri Sendikası
Lokman Hekim Sağlık Grubu	Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı
May İlaç	TÜSEB Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü (TÜSPE)
Medtronic	UPS Türkiye
MSD	USHAŞ

Türkiye'nin medikal turizmde güçlü ve zayıf yönleri çalıştay katılımcıları ile birlikte değerlendirilmiştir (1/2)

Türkiye Medikal Turizminin Güçlü Yönleri

Türkiye'nin medikal turizmde güçlü ve zayıf yönleri çalıştay katılımcıları ile birlikte değerlendirilmiştir (2/2)

Türkiye Medikal Turizminin Zayıf Yönleri

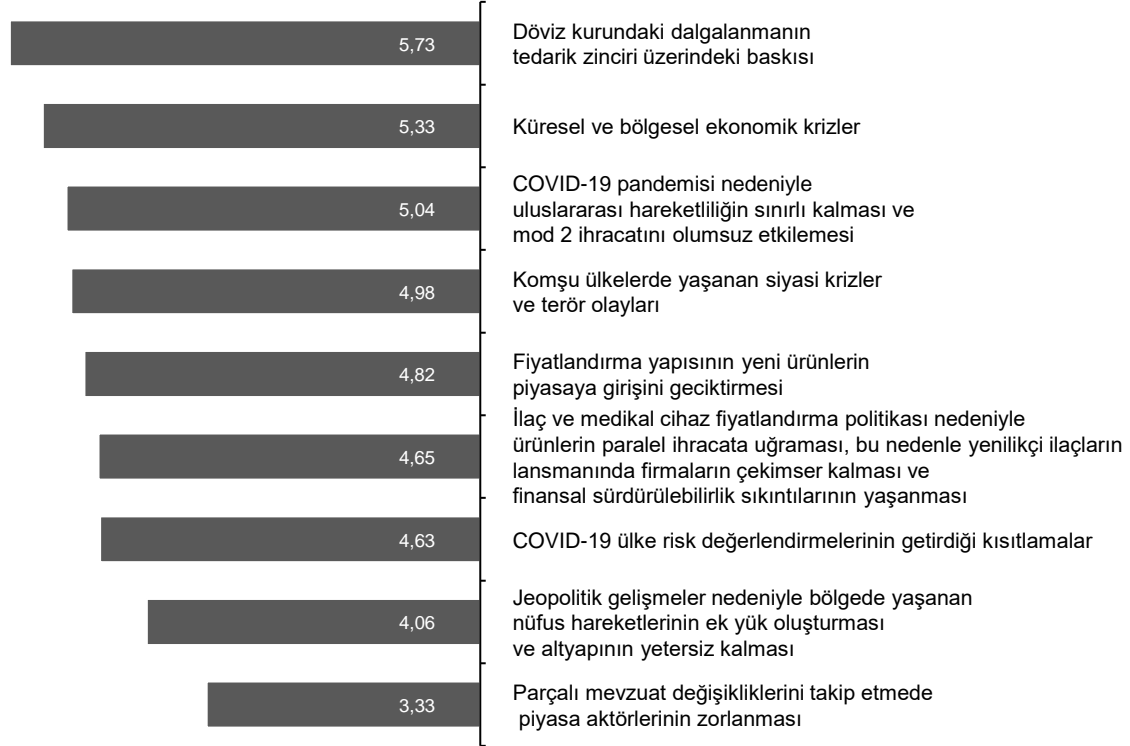
Güçlü ve zayıf yönler gibi medikal turizm açısından fırsatlar ve riskler yine çalıştay katılımcılarının oylamasına sunulmuştur (1/2)

Türkiye Medikal Turizmi için Fırsatlar

Güçlü ve zayıf yönler gibi medikal turizm açısından fırsatlar ve riskler yine çalıştay katılımcılarının oylamasına sunulmuştur (2/2)

Türkiye Medikal Turizmi için Tehditler

Oturum sonucunda ortaya çıkan öneriler çalıştay katılımcıları ile birlikte değerlendirilerek önceliklendirilmiştir (1/3)

1. Oturum Sonuçları - Medikal turizmde hizmet kalitesini artırmak için kurumlar arasında koordinasyon nasıl güçlendirilebilir?		Öncelik Derecesi
1.	Hastanın tüm deneyimini ölçmek için bir anket uygulanması ve Türkiye için marka bir platform oluşturulması, burada hasta geri bildirimlerinin derlenmesi	
2.	Türkiye için, kamu özel ayrımı olmaksızın, kalite ölçek ve sistemlerinin tanımlanması	
3.	Sağlık turizmi alanında çalışan hizmet sağlayıcılarının bir araya gelecekleri bir platform sunulması	
4.	Fiyat rekabetinin azaltılması için çalışmalar gerçekleştirilmesi (özel-kamu arasında ve özel-özel arasında)	
5.	Türkiye'deki tedavi seçeneklerinin yurtdışındaki seçenekleri yakalaması için ülke karşılaştırmaları yapılması	
6.	Arz yönlü veri toplanması ve platform entegrasyonun bütüncül bir şekilde ele alınması	
7.	Kalite ve akreditasyon kurumlarının gelecekteki çalışmalara daha çok dahil edilmesi	
8.	Dışarıdan hasta getiren acenteler ile bilgi paylaşım toplantıları düzenlenmesi	
9.	Yabancı hastalar için ek bir teminat sisteminin oluşturulması	
10.	Mevcut koruyucu yasal çerçeve hakkında bilginin erişilebilir kılınması	
11.	Türkiye'nin mevcut kapasitesi bakımından yüksek potansiyele sahip olduğu onkoloji gibi alanlarda büyüme için özel strateji geliştirilmesi	
12.	İspanya ve Macaristan'a benzer gelişmiş bir hasta bakımevi ve huzurevi altyapısının / kapasitesinin geliştirilmesi	

Oturum sonucunda ortaya çıkan öneriler çalıştay katılımcıları ile birlikte değerlendirilerek önceliklendirilmiştir (2/3)

	2. Oturum Sonuçları - Yenilikçi Tedavilerin Medikal Turizmdeki Yeri ve Geleceği – Yenilikçi Tedavilerin Sunulabilmesi İçin Sürdürülebilir, Değer Bazlı Bir Sağlık Ekosisteminin Nasıl Sağlanabilir?	Öncelik Derecesi
1.	"Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Otoritesi" gibi bir kurum kurularak ürünlerin fiyatlandırılmasında maliyet dışı faktörlerin de dikkate alınması	●
2.	5510 sayılı kanunun istisnai sağlık hizmeti (tanı, tedavi, ilaç ve tıbbi cihaz) mevcut kapsamının geliştirilerek değer bazlı sunumun kolaylaştırılması	●
3.	SGK ve Sağlık Bakanlığı öncülüğünde, Birleşik Krallık'ın "The Innovation and Technology Payment (ITP)"ı benzeri yenilikçi tıbbi ürünleri fonlama mekanizmalarının Türkiye karşılığı olabilecek bir platform/fonun kurulması	●
4.	Sağlıkta maliyetlemenin, tedavinin olumlu çıktısıyla orantılı olarak yapılması	●
5.	Kur artışlarının ilaç fiyatlandırmasında dikkate alınması	●
6.	Türkiye'nin medikal turizm bakımından bölgesel merkez haline gelebilmesi için spesifik tedavilerin, ulusal talebe / satın alınabilirliğe bağlı kalmaksızın sunulması	●
7.	Tedavinin olumlu çıktısının (katma değerinin) objektif ölçülmesi için bir standardizasyon uygulaması	●
8.	Medikal Turizm Stratejisinin tüm tanı ve tedavi alanlarında değer odaklı bir anlayışla evrilmesi	●
9.	İlaçların ruhsatlandırılması konusunda satın alınabilirlik yanında, etkinlik, güvenlik, kalite, klinik ve hasta uyumunun göz önüne alınması	●
10.	SGK'daki fiyat güncellemelerinin hızlandırılması	●
11.	Mevzuat çalışması sonrasında, alternatif geri ödeme modellerinin sunulması	●
12.	Geri ödemesiz piyasaya sunum opsiyonunun toplum sağlığına olumlu etkilerinin göz önüne alınması	●
13.	İlaçta Türkiye'den diğer ülkelere paralel ticaretin kontrol altına alınması	○
14.	"5510 sayılı Kanun 73. madde 2. fıkrasında yer alan ilaçlarda fark uygulamasının olmaması hükmünün, ayakta tedavinin yanı sıra yatılı tedavide de uygulanması	○
15.	İskandinav ülkelerindeki örnekler gibi sağlık verisinin, gizliliği koruyarak, erişime açılması / kullanılabilir hale getirilmesi	○
16.	Kurumlar arası veri paylaşımı için regülatif girişimlerde bulunulup kurumlar arası güvenin artırılması	○
17.	Robotik cerrahinin kamu hastanelerinde daha yaygın kullanılması için ödemeler ve regülasyonla ilgili engellerin aşılması	○

Oturum sonucunda ortaya çıkan öneriler çalıştay katılımcıları ile birlikte değerlendirilerek önceliklendirilmiştir (3/3)

3. Oturum Sonuçları - Mevcut Medikal Turizm Tanıtım & Pazarlama Politikalarının Etkinliği Nasıl Artırılabilir?		Öncelik Derecesi
1.	Yalnızca yurtdışında yaşayan Türklere değil, yabancı tüketiciye de hitap edecek tanıtım yapılması, bu segmentteki tüketicilerin aklındaki "ucuz hizmet" algısının "güvenli, yüksek nitelikli hizmet" algısıyla değiştirilmesi	●
2.	Hastanın sağlık turizmi deneyiminin baştan sona iyi anlaşılması için, deneyimin her noktasında veri / geri bildirim toplanması	●
3.	Devletin yurtdışı tanıtımları için teşviklerini artırması ve mevzuatta kolaylaştırıcı değişiklikler yapılması	●
4.	Türkiye Tanıtım Ajansı'nın ilgili tüm alt sektörlerin katılımıyla, gelir modelini güncellemesi, tek marka görünümüyle etkinliğini artırması	●
5.	Fiyatlama politikalarının iç rekabete değil, dışarıya doğru pozisyonlanması için kamu-özel işbirliği ile değerlendirilmesi	●
6.	Uluslararası hastanın Türkiye'deki bulunduğu süre içerisinde turizm sağlığı ve sağlık turizmi bağlamında geri bildirimlerinin alınabileceği etkileşimli bir aplikasyon geliştirilmesi	●
7.	Hizmet ticareti sunum modları dikkate alınarak hizmet sektörleri arasında sinerji oluşturacak işbirliklerinin ve tanıtım stratejilerinin geliştirilmesi	●
8.	Hasta deneyiminin bağımsız olarak raporlanması / ortaya konması yoluyla şeffaf tanıtım yapılması	●
9.	Teşvik politikalarının tanıtım stratejileri dikkate alınarak oluşturulması	○
10.	Kurumsal müşterilere özel tanıtım faaliyetleri yapılması	○
12.	Olası komplikasyonlar meydana geldiğinde, medikal turistin muhatabının açıkça ortaya konması yoluyla güven verilmesi	○
13.	Mevcut regülasyonda, talebi artıracak tanıtımı engelleyici nitelikteki hükümlerin gözden geçirilmesi	○
14.	Malezya'daki "Insight" organizasyonuna benzer, ulusal bir sağlık turizmi tanıtım etkinliğinin tasarlanması	○

Türkiye'de Değer Odaklı Medikal Turizmin Güçlendirilmesi Politika Paketi

3

Türkiye’de Değer Odaklı Medikal Turizmin Güçlendirilmesi Politika Paketi

Türkiye’de değer odaklı medikal turizmin güçlendirilmesi için politika paketi 7 kategori altında 12 politika önerisinden oluşmaktadır.

Kurumlar Arası Koordinasyon

- Medikal Turizm Sektörü Koordinasyon Kurulu kurulması
- Değer odaklı bir medikal turizm stratejisinin oluşturulması

Kalite ve Standardizasyon

- Tedavi süreçlerine yönelik standartların güçlendirilmesi
- Ulusal tedarik politikalarında değer odaklı yaklaşım izlenmesi
- Yeni/spesifik tedavilerin sunulabilmesi için ilaç ve cihaz tedariki

Veri

- Medikal turist memnuniyet verisi
- Medikal turiste sunulan tedavi verilerinin toplanması ve paylaşımı

Finansman

- Yenilikçi tıbbi ürünler için fonlama mekanizmalarının kurulması

Fiyatlandırma

- Tedavi, ilaç ve medikal cihazda fiyatlama politikalarının gözden geçirilmesi

Güvence

- Tedavi, ilaç ve medikal cihazda fiyatlama politikalarının gözden geçirilmesi

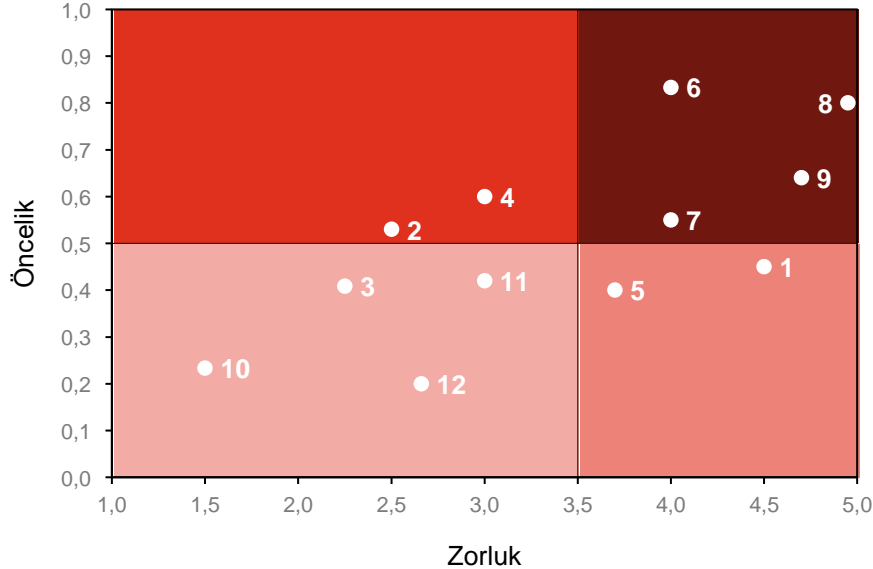

Tanıtım

- Bütüncül bir tanıtım stratejisinin oluşturulması
- Medikal turistin Türkiye hakkında bilgiye erişiminin artırılması

Politika önerileri görece öncelikleri ve uygulama zorluklarına göre derecelendirilmiştir

Politika Önerilerinin Öncelik ve Zorluk Dereceleri

Grup	No	Politika Önerisi
1	1	Medikal Turizm Sektörü Koordinasyon Kurulu kurulması
2	2	Değer odaklı bir medikal turizm stratejisinin oluşturulması
3	3	Tedavi süreçlerine yönelik standartların güçlendirilmesi
4	4	Ulusal tedarik politikalarında değer odaklı bir yaklaşım izlenmesi
5	5	Yeni tedavilerin sunulabilmesi için ilaç ve cihaz tedariki
6	6	Medikal turist memnuniyet verisi toplanması
7	7	Medikal turiste sunulan tedavi verilerinin toplanması ve paylaşımı
8	8	Yenilikçi tıbbi ürünler için fonlama mekanizmalarının kurulması
9	9	Tedavi, ilaç ve medikal cihazda fiyatlama politikalarının gözden geçirilmesi
10	10	Güvence Sigortaları Kılavuzu geliştirilmesi
11	11	Bütüncül bir tanıtım stratejisinin oluşturulması
12	12	Medikal turistin Türkiye hakkında bilgiye erişiminin artırılması

- Yüksek öncelik, yüksek zorluk
- Yüksek öncelik, düşük zorluk
- Düşük öncelik, yüksek zorluk
- Düşük öncelik, düşük zorluk

Farklı kategoriler altında sunulmuş olan politika önerileri, diğer kategorilerle de ilişkili olduğundan öneriler bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmalıdır (1/2)

	Koordinasyon	Kalite ve Standardizasyon	Veri	Fiyatlandırma	Finansman	Güvence	Tanıtım
1. Medikal Turizm Sektörü Koordinasyon Kurulu kurulması	✓✓	✓					✓
2. Değer odaklı bir medikal turizm stratejisinin oluşturulması	✓✓	✓	✓			✓	
3. Tedavi süreçlerine yönelik standartların güçlendirilmesi	✓	✓✓		✓			
4. Ulusal tedarik politikalarında değer odaklı yaklaşım	✓	✓✓					
5. Yeni/spesifik tedavilerin sunulabilmesi için ilaç ve cihaz tedarigi	✓	✓✓					
6. Medikal turist memnuniyet verisi		✓	✓✓				

✓✓ Temel alan ✓ İlişkili alan

Farklı kategoriler altında sunulmuş olan politika önerileri, diğer kategorilerle de ilişkili olduğundan öneriler bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmalıdır (2/2)

	Koordinasyon	Kalite ve Standardizasyon	Veri	Fiyatlandırma	Finansman	Güvence	Tanıtım
7. Medikal turiste sunulan tedavi verilerinin toplanması ve paylaşımı	✓	✓	✓✓				
8. Yenilikçi tıbbi ürünler için fonlama mekanizmalarının kurulması	✓	✓			✓✓		
9. Tedavi, ilaç ve medikal cihazda fiyatlandırma politikalarının gözden geçirilmesi	✓			✓✓			
10. Güvence Sigortaları Kılavuzu geliştirilmesi						✓✓	✓
11. Bütüncül bir tanıtım stratejisinin oluşturulması	✓					✓	✓✓
12. Medikal turistin Türkiye hakkında bilgiye erişiminin artırılması	✓					✓	✓✓

✓✓ Temel alan ✓ İlişkili alan

1. Medikal Turizm Sektörü Koordinasyon Kurulu kurulması

Tanıtım ve hizmet kalitesi konularını da faaliyet alanları arasında bulunduran, kamu ve özel sektörden sağlık hizmeti sağlayıcılarının yanısıra turizm acenteleri, sigorta şirketleri ve bakım merkezlerini de paydaşları arasına dahil eden bir koordinasyon yapısı kurulmalıdır.

Politika açıklaması	Politika Arka Planı	Paydaşlar
<ul style="list-style-type: none"> Paydaşlar arasındaki işbirliğini daha kapsamlı bir seviyeye taşımak için USHAŞ deneyimi ve altyapısından yararlanılabilir. Halihazırda daha çok tedavi hizmeti sunan kuruluşlara odaklanan koordinasyon yapısı turizm acenteleri, sigorta firmaları ve bakım hizmeti sunan huzurevleri, bakım merkezleri gibi kuruluşların daha fazla entegre edilmesiyle genişletilebilir. Sektöre yönelik fiyatlar, standartlar, değer zinciri entegrasyonunun konuşulabileceği bir platformun inşasıyla kamu ve özel sağlık kuruluşları arasındaki fiyat rekabeti azaltılabilir. İletişim stratejisinin geliştirilmesi ve uygulanması da bu kurulun sorumluluğu altına alınarak tanıtım faaliyetlerinde de senkronizasyon sağlanabilir. Kurulacak koordinasyon kurulu TGA ile işbirliği içinde sağlık turizmi sektörünü temsilen yurtdışındaki turizm tanıtım etkinliklerinde sağlık turizminin görünürlüğü artırabilir. Sektörde Türkiye'ye rakip olabilecek diğer ülkelerin stratejilerinin düzenli takibi ile karşılaştırmalar üzerinden Türkiye'nin sektördeki ihtiyaç ve üstünlükleri daha iyi anlaşılabilir. Tanıtım stratejileri ve işbirlikleri geliştirilirken hizmet ticareti sunum modlarının dikkate alınmasıyla sektör paydaşları arasında sinerji artırılabilir. 	<ul style="list-style-type: none"> SATURK (Mülga)'un "Türkiye Sağlık Merkezi" raporunda, Türkiye için çok önemli olan sağlık turizmi konusunda lider ülke haline gelinebilmesi, bu durumun sürdürülebilmesi, rekabet gücünün artırabilmesi için sadece tıp alanında değil diğer birçok sektörde de atılım yapılması ve sektörler arası entegrasyonun sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Rapora göre bu sektörlerin başında turizm, sigortacılık ve bankacılık, ulaşım ve haberleşme, reklam ve pazarlama gelmektedir. Sağlık Bakanlığınca belirlenmiş "Sağlıkta 2023 Vizyonu" çerçevesinde de belirtildiği üzere sağlık sektörünün bütünsel bir bakış açısı ile değerlendirilmesi önemlidir. Bu bağlamda sağlık ekosisteminde stratejik öneme sahip olan ilaç ve tıbbi cihaz sektörlerinin ortak akıl ile geliştirilmesi ve mevcut düzenlemelerin sektöre temsil eden tüm paydaşlarla birlikte ele alınması, kaliteli sağlık hizmetleri sunumu, sürdürülebilir ve kalıcı bir sistemin devamlılığı için zorunludur 	<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="display: flex; justify-content: space-around; width: 100%;"> <div style="text-align: center;"> <p>Sağlık Bakanlığı</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Kültür ve Turizm Bakanlığı</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; width: 100%; margin-top: 20px;"> <div style="text-align: center;"> <p>USHAŞ</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>USHAŞ</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: center; margin-top: 20px;"> <p>Özel ve kamu sağlık kuruluşları</p> </div> <div style="display: flex; justify-content: center; margin-top: 20px;"> <p>Turizm acenteleri</p> </div> <div style="display: flex; justify-content: center; margin-top: 20px;"> <p>Sigorta kuruluşları</p> </div> </div>

2. Değer odaklı bir medikal turizm stratejisinin oluşturulması

Medikal Turizm Sektörü Stratejisi, çok paydaşlılık esasında tüm tanı ve tedavi alanlarında değer odaklı bir anlayışla geliştirilmelidir.

Politika açıklaması	Politika Arka Planı	Paydaşlar
<ul style="list-style-type: none"> Medikal Turizm Stratejisinin, tüm tanı ve tedavi alanlarında değer odaklı bir anlayışla evrilmesi için geliştirilecek politikaların aşağıdaki hususları dikkate tutulması gerekmektedir: <ul style="list-style-type: none"> Koordinasyon yapısının oluşturulması ile birlikte sektör tarafından üst düzey sahipliğin gözetilmesi Değer odaklı anlayışı hizmet sunumuna ve ilaç ve medikal cihaz sektörü gibi destekleyici sektörlerle uyularak hastaya sunulan değer ön planda tutulması Tanıtım ayağının da gelecek stratejilerde merkezi önemde tutulması Uluslararası rekabetçiliği güçlendiren tedbirlerin yaratılması (fiyatlandırma, tedarik, güvence, akreditasyon) Kurumlararası veri paylaşımı için regülatif girişimlerde bulunulup kurumlar arası güvenin artırılması -- İskandinav ülkelerindeki örnekler gibi sağlık verisinin, gizliliği koruyarak erişime açılması / kullanılabilir hale getirilmesi Türkiye'nin medikal turizm bakımından bölgesel merkez haline gelebilmesi için spesifik tedavilerin, ulusal talebe / satın alınabilirliğe bağlı kalmaksızın sunulması Ayrıca, tüm paydaşların katılımı ile strateji oluşturulurken mevzuatın da ele alınması ile mevzuatın, bütüncül, kalıcı ve vizyoner bir yapıya kavuşturulması da sağlık turizmi hedeflerinin gerçekleştirilmesine önemli katkıda bulunacaktır. 	<ul style="list-style-type: none"> 10.Kalkınma Planı Sağlık Turizminin Geliştirilmesi Programı Eylem Planı'na göre sağlık turizmi hizmet sunucuları, aracı kurumlar, reklam ve tanıtım kuruluşları, transfer ve konaklama kuruluşlarının tamamını ve söz konusu kurum ve kuruluşların birbirleri ile olan ilişkilerini de kapsayacak mevzuat düzenlemelerinin yapılması sağlanacaktır. SATURK (Mülga)'un Sağlık Turizminde Mevzuat ve Teşvikler raporunda tüm paydaşların katılımı ve kurulun koordinasyonu ile daha kalıcı ve daha vizyoner bir mevzuat yapısının yapılandırılması ülkemizin sağlık turizmi hedeflerinin gerçekleştirilmesinin önünü açacağı belirtilmiştir. 	<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="display: flex; justify-content: space-between; width: 100%;"> <div style="text-align: center;"> <p>Sağlık Bakanlığı</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>USHAŞ</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between; width: 100%; margin-top: 20px;"> <div style="text-align: center;"> <p>Özel ve kamu sağlık kuruluşları</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Turizm acenteleri</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between; width: 100%; margin-top: 20px;"> <div style="text-align: center;"> <p>Sigorta kuruluşları</p> </div> </div> </div>

3. Tedavi süreçlerine yönelik standartların güçlendirilmesi

Hizmet sağlayıcılar ve acenteler için geliştirilen yetkilendirme belgesinde yer alan standartların sürekli geliştirilmesi için Sağlık Bakanlığının standartları ve TÜSEB ile işbirliği içinde güncelleme yapılmalıdır.

Politika açıklaması	Politika Arka Planı	Paydaşlar
<ul style="list-style-type: none"> Akreditasyon süreci, paydaşların fikirlerinin de alınarak bağımsız bir süreç olarak kurgulanmalıdır. Gelecekteki kalite ve akreditasyon çalışmalarına üniversite hastaneleri ve vakıflar da dahil edilmelidir. Yetki belgesi alan kuruluşların tamamladığı modüller, sonrasında tam akredite olmalarını kolaylaştıracak şekilde tasarlanmalıdır. (Tanıtım stratejisi ile eşgüdüm içerisinde) Onkoloji gibi, TR'nin güçlü olduğu ve hasta başına yapılan harcamaların yüksek olduğu tedavi alanlarına yönelik kısmi standartlar paketi sunulabilir. Tedavinin olumlu çıktısının (katma değerinin) objektif ölçülmesi için bir standardizasyon uygulaması üzerine çalışılmalıdır. Sağlık hizmetlerinde kalite standardizasyonu sağlamak için bir taban fiyat uygulaması hayata geçirilebilir. 	<ul style="list-style-type: none"> Sağlık Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı'nda, <ul style="list-style-type: none"> Sağlık hizmetinin kalitesinin geliştirilmesi için hizmet sunucularına yönelik akreditasyon sistemi kurulacağı, klinik kalitenin takibi ve denetiminde standart ve etkili bir süreç oluşturulacağı ve klinik rehberlerin kullanımının yaygınlaştırılacağı, Sağlık turizmine yönelik hukuki düzenlemeler tamamlanacağı, akreditasyon ve denetim altyapısı güçlendirileceği, uluslararası geçerliliği olan akreditasyon programları uygulamaya geçirileceği ve akredite olan sağlık hizmet kuruluşu sayısının artırılacağı, Ülkemizdeki hastanelerin hizmet kalite düzeylerini ulusal bir program ile akredite etmeleri ve bu yöndeki çabaları için destek almaları sağlanacağı belirtilmiştir. 11. Kalkınma Planı'na göre, <ul style="list-style-type: none"> Sağlık hizmetinin kalitesinin geliştirilmesi için hizmet sunucularına yönelik akreditasyon sistemi kurulacak, klinik kalitenin takibi ve denetiminde standart ve etkili bir süreç oluşturulacak, klinik rehberlerin kullanımı yaygınlaştırılacaktır, Akredite olan sağlık hizmet kuruluşu sayısı artırılabilecektir. Sağlık turizmine yönelik hukuki düzenlemeler tamamlanacak, akreditasyon ve denetim altyapısı güçlendirilecektir. Türkiye'deki özel hastaneler, tedavi amaçlı medikal turizmde, hasta akışı sağlamak adına akreditasyonun önemini fark etmiş ve bu konudaki çalışmalar son 10 yılda hızlanmıştır. 	<div style="text-align: center;"> <p>Sağlık Bakanlığı</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>TÜSEB</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Özel ve kamu sağlık kuruluşları</p> </div>

4. Ulusal tedarik politikalarında değer odaklı yaklaşım izlenmesi

Medikal turizmde hizmet kalitesinin sürdürülebilir bir şekilde artırılması için, ilaç ve medikal cihaz tedariklerinde değer odaklı yaklaşımların benimsenmesi gerekmektedir.

Politika açıklaması	Politika Arka Planı	Paydaşlar
<ul style="list-style-type: none"> Ruhsatlandırma kriterleri genişletilerek satın alınabilirliğin yanı sıra etkinlik, güvenlik, kalite, klinik ve hasta uyumu da göz önüne alınmalıdır. Tedavinin olumlu çıktısının (katma değerinin) objektif ölçülmesi için bir standardizasyon uygulaması hayata geçmelidir. Sağlıkta fiyatlandırma ve ödeme, tedavinin olumlu çıktısıyla orantılı olarak yapılmalıdır. 5510 sayılı kanunun istisnai sağlık hizmeti (tanı, tedavi, ilaç ve tıbbi cihaz) mevcut kapsamının geliştirilerek değer bazlı sunum kolaylaştırılmalıdır. 5510 sayılı Kanun 73. madde 2. fıkrasında yer alan ilaçlarda fark uygulamasının olmaması hükmü, ayakta tedaviyi kapsama alacak şekilde genişletilmelidir. Robotik cerrahinin kamu hastanelerinde daha yaygın kullanılması için ödemeler ve regülasyonla ilgili engelleri aşacak düzenlemeler yapılabilir. 	<ul style="list-style-type: none"> Türkiye'de "satın almada değer odaklı yaklaşım" Kamu İhale Kanunu'nda (KİK) yer verilmektedir. Ülkemizde ekonomik açıdan en avantajlı teklif KİK maddelerine bakıldığında; "fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurların da dikkate alınarak belirlenmesi" şeklinde tanımlanabilir. ARTED'in Değer Bazlı Sağlık Sistemi ve Değer Bazlı Tedarik raporunda dünyada ürün ve tedarik özelliklerine göre puan hesaplaması yapılarak "en ekonomik teklif" değerine göre fiyat dışı unsurlu satın alma yapılmış ilaçlı stent, sütür gibi medikal cihazlara ve IVD'lere ait pek çok ihale örnekleri bulunmasına rağmen ülkemizde fiyat dışı unsur kullanılarak gerçekleşen alım sayısının çok az olduğu belirtilmiştir. 	<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 20px;"> <div style="margin-left: 10px;">Sağlık Bakanlığı</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 20px;"> <div style="margin-left: 10px;">Hazine ve Maliye Bakanlığı</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 20px;"> <div style="margin-left: 10px;">Sosyal Güvenlik Kurumu</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 10px;">Özel ve kamu sağlık kuruluşları</div> </div> </div>

5. Yeni tedavilerin sunulabilmesi için ilaç ve cihaz tedarifi

Türkiye'nin medikal turizm pazarında rekabetçiliğini güçlendirecek yenilikçi tedavilerin sunumunu sağlamak için gerekli ilaç ve medikal cihazların (ulusal talep/satın alım koşullarına bağlı kalınmadan) tedarifi sağlanmalıdır.

Politika açıklaması	Politika Arka Planı	Paydaşlar
<ul style="list-style-type: none"> Sektördeki yeniliklerin öncüsü olabilmek için, geliştirilen yeni tedavilerin ulusal talep ve satın alım koşullarından ayrı olarak değerlendirilerek, tedavi için gerekli ilaç ve medikal cihazların tedavide kullanımını sağlamak için alternatif ithalat imkanları değerlendirilmelidir. İlaç ve medikal cihaz fiyatlandırma politikası yenilikçi ilaçların Türkiye'ye girişini sektöre uğratan önemli etkenlerden biri olan paralel ihracatı engelleyecek şekilde düzenlenmelidir. Özellikle yüksek Ar-Ge yatırımı gerektiren ve kısa vadede ülke içinde üretilmesi mümkün olmayan sağlık ürünlerinin temini, Türkiye'nin sunabildiği tedavi türlerinin artırılmasına katkıda bulunacaktır. 	<ul style="list-style-type: none"> Yenilikçi ilaçlar Türkiye'ye gelişmiş ülkelere kıyasla gecikmeli girmektedir. 2020 İlaç Sektörü Raporu'na göre dünyada biyoteknolojik ürünlere doğru yönelim görülmekte olup, sentez kimyasıyla üretilen ürünlerin ilaç pazarındaki payı azalmaktadır. Ülkemizde de bu trende uygun olarak biyoteknolojik ürünlere yönelmesi büyük önem arz etmektedir. SB 2019-2023 Stratejik Planı'na göre tıbbi cihazlar ve kozmetik ürünlere ilişkin yasal altyapı oluşturulacak, bu ürünlerin piyasa denetim faaliyetleri artırılacak, yenilikçi ürünlerin piyasadaki erişimini artırmaya yönelik mevzuatsal ve süreçsel iyileştirmeler yapılacaktır. Yine SB Stratejik Planı'nda ilaç ve tıbbi teknolojiler alanında, ülkemizin Ar-Ge ve üretim kapasitesini geliştirmek üzere üniversiteler, araştırma merkezleri, laboratuvarlar, teknoloji firmaları, uygulama merkezleri, hekim ve mühendisler gibi sektörün tüm paydaşlarının yer aldığı entegre bir sağlık ekosistemi olarak Sağlık Vadisi gibi projelerin hayata geçirileceği belirtilmiştir. ARTED Tıbbi Cihaz Sektörünün Geleceği raporunda sağlık sistemimizin tıbbi cihaz sektörünün yenilik hızına ayak uydurabilir ve sistematik hale gelebilmesi için, halen gelişmemiz gereken alanlar olduğunu ve ülkemizde yenilikçi ürünlerden ve teknolojilerden faydalanılabilmesi için sağlık sistemi, politikası ve altyapısının yenilikçiliği destekleyen temellere dayanması gerektiğini belirtmiştir. 	 Sağlık Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu USHAŞ Özel ve kamu sağlık kuruluşları

6. Medikal turist memnuniyet verisinin toplanması

Medikal turistin karar aşamasından tedavi sonrasına kadar tüm deneyimi için geri bildirim sağlayabileceği (veri toplayan ve toplanan verinin/geribildirimlerin hizmet sağlayıcılarına iletilmesini sağlayan) dijital bir platform oluşturulmalıdır.

Politika açıklaması	Politika Arka Planı	Paydaşlar
<ul style="list-style-type: none"> Medikal turist Sağlık Bakanlığının e-nabız uygulamasına dahil olduğunda, memnuniyet verisi e-nabız uygulaması üzerinden toplanabilir. E-nabız entegrasyonun gerçekleşmediği durumda, medikal turistin Türkiye'de alacağı sağlık hizmeti deneyimini iyileştirmek için USHAŞ koordinasyonu sektör temsilcilerinin katkılarıyla ulusal bir uygulama (mobil uygulama veya web sitesi) geliştirilebilir. Uygulama kullanıcı dostu ve pratik veri sağlama arayüzlerine sahip olacak şekilde geliştirilmelidir. Hastanın tedavi sonrası süreci de kapsayacak şekilde deneyim yolculuğunun bütününe yönelik bir geribildirim sağlama imkanı sunacak bu uygulama ile toplanan veriler, ulusal politikaların belirlenmesinde, ve spesifik hizmet sağlayıcı kuruluşların kendi öz değerlendirmelerinde kullanılabilir. Bu platform esnek bir şekilde tasarlanarak, sonrasında hastanın Türkiye'deki hizmet sağlayıcılar hakkında bilgi edinebileceği, hatta akredite hizmet sağlayıcı ve aracı kuruluşlara ulaşabileceği bir platforma evrilebilir. Hastanın deneyimine ilişkin toplanacak veriler Sağlık Bakanlığı Standartları ve TÜİK'in sektöre ilişkin topladığı veri ihtiyacını ve sektörün sürekli gelişimi için geri bildirim ihtiyacını karşılayacak şekilde belirlenmelidir. Hastaya dair verinin KVKK çerçevesinde hasta gizliliği gözetilerek ve yeterli güvenlik önlemleri alınarak toplandığından ve işlendiğinden emin olunmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Sağlık Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı'nda, veri ve kanıta dayalı politika oluşturmada girdi olarak kullanılacak, bilimsel araştırma ve analizlerde kullanılmaya elverişli, uluslararası karşılaştırmalara olanak sağlayan kalite ve ayrıntıda veri üretimi sağlanacağı belirtilmiştir. Medikal turistin memnuniyetine ilişkin geribildirim mekanizmaları hizmet sağlayıcıları arasında yaygın olarak kullanılmamaktadır. 	<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="display: flex; justify-content: space-between; width: 100%;"> <div style="text-align: center;"> <p>Sağlık Bakanlığı</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>USHAŞ</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: center; margin: 20px 0;"> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Özel ve kamu sağlık kuruluşları</p> </div> <div style="display: flex; justify-content: center; margin-top: 20px;"> <div style="margin-left: 20px;"> <p>TÜİK</p> </div> </div> </div>

7. Medikal turiste sunulan tedavi verilerinin toplanması ve paylaşımı

Medikal turizm hizmet sağlayıcıları tarafından sunulan tedavi, tedavi süreci, tedavi maliyeti, uyruk vb. veriler etkin şekilde toplanmalı ve (kişisel verilerin güvenliği korunarak, anonimleştirilerek) ekosistemdeki paydaşların yararlanabileceği bir veritabanı oluşturulmalıdır.

Politika açıklaması	Politika Arka Planı	Paydaşlar
<ul style="list-style-type: none"> Hali hazırda hizmet sağlayıcılarının Sağlık Bakanlığı'na vermekle yükümlü olduğu verilerin işlenmesiyle paylaşımının etkinliği artırılmalıdır. Mevcutta toplanması öngörülen veri, TÜSEB, Sağlık Bakanlığı Kalite, Akreditasyon ve Çalışan Hakları Dairesi ve TÜİK'in de katılımıyla Sağlık Bakanlığı standartları doğrultusunda gözden geçirilebilir. Dijital teknolojiler verinin toplanmasında daha etkin kullanılıp veri toplandıktan sonra, USHAŞ ve paydaşların analizi için anonimleştirilerek paylaşılabilir, ve yeni politika ve iş modellerinin geliştirilmesinde kullanılabilir. Tedavi türüne, demografik dağılıma, hizmet sunucu türlerine vb. göre oluşturulacak veritabanları, güncel eğilimler ve yatırım kararlarının verilmesinde kullanılabilir. Sağlık Bakanlığının halihazırda hizmet sağlayıcıların kullanımı için sunduğu uygulama/veri giriş ekranları kullanılarak bu yapılabilir. 	<ul style="list-style-type: none"> 663 sayılı KHK Sağlık Bakanlığı Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğüne sağlık hizmetlerine ilişkin veri ve bilgi akışını içeren her türden bilgi sistemleri ve projelerini yapmak ve yaptırmak yetkisini vermektedir. Türkiye'de şu anda sağlık kuruluşlarına dair veri Sağlık Bakanlığı tarafından tek elde tutulmaktadır ve bu verinin diğer sektörel paydaşlarla paylaşımı oldukça kısıtlıdır. Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından kaleme alınan 46233 sayılı yazıda yabancı uyruklu hastaların kayıtlarının düzenli olarak tutulmasının sağlık turizmi alanındaki çalışmalar ve planlamalar açısından önemli olduğu belirtilmiştir. Medikal turizme yönelik hizmet sağlayıcılar tarafından sağlanan veriler kısıtlı, eksik veya hatalı olabilmektedir. Sağlık hizmetlerine dair veri kalitesinin artırılması ve uluslararası mukayeseye imkan veren bir veritabanının yaratılması 11. Kalkınma Planı hedefleri arasında bulunmaktadır. 	<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="display: flex; justify-content: space-between; width: 100%;"> <div style="text-align: center;"> <p>Sağlık Bakanlığı</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>TÜİK</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Özel ve kamu sağlık kuruluşları</p> </div> </div> </div>

8. Yenilikçi tıbbi ürünler için fonlama mekanizmalarının kurulması ve kaynak optimizasyonu sağlanması

Yüksek öncelik,
yüksek zorluk

Yenilikçi tedavilerin adaptasyonunun hızlandırılması için Sağlık Bakanlığı öncülüğünde ilgili paydaşların da katılımıyla bir fon kurulmalıdır.

Politika açıklaması	Politika Arka Planı	Paydaşlar
<ul style="list-style-type: none"> Yurtdışındaki örnekler takip edilerek, yenilikçi tedavilerde Türkiye'nin rekabetçiliğinin artırılması için kamu ve özel sektörden hizmet sağlayıcılarının geribildirimlerinden de faydalanılarak sektörün ihtiyaçlarına göre stratejiler geliştirecek bir fon kurulmalıdır. İnovasyon süreçleri, ilgili tüm sektörlerin deneyimlerini de katacak şekilde entegre bir süreç olarak tasarlanmalı ve bu amaçla fon ve destekler sağlanmalıdır. Türkiye'ye rakip ülkelere dair araştırmalar yapılarak fonlama ihtiyacının özellikle hangi tedavi türlerinde olduğu tespit edilmelidir. Klinik etkinliklerini zaten kanıtlamış ve ulusal olarak uygulanmaya hazır olan yenilikler ve teknolojilerin ülkeye girişi hızlandırılabilir. Birleşik Krallık Ulusal Sağlık Hizmetleri (NHS) Yenilik ve Teknoloji Ödemesi (ITP) programı, NHS'nin yeni teknolojileri tanımanın önündeki bazı finansal ve satın alma engellerini kaldırarak yenilikleri benimsemesini desteklemektedir. Benzer bir yaklaşım Türkiye'de de izlenebilir. Sağlık ve ilaca ayrılan mevcut finansal kaynakların etkin kullanımı sonucu yaratılacak ek bütçe ile yenilikçi sağlık teknolojilerine finansman sağlanarak ABD ve AB'deki lansmanları ile eş zamanlı piyasaya girmesine imkan sağlanabilir. Yenilikçi sağlık teknolojileri fiyat-fayda dengesini koruyacak "değer bazlı geri ödeme" modelleri ile hastaların erişimine sunulabilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> 2020 İlaç Sektörü Raporu'na göre uluslararası pazarda rekabet gücü olan mal ve hizmet üretimi ancak Ar-Ge faaliyetlerinin artırılmasıyla mümkün olacaktır. Bu yüzden gerek sektörde yeni firmaların gelişmesi, gerek sektörde olgunlaşmış firmaların büyümesi için kaynak temini değer odaklı bir sağlık turizmi ekosisteminin yaratılması için kritik önemdedir. Sağlık Bakanlığı 2019-2023 Strateji Raporunda: <ul style="list-style-type: none"> Sağlık endüstrileri, üniversiteler ve sağlık sistemi arasındaki etkileşimi artıracak Ar-Ge ve teknoloji programları geliştirilecek ve mevcut programların uygulama etkinliğinin artırılacağı, Sağlık sektörünün TÜBİTAK ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı gibi diğer kuruluşlar tarafından sağlanan Ar-Ge ve teknoloji desteklerinden daha fazla yararlanması için ilgili kurumlarla işbirliği yapılacağı, Biyoteknolojik ilaçlar gibi yüksek teknoloji gerektiren alanlar başta olmak üzere Ar-Ge, üretim, nitelikli insan kaynağı ve mevzuat konularında ülkemizde gerekli ekosistemin oluşturulacağı belirtilmiştir. 2018 Türkiye İlaç Sektörü raporuna göre, 2024 yılına kadar 2 adet referans biyoteknolojik, 39 adet biyobenzer, 1 adet biyoüstün ilacın ülkemizde üretiminin gerçekleştirilmesi için hazırlıklar yürütülmektedir. İthalatına bağımlı olduğumuz bu ürünlerin ülkemizde geliştirilmesi ve üretilmesi sadece hastaların bu ilaçlara erişimini kolaylaştırmayacak aynı zamanda dış ticaret açığını azaltarak ülke ekonomisine kayda değer bir katkı sağlayacaktır. 	 Sağlık Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı SGK Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Özel ve kamu sağlık kuruluşları

9. Tedavi, ilaç ve medikal cihazda fiyatlandırma politikalarının gözden geçirilmesi

Sağlıkta küresel pazar koşulları gözönüne alınarak, maliyet dışı faktörleri de dikkate alan tedavi hizmeti ve ürün fiyatlandırma politikaları belirlenmelidir.

Yüksek öncelik,
yüksek zorluk

Politika açıklaması	Politika Arka Planı	Paydaşlar
<ul style="list-style-type: none"> Hizmet sunumunda fiyatlandırma politikaları sadece iç piyasa koşullarına göre değil, küresel pazarda doğru konumlanmayı sağlayacak şekilde, kamu ve özel sektör işbirliği ile belirlenmelidir. Tedarik zinciri üzerinde baskıyı azaltmak için ilaç fiyatlandırmaları, döviz kuru dalgalanmalarını dikkate alacak şekilde düzenlenmelidir. Fiyatlandırma ve ödeme süreçlerinin tedavinin olumlu çıktısıyla orantılı olarak yapılması için çalışmalar yapılmalıdır. Sürdürülebilir ve öngörülebilir bir sağlık eko-sistemi için döviz bazında ürün fiyatlarının korunabilmesine olanak sağlayacak iyileştirici fiyat politikaları uygulanabilir. 	<ul style="list-style-type: none"> 10. Kalkınma Planı Sağlık Turizminin Geliştirilmesi Programı Eylem Planı'nda Sağlık turizmi alanında çalışacak tüm hizmet sunucuları akreditasyon sonuçlarına göre gruplandırılacak ve bu gruplara göre belirlenmiş olan asgari ve azami fiyat sınırlarına göre ücret talep etmeleri sağlanmasına yönelik düzenlemeler yapılacağı belirtilmiştir. SB 2019-2023 Strateji Planı'na göre sağlık hizmet sunumunda kullanılan hizmet sunum fiyat yapısının doğru, gerçekçi ve verimliliği özendirilen bir yapıya kavuşturulmasını sağlamak üzere Teşhis İlişkili Gruplar yöntemi uygulanarak yeni ve etkin bir fiyatlandırma yapısına geçilecektir. 	<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="margin-left: 10px;">Sağlık Bakanlığı</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="margin-left: 10px;">Hazine ve Maliye Bakanlığı</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="margin-left: 10px;">SGK</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 10px;">Özel ve kamu sağlık kuruluşları</div> </div> </div>

10. Güvence Sigortaları Kılavuzu geliştirilmesi

Medikal turiste tedavi sürecinin bütününe yönelik güvence sunumunu güçlendirmek için Güvence Sigortaları Kılavuzu geliştirilmelidir.

Politika açıklaması	Politika Arka Planı	Paydaşlar
<ul style="list-style-type: none"> Medikal turiste uygulanan tedavilerde karşılaşılabilecek komplikasyonlara yönelik güvence sigortaları teminatları için (klinik araştırmalar örneğinde olduğu gibi) sektöre yönelik kılavuz geliştirilmelidir. Hastaların haklarının vurgulanması ve güvence verilmesi için hazırlanacak gelecekteki kılavuzlarda, örneğin kozmetik ürün ve hammaddeleri üzerinde yapılan çalışmalarda gönüllü olanlar için hazırlanan kılavuzdaki gibi bir içerik takip edilerek hastanın sigorta süreçlerine dair soru işaretleri azaltılabilir. Medikal turizmde yönelik ek teminatlar hastanın tedavi sonrası sağlığına kavuşması için güvence oluşturacaktır. Uluslararası sigortalar ile işbirliğini güçlendirecek ve maliyet etkin ve hastanın sağlık sonuçlarını güvence altına alan bir ekosistem oluşturulması desteklenecektir. Olası komplikasyonlar meydana geldiğinde, medikal turistin muhatabının açıkça ortaya konması yoluyla güven verilmelidir. Hasta haklarına dair mevcut yönetmeliğin içeriğine dair bilgilendirme çalışmaları hastaların sağlık kuruluşlarına güvenini artıracaktır. 	<ul style="list-style-type: none"> Medikal turizmde tedavi sonrası süreci de kapsayan sigortalar giderek daha yaygın kullanılmaktadır Uluslararası sigorta kuruluşları ile işbirliği zayıf düzeydedir. Türkiye'de sağlık güvencesine dair kılavuz sektörde uygulamada yeknesaklık ve medikal turistlerin memnuniyetini artırıcı etki yaratacaktır. Medikal turiste sunulan güvence, tanıtım stratejisinin parçası olarak ele alınabilir. 	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 10px;">Sağlık Bakanlığı</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> <div style="margin-left: 10px;">Hazine ve Maliye Bakanlığı</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> <div style="margin-left: 10px;">USHAŞ</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> <div style="margin-left: 10px;">SGK</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> <div style="margin-left: 10px;">Sigorta kuruluşları</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> <div style="margin-left: 10px;">Özel ve kamu sağlık kuruluşları</div> </div>

11. Bütüncül bir tanıtım stratejisinin oluşturulması

Türkiye medikal turizmi için iletişim stratejisi geliştirilmeli ve bu doğrultuda bütüncül bir yaklaşımla Türkiye medikal turizminin tanıtımı yapılmalıdır.

Politika açıklaması	Politika Arka Planı	Paydaşlar
<ul style="list-style-type: none"> Yalnızca yurtdışında yaşayan Türklere değil, yabancı tüketiciye de hitap edecek tanıtımlar yapıp bu segmentteki tüketicilerin aklındaki “ucuz hizmet” algısının “güvenli, yüksek nitelikli hizmet” algısıyla değiştirilmesi gerekmektedir. Devlet yurtdışı tanıtımları için teşviklerini artırması ve mevzuatta kolaylaştırıcı değişiklikler yapmalıdır. Mevcut regülasyonda, talebi artıracak tanıtımı engelleyici nitelikteki hükümler gözden geçirilmelidir. Teşvik politikaları tanıtım stratejileri dikkate alınarak oluşturulmalıdır. Kurumsal müşterilere özel tanıtım faaliyetleri yapılabilir. Hizmet ticareti sunum modları dikkate alınarak hizmet sektörleri arasında sinerji oluşturacak işbirliklerinin ve tanıtım stratejileri geliştirilebilir (Türkiye'ye yatırım çekme, başka ülkelere yatırım yapma). Mevcut ve oluşturulacak platformlardan başarılı sağlık turizmi hikayeleri paylaşılabilir. 	<ul style="list-style-type: none"> 10. Kalkınma Planı Sağlık Turizminin Geliştirilmesi Programı Eylem Planı'na göre Sağlık Turizmi Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen hedef pazarlardaki ilgili kurum ve kuruluşlar ile genel çerçeve anlaşmaları ya da pazara girişi kolaylaştıracak genel anlaşmalar yapılacaktır. Heyet ziyaretleri, ilgili ülkelerde sağlık bakanlığı ile çalıştaylar, hedef ülkelerde «Hayatınız için Doğru Tercih Türkiye» temalı sağlık haftaları organize edilecektir. Sağlık turizmine yönelik fiyat, konaklama ulaşım olanakları gibi her türlü bilgiyi içinde barındıran Sağlık Turizmi Portalı tamamlanarak hizmete sunulacaktır. Sağlık Bakanlığı 2020 Faaliyet Raporu'nda Sağlık Haftaları'nın, daha önce düzenlenen ülkelerde bölge halkı tarafından artık merakla beklenen ve temsilciliklere sık sık ne zaman yapılacağı sorulan bir faaliyet haline geldiği belirtilmiştir. Yine Sağlık Bakanlığı 2020 Faaliyet Raporu'na göre, sağlık turizmi açısından da son derece önemli bir tanıtım enstrümanı olan Sağlık Haftalarında ekonomik gücü yerinde olan halk ve yerel sağlık çalışanları Türk hekimlerinin başarılarını yerinde görmekte ve tedavileri için ülkemizi tercih etmelerinde önemli rol oynamaktadır. 	<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="margin-left: 10px;">Sağlık Bakanlığı</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="margin-left: 10px;">Kültür ve Turizm Bakanlığı</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="margin-left: 10px;">Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="margin-left: 10px;">USHAS</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="margin-left: 10px;">Özel ve kamu hizmet sağlayıcı kuruluşları</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 10px;">Turizm acenteleri</div> </div> </div>

12. Medikal turistin Türkiye hakkında bilgiye erişiminin artırılması

Tedavi hizmetini Türkiye'de almak isteyen hastaların hizmet sağlayıcıları, acenteler, sigortalar ve kendi hakları hakkında güvenilir bilgiye erişimini artırmak için dijital platformlar ile entegre bir web sitesi oluşturulmalıdır.

Düşük öncelik,
düşük zorluk

Politika açıklaması	Politika Arka Planı	Paydaşlar
<ul style="list-style-type: none"> Türkiye'nin medikal turist için güvenli bir sağlık merkezi olarak öne çıkmasını desteklemek üzere, <ul style="list-style-type: none"> Turistin karar verme sürecini kolaylaştırmak, Yetki belgesine sahip hizmet sağlayıcılar ve acentelerin bilgilerini paylaşmak, TR'deki sunulacak sağlık hizmetlerine yönelik güvence sunan sigortalar hakkında bilgi vermek, Türkiye'de sunulan tedavi türleri, başarı oranları, sektörde uzmanlık alanları, vb. bilgiye yer vermek, Robot destekli uygulamalarla sorulan sorulara yanıt ve yönlendirme sağlamak, Sağlıkta sunulan güvenceler hakkında bilgi sunmak, Platformu medikal hizmetlerin yanı sıra yaşlı bakımı ve sağlığını geliştirici hizmetleri kapsayacak şekilde de genişletmek çin çalışmalar yapılmalıdır. Türkiye'nin Tanıtımın Stratejisini desteklemek üzere, <ul style="list-style-type: none"> Ziyaret istatistiklerinden yararlanarak, cevabı aranan sorular, aranan tedavi türleri, destinasyon gibi analizlerle site içeriği ve tanıtım stratejisi güncellenebilir, Geliştirilecek uygulamalarla, hem bilgiye erişim, hem de hasta Türkiye'de tedavi olduktan sonra deneyimi üzerine geri bildirim vermesi sağlanabilir, Olumlu referans olması için puanlama, sosyal medyada paylaşım eklentileri vb. değerlendirilebilir, Tanıtımın parçası olarak - uygulama üzerinden geri bildirimlerin yanıtlanması, ve web üzerinde Türkiye'ye yönelik olumsuz referansların takibi için bir (sosyal) medya tarama ve olumsuz deneyim hakkında hastayla iletişim ve takip için bir hizmet tasarlanabilir. 	<ul style="list-style-type: none"> Sağlık Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı'nda sağlık turistlerinin ülkemizden sağlık hizmeti almalarını kolaylaştıracak teknik altyapı ve dijital uygulamalar geliştirileceği belirtilmiştir. SATURK (Mülga)'un Sağlık Turizmi Raporu'nda internetin etkili bir enformasyon aracı olarak kullanılıp tedaviler hakkında detaylı bilgi verilmesinin önemi vurgulanmıştır. 	<div style="text-align: center;"> <p>Sağlık Bakanlığı</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>USHAŞ</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Özel ve kamu hizmet sağlayıcı kuruluşları</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Turizm acenteleri</p> </div>

Proje
Sponsorları

4

Gilead (1/3)

Gilead, herkes için daha sağlıklı bir dünya yaratma hedefiyle otuz yılı aşkın süredir hayatı tehdit eden hastalıklara yönelik yenilikçi tedaviler keşfeden, geliştiren ve bunları hastaların kullanımına sunan, araştırma odaklı bir biyofarmasötik ilaç şirkettir. 34 yıldır HIV/AIDS, hepatit B, hepatit C, hematoloji, enflamasyon, onkoloji ve sistemik mantar enfeksiyonları alanlarında yenilikçi tedaviler geliştirmeye odaklanarak bu hastalıkların ölümcül hastalıklardan çıkıp, yönetilebilir hastalıklara dönüştürülmesi yolundaki çabalara destek olmaktadır. Merkezi Foster City, California'da olan Gilead, Türkiye'de dahil olmak üzere dünya çapında 35'ten fazla ülkede faaliyet göstermektedir.

Gilead, **HIV** alanında geliştirdiği ilaçlar ile AIDS hastalığını ölümcül ve çaresiz bir hastalık olmaktan çıkartıp, kronik bir hastalığa dönüştürmeyi başarmıştır. 2006 yılında ilk tek tablet tedaviyi hastaların kullanımına sunmuştur. Hastalığın tamamen yok edilebilmesi için ilaç geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

Sistemik mantar enfeksiyonları alanında geliştirdiği tedavi ile 30 yılı aşkın süredir dünya çapında 2 milyon kişinin yaşamını tehdit eden mantar enfeksiyonlarıyla mücadeleye destek olmuştur ve bu mücadeleye katkı sağlamaya devam etmektedir.

Hepatit B alanında hastalarının yaşam süresi ve kalitesinin geliştirilmesine yönelik tedavileri kullanıma sunmuştur. Hastalığın tamamen ortadan kaldırılması için bilimsel çalışmalarını sürdürmektedir.

Gilead (2/3)

Hepatit C alanında hastalığın tamamen yok edilmesini sağlayan dört tedavi rejimi geliştirmiştir. Bu tedaviler tüm dünyada 4 milyondan fazla bireye ulaşmış ve her geçen gün daha fazla insana ulaşmaya devam etmektedir.

Küresel olarak pandemiye ve yüzbinlerce can kaybına neden olan **Covid-19**'un tedavisi için viral enfeksiyonlar alanındaki onlarca yıllık uzmanlığından yararlanarak Covid-19 tedavisinde onaylı ilk antivirali kullanıma sunmuştur. Bugün Covid-19'un tedavisi için 50'den fazla ülkede onaylı olan tedaviye hızlı ve yaygın erişim sağlamak amacıyla küresel sağlık otoriteleriyle birlikte çalışmaya devam etmektedir.

Onkoloji alanında ise onkolojinin geleceğine yön verecek yenilikçi yaklaşımlar ile hastaların hayatlarını uzatmayı ve nihai olarak kür sağlamayı hedefinde tutmaktadır. Kite Pharma'nın Gilead'a katılması ile birlikte hastaların kendi bağışıklık sistemini kullanarak hasta bakımında iyileşme sağlamak hedefleyen hücresel tedavilere odaklanmış ve bu alanda ileri bir tedavi yöntemi geliştirmiştir. Hücresel tedavilerin yanında, immunoterapi ve hedefe yönelik tedavilerin geliştirilmesi ve hastalara sunulmasında da öncülük yapmaktadır.

2007 yılından bu yana Türkiye'de faaliyet gösteren Gilead, ülkemizde 6 milyon doları aşan Ar-Ge yatırımı yapmış, 2015 yılında 5 merkez ile başlattığı klinik araştırma merkezi sayısını 30'un üzerine çıkartmıştır. 2013 yılından bu yana bilimsel ve sosyal projelere destek vermek amacıyla yürüttüğü 'Hayat Bulan Fikirler' bağış programı ile 800 bin doları aşan karşılıksız destekte bulunmuştur.

Gilead, Türkiye Cumhuriyeti yerelleşme plan ve politikalarına tam uyum sağlamak ve Türkiye'de yenilikçi ilaç üretimin desteklemek amacı ile Dünya Sağlık Örgütü'nün ilaca erişimin en kritik olduğu hastalıklar olarak tanımladığı, stratejik öneme sahip ve patent süreleri devam eden HIV ve Hepatit ilaçlarının ülkemizde üretilmesi için yerli ortağı Pharmactive ile 2019'da üretim anlaşması imzalamıştır.

Yerli üretim için gereken teknoloji transferini Covid-19 pandemisine rağmen gerçekleştiren Gilead'ın yatırımı; üretici firmaya yapılacak makine, ekipman ve teçhizat yatırımı, sermaye artırımı ve know-how transferi ile yaklaşık 350 milyon liraya ulaşmıştır. Bu yatırım ile Gilead Türkiye, ilaç portföyünün değer bazında %70'inden fazlasını yerli olarak üretir duruma gelmiş ve Türkiye, Gilead'ın söz konusu patentli ve yenilikçi ilaçlarının ürettiği 4. ülke olmuştur.

Gilead (3/3)

Yenilikçi tedavilerin Türkiye'de dünya ile aynı zamanda erişilebilir olması ülkemizi sağlık alanında daha ileriye taşıyacak, Türkiye'deki know-how birikimini, Ar-Ge'yi ve yetişmiş sağlık çalışanı kapasitesini artıracak, bu da sağlık alanında Türkiye'yi küresel ölçekte ekonomik olarak rekabet ettiği ülkelerden daha ileri bir konuma taşıyacaktır. Dünya ile aynı anda Türkiye'de erişilebilir kılınan tüm sağlık hizmetleri (ilaç, tanı, tedavi vb.) daha iyi bir sağlık hizmeti arayan ülkelerdeki hastalar açısından Türkiye'nin bir sağlık merkezi olarak konumlandırılmasını sağlayacaktır. Bu hastalar ileri tedavilere ulaşmak ve hastalıklarına çare bulmak için Türkiye'ye gelebileceklerdir.

Türkiye'nin sağlık turizmi alanında istediği hedeflere ulaşabilmesinde ileri tedavi tıbbi ürünlere (ATMP) erişim sağlanmasının büyük önemi olduğuna inanılmaktadır. Değer bazlı sağlık hizmetleri anlayışının benimsenmesi ve ileri tedavi tıbbi ürünlerin ülkemizde uygulanabilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin hızlı bir şekilde yapılması ile ülkemizin geleceğin hayat kurtaran tedavilerinin merkezi olması mümkündür.

Son yıllarda ve özellikle de Covid-19 salgını sonrasında sağlık alanında tüm dünya bir değişim ve dönüşüm sürecinden geçmektedir. Geleneksel tedavilerin yerini alan

yenilikçi, ileri tedavi tıbbi ürünler bu dönüşüm sürecinin lokomotifleridir. Sağlıktaki bu dönüşümün ve değişimin bir parçası olmak için vakit kaybetmeden harekete geçmek ülkemizin çıkarına olacaktır.

Hayatı tehdit eden hastalıkların çözümü olarak görülen hücre tedavisi (cell-therapy) uygulama merkezlerinin ancak sınırlı sayıda ülkede kurulmasının mümkün olacağı öngörülmektedir. Türkiye'nin coğrafi konumu, gelişmiş sağlık altyapısı, kaliteli yetişmiş insan gücü, konaklama ve ulaşım kapasitesi gibi avantajları dikkate alındığında, Türkiye'nin bu merkezler için uygun bir kurulum noktası olması muhtemeldir. Bu teknolojilerin Türkiye'de uygulanabilir kılınması ülkemizi bilimsel alanda çok daha ileriye götürecektir ve aynı zamanda sağlık turizmine yüksek katma değerli bir katkı sağlayacaktır. Bu raporun, bu bağlamda önemli bir kamu özel yol gösterici belge olacağını düşünüyoruz.

Sonuçların;

- ✓ İlgili kamu kurumları ile özet rapor ve öneriler şeklinde paylaşılması,
- ✓ Sunum setleri hazırlanarak bu alanda yapılacak tüm toplantılarda sunulması
- ✓ Sağlık turizmi ve ileri tıbbi tedavi ürünleri alanında yapılması gereken yasal düzenlemeler için bu raporun bir kılavuz haline getirilmesi önerilmektedir.

Medtronic (1/3)

Cesur düşünüyoruz. Daha cesur davranıyoruz. Biz Medtronic'iz.

Küresel sağlık teknolojilerine liderlik ediyor ve insanlığın karşılaştığı en zorlu sağlık sorunlarını araştırarak cesurca üstüne gidiyor ve onlara çözüm buluyoruz. Ağrıyı hafifletme, sağlığı geri kazandırma ve yaşamı uzatma misyonumuz; 90.000'den fazla tutkuyla çalışan insandan oluşan küresel ekibimizi birbirine bağlıyor. Muhtelif fikirlerimizle, doyumsuz merakımız ve ihtiyacı olan herkese yardım etme arzumuzla güçlenerek; her saniye, her saat, her gün iki kişinin hayatını değiştiren yenilikçi teknolojiler sunuyoruz. Biz içgörü odaklı bakımı, insanları ilk sıraya koyan deneyimleri ve dünyamız için daha iyi sonuçları güçlendirirken; bizden daha fazlasını bekleyin.

Medtronic

Sağlığı iyileştirmeye odaklanmamız, gelişen küresel zorluklar karşısında değişmedi. 175'ten fazla ülkede 90.000'den fazla çalışanla, dünyadaki olumlu etkimizi daha da artırmak için olağanüstü olanaklar görüyoruz. Sağlık teknolojisine erişimi hızlandırarak, kapsayıcılığı, çeşitliliği ve eşitliği geliştirerek ve gezegenimizi koruyarak; dünyamız için daha iyi sonuçlar yaratmaya kararlıyız. Daha şeffaf, etik ve dirençli bir şirket olmak için sürdürülebilirliği işimize entegre etmeye ve en yüksek kalite standartlarına öncelik vermeye çalışıyoruz. Amaca yönelik bir şirket olmanın ne anlama geldiğinin bilinciyle sürekli genişlemek için kendimizi zorluyor, küresel iyilik için paydaşlar ve toplumla açık bir şekilde ortaklık ve ilişki kuruyoruz. Yaptığımız her şeyde önce insan geliyor.

Medtronic (2/3)

Medtronic

Projeye ait değerlendirmeler ve sonuçların kullanımına dair öneriler

(1) AmCham olarak geçtiğimiz yıllarda, gerçekleştirdiğimiz görüşmeler, Türkiye'nin sağlık turizmi gündemini ve hedeflerini destekleyecek güvenilir ve kapsamlı bir çalışmaya olan ihtiyacı doğrulamıştır. Bu ihtiyaca yönelik, AmCham Türkiye Sağlık ve Yaşam Bilimleri Komitesi olarak USHAŞ'ın desteği ve PwC Türkiye'nin danışmanlığı ile gerçekleştirdiğimiz Türkiye'nin sağlık turizmindeki rolünün güçlendirilmesine yönelik "Türkiye'de Değer Odaklı Medikal Turizmin Güçlendirilmesi Projesi" konulu çalıştay, bugüne kadar ülkemizde yapılan en geniş katılımlı ve en detaylı çalışmalardan biridir.

(2) AmCham olarak ana hedefimizin olan: "ülkemizi global pazarlara taşıyan bir güç olmak" çerçevesinde Türkiye'nin finansal sürdürülebilirliğinde önemli bir etkiye sahip olması beklenen sağlık turizminde daha iyi konumlanması için hayata geçirilen projede, PwC ile çalıştayın ana temasını oluşturan bir durum analizi gerçekleştirilmiştir. Bir ön araştırma niteliği taşıyan bu analizde, Türkiye'nin mevcut hedef ve stratejileri, bu hedef ve strateji doğrultusunda iyileştirilmesi gereken alanlar ve küresel en iyi uygulamalar ele alınmıştır. Böylece Türkiye'nin potansiyelinin ve değer

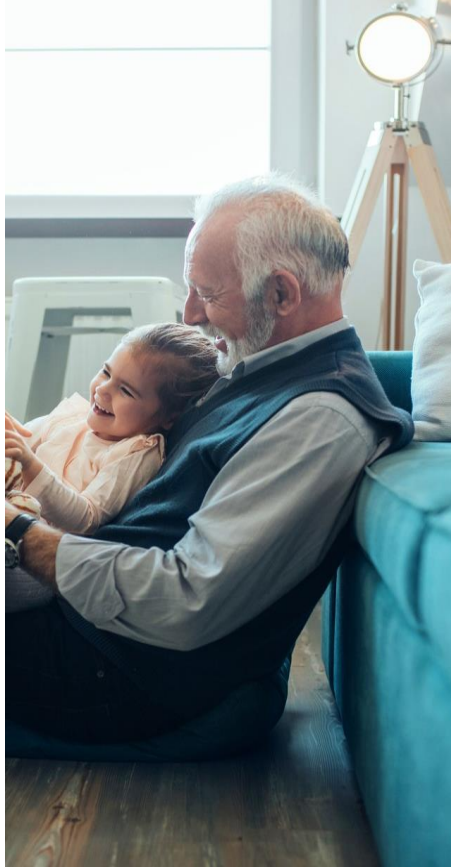
bazlı sağlık hizmetleri yaklaşımının önemi ortaya çıkmıştır. Çalıştayda, Türkiye'nin mevcut hedef ve stratejileri, bu hedef ve stratejiler doğrultusunda iyileştirilmesi gereken alanlar, yenilikçi tedavilerin medikal turizmdeki yeri ve geleceği, yenilikçi tedavilerin sunulabilmesi için sürdürülebilir, değer bazlı bir sağlık ekosisteminin oluşturulması için yapılması gerekenler hem kamu hem de özel sektörden önemli paydaşlar ile birlikte ele alınmış ve verimli tartışmalar gerçekleştirilmiştir.

(3) Geline bu kıymetli noktadan sonra, Türkiye'nin ulusal stratejik planı ve hedefleri doğrultusunda, genel yaklaşımın fiyat rekabetçiliğinden ziyade kaliteyi öne çıkaracak değer bazlı sağlık hizmetleri anlayışı çerçevesinde politika önerilerinin oluşturması gerektiğini düşünmekteyiz. Bu bağlamda belirlenmiş olan 4 ana başlığın her biri için alt çalışma grupları oluşturularak, detaylı aksiyonlar ve zaman planlamaları üzerinde çalışılmasında fayda olacaktır.

(4) Tüm çalışmaların devamlılığını sağlayacak en önemli hususun; kurumlar arası koordinasyonun güçlenmesi olduğunu vurgulamak isteriz. Burada sadece devlet kurumları değil aynı zamanda yabancı sigorta şirketleri ile işbirliği düzeyinin artırılması da kilit rol oynamaktadır.

Medtronic (3/3)

Medtronic

(5) PwC tarafından hazırlanan rapora göre, tıbbi cihaz açısından bakıldığında özellikle kanser cerrahisinde özellikli tıbbi cihazların mevcudiyeti her ne kadar önemli bir faktör olsa da ülkemizde tıbbi cihaz sayılarının, OECD ülkeleriyle karşılaştırıldığı zaman orta-geri seviyede yer alması yenilikçi tedavi ve tıbbi cihazların pazardaki ihtiyacını göstermektedir. Bu bağlamda kısa-orta vadede yenilikçi tedavi ve teknolojilerin adaptasyonunun hızlandırılmasına yönelik somut aksiyonlar belirlenmelidir. Halihazırdaki nitelikli özel hastanelerimizin çoğalması ve son dönem şehir hastanesi yatırımları sonucu oluşan kaliteli ve ileri teknoloji sağlık hizmeti kapasitemizdeki artış bu adaptasyon için uygun zemini oluşturmaktadır.

(6) Sağlık turizmi alanında potansiyel pazarlar olarak görülen ülkelerle, USHAŞ stratejik hedeflerinde de yer aldığı üzere, ülkemize yönelik hasta hareketlerinin kolaylaştırılması amacıyla hizmet ticareti müzakereleri kapsamında görüşmeleri devam etmekte olan EFTA ve TİSA anlaşma maddelerine ek olarak "Turist vizesi"nin de ivedilikle hayata geçirilmesi yönünde atılacak adımların önemini vurgulamak isteriz.

(7) Sağlık sektörünün sürdürülebilirliğini sağlamak ve sağlık turizmindeki hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için Türkiye'nin, fiyat değerlendirmelerine öncelik vermek yerine sağlık hizmetlerine değer temelli bir yaklaşım benimsemesi gerektiğinin altının çizilmesi gerektiğini düşünüyoruz. 'Değer'in ölçülebilmesi ve sunulmasında bütüncül bir yaklaşım gerektiği ve fiyat değerlendirmelerinin diğer teknolojik yetkinliklere, bu yetkinliklerin dünya ile uyumluluğuna, doktorların klinik bilgilerine ve genel hastane ortamına kıyasla ikincil önem taşıması gerektiğine inanıyoruz.

(8) Bu proje ile Türkiye'nin sağlık turizmi iddiaları ve hedefleri açısından son teknolojiyi (hem ilaç hem tıbbi cihaz alanında) erken benimseyen bir ülke olmasının öneminin ortaya konmuştur. Özel sektör olarak biz yabancı yatırımcıların, Türkiye'nin sağlık turizmi hedeflerini gerçekleştirmede kamu sektörü için çok güçlü bir ortak olma isteğimizi bir kez daha belirtmek isteriz. Sarf edilen bu emeklerin Türkiye'nin sağlık turizmi alanında bölgesel merkez olmasını ve yeni yatırım ve ticaret olanaklarını destekleyeceğinden eminiz.

MSD (1/3)

MSD olarak yer aldığımız her alanda, 130 yılı aşkın süredir hayatları kurtarma ve iyileştirme misyonu ile dünyanın en zorlu hastalıkları için ilaçlar ve aşılar geliştiriyoruz. Günümüzde MSD, dünyada ilk sırada yer alan Ar-Ge odaklı biyofarmasötik şirket olmayı amaçlayarak kanser, enfeksiyon hastalıkları, HIV gibi hastalıklar, aşılar ve hayvan sağlığı çalışmalarını içeren, insanların ve hayvanların hayatlarını tehdit eden hastalıkları önlemek ve tedavi etmek için araştırmalarda ön planda olmaya devam ediyor.

Büyüme trendimizi sürdürmek, klinik araştırmalarda öncülüğümüzü pekiştirmek ve ilaç sektöründe veriye dayalı sağlık çözümlerinde lider olmak, en büyük hedeflerimiz arasında yer alıyor. Güçlü portföyümüz, yenilikçi ilaç ve aşılarımızla, zorlu hastalıkların tedavilerinin bilinmesi ve bu tedavilere

erişimin sağlanması için bilim dünyası ve kamudaki paydaşlarımızla uyumlu bir şekilde çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Üniversiteler ve AmCham gibi önemli pek çok kuruluşla işbirlikleri gerçekleştirerek Türkiye'yi uluslararası sağlık sektöründe önemli bir konuma taşımayı amaçlıyoruz.

Klinik çalışmalara ve farklı kurumlar ile ortak çalışma kültürüne verdiğimiz önem, bizi diğer şirketlerden ayırdığını düşündüğümüz özelliklerimiz arasında yer alıyor. Yürütülen erken faz klinik çalışmalar sayısına göre Türkiye'de ilaç şirketleri arasında önde gelen şirketlerden biri konumundayız. Şu anda, MSD Türkiye organizasyonu içerisinde, Klinik Araştırmalar ekibimizin onkoloji alanında yürüttüğü 60'tan fazla klinik çalışma bulunuyor.

MSD (2/3)

Türkiye’de yürütülen klinik araştırmaların sayısının artması ve daha yüksek sayıda gönüllüye tedavi imkanının sağlanması için üniversite işbirliklerinin önemli payı olduğuna inanıyoruz. Bu doğrultuda Hacettepe ve Ege üniversitelerinin ardından İstanbul Medeniyet Üniversitesi ile de klinik araştırmalar alanında bir işbirliğine imza attık. Çalışmalarımızın; ülkemizin sağlık alanında sahip olduğu potansiyele kavuşmasında olumlu bir etki yaratacağına inanıyoruz. Türkiye’de ve Orta Doğu ülkelerinde toplam 45 araştırmayı 207 sağlık kuruluşunda yürüterek, yaklaşık 1500 hastaya ilaç ve aşılarına erken dönemde ulaşma ve klinik araştırmaların avantajlarından faydalanma olanağı sağlıyoruz. Üniversitelerle yaptığımız başarılı işbirlikleri sayesinde de onkoloji, diyabet ve aşı alanları öncelikli olmak üzere klinik çalışmalarımızı yürütüyoruz. Son 5 yıldır Türkiye’deki klinik araştırma sayımızı her sene ortalama %25’in üzerinde arttırmayı başardık. "Önce insan" ilkesi ile yaşamları kurtarmak ve yaşam kalitesini iyileştirmek için çalışıyoruz. Türkiye’de faaliyet gösteren ABD şirketlerinden oluşan bir ticaret birliği ve sivil toplum kuruluşu olan AmCham Türkiye ile işbirliği içerisindeyiz. Bugüne kadar birlikte önemli çalışmalara imza attık ve bundan sonraki çalışmalara da her zaman destek vereceğiz. Yürüttüğümüz klinik araştırma çalışmaları ile Amerikan şirketler Derneği (AmCham Türkiye) tarafından düzenlenen "IamChamPion Ödülleri Programı"nda jüri tarafından "İnovasyon" kategorisinde

ödüle layık görüldük. Bu vizyonumuzla kararlılıkla yeni adımlar atmaya devam edeceğiz. Ayrıca, Türkiye’yi medikal turizm alanında daha rekabetçi yapacak stratejilerin konuşulduğu 'Türkiye’de Değer Odaklı Medikal Turizmin Güçlendirilmesi Çalıştayı'ndan çıkan sonuçlara paralel olarak; fayda sağlayacak her projede yer almayı yaşam için keşfetmeyi sürdüreceğiz.

MSD’de, 140’tan fazla lokasyonda, hem kültürel hem deneyimsel hem de bireysel olarak çok zengin farklılıkları temsil eden çalışanlarımızın başarımızdaki kritik rolünün farkındayız. İrk, etnik köken, kültür, yaş, engellilik durumu, din, cinsel kimlik gibi konularda sahip olduğumuz farklılıklar, en kıymetli kültür dinamiğimiz olan çeşitliliğimizi oluşturuyor. Farklı fikirleri, farklı çalışma tarzlarını önemsiyor ve saygı gösteriyoruz. Ekip çalışmasına, kapsayıcılığa ve performans değerlendirmesine önem veren bir insan kaynakları anlayışıyla tüm dünyada büyümeye devam ediyoruz. "Dahil Etme" sorumluluğumuz ise, çeşitliliğimizi aktif şekilde iş süreçlerimizin doğal bir parçası haline getirmeyi kapsıyor. Tüm organizasyonumuzda 'Çeşitlilik ve Dahil Etme' prensiplerimizi uyguluyoruz.

MSD (3/3)

MSD olarak çevresel sürdürülebilirliği önemsiyoruz ve bu konunun çok katmanlı faydalara sahip bir iş olduğunun farkındayız. Ayak izimizi azaltıyor, böylece paydaşlarımızın beklentilerini karşılıyoruz ve inovasyona olanak tanıyoruz. İnsanların belirli bir probleme ya da bir çözüm fikrine, belki daha önceden göremeyecekleri bir çevresel sürdürülebilirlik merceğinden bakmalarına imkan sağlıyoruz. Sürdürülebilirlik hedeflerimizi iki başlıkta özetleyebiliriz: İlk hedefimiz; 2025'e kadar operasyonlarımızı tamamen karbon nötr hale getirmek. İkinci hedefimiz ise, tedarikçilerimizle birlikte çalışıp onların da bizimle aynı önlemleri almalarını sağlayarak kapsam 3 emisyonlarını 2030'a kadar %30 azaltmak. Bununla birlikte, 15 yıla kadar %100 yenilenebilir enerji satın alma hedefimizi hızlandırmayı ve 2025 hedefimize ulaşmayı amaçlıyoruz.

Türkiye'de 2019 yılında 1,07 milyar USD gelire sahip olan medikal turizm, Türkiye'nin global çerçevede daha rekabetçi bir sağlık sistemi olmasına da katkı sağlıyor.

Bu katkının sürdürülebilmesi için Türkiye'de hastaların, Tıpkı Amerika ve Avrupa Birliği ülkelerinde olduğu gibi yenilikçi tedavilere bir an önce ulaşabilmeleri büyük önem arz ediyor. Bu alandaki hizmet kalitesini artırma yolunda, kurumlar arası koordinasyonu sağlamak için kurulacak bütüncül inisiyatlara hazır olduğumuzu belirtiyoruz. 130 yılı aşkın süredir yaşam için keşfeden MSD olarak, ülkemizi sağlık sektöründe dünyanın güçlü stratejik noktalarından biri haline getirme amacımıza paralel çalışmalar gerçekleştirmeye devam edeceğiz.

Amgen Türkiye (1/2)

Amgen® ve Gensenta ile Köklü Bir Geçmişten, Bilimin Geleceğine...

GENSENTA AMGEN

Amgen® ile Bilimin Geleceğine...

Amgen® olarak, dünya çapında 100'den fazla ülkede, 20 binden üzerinde çalışanımızla, 1980 yılından beri sürdürdüğümüz biyoteknoloji liderliğimiz doğrultusunda hastalara hizmet etmek için çalışıyoruz. Onkoloji, hematoloji, nefroloji, kemik sağlığı, enfeksiyon ve kardiyovasküler alanlarda ciddi hastalıklara yönelik keşfetmiş, geliştirdiğimiz ve üretimi gerçekleştirdiğimiz yenilikçi ilaçlarımız hastaların yararına sunulmuştur.

Stratejimiz

- Yenilikçi İlaçlar
- Amgen çabalarıyla başlamak
- Kurumsal coğrafi genişletme
- Yeni nesil biyolojik üretim
- Geleneksel ilaç üretim süreçleri
- Markalı biyobenzerler
- Sermaye dağılım ve uzun vadeli büyüme için yatırım

GENSENTA AMGEN

GENSENTA AMGEN

1980'de kurulan Amgen, yeniliğe olan bağlılığı ile son teknolojiyi kullanarak tedaviler geliştiriyor. Moleküler genetik uygulamaların umut verici özelliğini fark eden ilk şirketler arasında yer alan Amgen; özellikle kardiyoloji, onkoloji, hematoloji, osteoporoz, nöroloji, immünoloji ve nefroloji gibi alanlarda insan sağlığını tehdit eden hastalıklara karşı yenilikçi tedaviler keşfedip geliştiriyor. Hastaların yaşam kalitesini artırmak ve çaresi olmayan hastalıkları iyileştirmek için ileri teknolojiyi kullanan Amgen, genetik bilgiler ve analiz araçlarıyla DNA ve hastalık arasındaki bağlantıları ortaya çıkarıyor. 2012 yılında, Türkiye'nin ilk biyobenzer üreticilerinden Mustafa Nevzat İlaç'ı, yeni kimliği ile Gensenta'yı satın alan Amgen, Gensenta çatısı altında biri Yenibosna'da, diğeri Şekerpınar'da olmak üzere 2 fabrika ve toplamda 1000'e yakın çalışanı ile Türkiye'nin 2023 hedeflerine her alanda katkıda bulunuyor. Amgen'in global çapta çalışanlarının

%5'ine sahip olan Türkiye, Amgen için önemli bir üretim ve ihracat üssü olarak konumlanıyor.

Yapılan çalışmalar doğrultusunda belirlenen zayıf noktalar ve tehditler, ilgili devlet kurumu ve özel sektör paydaşları ile birlikte projelendirilmeli ve Türkiye'nin 2023 vizyonu dahilinde 2 milyon hastaya ulaşma hedefleri kapsamında değerlendirilmesi sağlanmalıdır. Fırsat olarak değerlendirdiğimiz kriterleri, zayıf noktalarımızı geliştirme veya desteklemede kullanmalıyız. Bu noktada, yenilikçi ilaçlarda öncü olan Amgen ilaçları olarak, belirlediğimiz sonuçlar arasında yer alan «AB'de ki 5 referans ülke ve ABD'ye göre yenilikçi ilaçların piyasaya geç girdiği veya hiç giremediği» konusunun tarafımızca öncelikli olarak değerlendirilmesi gerekliliğini vurgulamak isteriz.

Amgen Türkiye (2/2)

İlaç sektöründe özellikle doğrudan fiyat kontrollerinin son derece yaygın olması ve bu nedenle firmaların oldukça kısıtlı bir alan içerisinde hareket edebilmesine karşın, bu durum her ülke için geçerli değildir. ABD pazarı; bu konuda serbest hareket imkanına sahip olduğu ve fiyatların arz ve talep tarafından belirlendiği önemli bir örnektir. ABD’de ilaçların etkinlik, güvenilirlik ve kaliteye ilişkin denetimleri dışında devletin sektöre herhangi bir müdahalesi bulunmamaktadır. Bu durumun aksine, Türkiye gibi fiyatların düzenleyici otoriteler tarafından belirlendiği ülkelerde, esnek bir fiyatlandırma politikası olmaması nedeniyle AR-GE yatırımlarının önemli ölçüde azalması; rekabetin fiyat-maliyet ekseninde gelişmemesi nedeniyle iktisadi etkinliğin ortadan kalkması ve pazarın şeffaflığını kaybederek makroekonomik gelişmeler ile politik unsurlara bağımlı hale gelmesi gibi sorunlar oluşmuştur. Bunların sonucu olarak inovatif ürünlerin pazara sunulması zorlaşmaktadır, bazen imkansız hale gelmektedir. Bu bağlamda karşılaşılan bu sorunların çözülmesi adına gerek regülasyonlarda yapılacak değişimler gerekse sağlık politikasında atılacak adımlar konusunda kamu ile işbirliği içinde olumlu bir sonuç alınacağını öngörüyoruz.

Ayrıca, hastanın doğru tedaviye, doğru zamanda ulaşmasında bilgi teknolojilerinin önemi büyüktür. «Bilgi teknolojilerinin sağlık kurumlarında etkin kullanılmaması» hususunda mobil uygulamaların efektif kullanılması gereklidir. Örneğin, e-nabız uygulamasında yabancı hastalar için ayrıca açılacak bir segment ile hastaların sonuçlarına erişimini ve tedavi takiplerini daha ergonomik kılacaktır.

Bristol Myers Squibb (1/2)

Hastaların yaşamlarını bilimle dönüştürüyoruz

Büyük etki yaratan buluşlar ve inovatif çözümlerle hastaların sağlığı adına çalışmalar yapıyoruz. Hayati önem taşıyan hastalıklara yönelik yenilikçi tedavileri keşfetme, geliştirme ve ulaştırma misyonumuzla daha fazla insana umut olmak için global düzeyde gerçekleştirdiğimiz araştırmalarımızı daima sürdüreceğiz.

 Bristol Myers Squibb™

Öncülerinden olduğumuz tüm tedavi alanlarında insanların hayatına nasıl dokunduğumuzu görmek için web sitemizi ziyaret edebilirsiniz: bms.com/tr

© 2020 Bristol Myers Squibb Company. Tüm hakları saklıdır. H0712000736 10/2020

Bristol Myers Squibb (BMS) bilimsel gelişmelere öncülük eden bir biyofarma şirketi olarak, dünya genelinde onkoloji, hematoloji, immünoloji, viroloji, kardiyovasküler, sinirbilim ve fibrotik hastalıklar alanlarında faaliyet göstermektedir. BMS 'hastaların yaşamlarını bilim yoluyla dönüştürmek' vizyonuyla dünyada 40'tan fazla hastalık alanında çalışmalarını sürdürmektedir. Şirket kimya, biyolojikler ve gen tedavileri üzerinde devam eden çalışmalarında en yeni teknoloji ve platformlarını kullanarak yenilikçi tedavilerin geliştirilmesinde önemli rol üstlenmektedir.

İmmüno-Onkoloji'de dünyanın öncü firmalarından biri olan BMS bu alandaki ürün portföyüyle kansere karşı dünya çapında yürütülen mücadelede önemli rol üstlenmektedir. İmmünoloji ve viroloji alanlarının yanı sıra Celgene birleşmesiyle güçlendirdiği hematoloji alanında da hastaların

mücadelelerine destek olacak tedaviler sunmaktadır. Şirket Lenfoma ve miyeloid hastalıklar için sürekli geliştirdiği tedavi çözümleriyle kan hastalıklarının tedavisini dönüştürmekte, hastaların daha uzun ve daha iyi bir hayat yaşamalarına katkıda bulunmaktadır.

Türkiye'de 26 yılı geride bırakan BMS 80 kişilik deneyimli bir ekiple immüno-onkoloji, hematoloji ve immünoloji alanlarına odaklanmaktadır. Türkiye'deki hastaların tüm dünya ile eş zamanlı olarak doğru tedaviye ulaşması için Ar-Ge faaliyetlerinin ve klinik araştırmalarının sayılarını her geçen yıl artırarak sürdürmektedir. Şirketin Türkiye'de 20'si onkoloji, 13'ü hematoloji, 3'ü de diğer alanlarda olmak üzere, toplam 36 klinik çalışması devam etmektedir.

Bristol Myers Squibb (2/2)

BMS Türkiye her yıl başta kanser olmak üzere ciddi hastalıklara karşı önemli farkındalık çalışmalarına destek olmaktadır. 2018 yılında desteklediği bir farkındalık araştırmasıyla, yaygın bir hastalık olmasına rağmen kansere yönelik farkındalığın toplum genelinde yeterli düzeyde olmadığı sonucuna ulaşan şirket, Türk Tıbbi Onkoloji Derneği ve hasta dernekleri işbirliğiyle «İçinde O Güç Var» isimli platformun hayata geçirilmesine katkıda bulunmuştur. İçinde O güç Var kapsamında, platformun web sitesi ve sosyal medya hesapları üzerinden kanser hakkında bilgiler videolar ve görsellerle anlatılmakta, 2018 yılından bu yana çeşitli kanser türlerine yönelik ses getiren farkındalık çalışmaları desteklenmektedir.

Yenilikçi tedaviler, farklı kanser türlerinden birçok kronik hastalığa kadar uzanan geniş bir ölçekte hastalıkların tedavisini dönüştürmeye devam etmektedir. Bu dönüşümün örnekleri olarak farklı tümör tiplerinde genel sağkalımın yenilikçi tedavilerin katkısıyla zaman içerisinde uzaması verilebilir. Tedavi alanları farklı olsa da sağlık turizmi yapan tüm hastaların ortak beklentisi tedavilerini dönüştüren bu tarz yenilikçi tedavilere erişimdir.

'Türkiye'de Değer Odaklı Medikal Turizmin Güçlendirilmesi Projesi' dahilinde geliştirilen politika önerileri gerek coğrafi konum gerek birçok diğer özelliği sayesinde sağlık turizmi açısından yüksek potansiyele sahip olan ülkemizin potansiyelin daha da ileriye taşınması için önemli bir yol haritası niteliğindedir. Bu rapor ülkemizin sağlık turizminde hedeflenen noktaya gelmesinin ve rekabetçi gücünün korunmasının ancak yenilikçi tedavilere erişimin sağlanabilmesi ile mümkün olduğunu göstermiştir.

Proje kapsamında gerçekleştirilen çalıştayın da sonuçlarında yer aldığı gibi fiyatlandırma politikasında iyileştirmeler, ruhsat ve geri ödeme değerlendirmelerinin bütünsel olarak ürünün değerine odaklanması, yenilikçi tedavileri alternatif fonlama yöntemleri oluşturulması yenilikçi tedavilere erişimin hızlandırılmasında ve sürdürülebilirliğini sağlamada önem taşımaktadır.

Novo Nordisk (1/2)

Insulin Novo
in sterile liquid solution
1925

Novo Nordisk 1923'te kurulmuş ve merkezi Danimarka'da bulunan, Dünya'nın en büyük vakfı çatısı altında faaliyet gösteren global bir sağlık şirketidir. Amacımız diyabet, obezite ile nadir kan ve endokrin bozuklukları gibi başka ciddi kronik hastalıkların üstesinden gelebilecek değişimleri gerçekleştirmektir. Bu amaçla bilimsel atılımlara öncülük ediyor, ilaçlarımıza erişimi artırıyor ve önce hastalığı önlemek, nihayetinde de tümüyle tedavi etmek için çalışıyoruz. 80 ülkede yaklaşık 45.000 çalışanıyla faaliyet gösteren Novo Nordisk'in ürünleri 170'in üzerinde ülkede hastaların erişimine sunulmaktadır. Dünya'da diyabet hastalarının insülin ihtiyacının yaklaşık %50'sini sağlayarak 32 milyondan fazla hastaya tedavilerini ulaştırmaktadır. Novo Nordisk Türkiye'de ilk kez 1974 yılında insülinlerinin Türk tıbbının hizmetine sunulmasıyla varlığını göstermiştir. 1995 yılından itibaren ise Novo Nordisk Sağlık Ürünleri olarak, Ankara ve İstanbul'da iki ofis ile hizmet vermektedir. 300'e yakın çalışanımızla Türkiye'deki diyabet, obezite, hemofili ve büyüme bozukluğu olan hastaların kesintisiz tedaviye erişimi için var gücümüzle çalışıyoruz. Satış hacmi açısından Türkiye'de ilk 10 şirket arasında yer alan Novo Nordisk, Ar-Ge yatırımları açısından da ilk 5 şirket arasında yer almaktadır.

Novo Nordisk (2/2)

Sağlık turizmi konulu bu çalıştayın sağlıkta dönüşüm reformuyla birlikte sağlık hizmetleri sunumunda önemli bir başarı yakalamış ülkemizin, coğrafi konumundaki avantajı sayesinde komşu ve yakın coğrafyadaki ülkelerdeki toplumlara da fayda sağlaması adına önemli bir dönüm noktası olduğunu düşünüyoruz. Çalıştay raporunda yer alan politika önerilerinin tüm ilgili paydaşlarca değerlendirilmesi ve uygun bulunanların hayata geçirilmesi yönünde kararlı adımlar atılması gerekmektedir. Sağlık turizmi çalıştayının çıktılarında da görüleceği üzere öncelikle kurumlar arası güçlü bir koordinasyon sağlanarak sağlık hizmetlerinde kalitenin artırılması önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra en yenilikçi ilaç ve tıbbi cihazların bu sağlık hizmeti sunumunun ayrılmaz bir parçası olduğu gerçeği göz önünde bulundurulmalıdır.

Özellikle ilaç endüstrisi perspektifinden Türkiye'de en yenilikçi tedavilerin sunulabilmesinin önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik politikalara gidilmesi gerekmektedir. Yapılan analizler göstermektedir ki Avrupa'da onay alan yenilikçi ilaçların ancak %17'si ülkemizde geri ödemeli olarak piyasaya girebilmektedir.¹ Bu durumun ortaya çıkmasındaki en büyük neden bütçe etkisi perspektifinden yapılan değerlendirmelerin değer bazlı değerlendirmelerin önüne geçmesi ve düşük fiyat politikalarıdır. Mevcut sabit Euro kuruna bağlı referans fiyatlandırma sistemi ve geri ödeme iskontoları nedeniyle Avrupa'nın en ucuz ülkesinde 100 Euro olan bir ürün

Türkiye'de 25 Euro'ya piyasaya sunulmaktadır. Düşük fiyat politikasının bir diğer sonucu da «paralel ihracat» sorunudur. Türkiye'deki hastaların tedavisi için ithal edilen Türkçe ambalajlı ürünler paralel ticaret yoluyla diğer ülkelere çoğu zaman hastaları tehlikeye atacak sağlıksız koşullarla ihraç edilmektedir. Bu durumun ilaçların paralel ihracat yoluyla ulaştığı ülkelerde Türkiye'nin imaj kaybına neden olduğu da unutulmamalıdır.

Novo Nordisk 1995'ten bu yana Türkiye'de yatırım yapmakta ve sürekli büyümektedir. Türkiye yapılanması; bölgesel yönetim, klinik çalışmalar üssü ve lojistik olarak devam ederken, varlığını artırmak için lokal üretim planı da dahil olmak üzere yatırımlarımızı ve Türkiye'nin stratejik konumunu güçlendirmeye yöneliktir. Yıllık cirosunun %14'ünü Ar-Ge'ye yatıran bir vakif şirketi olarak yenilikçi ürünlerimizin ülkemizde üretimi için çalışmalarımız kararlılıkla devam etmektedir.

Firma olarak ülkemizdeki ilaç sektörüne yatırımlarımızı artırırken sağlık turizmi açısından liderlik hedefinin uzak olmadığına inancımız tamdır. İlaç sektörü özelinde değer bazlı fiyatlandırma ve geri ödeme modelleri ile endüstri için sürdürülebilir ve öngörülebilir bir ekosistemin oluşturulacağına, ilaçların ABD ve AB'de olduğu gibi en kısa sürede hastaların kullanımına sunulacağına, düşük fiyat politikasının sonucu olan paralel ihracat sorununun giderileceğine inanıyoruz. Bu sayede ülkemizin sağlık turizmi için en yenilikçi sağlık hizmetlerine ulaşılabilen bir cazibe merkezi konumuna gelmesi kaçınılmaz olacaktır.

1) EFPIA Patients W.A.I.T. Indicator 2020 Survey, May 2021

Ana Sponsorlar

Proje Sponsorları

Marka Sponsorları

